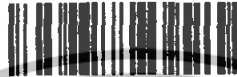


สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านวิถีไทยในจารึก
The development of traditional thai lifestyle village



T104456



เลขหมู่.....
เลขทะเบียน...104456
วัน,เดือน,ปี... 3 พ.ย. 2552

๑. 121๕๙๖๖1

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาานิพนธ์ : โครงการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านวิถีไทยในจาร์ก
The development of traditional thai lifestyle village
นักศึกษา : นาย พงศกร ทัพลา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ สุรศักดิ์ กังขาว
คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

.....
ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ คณะกรรมการตรวจปริญญาานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณา
และ เห็นชอบแล้วจึงอนุมัติให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุ
ศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2550

.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(รศ. พิระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ทศพร ไสดาบรรลุ)

.....กรรมการ
(ดร. คุ่มพงศ์ หนูบรรจง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการ

(รศ. สมพล ดำรงเสถียร)

.....กรรมการ

(รศ. สุรศักดิ์ กิ่งขาว)

.....กรรมการ

(ผศ. เบญจวรรณ อุบลศรี)

.....กรรมการ

(ผศ. พิศดารภรณ์ ทิพย์โสธร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สมิทธิ์ หวังเจริญ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ อัครพงศ์ อนุพันธ์พงศ์)

.....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(อาจารย์ ณรัชย์ จันเสน)



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาานิพนธ์	:	โครงการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านวิถีไทยในจาร์ก The development of traditional Thai lifestyle village
นักศึกษา	:	นาย พงศกร ทัทลา รหัส 48035066
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	รศ. สุรศักดิ์ กังขาว
คณะ	:	ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา	:	ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
สาขาวิชา	:	สถาปัตยกรรม

บทคัดย่อ

จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มั่นคงด้วยมรดกทางวัฒนธรรมในสาขาต่างๆดังปรากฏโบราณสถาน โบราณวัตถุมากมายและมีความหลากหลายในวัฒนธรรมประเพณีเป็นหลักฐานยืนยันทันถึงภูมิหลักทั้งในด้านความเจริญรุ่งเรืองและความเสื่อมถอยของอาณาจักรเมื่อเวลาและเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป โบราณสถานโบราณวัตถุในท้องถิ่นถูกทำลายไปประวัติศาสตร์ถูกลืมวัฒนธรรมบริสุทธิ์ของท้องถิ่นถูกแทรกซ้อนด้วยวัฒนธรรมส่วนกลาง วัฒนธรรมตะวันตกที่แพร่ผ่านเข้ามาจนเกิดความสมดุลเป็นที่น่าเสียดายถ้ามรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นอันมีค่าต้องสูญสิ้นไป ผู้คนในท้องถิ่นเองก็จะขาดวิถีชีวิตแบบเก่าซึ่งความภูมิใจ

ด้วยเหตุนี้การจัดตั้ง โครงการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านวิถีไทยในจาร์ก เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงเป็นมาตรการสำหรับการจัดการผังเมืองเฉพาะ และเพื่อการจัดวางรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนศรีสังขนาลัยโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นระเบียบและสวยงามเพื่อรับกับวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของชุมชนเก่าของชาวสุโขทัยและยกระดับมาตรฐานบริการสาธารณะ คุณภาพชีวิตและรายได้ เพิ่มระดับโอกาสการแข่งขันระดับภูมิภาคและการท่องเที่ยว รวมทั้งยกระดับมาตรฐานกิจกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน ให้ทัดเทียมบริเวณที่มีชื่อเสียงระดับโลกและแหล่งรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนล่าง

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .2548 : 4-12)

เพื่อประโยชน์ในการศึกษา และดูแลโบราณสถานโดยใช้ชุมชนโดยรอบปรับเปลี่ยนเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชนศรีสังขาลย์พฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนศรีสังขาลย์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัยพื้นที่ในการวางผังทั้งหมด 41,018.62 ไร่ แบ่งเป็นส่วน ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 507 คน ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณชุมชนศรีสังขาลย์โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์มีดังนี้

1. รูปแบบของย่าน ย่านพาณิชย์ให้ออกกฎข้อบังคับห้ามตั้งของรुक้าบริเวณทางเดินห้ามติดตั้งป้ายโฆษณา และควบคุมติดตั้งป้ายร้านค้า เพิ่มสิ่งประกอบบริเวณ ได้แก่ ถังขยะ ป้ายบอกตำแหน่ง และป้ายบอกระยะทาง ย่านประวัติศาสตร์เสนอแนวทางในการปรับปรุงบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ เปิดมุมมองให้เห็นบริเวณโบราณสถานเก่าแก่ในพื้นที่การท่องเที่ยว

2. รูปแบบของที่ว่างโล่ง ปรับปรุงพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำ ให้เป็นส่วนสาธารณะและลานกิจกรรมกลางแจ้ง ให้มีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอ ปลุกต้นไม้ต้นเดิมและ มีอนุสรณ์สถานพระยาสิทธิพร้อมทั้ง

สร้างอาคารความประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเก่าศรีสังขาลย์เพิ่มสิ่งประกอบบริเวณ ได้แก่ ถังขยะ บั๊ยบอกตำแหน่ง ป้ายบอกระยะทาง

3. รูปแบบของเส้นทางสัญจร ปรับปรุงที่จอดรถแยกกับ บริเวณโบราณสถานก่อนถึงทางเข้าโบราณสถานและถนนสาธารณะ เพิ่มที่จอดรถบริเวณพื้นที่ส่วนพัฒนาการท่องเที่ยว บริเวณถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1021 โดยรอบเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว เพิ่มทางเดินรถจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

4. รูปแบบของที่หมายตา ปรับปรุงบริเวณทางเข้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์ 3 จุด จากถนนตรงหนองหม โดยให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นที่หมายตา

5. รูปแบบของสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

สิ่งก่อสร้าง เสนอสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว, พิพิธภัณฑ์, พื้นที่วิถีชีวิตไทย, ส่วนสินค้า o-top และมีการเพิ่มจำนวนห้องน้ำสาธารณะให้มีความสะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ

สิ่งประกอบบริเวณ รูปแบบของม้านั่งต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมมีความแข็งแรงและมีจำนวนเพียงพอ บั๊ยบอกสถานที่รูปแบบเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ตั้งเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. รูปแบบการปรับปรุงอาคารพักอาศัยและอาคารพาณิชย์เพราะเป็นที่หมายตา โดยให้มีรูปแบบอาคารพื้นถิ่นเป็นข้อกำหนดในชุมชนเทศบาลตำบลศรีษะนาลัย โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาลัย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความเมตตาและความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขในข้อผิดพลาด ในสิ่งที่ยังมีความรู้ที่ไม่เพียงพอ และเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไปของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ .รศ. สุรศักดิ์ กิ่งขาว, ผศ. เบญจวรรณ อุบลศรี ที่กรุณาให้คำแนะนำและแนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย ซึ่งนอกจากนี้ท่านอาจารย์ทุกท่านยังสละเวลาอันมีค่า ในการช่วยตรวจทางแลปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยถือเป็นความกรุณาเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ .รศ. สุรศักดิ์ กิ่งขาว, อาจารย์ อัครพงศ์ อนุพันธ์พงศ์อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นาย สง่า โภคบุตรรอง อธิบดีกรมโยธาและผังเมือง พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ และ เทศบาลตำบลศรีษะนาถาย ที่ช่วยกรุณาให้ข้อมูลและคำปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่รักยิ่ง รวมไปถึงพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่ให้ความรักให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเกียรติแก่ผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

พงศกร ทัพลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 เหตุผลในการเสนอปริญญาโท	4
1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา	5
1.4 วัตถุประสงค์ของปริญญาโท	6
1.5 ขอบเขตการศึกษาของปริญญาโท	7
1.6 วิธีการดำเนินปริญญาโท	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับชุมชน	9
1.9 อภิธานศัพท์	9
บทที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา	
2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ	12
2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาคเหนือ	29
2.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับจังหวัด	47
2.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันระดับพื้นที่ตั้งโครงการ	55
บทที่ 3 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถาปัตยกรรม	
3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมือง	66
3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา	76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่	
4.1 ลักษณะทางด้านกายภาพ	109
4.2 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม	158
4.3 ระบบโครงสร้างพื้นฐาน	161
บทที่ 5 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา	
5.1 การนโยบายของการวางแผนพัฒนา	182
5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต	185
5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา	189
5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต	191
บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน	
6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา	261
6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ	262
6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ	276
6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและผัง	306
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะ	
7.1 สำคัญของการศึกษา	309
7.2 ข้อเสนอแนะ	311

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	ตารางแสดงบัญชีประชาชาติ	14
ตารางที่ 2.2	ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศ	15
ตารางที่ 2.3	ตารางแสดงการคลังรัฐบาล	10
ตารางที่ 2.4	ตารางแสดงจำนวนประชากรในประเทศ	19
ตารางที่ 2.5	แสดงลักษณะภูมิอากาศ	28
ตารางที่ 2.6	แสดงรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว	28
ตารางที่ 2.7	อัตราแนวการขยายตัวเศรษฐกิจภาคเหนือ	36
ตารางที่ 2.8	โครงสร้างการผลิตปี 2550	37
ตารางที่ 2.10	แสดงการแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น	74
ตารางที่ 2.11	แสดงจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่	84
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรเมืองและประชากรชนบทของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2546	84
ตารางที่ 3.2	จำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2543-2545	84
ตารางที่ 3.3	จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย	84
ตารางที่ 3.4	การคาดประมาณประชากร เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย	93
ตารางที่ 3.5	การคาดประมาณประชากรในอนาคตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย	93
ตารางที่ 3.6	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2538 - 2545	94
ตารางที่ 3.7	จำนวนครูนักเรียน และสถานศึกษา จำแนกเป็นรายสังกัดของจังหวัดสุโขทัย	95
ตารางที่ 3.8	แสดงปริมาณความต้องการใช้น้ำประปาปัจจุบันในอำเภอศรีสัชนาลัย	101
ตารางที่ 3.9	แสดงปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นปัจจุบันในอำเภอศรีสัชนาลัยปี พ.ศ. 2545	102
ตารางที่ 3.10	การคาดการณ์ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในอำเภอศรีสัชนาลัย	103
ตารางที่ 3.11	ตารางแสดงปริมาณ และวิธีการจัดมูลฝอยของหน่วยงานต่างๆ ในปัจจุบัน	104
ตารางที่ 3.12	แสดงการคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ของอำเภอศรีสัชนาลัย	104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.13	การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอำเภอศรีสัชนาลัย ปี พ.ศ. 2566	106
ตารางที่ 4.1	การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่โครงการวางผังเมืองเฉพาะ	113
ตารางที่ 4.2	การคาดประชากรจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต	150
ตารางที่ 4.3	แสดงโครงการชลประทานที่กำลังก่อสร้างและที่จะก่อสร้างในอนาคต	153
ตารางที่ 4.4	ผลการคาดการณ์ประชากรในอนาคตเขตวางผังเมืองเฉพาะ	159
ตารางที่ 4.5	ลักษณะทางกายภาพของถนนในพื้นที่โครงการ	165
ตารางที่ 4.6	ปริมาณจราจรบนทางหลวงสายหลักในพื้นที่โครงการที่สำรวจ โดยกรมทางหลวง	169
ตารางที่ 4.7	การคาดการณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าในปี พ.ศ.2568	171
ตารางที่ 4.7	การคาดการณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าในปี พ.ศ.2568	171
ตารางที่ 4.8	การคาดการณ์ความต้องการการใช้โทรศัพท์ในปี พ.ศ.2568	171
ตารางที่ 5.1	แสดงการคาดการณ์ประชากรในอนาคต	186
ตารางที่ 5.2	แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย/ชาวต่างชาติ	187
ตารางที่ 5.3	การคาดประมาณประชากรรายพื้นที่คำนวณ จากค่า F.A.R ที่กำหนด พ.ศ. 2566	251
ตารางที่ 5.4	รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก a	255
ตารางที่ 5.5	รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก b	257
ตารางที่ 5.6	รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก c	258
ตารางที่ 5.7	รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก d	260

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	ภาพแสดงความหนาแน่นของประชากร	21
ภาพที่ 2.2	ภาพแสดงประชากรที่เพิ่มขึ้นระหว่างปี 2533-2546	22
ภาพที่ 2.3	แสดงแผนที่จังหวัดสุโขทัย	47
ภาพที่ 2.4	แผนที่เทศบาลนคร / เทศบาลเมือง	49
ภาพที่ 2.5	แผนที่สถานที่/แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ	49
ภาพที่ 2.6	แผนที่อำเภอศรีสัชนาลัยพื้นที่ตั้งโครงการ	55
ภาพที่ 2.7	ภาพโครงสร้างงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่	57
ภาพที่ 2.8	ภาพแสดงพื้นที่ SITE	67
ภาพที่ 3.1	แผนที่อำเภอศรีสัชนาลัย	76
ภาพที่ 3.2	ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่โครงการ	76
ภาพที่ 3.3	สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ชุมชน ในโครงการ	78
ภาพที่ 3.4	แสดงเรือนแถวและอาคารพักอาศัยไม้ชั้นเดียวหลังสังกะสี	79
ภาพที่ 3.5	แสดงเรือนไม้พื้นดินในปัจจุบันที่ปลูกแบบยกพื้นสูง	80
ภาพที่ 3.6	อาคารพักอาศัยไม้ชั้นเดียวและสองชั้น	80
ภาพที่ 3.7	แสดงสถานที่ท่องเที่ยว วัดในศรีสัชนาลัย	82
ภาพที่ 4.1	แสดงการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน	110
ภาพที่ 4.2	แสดงการวิเคราะห์โครงสร้างของเมือง	115
ภาพที่ 4.3	แสดงการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเมือง	116
ภาพที่ 4.4	แสดงภาพเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง เรือนไทยเดิมแบบชาวบ้านริมน้ำ	117
ภาพที่ 4.5	แสดงภาพเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง เรือนแบบไทยเดิม แบบชาวบ้าน	118
ภาพที่ 4.6	แสดงภาพเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง เรือนแบบไทยเดิม	119
ภาพที่ 4.7	แสดงอาคารชั้นเดียวยกใต้ถุนสูง ลักษณะเปิดโล่ง มีลานหน้าบ้าน	119
ภาพที่ 4.8	แสดงยกใต้ถุนสูง เจาะช่องเปิดน้อยมีลักษณะ 4 ช่องเสา 1 ช่องเปิด	120
ภาพที่ 4.9	อาคารแบบครึ่งตึกครึ่งไม้และแบบไม้ประยุกต์	121

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 4.10	แสดงอาคารลักษณะไม้กิ่งปูนแบบบ้านพักอาศัย	121
ภาพที่ 4.11	แสดงบ้านพักอาศัยแบบไม้เก่ามีลักษณะเป็นแบบบ้านไม้ประยุกต์	122
ภาพที่ 4.12	แสดงวัสดุแบบบ้านไม้ประยุกต์	122
ภาพที่ 4.13	รูปแบบวัสดุผสม คอนกรีต-ไม้	123
ภาพที่ 4.14	ภาพแสดงลักษณะการใช้วัสดุร่วมของตัวอาคาร ปูน/ไม้	123
ภาพที่ 4.15	การใช้สีของตัวอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย	124
ภาพที่ 4.16	การใช้สีกับตัวอาคารพาณิชย์ เพื่อดึงดูดใจ	124
ภาพที่ 4.17	แสดงการใช้สีสำหรับโรงเรียน	124
ภาพที่ 4.18	แสดงการใช้สีสำหรับสถานที่ราชการ	125
ภาพที่ 4.19	แสดงอาคาร สำนักงานเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์	127
ภาพที่ 4.20	แสดงอาคาร สถานีอนามัยตำบลศรีสังขาลย์	127
ภาพที่ 4.21	แสดงอาคาร สถานีตำรวจตำบลศรีสังขาลย์	127
ภาพที่ 4.22	แสดงอาคาร ศูนย์ประชาสงเคราะห์เทศบาลตำบลศรีสังขาลย์	180
ภาพที่ 4.23	แสดงอาคาร สำนักงานสาธารณสุขศรีสังขาลย์	180
ภาพที่ 4.24	แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์ เดาทูเรียน ภายใน/ภายนอก	180
ภาพที่ 4.25	แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์ เครื่องสังขโลก ภายใน/ภายนอก	129
ภาพที่ 4.26	แสดงภาพบริเวณภายในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์	130
ภาพที่ 4.27	แสดงแสดงสภาพแวดล้อมและ ภูมิทัศน์	135
ภาพที่ 4.28	แสดงความสูงของอาคาร	137
ภาพที่ 4.29	แสดงวัสดุของอาคาร	137
ภาพที่ 4.30	โบราณสถานตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่บดบังจากมุมมอง ทางด้านริมฝั่งแม่น้ำยม	138

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า	
ภาพที่ 4.33	โบราณสถานตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่มั่นคงจึงส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ	139
ภาพที่ 4.34	แสดงวิเคราะห์ทัศนียภาพของพื้นที่โครงการ	144
ภาพที่ 4.35	แสดงโครงข่ายถนนในบริเวณพื้นที่โครงการ	162
ภาพที่ 4.36	แสดงปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุด	164
ภาพที่ 4.37	แสดงอัตราช่วยปริมาณจราจร	166
ภาพที่ 4.38	แสดงองค์ประกอบระบบประปาและแนวท่อเมน ประปา	173
ภาพที่ 4.39	แสดงการคาดปัญหาระบบประปาในพื้นที่โครงการ	174
ภาพที่ 4.40	แสดงสภาพปัญหาผลกระทบน้ำเสียในปัจจุบันในบริเวณพื้นที่	176
ภาพที่ 4.41	แสดงตำแหน่งสถานีกำจัดขยะในปัจจุบันของโครงการ	178
ภาพที่ 4.42	แสดงระดับความสูงของพื้นดินและทิศทางกรไหลของน้ำ	180
ภาพที่ 4.43	แสดงผลวิเคราะห์ศักยภาพการให้บริการของสาธารณูปโภค	182
ภาพที่ 5.1	แสดงค่าคะแนนลักษณะความหนาแน่น	196
ภาพที่ 5.2	แสดงค่าคะแนนระบบการเข้าถึง	197
ภาพที่ 5.3	แสดงค่าคะแนนการให้บริการประปา	198
ภาพที่ 5.4	แสดงค่าคะแนนการให้บริการไฟฟ้า	199
ภาพที่ 5.5	แสดงค่าคะแนนศาสนสถาน	200
ภาพที่ 5.6	แสดงการให้ค่าคะแนนพื้นที่ศาสนา	201
ภาพที่ 5.7	แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม	202
ภาพที่ 5.8	แสดงคะแนนรวมทั้งหมดแสดง	203
ภาพที่ 6.1	แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือก ที่ 1	213
ภาพที่ 6.2	แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือก ที่ 2	213
ภาพที่ 6.3	แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือก ที่ 3	214
ภาพที่ 6.4	แสดง Chart แนวความคิดในการวางผัง A	222

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 6.5	แสดง Chart แนวความคิดในการวางผัง B	223
ภาพที่ 6.6	แสดง Chart แนวความคิดในการวางผัง C	224
ภาพที่ 6.7	แสดง Chart ลักษณะการจัดวางผัง	225
ภาพที่ 6.8	แสดง Chart แสดงภาพสามมิติพื้นที่โครงการ	226
ภาพที่ 6.9	แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ A	227
ภาพที่ 6.10	แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ B	228
ภาพที่ 6.11	แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ A	229
ภาพที่ 6.12	แสดง Chart อาคารพักคอยและนันทนาการ	230
ภาพที่ 6.13	แสดง Chart o-topศาลาพักผ่อน	231
ภาพที่ 6.14	แสดง Chart ศาลาพักผ่อน A	232
ภาพที่ 6.15	แสดง Chart ศาลาพักผ่อน B	233
ภาพที่ 6.16	แสดง Chart อาคารรับประทานอาหาร	234
ภาพที่ 6.17	แสดง Chart อาคารศิลปะและวัฒนธรรม/อาคารประวัติศาสตร์	235
ภาพที่ 6.18	แสดง Chart ศูนย์นักท่องเที่ยวและนันทนาการ	236
ภาพที่ 6.19	แสดง Chart อาคารห้องนำสารณะ	237
ภาพที่ 6.20	แสดง Chart รูปแบบอาคารพาณิชย์, บ้านพักอาศัย	238
ภาพที่ 6.21	แสดง Chart บ้านวิถีไทย A	239
ภาพที่ 6.22	แสดง Chart บ้านวิถีไทย B	240
ภาพที่ 6.23	แสดง Chart ร้านขายสินค้าพื้นเมือง	241
ภาพที่ 6.24	แสดง Chart ศาลาริมทาง	242
ภาพที่ 6.25	แสดง Chart สำนักงานสถาปัตยกรรมและโบราณสถานศรีสัตนาลัย	243
ภาพที่ 6.26	แสดง Chart รูปด้าน สำนักงานสถาปัตยกรรมและโบราณสถาน	244
ภาพที่ 6.27	แสดง Chart รูปแบบถนนริมฟุตบาท	245
ภาพที่ 6.28	แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ก	246

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 6.29 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ข	247
ภาพที่ 6.30 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ค	248
ภาพที่ 6.31 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ง	249
ภาพที่ 6.32 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ฉ.ช	250



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1	แผนภูมิแสดงการค้าระหว่างประเทศ	15
แผนภูมิที่ 2.2	แผนภูมิแสดงการค้าระหว่างประเทศ	16
แผนภูมิที่ 2.3	แผนภูมิอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศ	19
แผนภูมิที่ 2.4	แผนภูมิแสดงรายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน	20
แผนภูมิที่ 2.5	กราฟ ตารางรวมโครงสร้างเศรษฐกิจตอนล่าง	38
แผนภูมิที่ 2.6	ประชากรภายใน ปี 2542-2545	42
แผนภูมิที่ 2.7	โครงสร้างสร้างเศรษฐกิจสุโขทัย	46
แผนภูมิที่ 2.8	แผนภูมิโครงสร้างงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่สุโขทัย	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

กรุงเทพฯ เริ่มในปี พ.ศ. 1800 เมื่อพระยาศรีนารายณ์ พระบิดาพ่อขุนผาเมืองได้ปกครองเมืองสุโขทัยเรื่อยมาจนสิ้นพระชนม์ ขอมสมาดโฆลญล่ำพงข้าหลวงจากอาณาจักรขอมได้เข้ายึดครองเมือง ขุนบางกลางหาว และพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดได้ยึดเมืองคืน และสร้างเมืองสุโขทัยขึ้นเป็นราชธานี มีขุนบางกลางหาว พระนามใหม่ว่า “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์” เป็นปฐมกษัตริย์ปกครองเมืองสุโขทัย อาณาจักรแห่งแรกของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 1890 กรุงศรีอยุธยา มีอำนาจมากขึ้นและเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจแทนสุโขทัย แต่สุโขทัยก็ยังมีพระมหากษัตริย์ปกครองติดต่อกันอีก 2 พระองค์ จึงสิ้นราชวงศ์สุโขทัยและได้รวมเข้ากับราชอาณาจักร กรุงศรีอยุธยา เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่เมืองพม่าครั้งที่ 2 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชแห่ง กรุงรัตนโกสินทร์โปรดให้ตั้งเมืองสุโขทัยขึ้นที่บ้านธานี (ท่าหนิ) ริมแม่น้ำยมซึ่งก็คือ จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2475 ได้ยุบอำเภอรธานี ตั้งใหม่และเปลี่ยนชื่อ เป็นอำเภอสุโขทัยธานีขึ้นกับจังหวัดสวรรคโลกจนถึง พ.ศ. 2485 ได้ยกอำเภอสุโขทัยธานีขึ้นเป็น จังหวัดสุโขทัยตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

จังหวัดสุโขทัยอยู่ในแนวการพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) ซึ่งสามารถสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการบริการขยายฐานการผลิตด้านการเกษตร ส่งเสริมการท่องเที่ยวความเป็นอาณาจักรเมืองเก่าโบราณสถาน ทำให้โดดเด่นเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวและความงามด้านสถาปัตยกรรมพร้อมทั้งเป็นเอกเรื่องวัฒนธรรม ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละไม่ต่ำกว่าสามแสนล้านบาท จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบตั้งแต่การวางแผนนโยบาย การวางแผนและการวางแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน นับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศอย่างเป็นรูปธรรมรัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ดังนั้นจึงกำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดความพร้อมให้กับการปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่สองเร่งยกระดับมาตรฐานเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถาณคุณภาพและปฏิบัติการทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเน้นผู้ประกอบการขนาดกลางขนาดย่อมและชุมชนท้องถิ่นประการที่สามด้านประชาสัมพันธ์และเสนอภาคลักษณะของประเทศไทยในอนาคต ประเทศไทย ประการที่สี่เร่งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และประการสุดท้ายปรับปรุงด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคตตามลำดับ (ศูนย์บริการวิชาการ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2547: 3-1)

แนวโน้มภาคเหนือ ปี 2550 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 3.5 – 4.0 โดยจะขยายตัวประมาณร้อยละ 3.6 ซึ่งเป็นการขยายตัวในระดับเดียวกันกับเศรษฐกิจภาพรวมทั้งประเทศ ภาคเกษตรยังคงเป็นภาคเศรษฐกิจหลักในการสนับสนุนเศรษฐกิจของภาคเหนือ สำหรับภาคบริการที่เป็นเศรษฐกิจหลักของภาคเหนือจะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของภาคเหนือที่ยังขยายตัวในระดับที่ดีในปีนี้

จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ได้ทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธีการ Swot Analysis เพื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน - จุดแข็งของสภาพแวดล้อมกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์ถึงโอกาส และข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะมาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังมีสาระสำคัญดังนี้ มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกโลก คือ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้เช่น กำแพงเพชร มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ ถ้ำ อ่างเก็บน้ำที่กว้างใหญ่สวยงาม มีวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น จึงมีศักยภาพและโอกาสที่จะสร้างแรงดึงดูดด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยให้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงและขยายกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างและตอนบน

การจัดวางรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนศรีสัชนาลัยโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ให้มีความเป็นระเบียบและสวยงามเพื่อรับกับวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของชุมชนเก่าของชาวสุโขทัยและยกระดับมาตรฐานบริการสาธารณะ คุณภาพชีวิตและรายได้ เพิ่มระดับโอกาสการแข่งขันระดับภูมิภาคและการท่องเที่ยว รวมทั้งยกระดับมาตรฐานกิจกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน ให้ทัดเทียมบริเวณที่มีชื่อเสียงระดับโลกและแหล่งรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนล่าง

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .2548 : 4-12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทของจังหวัดสุโขทัยในระดับภาคจะเป็นความสำคัญในระดับรองเท่านั้น โดยที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่สำคัญที่สุดของภูมิภาคนี้แต่หากพิจารณาจากทำเลที่ตั้งของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดพิษณุโลกซึ่งจะเป็น “สี่แยกอินโดจีน” ในอนาคตอันใกล้ด้วยระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร จากสี่แยกอินโดจีนสามารถเดินทางต่อไปทางเหนือถึงเมืองคุนหมิง ประเทศจีน ด้วยระยะทาง 1,460 กิโลเมตรทางตะวันออกเฉียงใต้ถึงเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ด้วยระยะทาง 1,010 กิโลเมตร ทางตะวันตกมุ่งสู่เมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า ด้วยระยะทาง 670 กิโลเมตร และทางใต้มุ่งสู่เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ด้วยระยะทาง 1,840 กิโลเมตร และเมื่อวิเคราะห์ถึงสภาพที่ตั้งลักษณะทางกายภาพ สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจสังคม ศักยภาพของพื้นที่และความสัมพันธ์กับภูมิภาคข้างเคียงโดยรอบ จะเห็นได้ว่าจังหวัดสุโขทัยมีความสำคัญต่อภาคเหนือตอนล่าง ทางด้านประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและระดับภาค โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดให้จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวของประเทศ ใน Cluster ที่ 3 ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย กาญจนบุรี เพื่อเป็นสินค้าการท่องเที่ยวสำหรับตลาดต่างประเทศ รวมทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เสนอเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในประเทศ (Thematic Route) อันได้แก่ เส้นทางมรดกโลก เส้นทางวัฒนธรรมชอบ และเส้นทาง OTOP โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนวันพักและการจับจ่ายใช้สอยในการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และเสนอขายกิจกรรม เทศกาลงานประเพณีให้เป็นสินค้าหลักการท่องเที่ยวโดยกำหนดหลักการท่องเที่ยวที่สำคัญตัวหนึ่งของประเทศ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่ภูมิภาคเอเชีย (Gateway) ซึ่งคาดว่าจะผลจากการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ “สะพานเศรษฐกิจอาเซียน” และสี่เหลี่ยมอินโดจีน จะเสริมให้การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยได้สะดวกยิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาด้านการค้าและบริการเพื่อบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

การจัดวางรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนศรีสัชชาลัยโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ให้มีความเป็นระเบียบและสวยงามเพื่อรับกับวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของชุมชนเก่าของชาวสุโขทัยและยกระดับมาตรฐานบริการสาธารณะ คุณภาพชีวิตและรายได้ เพิ่มระดับโอกาสการแข่งขันระดับภูมิภาคและการท่องเที่ยว รวมทั้งยกระดับมาตรฐานกิจกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน ให้ทัดเทียมบริเวณที่มีชื่อเสียงระดับโลกและแหล่งรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนล่าง

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .2548 : 4-12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 เหตุผลในการเสนอปฏิญญานิพนธ์

1.2.1 ด้านนโยบาย

- เพื่อตอบสนอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ซึ่งมุ่งเน้นคน และพัฒนาเมืองน่าอยู่ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต วิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน โดยมุ่งเน้นทางด้านการวางผังปรับปรุงฟื้นฟูเมืองการอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว

- เพื่อให้สอดคล้องกับแผนมหาดไทยฉบับที่ 1 – 7 (พ.ศ. 2545– 2549) เป็นแผนแม่บทของกระทรวงมหาดไทยในด้านการปกครอง และมีนโยบายในการส่งเสริมการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาเมืองให้น่าอยู่ พัฒนาศักยภาพคนภายในเมืองให้เกิดการพึ่งพาตนเอง จัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

- เพื่อตอบสนองแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (พ.ศ. 2548) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุโขทัย การพัฒนาทางด้านสังคม การพัฒนาเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และการพัฒนา หรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เชื่อมโยงกับนครประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองเก่า นอกจากนี้สุโขทัยเป็นเมืองที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นชุมชนศูนย์กลางเพื่อรองรับการขยายตัวจาก กลุ่มภาคเหนือตอนบน

- เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน จังหวัดสุโขทัย ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาเมืองโดยการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ออกแบบชุมชนเมือง (Urban Design) ประกอบกับ การกำหนดรูปแบบของสถาปัตยกรรม ตลอดจนการอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

- จากการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้สภาพ เศรษฐกิจของประเทศเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวรวมไปถึงการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะการใช้ที่ดินด้านที่อยู่อาศัยรวมไปถึงด้านพาณิชย์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.3 ด้านสังคม

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยพื้นฐาน ของการท่องเที่ยวในสังคมให้ดีขึ้น ควบคู่กับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในสังคม

1.2.4 ด้านกายภาพ

- เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ รวมถึง การพัฒนาและปรับปรุงฟื้นฟูเมือง การอนุรักษ์ โบราณสถาน มรดกโลก และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อ เป็นแหล่งรองรับและตอบสนองความต้องการของพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย

- เนื่องจากนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ซึ่งมีการดำเนินนโยบายโครงสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ และได้พัฒนา เศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องแต่เนื่องจากความผันผวนของตลาดโลก และความ เปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้งจึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่สามารถดำเนินงานตาม เป้าหมายที่วางเอาไว้ได้ จึงส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า และกระจายความเจริญไปไม่ทั่วถึงและเกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

- แผนของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1 – 7 (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยส่วน ใหญ่จะเน้นในเรื่องการปกครองมากกว่าการพัฒนาเมือง ซึ่งขาดการดูแลและควบคุมการพัฒนา อย่างมีประสิทธิภาพ

- แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางได้เล็งเห็นถึงแนวทางการพัฒนาและ การขยายตัวของเมืองหลวง จึงดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ และโครงสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ อย่างเร่งด่วน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ เพื่อให้ทันความเจริญที่เกิดขึ้น

- แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดสุโขทัย ได้จัดการดำเนินนโยบายของจังหวัดให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลาง โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อให้เป็นแผนผังและโครงการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ บริเวณดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางอนุรักษ์โบราณสถานและพัฒนาสภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

- เนื่องจากเกิดภาวะวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยลดลงก่อให้เกิดปัญหาต่อรายได้ของประชาชน ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้เพียงพอต่อชุมชน

1.3.3 ด้านสังคม

- จากการพัฒนาประเทศส่งผลให้มีจำนวนประชากร และนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สถานที่ท่องเที่ยวไม่มีศักยภาพเพียงพอทำให้เกิดปัญหาในชุมชน ดังนั้นจึงต้องพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติผังเมืองและพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

1.3.4 ด้านกายภาพ

- เนื่องจากสุโขทัยเป็นเมืองที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นชุมชนศูนย์กลางเพื่อรองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานครแต่มีการเจริญเติบโตของชุมชนอย่างไม่เป็นระบบ ระเบียบแบบแผน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำผังเมืองเฉพาะ ซึ่งหมายถึง เพื่อให้เป็นแผนผังและโครงการดำเนินการพัฒนาพื้นที่บริเวณดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางอนุรักษ์โบราณสถานและพัฒนาสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี ในการรักษาคุณค่าของมรดกศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่าไว้และพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของประเทศ พร้อมสร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีอันจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในพื้นที่และประชาชนโดยทั่วไป

1.4 วัตถุประสงค์ของปฏิญญานีพนธ์

1.4.1 ด้านนโยบาย

- เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมเมืองศรีสุโขทัย (กฎกระทรวงฉบับที่ 396 พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงที่ 473 พ.ศ. 2546) การวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะบริเวณชุมชนเก่ารอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสุโขทัยจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ดังนี้

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

- เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร ตลอดจนปัญหาและบทบาทของพื้นที่ และความต้องการของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องระหว่างผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.3 ด้านสังคม

- เพื่อออกแบบชุมชนเมือง (Urban Design) ในพื้นที่ปฏิบัติการพิเศษ (Action Area) รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ แนวทางมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและบริเวณที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 ด้านกายภาพ

- เพื่อให้ได้ผังพัฒนาทางด้านกายภาพที่ลงรายละเอียดโครงการพัฒนา ในบริเวณพื้นที่ชุมชนเก่ารอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการ (Action Plan) สำหรับใช้เป็นมาตรฐานการปรับปรุงพื้นที่เฉพาะในอนาคต โดยเน้นรายละเอียด รูปแบบ แนวทางและมาตรการต่างๆ ในการดำเนินการ บริหารจัดการ การพัฒนาปรับปรุงฟื้นฟูเมือง การอนุรักษ์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

1.5 ขอบเขตการศึกษาของปฏิญญานิพนธ์

1.5.1 ส่วนการศึกษาภาคข้อมูล

- ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ซึ่งรวมทั้งแผนพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการที่เกิดขึ้น รวมไปถึงผู้ใช้โครงการและรายละเอียดต่างๆ ตลอดจนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่ การใช้ที่ดิน อาคารและโบราณสถานเดิมที่มีอยู่ ลักษณะทางภูมิสถาปัตยกรรม ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่

- ศึกษาแนวความคิดในการออกแบบผังเมืองเฉพาะและชุมชน และทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้ในงานออกแบบและวางผัง

- ศึกษาด้านข้อมูลและเทคนิคต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในโครงการ

- ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากโครงการ ซึ่งรวมไปถึงการเปรียบเทียบระหว่างข้อดีข้อเสียของโครงการ

- ศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติโบราณสถาน มรดกโลก และข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

- ศึกษาการเพิ่มสถิติการเพิ่มจำนวนประชากรในชุมชน และวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีผลกระทบในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการ และสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่โครงการ

1.6 วิธีการดำเนินปริญญานิพนธ์

1.6.1 ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) พื้นที่โครงการ การสัมภาษณ์ (Interview) สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน

- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนที่และภาพถ่าย ประกอบไปด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

1.6.2 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1.6.2.1 ข้อมูลด้านนโยบาย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐวิสาหกิจและแผนพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณาเพื่อทำโครงการ

1.6.2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

วิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของนักท่องเที่ยว โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานด้านสถิติเป็นตัวกำหนดความเป็นไปได้ของโครงการ

1.6.2.3 ข้อมูลด้านสังคม

วิเคราะห์สภาพวิถีของคนในชุมชน และศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อเป็นตัวกำหนดขอบเขตของโครงการและการพัฒนาอนุรักษ์พื้นที่

1.6.2.4 ข้อมูลด้านกายภาพ

วิเคราะห์สภาพทั่วไปของพื้นที่ชุมชน ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต และจัดการวางผังเฉพาะให้เหมาะสมโดยใช้การปรับปรุงและอนุรักษ์พื้นที่ชุมชน ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์ด้านพื้นที่ (Spatial Analysis) จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบันภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี และการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตนอกจากนี้การศึกษาวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นถึงปัญหา เงื่อนไขข้อจำกัด ตลอดจนศักยภาพในการอนุรักษ์และพัฒนาในบริเวณพื้นที่ต่างๆ ภายใน อุทยานประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศรีสัชชาลัย เพื่อประมวลผลเป็นวัตถุประสงค์ หลักการและแนวความคิดในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะในลำดับต่อไป

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1 ด้านนโยบาย

- ทราบแนวทางการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและเป็นแนวทางในการวางแผน / กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวอนุรักษ์ในจังหวัดสุโขทัย

1.7.2 ด้านเศรษฐกิจ

- เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและชุมชน

1.7.3 ด้านสังคม

- ทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของประเทศข้อมูลทางสถิติ และข้อมูลอื่นๆจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เพื่อทราบถึงวิถีชีวิตและกิจกรรมของคนในชุมชน

1.7.4 ด้านกายภาพ

- เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน และศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับชุมชน

1.8.1 เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่โครงการ และบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ของพื้นที่เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรักถิ่นที่อยู่อาศัยของตน

1.8.2 เพื่อให้ทราบถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนภายใน อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชาลัย และอาคารบ้านเรือนของชุมชนโบราณสถานต่างๆ ที่เป็นงานสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่

1.8.3 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ทราบถึงความสำคัญของพื้นที่และให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการอนุรักษ์และบูรณะฟื้นฟูพื้นที่โดยรอบ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชาลัย เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

1.8.4 เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นการพัฒนาได้ในระดับท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9 อภิธานศัพท์

1.9.1 คำว่า "สุขุทัย" มาจากสองคำคือ "สุข+อุทัย" อันมีความหมายว่า "รุ่งอรุณแห่งความสุข"

1.9.2 การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ทรัพยากรธรรมชาติไม่ลดลงและทรัพยากรที่เกิดขึ้นทดแทนได้ต้องเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกัน คุณภาพของสภาพแวดล้อมต้องดีขึ้น แนวความคิดนี้คือหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากแนวคิดการอนุรักษ์ หรือ Conservation โดยที่การอนุรักษ์หมายถึง รูปแบบการใช้ประโยชน์ สิ่งที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนาน

1.9.3 การปรับปรุงฟื้นฟู หมายถึง การพัฒนาที่ทรัพยากรธรรมชาติจะต้องไม่ลดลง และทรัพยากรที่เกิดขึ้นทดแทนได้ต้องเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันคุณภาพของสภาพแวดล้อมต้องดีขึ้น จากการแก้ปัญหาในทุกด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ

1.9.4 สภาพแวดล้อมชุมชนกายภาพชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ของชุมชน คือ

1.9.4.1 ย่าน หมายถึง บริเวณที่คล้ายคลึงกันในวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ทางสถาปัตยกรรมหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น

1.9.4.2 ที่ว่างโล่ง หมายถึง พื้นที่โล่งโดยที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่นสวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ลานกีฬา

1.9.4.3 เส้นทางสัญจร หมายถึง เส้นทางที่ใช้เดินทาง ที่ใช้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเช่นถนนทางเดินเท้า ทางเดินเรือ

1.9.4.4 ที่หมายตา หมายถึง บริเวณที่มีความสวยงามเป็นพิเศษสะดุดตามองเห็นแต่ไกล มีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของในเมืองและนักท่องเที่ยว

1.9.4.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งอยู่ในบริเวณและสามารถมองเห็นได้ด้วยตา

1.9.5 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง พฤติกรรมและความคิดเห็น รวมไปถึง ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว

1.9.5.1 ย่าน หมายถึง บริเวณที่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมากเช่น ย่านพาณิชยกรรมหรือบริเวณที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9.5.2 ที่ว่าง หมายถึง บริเวณที่นักท่องเที่ยวมาใช้เป็นจุดพักผ่อนหรือทำกิจกรรม

1.9.5.3 เส้นทางสัญจร หมายถึงเส้นทางสัญจรที่กำหนดขึ้นเพื่อนักท่องเที่ยว (เส้นทางท่องเที่ยว)

1.9.5.4 ที่หมายตา หมายถึง ที่มีความพิเศษ สะดุดตามองเห็นได้ในระยะไกลมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของคนในเมืองและนักท่องเที่ยว

1.9.5.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ หมายถึงสิ่งที่สามารถมองเห็นได้อยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

1.9.6 การพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนโดยปรับปรุงพื้นที่ การท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วให้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์สวยงามและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว

1.9.7 แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน และความคิดเห็นของประชากรในพื้นที่โดยพิจารณาจากวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว นำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

1.9.7.1 ชุมชนวิถีไทยในจารึก หมายถึง บริเวณชุมชนเก่าแก่ซึ่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชนบททำเนียบประเพณีที่มีเอกลักษณ์ทั้งการเป็นอยู่แบบเดิม และสะท้อนถึงความเป็นท้องถิ่น

1.9.7.2 ประชากรท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มคนในพื้นที่ที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนต่างๆประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.9.7.2 นักท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มคนที่เดินทางมาเที่ยวบริเวณชุมชนหรือสถานที่ท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2547-มกราคม พ.ศ. 2548

1.9.7.2 การวางผัง หมายถึง แผนผังนโยบายและโครงการที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนาส่วนต่างๆ อาทิเช่น ชุมชน บ้านเรือน เมือง ในด้านสัญลักษณ์ ความสะอาด สบายความ เป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชากร และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อม

1.9.7.2 บริเวณ หมายถึงพื้นที่ภายในที่กำหนดไว้ อาทิเช่น บริเวณบ้าน บริเวณโบสถ์ บริเวณวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ

ความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพปัจจุบันของสภาพพื้นที่ศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของสภาพปัจจุบันในระดับต่างๆกัน ตั้งแต่ ระดับจังหวัด ระดับชุมชน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นลำดับดังนี้

1. ระดับจังหวัด ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจสังคมและแผนพัฒนาเมืองหลัก
2. ระดับชุมชน ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจสังคมและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาสุขุทัย และผังเมืองรวมเขตรัฐบาล
3. ระดับพื้นที่ศึกษา ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันทางกายภาพเป็นหลักโดยเน้นในด้านสภาพภายในและสิ่งแวดล้อมโดยรวมพื้นที่ศึกษา

2.1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านนโยบาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งประกาศใช้ในปีมหามงคลนี้ เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วนทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มาร่วมกันดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างกว้างขวาง และเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ "สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน" อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทย จะยังคงต้องเผชิญปัญหาราคาน้ำมัน ซึ่งสร้างแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อและดุลบัญชีเดินสะพัด แต่สถานการณ์โดยรวมเมื่อเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ถือว่าเอื้ออำนวยต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่จะสามารถให้ความสำคัญกับเป้าหมายระยะยาวของการพัฒนา ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาที่มีความสมดุลและคนมีความสุขได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ที่จะมีผลต่อการพัฒนาในอนาคต แสดงว่าเศรษฐกิจและสังคมไทยจะต้องเผชิญกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ประการใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริษัทและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในมิติต่างๆ รุนแรงขึ้น ดังนั้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อปรับตัวและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

2.1.2 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี ในช่วงปี 2545-2548 และจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยมีขนาดทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ 20 จากจำนวน 192 ประเทศในโลก โดยยังคงมีบทบาททางการค้าระหว่างประเทศ และรักษาส่วนแบ่งการตลาดไว้ได้ในขณะที่การแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น ตลอดทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น ขณะที่โครงสร้างการผลิตมีจุดแข็งที่มีฐานการผลิตที่หลากหลาย ช่วยลดความเสี่ยงจากภาวะผันผวนของวัฏจักรเศรษฐกิจและสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจไทยมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างที่ต้องพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบ ชิ้นส่วน พลังงาน เงินทุน และเทคโนโลยี ในสัดส่วนที่สูง โดยที่ผลิตภาพการผลิตยังต่ำ การผลิตอาศัยฐานทรัพยากรมากกว่าองค์ความรู้ มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและบริโภคอย่างสิ้นเปลือง ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมและผลกระทบในด้านสังคมตามมา โดยไม่ได้มีการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม ส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและโลจิสติกส์ยังขาดประสิทธิภาพและการเชื่อมโยงที่เป็นระบบ ทำให้มีต้นทุนสูงถึงร้อยละ 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ อีกทั้งภาคขนส่งยังมีสัดส่วนการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์สูงถึงร้อยละ 38 นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร และน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ยังไม่กระจายไปสู่พื้นที่ชนบทอย่างเพียงพอและทั่วถึง ส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของไทยต่างอยู่ในระดับต่ำและตกเป็นรองประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นคู่แข่งทางการค้า อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดแข็งอยู่ที่การมีเสถียรภาพเศรษฐกิจในระดับที่ดีจากการดำเนินนโยบายเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ดี โดย ณ สิ้นปี 2548 อัตราการว่างงานอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2 และทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศอยู่ในระดับ 52.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งนับว่าเป็นระดับที่มีความเพียงพอในการเป็นภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากภายนอก อย่างไรก็ตามราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นมากตั้งแต่ปลายปี 2547 และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันส่งผลให้ดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงปัญหาความอ่อนแอในเชิงโครงสร้างที่พึ่งพิงภายนอกมากเกินไป รวมทั้งประเทศไทยยังมีฐานะการออมที่ต่ำกว่าการลงทุน จึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศมีความเสี่ยงจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและจากการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจภายใต้เงื่อนไขบริบทโลกที่มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของคน องค์ความรู้เทคโนโลยี เงินทุน สินค้าและบริการ

ดังนั้นแนวทางหลักในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืน ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 จึงประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ดังนี้

1. แนวทางการปรับโครงสร้างการผลิตให้ผลิตภาพการผลิตและคุณค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทยสูงขึ้น บนฐานความรู้และความเป็นไทย
2. การสร้างภูมิคุ้มกันและระบบบริหารความเสี่ยงสำหรับตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงินตลาดปัจจัยการผลิตและระบบการคลัง
3. การส่งเสริมที่เป็นธรรมและการกระจายรายได้เศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพสูงบนพื้นฐานขององค์ความรู้และการสร้างสรรค์ (High Performance, Knowledge-based and creative economy) และความพอเพียง

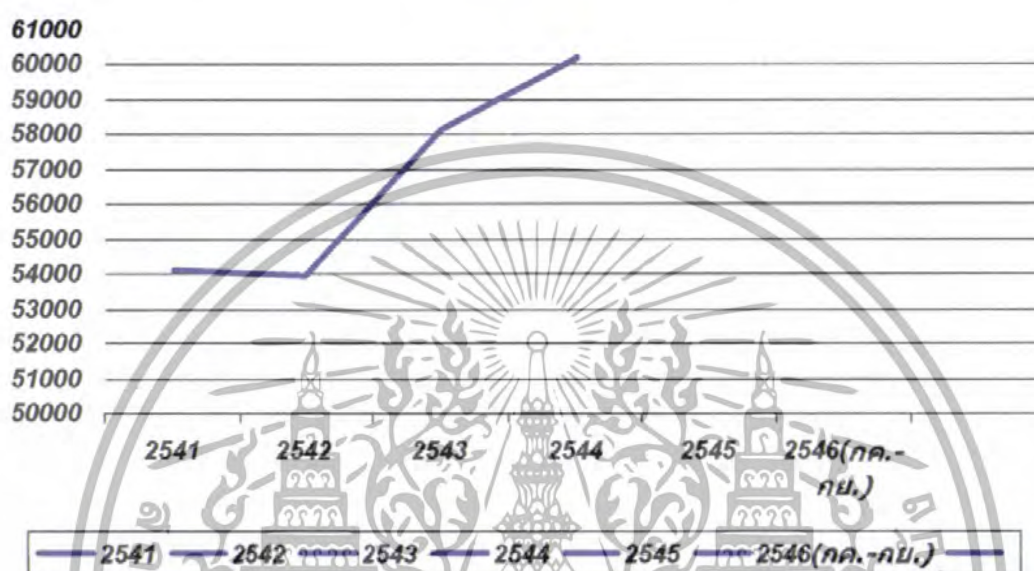
การปรับท่าทีของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะต้องเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กันทั้งภายในประเทศและเศรษฐกิจโลกภายใต้กรอบเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทันและพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศที่ใช้ความรู้ความสามารถในประเทศมากขึ้น คือต้องสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและธุรกิจชุมชนในระดับรากหญ้า

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงบัญชีประชาชาติ

บัญชีประชาชาติ						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 ก.ค.- ก.ย.
1.ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ	4,626.4	4,637.1	4,916.5	5,123.4	5,433.3	1,466.5
2.อัตราการเติบโตของGDP(%)	-10.5	4.5	4.6	1.9	5.3	6.5
3.รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคน	54,101	53,957	58,146	60,226	-	-
4.ระดับความเปิดของประเทศ	101.9	104.0	125.1	125.7	122.2	127.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี



แผนภูมิที่ 2.1 ได้แสดงให้เห็นว่าผลผลิตภักซ์มวลรวมประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545, 2546 (ก.ค.-ก.ย.) เพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้รายได้ของประชากรเฉลี่ยภายในประเทศเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศ

เครื่องชี้วัด	การค้าระหว่างประเทศ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546 ก.ค.-ก.ย.
1. ดุลการค้า (พันล้านบาท)	474.0	306.8	273.9	129.4	177.7	36.7
2. ดุลการค้าต่อ GDP (%)	10.2	6.6	5.6	2.5	3.3	2.5
3. มูลค่าการส่งออก (พันล้านบาท)	2,248.1	2,214.2	2,768.1	2,884.7	2,955.7	833.9
4. มูลค่าการส่งออกต่อ GDP (%)	48.6	47.7	56.3	56.3	54.4	56.9
5. มูลค่าการนำเข้า (พันล้านบาท)	1,774.1	1,907.4	2,494.1	2,755.3	2,778.0	797.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

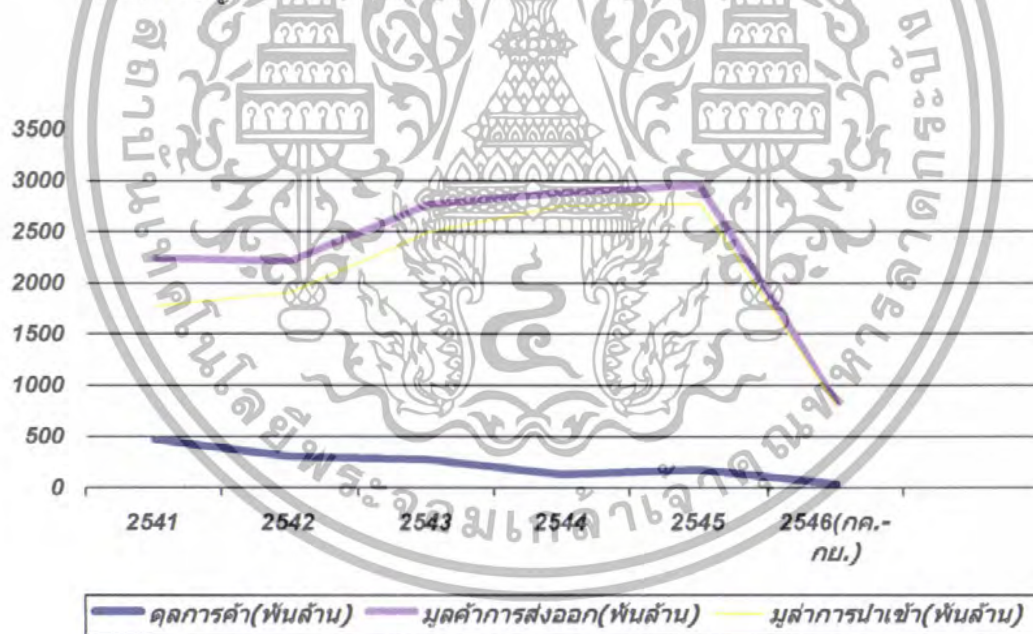
6.มูลค่าการนำเข้าต่อ GDP(%)	38.3	41.1	50.7	53.8	51.2	54.4
-----------------------------	------	------	------	------	------	------

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงการคลังรัฐบาล

การคลังรัฐบาล						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 ก.ค.-ก.ย.
1.รายได้รัฐบาลต่อ GDP(%)	15.5	15.4	15.2	15.1	16.1	16.9
2.ดุลเงินสดต่อ GDP(%)	-2.8	-3.3	-2.2	-2.4	-1.4	1.0

ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง



แผนภูมิที่ 2.2 แผนภูมิแสดงการค้าระหว่างประเทศ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จาก แผนภูมิที่ 2.1 ได้แสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545,2546 (ก.ค.-ก.ย.) เพิ่มจำนวนขึ้นตามลำดับ ทำให้รายได้ของประชากรเฉลี่ยภายในประเทศเพิ่มจำนวนขึ้นด้วยตามลำดับ

จาก แผนภูมิที่ 2.2 ได้แสดงให้เห็นว่าการส่งออกโดยรวมของประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545,2546 (ก.ค.-ก.ย.) เพิ่มจำนวนขึ้นตามลำดับ แต่การนำเข้าโดยรวมของประเทศก็มีจำนวนสูงขึ้นตามลำดับเช่นเดียวกัน จึงทำให้มีการขาดดุลของประเทศลดลงด้วยตามลำดับ

2.1.3 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านสังคม

ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาคนระดับกลางและมีแนวโน้มการพัฒนาคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยในปี 2548 เท่ากับ 0.778 อยู่ในลำดับ 73 จาก 177 ประเทศ ซึ่งสูงกว่าจีนและเวียดนามแต่ต่ำกว่าญี่ปุ่น เกาหลีและสิงคโปร์ สำหรับการพัฒนาด้านคุณภาพคนด้านการศึกษาขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว โดยจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8.5 ปี ในปี 2548 และมีคนไทยที่คิดเป็นทำเป็นร้อยละ 60 ของประชากร ส่วนการขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีมากขึ้น สำหรับสถานะด้านชุมชน พบว่าสังคมไทยได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมืองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การพัฒนาชนบทกับเมืองมีลักษณะแยกส่วนส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาของชุมชนชนบท อย่างไรก็ตาม กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและการจัดการความรู้มีมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีการรวมตัว รวมกลุ่มและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่มากกระทบกับชุมชนได้ในระดับหนึ่ง พร้อมกับมีการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีกลไกการบริหารงานให้พร้อมรับภารกิจกระจายอำนาจ โดยภาครัฐได้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดทำแผนชุมชนแล้ว 3,657 ตำบล การส่งเสริมกระบวนการประชาคมในการจัดทำแผนของส่วนท้องถิ่นและอำเภอ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ขณะที่ในด้านวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่มีน้อย ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังมีผู้นำการพัฒนาโดยเฉพาะผู้นำชุมชนและปราชญ์กระจายอยู่ทุกพื้นที่ประมาณ 1.7 ล้านคน และมีบทบาทสำคัญเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ทำให้มีชุมชนต้นแบบที่มีความเข้มแข็งสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อเรียนรู้และประยุกต์ใช้อยู่ทั่วทุกภูมิภาค ขณะเดียวกันพฤติกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การดำรงชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนปรับเปลี่ยนไปจากอดีต โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้มีความสะดวกมากขึ้นแต่มีความสุขลดลง มีรายได้ไม่พอรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้น และความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลงในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้นทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด "คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" และอัญเชิญ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน" ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก "คน" เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เทียบพร้อมทั้งด้าน "คุณธรรม" และ "ความรู้" ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์หรืออย่าง "มีเหตุผล" รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ "คุณธรรม" ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก "ความพอประมาณ" ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น "ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี" ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้พื้นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันหลักประกันทางสังคมครอบคลุมแรงงานนอกระบบและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่ทั่วถึง ปี 2554 แรงงานที่ประกันตนภายใต้ระบบประกันสังคมมีจำนวน 8.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 22.73 ของกำลังแรงงาน ส่วนแรงงานนอกระบบซึ่งมีกว่าร้อยละ 70 ยังไม่สามารถเข้าถึงระบบประกันสังคม และการเข้าถึงบริการทางสังคมของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในลักษณะการสงเคราะห์เพิ่มขึ้นแต่ยังไม่ทั่วถึง

นอกจากนี้ ในภาวะที่มีความเป็นเมืองมากขึ้น คนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แม้คดียาเสพติดมีแนวโน้มลดลงแต่พัฒนาการของยาเสพติดและการค้าในรูปแบบใหม่เป็นเรื่องที่ต้องเตรียมรับมือ อาทิ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต โปรษณีย์ ขณะเดียวกันการก่ออาชญากรรมยังมีแนวโน้มสูงขึ้น สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มจาก 109.7 คดีเป็น 122.1 คดีต่อประชากรแสนคน คดีชีวิต ร่างกายและเพศ เพิ่มขึ้นจาก 60.4 คดีเป็น 73/4 คดีต่อประชากรแสนคน และเด็กมีแนวโน้มกระทำผิดมากขึ้น

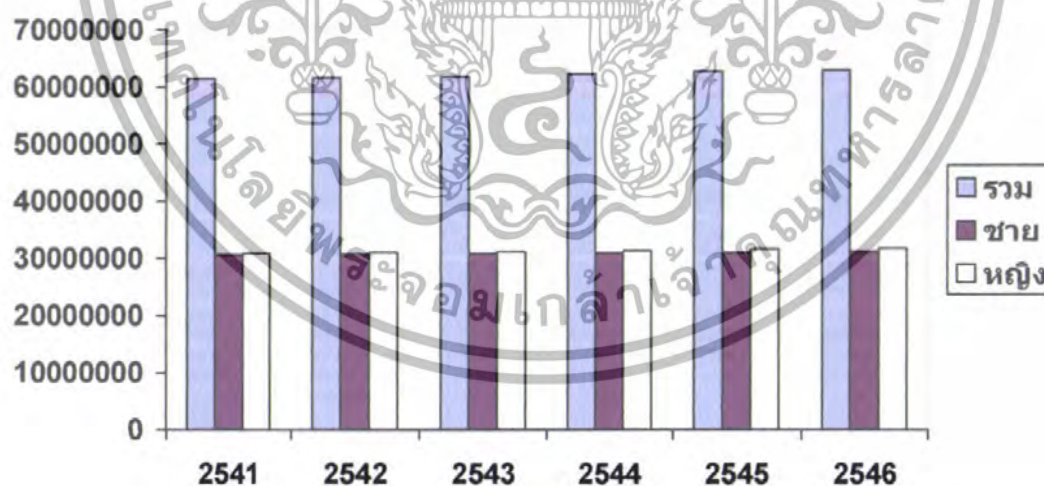
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชากร ในปี 2546 ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 63,079,765 ล้านคน เป็นชาย 31,255,350 ล้านคน เป็นหญิง 31,824,415 ล้านคน โดยประชากร 6 ล้านคนอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงจำนวนประชากรในประเทศ

ปี	ประชากร			ความหนาแน่นต่อ ตร.กม.
	รวม	ชาย	หญิง	
2541	61,466,178	30,591,602	30,874,576	119.79
2542	61,661,701	30,650,172	31,011,529	120.17
2543	61,878,746	30,725,016	31,153,730	120.59
2544	62,308,887	30,913,485	31,395,402	121.43
2545	62,799,872	31,139,647	31,660,225	122.39
2546	63,079,765	31,255,350	31,824,415	122.93

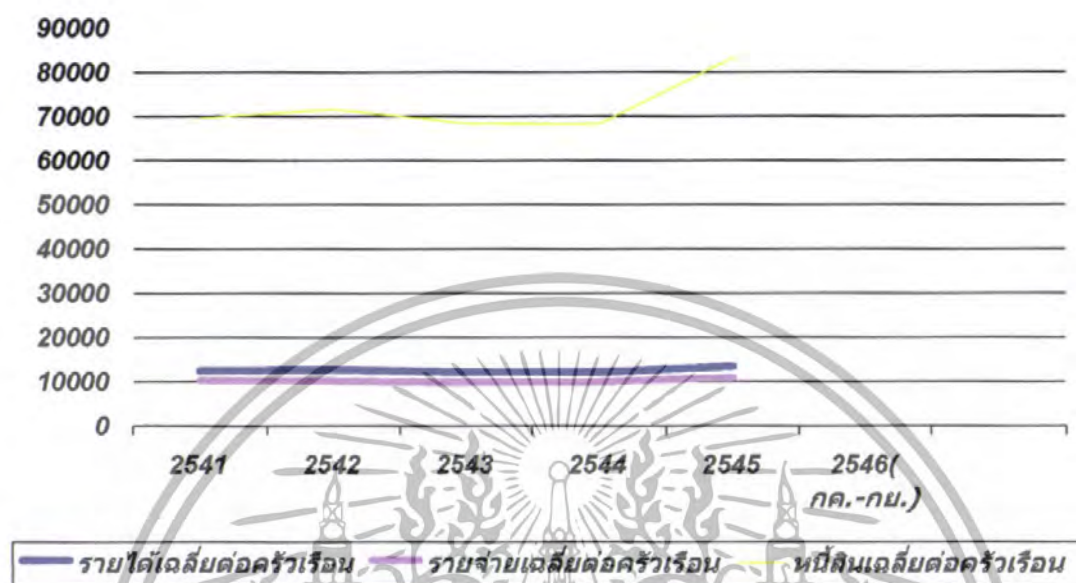
ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549



แผนภูมิที่ 2.3 แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศ

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549

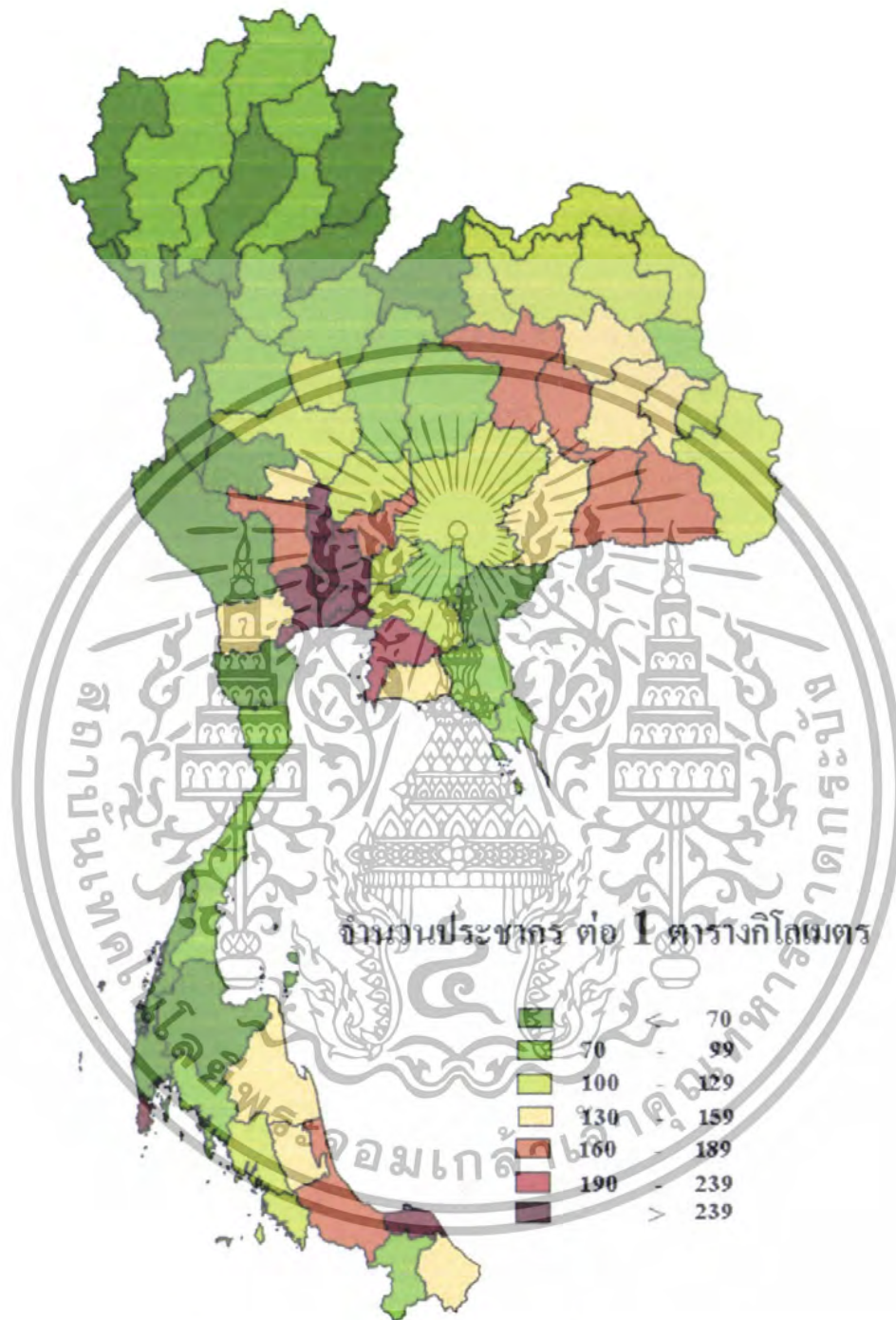
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แผนภูมิที่ 2.4 แสดงรายได้ รายจ่ายและที่ดินของครัวเรือน

ที่มา: ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549

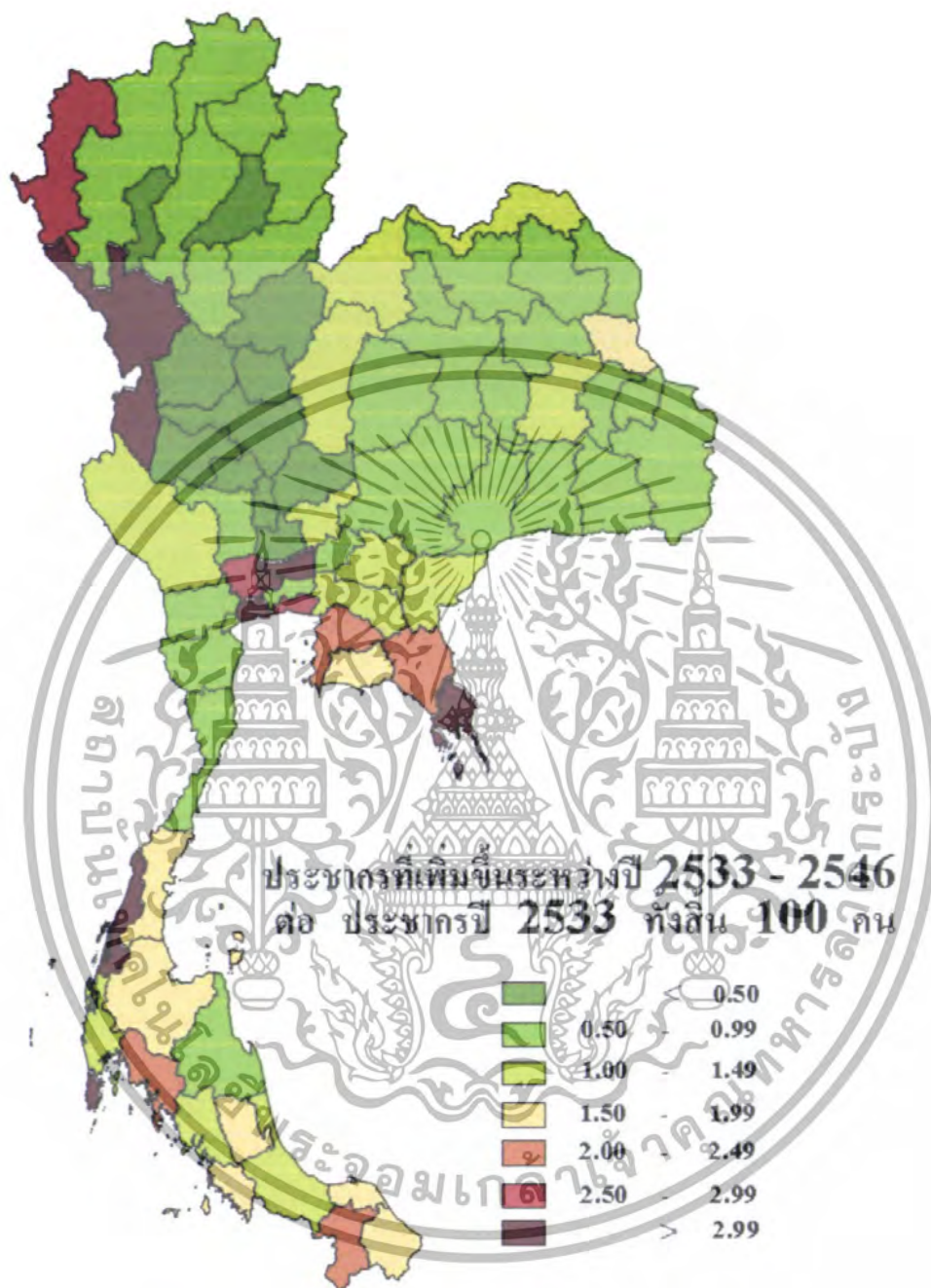
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงความหนาแน่นของประชากร

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงประชากรที่เพิ่มขึ้นระหว่างปี 2533-2546

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 การศึกษาทางด้านกานภาพ

ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกนำมาใช้เพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายไปถึง 67,000,000 ไร่ในช่วง 40 ปี ปัจจุบันเหลือพื้นที่ป่าร้อยละ 33 ของพื้นที่ประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และภัยธรรมชาติที่บ่อยครั้งและรุนแรง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งลดความอุดมสมบูรณ์ลงโดยป่าชายเลนลดลงจาก 2,000,000 ไร่ เหลือ 1,500,000 ไร่ อัตราการจับสัตว์น้ำลดลง 3 เท่า แหล่งปะการังและหญ้าทะเลสภาพเสื่อมโทรมสำหรับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ก็กำลังถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สาเหตุมาจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ทำให้อัตราการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเพิ่มขึ้น

คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรม มีสาเหตุสำคัญจากการขยายตัวของจำนวนประชากร และแบบแผนการดำรงวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษเพิ่มขึ้น โดยคุณภาพอากาศและน้ำอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมีมากขึ้นเกินศักยภาพในการกำจัดได้ทัน ขณะที่การนำเข้าสารอันตรายที่ใช้ในการผลิตมีมากขึ้น โดยขาดกลไกการจัดการทั้งการควบคุมกระบวนการผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง ทำให้เกิดการแพร่กระจายในสิ่งแวดล้อมและปนเปื้อนห่วงโซ่อาหาร นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีอยู่จำกัด รวมทั้งมีความซ้ำซ้อน มีช่องว่าง และขาดการบังคับใช้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับทิศทางการพัฒนาให้กลับมาสู่รากฐานที่เป็นจุดแข็งและเป็นศักยภาพที่แท้จริงของสังคมไทย โดยมุ่งหวังว่าทิศทางการพัฒนาดังกล่าว จะช่วยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุลมากขึ้น สร้างโอกาสการพัฒนาที่เปิดกว้างหลากหลายให้สังคมและชุมชน ตามเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ศักยภาพและภูมิปัญญาของคนในสังคม และคาดหวังว่าแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์บนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จะกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่คนส่วนใหญ่ของประเทศ นำไปสู่ความพอเพียง พึ่งตนเองได้และสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

จุดมุ่งหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คือสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยมีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการปฏิบัติที่สำคัญ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ยึดหลัก "ความพอเพียง" ของวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์และการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ชุมชน และสังคมนั้นๆ มุ่ง "ทางสายกลางหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสมดุล” ระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ระหว่างผลประโยชน์ระยะสั้นและผลประโยชน์ระยะยาว ระหว่างผลได้และผลเสีย ขณะเดียวกันยังต้องคำนึงถึง “คุณธรรมหรือความเป็นธรรม” ในการครอบครองสิทธิ การเข้าถึง การใช้และการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้าง “ความรู้” ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันของทุกภาคส่วน รวมทั้งยึดหลัก “ความพอประมาณ” ในการพัฒนาที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินขีดความสามารถในการฟื้นตัวของทรัพยากรธรรมชาติและการบำบัดมลพิษของระบบนิเวศให้คงไว้ซึ่ง “ความสมดุล” เพื่อสร้างหลักประกันว่าทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นจะยังคงอยู่และคงความอุดมสมบูรณ์ สามารถเป็นฐานการดำรงชีวิตของคนในสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันและเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์จึงเริ่มจากใช้หลัก “ความมีเหตุผล” ด้วยการสร้างความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม คุณค่าฐานทรัพยากรที่มีอยู่ให้เข้าใจถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปกป้องภัยคุกคามต่อระบบนิเวศ การสร้างฐานรากที่มั่นคงเข้มแข็ง การใช้ออกาสและปัจจัยแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคมเพื่อให้เกิดการยกระดับและเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างเป็นลำดับขั้น เป็นการพัฒนาที่สามารถ “พึ่งตนเอง” ได้ มี “ภูมิปัญญา” และสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยคุกคามจากภายนอกได้ โดยให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการบริหารจัดการเชิงป้องกัน ปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิตและการบริโภคให้เกิดความยั่งยืน ควบคู่กับการรื้อฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการฐานทรัพยากรของตนเอง และสร้างทางเลือกของการพัฒนาบนความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความเข้มแข็งและภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจึงถูกกำหนดขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนของทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ รวมทั้งคำนึงถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยแนวคิดการบริหารจัดการมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการฟื้นฟูและสร้างความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล และความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เพื่อให้ฐานทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นพื้นฐานของการพึ่งตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างทุนทางสังคม และรักษาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นจุดแข็งของประเทศไทย มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นทุนที่มีชีวิต เกี่ยวโยงอยู่ในทรัพยากรทุกอย่าง บ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ และเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของระบบนิเวศ ในขณะเดียวกัน บริบทการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีชีวภาพ สังคมผู้สูงอายุ กระแสสุขภาพและการนิยมธรรมชาติ จะทำให้เป็นโอกาสของการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและบริการ และใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับการสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่าสูงขึ้นในขณะที่พันธกรณีระหว่างประเทศ และข้อตกลงการเปิดเสรีทางการค้าทั้งทวีปเอเชียและพหุภาคี จะส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง ทั้งเรื่องการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา การค้า บริการ และภาคการผลิต ทำให้ต้องพิจารณากำหนดจุดยืนและวางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ สามารถรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งคุ้มครองสิทธิชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในระยะยาว

การประเมินสถานภาพทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้น พบว่า ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เคยเป็นจุดแข็งของประเทศมาแต่เดิม ได้รับผลกระทบจากแบบแผนการพัฒนาที่มุ่งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองโดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัด การขยายตัวของภาคเศรษฐกิจและการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่มีมลพิษสูงจากผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน รวมทั้งพฤติกรรมบริโภคและกระแสวัตถุนิยมได้เพิ่มปริมาณมลพิษและของเสีย ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ทำให้สถานการณ์ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่กำลังเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายไปถึง 67,000,000 ไร่ในช่วง 40 ปี ปัจจุบันเหลือพื้นที่ป่า ร้อยละ 33 ของพื้นที่ประเทศ น้อยกว่าประเทศในแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม และต่ำกว่าร้อยละ 40 ซึ่งเป็นระดับที่จะรักษาสสมดุลของระบบนิเวศไว้ได้ การสูญเสียพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และภัยธรรมชาติที่บ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาทั้งน้ำขาดแคลน และความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ สภาวะการขาดแคลนน้ำของประเทศอยู่ในระดับรุนแรงเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของ UNESCO มีการใช้น้ำเพิ่มขึ้นมากอย่างไม่มีขีดจำกัด ขณะที่การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพิ่มเติม มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่เหมาะสม รวมทั้งมีการครอบครองใช้ประโยชน์ ทำให้เกิดกรณีขัดแย้งแย่งชิงน้ำที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมจากการใช้ที่ดินไม่ถูกต้องตามศักยภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ในขณะที่ความต้องการพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มผลผลิตโดยการใส่สารเคมี เกิดปัญหาการตกค้างของสารเคมีในดิน รวมทั้งมีปัญหาการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินที่กระจุกตัว ในปี 2546 มีผู้ไร้ที่ทำกินราว 770,000 ราย ต้องการที่ดินทำกินเพิ่มถึง 11,500,000 ไร่ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งก็ลดความอุดมสมบูรณ์ลง อัตราการจับสัตว์น้ำลดลง 3 เท่า ป่าชายเลนลดลงจาก 2,000,000 ไร่เหลือ 1,500,000 ไร่ แหล่งปะการังร้อยละ 50 และหญ้าทะเลร้อยละ 30 มีสภาพเสื่อมโทรม สำหรับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ก็กำลังถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สาเหตุมาจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ทำให้อัตราการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเพิ่มขึ้น มีรายชื่อสัตว์และพันธุ์พืชในบัญชีใกล้สูญพันธุ์ถึง 284 ชนิด

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศในช่วงที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง แต่โดยภาพรวมยังมีสภาพเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต โดยคุณภาพอากาศในบริเวณเมืองใหญ่ที่การจราจรหนาแน่น พื้นที่ที่มีการเผาในที่โล่งแจ้ง และเขตอุตสาหกรรม มีคุณภาพอากาศต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและจำนวนรถยนต์สะสม การผลิตและการนำเข้าสารอันตราย เพื่อใช้ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ขณะที่ยังขาดกลไกการจัดการที่ดี ทั้งการควบคุมในกระบวนการผลิต การกักเก็บ การขนส่ง และการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม มีอุบัติเหตุจากสารเคมีที่สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินบ่อยครั้งขึ้น รวมทั้งเกิดการตกค้างแพร่กระจายในสิ่งแวดล้อมและปนเปื้อนในห่วงโซ่อาหาร จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชน

สำหรับปริมาณกากของเสียทั้งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมีมากถึงปีละ 22 ล้านตัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่สามารถกำจัดได้ทัน ในขณะที่การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ยังทำได้จำกัด 2 ใน 3 ของของเสียอันตรายมาจากอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโลหะ ซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเติบโตมากกว่าการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมโดยรวมถึง 2-3 เท่า

สถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เป็นที่ตระหนักว่าทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเคยเป็นจุดแข็งของประเทศ และเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนาและการดำรงชีวิตของชุมชนและสังคม ได้รับผลกระทบจากแบบแผนการพัฒนาที่ไม่สมดุล ในขณะที่ศักยภาพและโอกาสของประเทศ ในฐานะที่มีฐานทรัพยากรความหลากหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ยังไม่มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ ในเชิงยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน หากประเทศไม่มีการปกป้องดูแลโดยเหมาะสม ก็จะทำให้ฐาน ทรัพยากรดังกล่าวเสื่อมโทรมอ่อนแอ จนกลายเป็นข้อจำกัดได้

ยุทธศาสตร์การพัฒนามาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงของ ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ใช้หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่าง การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการ พัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อวาง พื้นฐานสำหรับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนามาบนฐานความหลากหลายทาง ชีวภาพในระยะยาว ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนับสนุนการดำรงชีพพื้นฐานอย่างทั่วถึง ควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ให้ กระทบระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต และความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสร้างสรรคคุณค่าของฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นการใช้ออกาสจาก บริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับพื้นฐานของประเทศ เชื่อมโยงวิถี ชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ทั้งนี้ จะทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่า ของฐานทรัพยากร ที่ต้องหวงแหนรักษาไว้ตลอดไป ทำให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงการเสริมสร้าง ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประโยชน์กับ สังคมทุกระดับ และสร้างสมดุลของการพัฒนา ที่นำไปสู่สังคมที่มีความสุขได้อย่างยั่งยืน

2.4.1.1 ลักษณะกายภาคทางภูมิประเทศ

ประเทศไทยตั้งอยู่กลางภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 513,115 ตารางกิโลเมตร จากเหนือจรดใต้ วัดได้ 1,620 กิโลเมตร และจากตะวันตกจรดตะวันออก วัด ได้ 775 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สหภาพพม่า

ทิศใต้ ติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สหภาพพม่า

ปัจจุบันประเทศไทยมีจังหวัดทั้งสิ้น 76 จังหวัด แบ่งออกเป็น 6 ภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ เมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลวง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีเมืองสำคัญในแต่ละภาคดังนี้ ภาคเหนือ : เชียงใหม่, ภาคใต้ : สงขลา, ภาคกลาง : อัญญา, ชลบุรี, ภาคตะวันออกเชิงเหนือ : นครราชสีมา, ขอนแก่น

2.4.1.2 การคมนาคม

การคมนาคมขนส่งทางอากาศโดยปัจจุบันมีความสำคัญต่อประเทศมาก เพราะมีความสะดวกรวดเร็ว โดยสนามบินพาณิชย์แห่งแรกของกรุงเทพ (สนามบินดอนเมือง) ไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนผู้โดยสารที่จะเข้า-ออกภายในประเทศที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี จึงทำให้มีการสร้างสนามบินแห่งใหม่ขึ้นมา คือสนามบินสุวรรณภูมิ เพื่อรองรับกับการขนส่งที่เพิ่มมากขึ้น และมีการรองรับผู้โดยสารที่จะเข้า-ออกภายในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น

2.4.1.1 สภาพภูมิอากาศ และฤดูกาล

สภาพภูมิอากาศ : ร้อนชื้นมีลมมรสุม อุณหภูมิสูงสุดในเดือนมีนาคม และเมษายนวัดได้เฉลี่ย 28-38 องศาเซลเซียส ความชื้นเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 82.7-73 ฤดูกาล : แดด (มีนาคมถึงพฤษภาคม) ฝน (มิถุนายนถึงตุลาคม) ทหนาว (พฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์)

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงลักษณะภูมิอากาศ

เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545
1. อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี (องศาเซลเซียส)	28.1	27.0	27.1	27.4	27.6
2. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (มิลลิเมตร)	1,505.4	1,829.6	1,813.0	1,707.3	1,607.9
3. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี (ร้อยละ)	76	77	78	78	77

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว

รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546
						ก.ค- ก.ย
1. จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	7.8	8.6	9.5	10.1	10.8	-
2. รายได้นักท่องเที่ยว GDP (%)	5.2	5.5	5.8	5.8	5.9	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.รายจ่ายนักท่องเที่ยว (บาท)	3,712.9	3,704.5	3,861.2	3,747.9	3,850.0	-
------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาคเหนือ

2.2.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านนโยบาย

จากยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS: Greater Mekong Sub - region) โดยมีนโยบายการพัฒนาเป็นแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Development Corridor) สาขาคมนาคมขนส่ง มีการวางแผนทางหรือโครงสร้างหลักๆ ดังนี้

2.2.1.1 โครงการที่สามารถพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยการเชื่อมโยงถนน เส้นทางคมนาคมในระหว่างประเทศกลุ่มสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย จีนตอนใต้ (ยูนาน) พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย โดยมีแนวถนนโครงการ 2 แนว และเส้นทางทางรถไฟ 1 เส้นทาง

ก. ถนนและเส้นทางทางรถไฟ

- การเชื่อมโยง

เส้นทางขนส่งทางถนนแนวเหนือ - ใต้ ระหว่างไทย - พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและจีน

เส้นทางถนนเชียงของ - ห้วยทราย - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น - เชียงรุ่ง - คุณหมิง (ไทย - ลาว - จีน) ระยะทาง 228 กิโลเมตร ก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงบริเวณเมืองเชียงของ (ไทย) และห้วยทราย (ลาว)

เส้นทางสาย แม่สาย - ท่าขี้เหล็ก - เชียงตุง - ต้าหลัว - คุณหมิง (ไทย - พม่า - จีน) ระยะทาง 164 กิโลเมตร

เส้นทางถนนห้วยโน - ปากแบ่ง - เชียงเงิน - ไชยะบุรี - บ่อเต็น - คุณหมิง (ไทย - ลาว - จีน) ระยะทาง 55 กิโลเมตร เส้นทางเส้นนี้เชื่อมโยงไปถึงหลวงพระบาง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

- การเชื่อมเส้นทางขนส่งทางถนนตะวันออก - ตะวันตก ระหว่างพม่า - ไทย - ลาว - เวียดนาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางฝั่งตะวันตกเชื่อม เมียวดี - เมาะละหม่ง (พม่า) - แม่สอด (ไทย) - ลาว - เวียดนาม

เส้นทางฝั่งตะวันออกเชื่อมมุกดาหาร - สหวันเขต - ดานัง เริ่มจากสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่มุกดาหาร และสหวันเขต (ลาว) เข้าสู่ท่าเรือน้ำลึกดานังในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เส้นทางแม่สอด - มุกดาหาร มีระยะทาง 774 กิโลเมตร ปรับปรุงขยายเป็น 4 ช่องจราจร

- เส้นทางรถไฟสายยูเนียนประเทศไทย

เส้นทางคุนหมิง - เชียงรุ่ง - บ่อเต็น - หลวงน้ำทา - ห้วยทราย - เชียงของ - เด่นชัย

เส้นทางคุนหมิง - เชียงรุ่ง - บ่อเต็น - หลวงน้ำทา - หลวงพระบาง - เวียงจันทร์ -

หนองคาย

ข. โครงข่ายคมนาคมทางน้ำ

- ได้มีข้อตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน ระหว่าง จีน - พม่า - ลาว - ไทย

ค. โครงข่ายคมนาคมทางอากาศ

- มีการเร่งรัดพัฒนาเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค เชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและประเทศในเอเชียใต้

ในอนาคตเมื่อโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงแล้วเสร็จ สินค้าที่ผลิตได้ในภาคเหนือ ภาคเหนือตอนล่าง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีทางเลือกในการขนส่งสินค้า วัตถุประสงค์การผลิตได้มากขึ้นอันจะเป็นการลดต้นทุนการขนส่งได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงกันนี้จะเป็นการเชื่อมโยงการค้าการลงทุน การขนส่ง การท่องเที่ยว เพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้าการลงทุนซึ่งกันระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อันจะเป็นผลดีต่อพื้นที่ทั้งในระดับภาคและอนุภาคสืบต่อไป

2.2.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ได้ทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธีการ Swot Analysis เพื่อวิเคราะห์ถึง จุดแข็งของสภาพแวดล้อมกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์ถึงโอกาส และข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะมาเป็นปัจจัยเกื้อหนุน และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังมีสาระสำคัญ ลักษณะภูมิเทศ ในภาคเหนือ แบ่งเป็น 2 กลุ่มพื้นที่ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. ภาคเหนือตอนบน

ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายแม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และตาก รวม 9 จังหวัด มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นเป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี เป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติที่จังหวัดเชียงใหม่ การเชื่อมโยงพื้นที่ภาคเหนือตอนบนกับภาคเหนือตอนล่างเป็นไปอย่างสะดวกสามารถเข้าถึงได้ทั้งทางรถยนต์ โดยผ่านเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ตาก - ลำปาง) และหมายเลข 11 อุตรดิตถ์ - แพร่) ทางรถไฟสายเหนือ ลพบุรี - นครสวรรค์ - พิจิตร - พิษณุโลก - อุตรดิตถ์ - เด่นชัย) และทางเครื่องบินจากท่าอากาศยานพิษณุโลก พิษณุโลก - แม่สอด - เชียงใหม่, พิษณุโลก - ลำปาง - เชียงใหม่, พิษณุโลก - แพร่ - น่าน) โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ, ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุหริภุญชัยวัดพระบาทตากผ้า จังหวัดลำพูน สยามเหล็ยมทองคำ ดอยตุง ดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

ข. ภาคเหนือตอนล่าง

ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี รวม 8 จังหวัด เป็นส่วนที่เชื่อมโยงกับภาคเหนือตอนล่างเป็นอย่างมาก หลายพื้นที่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับอย่างกว้างขวาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดให้พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างบางส่วนอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานภาคกลางที่ 7 จังหวัดลพบุรี อย่างไรก็ตาม ภาคกลางตอนบนมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายและหลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การเดินทางติดต่อกับภาคเหนือตอนล่างทางรถยนต์ทำได้ 2 เส้นทางคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางรถไฟสายเหนือเป็นเส้นทางหนึ่งที่สามารถใช้ติดต่อกันได้อย่างสะดวก โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคกลางจะได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกเช่นเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยในภาคเหนือตอนล่างและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งก็ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกทางธรรมชาติในฐานะที่เป็นป่าผืนใหญ่ที่รวมเอาความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไว้ เป็นต้น

2.2.1.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง

การวิเคราะห์โอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธี Swot Analysis โดยวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เพื่อกำหนดจุดอ่อนจุดแข็งในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาภาคเหนือตอนล่างเป็นการวิเคราะห์ด้านต่างๆ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว สิ่งบริการการท่องเที่ยว สถานการณ์การท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง และนโยบายของรัฐ แผนพัฒนาประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการจัดสรรงบประมาณการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก (External Environment) เพื่อกำหนดโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคใกล้เคียง สิ่งบริการพื้นฐาน กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ภาพพจน์และภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมของประเทศ

ก. นโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง

เพื่อให้วิสัยทัศน์และการภารกิจหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมุ่งที่จะให้การท่องเที่ยวมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และอยู่ในระดับสากล ในปี พ.ศ. 2554 จึงมีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย การบริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยว สิ่งบริการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง

- ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และครบวงจร

- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงสิ่งบริการการท่องเที่ยว

- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว

- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบคมนาคมและขนส่ง เพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การสร้างโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงกับภูมิภาคโดยรอบ

- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การปรับปรุงและพัฒนาสินค้าของที่ระลึก

- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การปรับปรุงกฎ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการในปัจจุบันเพื่อให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นสำคัญ

- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านเศรษฐกิจ

การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคในช่วงครึ่งหลังของแผนฯ 9 (พ.ศ. 2547-2549) มีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.31 โดยสาขาที่มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดคือสาขาอุตสาหกรรม มีอัตราเติบโตร้อยละ 18.05 รองลงมาคือสาขาเหมืองแร่ มีการเติบโตร้อยละ 6.32 สำหรับสาขาเกษตรกรรมนั้น มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย 1.59 ยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากระดับสาขาอุตสาหกรรมที่ยังคงทรงตัวในระดับที่สูง นอกจากนี้การเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐที่เร่งตัวขึ้น

2.2.2.1 โครงสร้างเศรษฐกิจภาคเหนือ

รายได้ของประชากรในภาคเหนือส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตรกรรม และเป็นอันดับ 2 ของประเทศไทย และรายได้รองลงมาในภาคกลางมาจากภาคอุตสาหกรรม โดยเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับภาคกลางที่เพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจการเงินภาคเหนือ 2549 อยู่ในเกณฑ์ขยายตัวเมื่อเทียบกับเดือนก่อน ด้านอุปทาน รายได้เกษตรกรขยายตัวจากระดับเดียวกันปีก่อน การผลิตภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกขยายตัวและภาคบริการปรับตัวดีขึ้นจากเดือนก่อน ตามฤดูกาล ด้านอุปสงค์ การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกับเดือนก่อน การส่งออกและการนำเข้าชะลอตัวจากเดือนก่อน ในขณะที่การลงทุนลดลงตามการลงทุนในภาคก่อสร้างดัชนีราคาผู้บริโภคเร่งตัวขึ้นจากเดือนก่อน ทางด้านเงินฝากและสินเชื่อขยายตัวต่อเนื่องลักษณะและโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคเหนือ จำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง รายละเอียดของแต่ละภาคเศรษฐกิจ มีดังนี้

ก. ภาพแรงงาน สิ้นปี 2547 ประชากรภาคเหนือมีกำลังแรงงาน ประมาณ 6.7 ล้านคน ร้อยละ 52 อยู่ในภาคการเกษตร อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละจังหวัดอยู่ระหว่าง 137-141 บาท ยกเว้นจังหวัดเชียงใหม่วันละ 149 บาท (ประกาศกระทรวงแรงงาน วันที่ 1 มกราคม 2548) แรงงานของภาคเหนือบางส่วนไปทำงานที่ส่วนกลางและต่างประเทศ เช่น ไต้หวัน สิงคโปร์ บรูไน และอิสราเอล เป็นต้น นอกจากนี้มีแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานรับจ้างตัดอ้อยในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ข. ภาคการเงิน ภาคเหนือมีสาขาธนาคารพาณิชย์เปิดบริการเป็นอันดับตามรองจากกรุงเทพฯ และชลบุรี ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2548 มีสาขาธนาคารพาณิชย์เปิดดำเนินการ 523 สาขา หรือร้อยละ 15.2 ของสาขาธนาคารพาณิชย์ของทั้งประเทศ ร้อยละ 61 อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยกระจุกตัวในอำเภอเมือง ขณะที่บริเวณภาคเหนือตอนล่างจะกระจายตัวในเขตอำเภอรอบนอก เงินฝากและเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2548 มีจำนวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

305.3 พันล้านบาท และ 235.2 พันล้านบาท หรือร้อยละ 5.3 และร้อยละ 4.5 ของเงินฝากและสินเชื่อนานาชาติพาณิชย์ทั่วประเทศตามลำดับ

ค. การค้าต่างประเทศ กระทำใน 2 ลักษณะคือ 1) การค้าระหว่างประเทศ เป็นการค้าผ่านด่านศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่ และด่านศุลกากรนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน 2) การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน มูลค่าการค้าต่างประเทศของภาคเหนือมากกว่าร้อยละ 80 เป็นการค้าผ่านด่านศุลกากรนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน สินค้าสำคัญคืออุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ขณะที่ด่านศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่เป็นช่องทางส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปและแช่แข็ง และสินค้าหัตถกรรม ส่วนการค้าชายแดนเป็นการค้ากับพม่า ลาว และจีน (ตอนใต้) มากกว่าร้อยละ 60 เป็นการค้ากับพม่า สินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค ยางรถยนต์ และวัสดุก่อสร้าง ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ โค กระบือ และไม้แปรรูป เป็นสำคัญรายละเอียดของแต่ละภาคเศรษฐกิจ มีดังนี้

- ภาคเกษตร

รายได้ของเกษตรกรในภาคเหนือเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 8.7 โดยราคาพืชสำคัญสูงขึ้นร้อยละ 12.3 จากราคาข้าวเปลือกเหนียวนาปีเมล็ดยาวที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.9 ตามความต้องการส่งออกต่างประเทศ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.9 ตามราคาตลาดโลก ด้านผลผลิตพืชหลักลดลงร้อยละ 3.6 เนื่องจากประสบกับปัญหาน้ำท่วมทำให้ข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลงร้อยละ 3.9 และร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

- ภาคอุตสาหกรรม

การผลิตภาคอุตสาหกรรมในภาคเหนือขยายตัว โดยอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออกในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือผ่านด่านศุลกากรลำพูนเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 9.6 เป็น 163.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ชะลอตัวจากร้อยละ 16.6 เดือนก่อน ตามการชะลอตัวของสินค้าเครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้าและอุปกรณ์เกี่ยวกับสายตา ส่วนสินค้าเคมีคอนกรีตและ Glass Magnetic Disk ขยายตัวร้อยละ 6.7 และร้อยละ 15.7 ตามลำดับ ด้านอัญมณีมีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวตามการขยายตัวของตลาดอิสราเอลและญี่ปุ่น การผลิตเครื่องตีโลหะลดลงจากเดือนก่อนแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 64.6 เป็น 198.3 ล้านบาท เร่งตัวขึ้นจากเดือนก่อนตามการเพิ่มขึ้นของยอดจำหน่ายของอุตสาหกรรมเครื่องตีในจังหวัดกำแพงเพชรและนครสวรรค์เป็นสำคัญ ขณะที่ผลผลิตหมวดวัสดุก่อสร้างลดลงต่อเนื่องจากเดือนก่อนร้อยละ 9.7 เหลือ 138.7 พันเมตริกตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภาคบริการ

ปรับตัวเพิ่มขึ้นในอัตราใกล้เคียงกับระยะเดียวกันปีก่อน โดยเครื่องชี้ภาคบริการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทโรงแรมและภัตตาคารปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน ขณะที่อัตราการเข้าพักของโรงแรมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากรยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.0 เป็นอัตราร้อยละ 49.2 ด้านราคาห้องพักโรงแรมปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 โดยมีราคาเฉลี่ยที่ 782.3 บาทต่อห้อง ขณะที่จำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยานปรับตัวลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 0.9 จากระยะเดียวกันปีก่อน แต่เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนร้อยละ 25.4 ตามฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

- การอุปโภคบริโภค

ภาคเอกชน เพิ่มขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกับเดือนก่อน โดยยอดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากรยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 14.4 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 เดือนก่อน ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นจากหมวดอุตสาหกรรม ก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร ขณะที่การค้าส่งค้าปลีกลดลงต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 2 ตามการลดลงของการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เป็นสำคัญ สอดคล้องกับยอดจดทะเบียนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งลดลงจากรยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 7.4 และร้อยละ 18.8 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 11.7 และร้อยละ 10.0 เดือนก่อน

- การลงทุนภาคเอกชน

ลดลงโดยเครื่องชี้การลงทุนที่สำคัญแสดงทิศทางลดลงทั้งสิ้น โดยเฉพาะการลงทุนในภาคก่อสร้าง ได้แก่ พื้นที่รับอนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาลลดลงร้อยละ 18.2 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 10.7 เดือนก่อน เช่นเดียวกับค่าธรรมเนียมขายและขายฝากที่ดินลดลง ร้อยละ 22.4 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 13.2 เดือนก่อน ส่วนการลงทุนในกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนลดลงจากรยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 90.3 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.7 เดือนก่อน

- การค้าต่างประเทศ

มูลค่าการส่งออกผ่านด่านศุลกากรในภาคเหนือเพิ่มขึ้นจากรยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.5 เป็น 219.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ขะลอลตัวจากเดือนก่อน โดยการส่งออกผ่านด่านศุลกากรลำพูนเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 เป็น 163.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ขะลอลตัวจากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.6 เดือนก่อนตามการชะลอลตัวของการส่งออกสินค้าเครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้าและอุปกรณ์เกี่ยวกับสายตา ซึ่งส่งออกไปตลาดสิงคโปร์และฮ่องกงเป็นสำคัญ ส่วนการส่งออกผ่านด่านท่าอากาศยานเชียงใหม่ลดลงร้อยละ 39.2 เหลือ 10.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับที่ลดลงร้อยละ 46.4 เดือนก่อน เนื่องจากผู้ประกอบการย้ายการทำพิธีการส่งออกบางประเภท ไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำพิธีการที่ส่วนกลาง ด้านการส่งออกผ่านด่านศุลกากรตามแนวชายแดนลดลงร้อยละ 8.6 เหลือ 45.3 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ทั้งการส่งออกไปพม่า ลาว และจีนตอนใต้ โดยลดลงร้อยละ 6.0 ร้อยละ 24.5 และร้อยละ 9.5 ตามลำดับ มูลค่าการนำเข้าผ่านด่านศุลกากรในภาคเหนือ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 15.1 เป็น 149.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ขะลอลงจากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.7 เดือนก่อนตามการนำเข้าผ่านด่านศุลกากรลำพูนที่ชะลอลงโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 เป็น 132.6 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนใหญ่เป็นการชะลอลงในการนำเข้าวัตถุดิบอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์จากญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ทางด้านการนำเข้าผ่านด่านศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัว เป็น 7.6 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ตามการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทแผงวงจรรวม ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนประกอบเครื่องจักรกล และสินค้าทุนประเภทต้นไม้มีชีวิต การนำเข้าด่านศุลกากรตามแนวชายแดนเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.2 เป็น 9.4 ล้านดอลลาร์ เร่งตัวขึ้นจากเดือนก่อน ตามการนำเข้าจากลาวที่เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว และการนำเข้าจากพม่าและจีนตอนใต้ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.2 และร้อยละ 23.1 ตามลำดับดุลการค้า ในเดือนตุลาคม 2549 เกินดุล 69.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากเดือนก่อนและระยะเดียวกันปีก่อนที่เกินดุล 73.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และ 85.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ตามลำดับ

- ระดับราคา

ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 2.7 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 2.5 เดือนก่อน โดยราคาสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 เดือนก่อนตามราคาผักสดและผลไม้ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 24.2 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมในแหล่งผลิต ทางด้านราคาสินค้าหมวดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.5 ชะลอลงเทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 เดือนก่อน ตามการปรับลดลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ค่าโดยสารสาธารณะยังปรับตัวสูงขึ้นแม้ว่าราคาน้ำมันจะปรับตัวลดลงแล้วก็ตาม อนึ่ง สำหรับค่ากระแสไฟฟ้า Ft (รอบใหม่ ต.ค. 49 – ม.ค. 50) ปรับลดลงจาก 0.8544 บาทต่อหน่วย เหลือ 0.7842 บาทต่อหน่วย สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ชะลอลงจากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 เดือนก่อน

- การจ้างงาน

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนกันยายน 2549 ภาคเหนือมีกำลังแรงงานรวม 6.50 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 6.42 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.8 ของกำลังแรงงานรวม สูงกว่าร้อยละ 98.6 ระยะเดียวกันปีก่อน โดยแรงงานในภาคเกษตรมีจำนวน 3.15 ล้านคน ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 7.1 เนื่องจากน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตรบางส่วนเสียหาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านนอกภาคเกษตรมีแรงงานจำนวน 3.27 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีร้อยละ 3.0 ตามการขยายตัวในสาขาการขนส่ง/ปลีก การก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร ด้านผู้ว่างงานมีจำนวน 0.07 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.0 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงจากร้อยละ 1.1 เดือนก่อน และร้อยละ 1.2 ระยะเดียวกันปีก่อน สำหรับผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมที่อยู่ในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น (ตามมาตรา 33) ในเดือนตุลาคม 2549 มีจำนวน 0.59 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 4.0

ตารางที่ 2.7 อัตราแนวการขยายตัวเศรษฐกิจภาคเหนือ

อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคเหนือ							
ภาคการผลิต	2541	2542	2543	2544	2545	2546p	2547p
ภาคเกษตรกรรม	2.2%	2.8%	6.8%	4.2%	4.6%	10.7%	-1.6%
นอกภาคเกษตรกรรม	-7.5%	-5.4%	0.1%	-2.0%	10.6%	6.0%	5.3%
รวม	-5.8%	-3.9%	1.4%	-0.7%	7.3%	6.9%	3.9%

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ: ข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 2.8 โครงสร้างการผลิตปี 2550

โครงสร้างการผลิตปี 2550	
ภาคการผลิต	สัดส่วน
อุตสาหกรรม	20.4%
เกษตรกรรม	19.0%
การค้าส่งค้าปลีก	15.9%
ขนส่ง/สื่อสาร	7.2%
อสังหาริมทรัพย์	6.2%
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	5.3%
การศึกษา	5.3%
เหมืองแร่	5.1%
การก่อสร้าง	4.1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเงิน	3.4%
อื่นๆ	8.2%
รวม	100.0%

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
หมายเหตุ: ข้อมูลเบื้องต้น



แผนภูมิที่ 2.5 แสดงโครงสร้างเศรษฐกิจตอนล่าง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ

2.2.3 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคเหนือประกอบด้วย 17 จังหวัด มีพื้นที่ 106 ล้านไร่ 169,600 ตร.กม. หรือประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 29.2 ล้านไร่ หรือ 1 ใน 5 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งประเทศ ณ สิ้นปี 2547 ภาคเหนือมีประชากรจำนวน 11.7 ล้านคน หรือร้อยละ 18.2 ของประชากรทั้งประเทศ จังหวัดที่มีประชากรมากกว่าหนึ่งล้านคน คือ เชียงใหม่ เชียงราย และนครสวรรค์ รายได้เฉลี่ยต่อหัวปี 2547 จำนวน 50,733 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวทั้งประเทศที่ 102,447 บาท ประมาณเท่าตัวและต่ำกว่าทุกภาคยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายละเอียดมีดังนี้

2.2.3.1 ประชากร

จำนวนประชากร ในปี 2546 รวม 12.12 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20 ของประเทศ จังหวัดที่มีประชากรเกินกว่า 1 ล้านคน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย เพชรบูรณ์ และนครสวรรค์ มีชนกลุ่มน้อย ที่เป็นชาวไทยภูเขา อาศัยอยู่บนที่สูง ประมาณ 0.91 ล้านคน

- ความหนาแน่นประชากร เฉลี่ยทั้งภาค ประมาณ 71 คน ต่อตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด ได้แก่ พิจิตร 131 คน ต่อตารางกิโลเมตร และจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน 19 คน ต่อตารางกิโลเมตร

- อัตราการเพิ่มประชากร ภาคเหนืออัตราเพิ่มประชากรได้ลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ในปี 2546 อัตราเพิ่มของประชากรภาคเหนือ เท่ากับร้อยละ -0.21

- โครงสร้างประชากร ประชากรในกลุ่มอายุตั้งแต่ 0-14 ปีลงมา จะมีสัดส่วนลดลง โครงสร้างประชากรกำลังเริ่มเข้าสู่ลักษณะแฉก้น คือ ฐานล่างเล็กตรงกลางโป่ง ซึ่งจะเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้วมากขึ้น

- สัดส่วนของประชากรในชนบทและเขตเมือง ประชากรอยู่ในเขตเมืองคิดเป็นร้อยละ 7 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.4 ในปี 2546

- การย้ายถิ่น ในปี 2540 ภาคเหนือมีการย้ายถิ่นเข้า-ออกค่อนข้างสูงรวม 1.16 ล้านคน แบ่งเป็นผู้ย้ายถิ่นเข้า 0.63 ล้านคน และผู้ย้ายถิ่นออก 0.53 ล้านคน ในปี 2546 การย้ายถิ่นเข้า-ออกลดจำนวนลงเหลือเพียง 1.06 ล้านคน จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้ายังคงมากกว่า คือ 0.56 ล้านคน ส่วนจำนวนผู้ย้ายถิ่นออก 0.49 ล้านคน

2.2.3.2 สภาวะสังคมภาคเหนือ

- การศึกษา ในปี 2546 ขยายสถานศึกษาเพิ่มขึ้นในเกือบทุกระดับ มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 32 แห่ง กระจายเกือบทุกจังหวัดในภาคเหนือยกเว้น ลำพูน แม่ฮ่องสอน สุโขทัย และพิจิตร การศึกษาภาคบังคับ จากข้อมูล จปฐ. ในปี 2546 พบว่าเด็กอายุครบเกณฑ์ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคเหนือได้เข้าเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 97.9 หรือเป็นจำนวน 804,171 คน เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้เข้าศึกษาต่อมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 90.3

2.2.3.3 บริการสาธารณสุข

- สถานบริการสาธารณสุขครอบคลุมทุกพื้นที่ ระดับภาคมีโรงพยาบาลศูนย์ 6 แห่ง และยังมีโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและโรงพยาบาลเอกชนให้บริการอีกด้วย

- อัตราแพทย์ต่อประชากรโดยเฉลี่ยในปี 2536 เท่ากับ 1 : 6,160 ในปี 2543 เท่ากับ 1 : 5,454

- อัตราแพทย์ต่อประชากรยังเหลื่อมล้ำกันมากในปี 2539 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน อัตราการแพทย์ต่อประชากรยังมีความเหลื่อมล้ำกันมากเช่นเดียวกับในปี 2546 ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรดีที่สุดของภาค คือ 1: 2,087 คน จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ 1:15,305 คน

- ด้านสุขภาพอนามัย ภาคเหนือไม่ผ่านเกณฑ์ในด้านสาธารณสุขเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนไม่ครบได้เพียง ร้อยละ 98.8 เท่านั้น

2.2.3.4 การแก้ไขปัญหาเสพติด

- ได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานโดยมีสำนักงาน ปปด. เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งประสานทั้งการป้องกันปราบปราม และการหาทุนสนับสนุนจากต่างประเทศ ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 97 แห่ง ในจังหวัดที่ติดชายแดน

- การปราบปรามมีการสำรวจติดตามพื้นที่การปลูกฝิ่นอย่างสม่ำเสมอ และตัดฟันเมื่อฝิ่นออกดอก โดยตำรวจภูธร ตชด. และกองทัพภาคที่ 3 ในหมู่บ้านหมู่บ้านเป้าหมาย 97 หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังร่วมกันสกัดกั้นป้องกันยาบ้าผ่านเข้ามาทางชายแดนของภาคเหนือ

- การพัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพ ดำเนินการส่งเสริมแนะนำการเกษตรกรชาวเขา ปรับเปลี่ยนปลูกพืชที่หารายได้สูงขึ้น เช่น พืชผัก ดอกไม้ พืชเมืองหนาว เป็นต้น

2.2.3.5 ปัญหาความยากจน

- ความยากจนของภาคเหนือปัจจุบันยังคงอยู่ในอันดับ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการใช้ข้อมูลชี้วัดความยากจนในประเทศไทยที่วัดด้านรายได้ไม่ว่าจะเป็นตัวใด คือ เส้นความยากจนหรือค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ภาคต่อคน หรือรายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนเป็นตัวชี้วัด จะให้ผลตรงกันทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปี 2546

- ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากร ในปี 2539 ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรของภาคเหนือมีมูลค่าเท่ากับ 25,857 บาท ขณะที่ของประเทศไทยมีมูลค่า 49,410 บาท ในปี 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรของภาคเหนือ มีมูลค่าเท่ากับ 37,905 บาท ของประเทศ 74,675 บาท และเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ พบว่า ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรของภาคเหนือยังคงมีมูลค่าต่ำเป็นอันดับที่ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นอันดับเดียวกันในปี 2539

- ข้อมูลดัชนีวัดความขัดสน IHD : Index of Human Deprivation) ซึ่งจัดทำโดย UNDP ในปี 2542 เพื่อใช้วัดภาพรวมของความยากจนที่ไม่ใช่รายได้ คือ สุขภาพอนามัย การศึกษา การจ้างงาน ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม การสื่อสารคมนาคม การอุปโภคบริโภค และสถานภาพผู้หญิง พบว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนืออยู่ที่ 0.425 ซึ่งถือว่ามีความขัดสนปานกลาง ในขณะที่ดัชนีความขัดสนของ กทม. เท่ากับ 0.320 ทั้งนี้การใช้ดัชนีชี้วัดนี้ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีการขัดสนมากหากมีค่าเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่ามีการขัดสนน้อย)

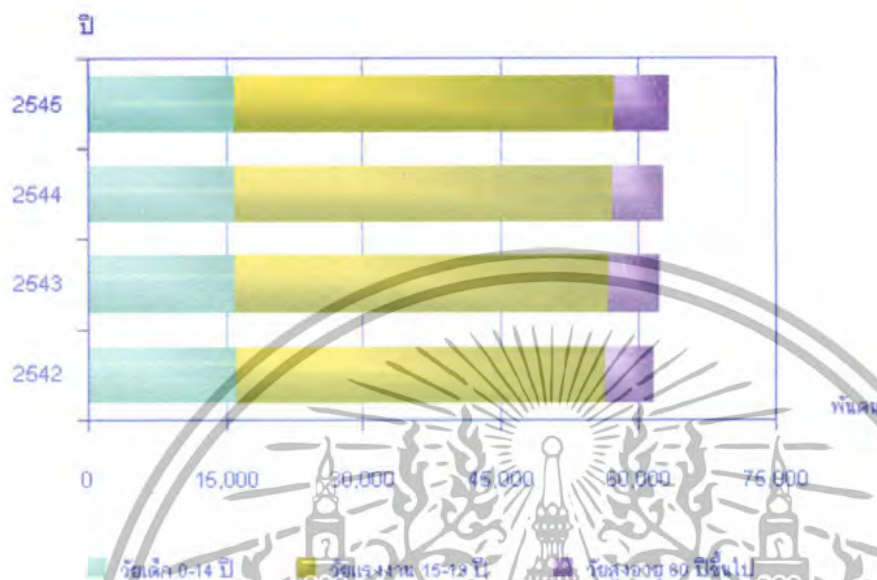
- จังหวัดที่มีปัญหาความยากจนมาก จังหวัดตากและแม่ฮ่องสอน ไม่ว่าจะใช้ตัววัดอะไรก็ตามปรากฏผลว่าอยู่ในระดับต่ำสุดของภาค

- ระดับการพัฒนาระดับหมู่บ้านเมื่อใช้ข้อมูล ก.ช.ช. 2 ค. วัดในปี 2535 มีหมู่บ้าน ล้าหลัง 7,159 หมู่บ้าน ในปี 2544 จำนวนหมู่บ้านล้าหลังได้รับการพัฒนาจนลดลงเหลือเพียง 616 หมู่บ้าน

- เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จากเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน 39 ตัว ใน 8 หมวดหลักได้แก่ สุขภาพดี มีบ้านอาศัย มีการศึกษา ครอบครัวสุขสบาย รายได้มาก อยากร่วมพัฒนา พาสู่คุณธรรม บำรุงสิ่งแวดล้อม จังหวัดในภาคเหนือส่วนใหญ่จะตกเกณฑ์ดังนี้ การมีสุขภาพดีในเรื่องการได้รับวัคซีนครบ การมีน้ำสะอาดดื่ม การได้รับการศึกษาโดยเด็กครบเกณฑ์ ไม่ได้เข้าเรียนครบทุกคน และเด็กเรียนต่อในชั้นมัธยมน้อยกว่าร้อยละ 98 การฝึกอบรมอาชีพครอบครัวสุขสบายความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2542 - 2545



แผนภูมิที่ 2.6 ประชากรภายใน ปี 2542-2545

ที่มา: สำนักงานสถิติและสังคมแห่งชาติ

2.2.4 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านกายภาพ

ภาคเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2.4.1 ขอบเขตและสภาพพื้นที่

จังหวัดภาคเหนือประกอบด้วย 17 จังหวัด มีพื้นที่รวมประมาณ 106,027 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33 ของพื้นที่ประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือมีความแตกต่างกันจึงแบ่งพื้นที่ออกเป็นภาคเหนือตอนบน พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาและป่าไม้ มีแอ่งที่ราบระหว่างทิวเขา และภาคเหนือตอนล่างมีพื้นที่ราบเป็นส่วนใหญ่ โดยมีภูเขาสูงด้านทิศตะวันตกและตะวันออก

ก. ภาคเหนือตอนบน

ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน พะเยา น่าน แพร่ ลำปางและตาก มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งกว่าร้อยละ

50 ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเป็นป่าเขา มีพื้นที่เหมาะกับการเพาะปลูกไม่ถึงร้อยละ 15 แต่มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรัพยากรทางด้านท่องเที่ยวและลักษณะภูมิอากาศที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาพักผ่อนและทำนันทนาการเป็นครั้งคราวและถาวร ทำให้ธุรกิจบริการ เช่น ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และของที่ระลึก เป็นสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือตอนบน และเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ ทั้งจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำ และไอน้ำจากเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก และอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ตลอดจนมีแร่ธาตุ เช่น แร่สังกะสี ถ่านหิน ลิกไนต์ หินปูน และดินขาวอุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมเซรามิก ปูนซีเมนต์ และโรงงานถลุงแร่สังกะสี เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นประตูการค้าชายแดนกับประเทศพม่า ลาว และจีนตอนใต้) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทุกด้านของภาคและของภาคเหนือตอนบนมีสัดส่วนการผลิตประมาณร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์ภาค มีจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์สูงสุดเป็นอันดับสามของประเทศ เงินฝากและสินเชื่อมีสัดส่วนสูงประมาณ 1 ใน 3 ของเงินฝากและสินเชื่อทั้งภาคเหนือ ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยาแพร่ น่าน และตาก รวม 9 จังหวัด มีพื้นที่รวม 64 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกเป็น

-พื้นที่สูง high land (ประมาณ 39.8 ล้านไร่ ร้อยละ 62.3)

-พื้นที่ดอน upland (ประมาณ 18.9 ล้านไร่ ร้อยละ 29.6)

-พื้นที่ราบ (มีจำกัดเพียง 5.2 ล้านไร่ ร้อยละ 8)

ข. ภาคเหนือตอนล่าง

ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี มีพื้นที่ติดต่อกับภาคกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกเป็นแหล่งผลิตและค้าข้าวและพืชไร่สำคัญของประเทศ การผลิตพืชสำคัญประกอบด้วย ข้าว อ้อย และข้าวโพด สภาพดินฟ้าอากาศเป็นปัจจัยสำคัญต่อการผลผลิตภาคเกษตร ด้านอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาล ในจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ในจังหวัดพิษณุโลก และนครสวรรค์ โรงสีข้าว ในจังหวัดพิจิตร พิษณุโลก และนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ โดยมีพื้นที่รวม 42 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ภาคเหนือเป็นที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก ซึ่งเป็นแหล่งทำการเกษตรที่สำคัญ จำแนกเป็น

-พื้นที่ราบ low land (รวมทั้งสิ้นประมาณ 13.5 ล้านไร่ ร้อยละ 32.1)

-พื้นที่ดอน upland (13.0 ล้านไร่ ร้อยละ 30.9)

-พื้นที่สูง high land (ประมาณ 15.6 ล้านไร่ ร้อยละ 37)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศ จัดอยู่ในเขตโซนร้อน แบบฝนเมืองร้อนเฉพาะ ฤดูกาล ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม 2 ชนิด คือ

- ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงกลางเดือนตุลาคม ไปจนถึงกลางเดือน กุมภาพันธ์ และบางปีอาจเลยไปถึงกลางเดือนมีนาคม จะพัดเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีน เข้าสู่ประเทศไทย จัดเป็นช่วงฤดูหนาวมีอากาศแห้งแล้ง

- ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม จนถึงปลายเดือน กันยายน พัดพาเอาความชื้นจากบริเวณเส้นศูนย์สูตรจัดเป็นช่วงฤดูฝน

- อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของภาคเหนือประมาณ 25 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิ สูงสุดในเดือนเมษายนประมาณ 42 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมประมาณ 15 องศาเซลเซียส

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,230 มิลลิเมตร/ปี โดยมีวันที่ฝนตกปีละประมาณ 110 วัน เขตที่มีฝนตกน้อยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 800-1,000 มิลลิเมตร/ปี ส่วนเขตที่ฝนตกชุกจะมีปริมาณ ฝนสูงสุดถึง 2,000 มิลลิเมตร/ปี

2.2.4.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

ทรัพยากรน้ำ ภาคเหนือเป็นแหล่งกำเนิดน้ำใหญ่ของประเทศถึงประมาณหนึ่งใน สาม กลุ่มน้ำของภาคเหนือมีความสำคัญมากสำหรับภาคเหนือและภาคกลาง คือ ปิง วัง ยม และ น่าน มีพื้นที่รวม 64.15 ล้านไร่ รวมปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยต่อปีประมาณ 21,260 ล้านลูกบาศก์เมตร

ก. กลุ่มน้ำปิง

- มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 21.19 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยต่อปี 7,965 ล้านลูกบาศก์เมตร มีเขื่อนขนาดใหญ่ คือ เขื่อนภูมิพล มีความจุอ่าง 13,462 ล้าน ลบ.ม. ใช้งาน 9,662 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ได้รับ ประโยชน์จากชลประทาน 1.59 ล้านไร่ จากการประมาณการจะมีพื้นที่เพื่อส่งน้ำเพิ่มขึ้นตาม โครงการชลประทานใหม่ปีละ 43,000 ไร่

ข. กลุ่มน้ำวัง

- มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 6.74 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดลำปาง และตาก ปริมาณ น้ำท่าเฉลี่ยต่อปี 1,104 ล้านลูกบาศก์เมตร มีเขื่อนกักเก็บความจุอ่าง 112 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ได้รับ ประโยชน์จากชลประทาน 0.41 ล้านไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ลุ่มน้ำยม

- มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 14.76 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดพะเยา เชียงม่วน, ปง(ลำปาง
งาว) แพร่ สุโขทัย พิษณุโลก บางระกำ พิจิตร สามง่าม ,โพธิ์ทะเลและกำแพงเพชร ลานกระบือ)
ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยต่อปี 3,033 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากชลประทาน 1.24
ล้านไร่ จากการประมาณการว่าจะมีโครงการชลประทานทุกขนาดเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 58,000
ไร่

ง. ลุ่มน้ำ่าน

- มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 21.46 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก
พิจิตร เพชรบูรณ์ วังโป่ง ขายแดน) และนครสวรรค์ ชุมแสง) ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย 9,158 ล้าน
ลูกบาศก์เมตร มีเขื่อนขนาดใหญ่ คือ เขื่อนสิริกิติ์ มีความจุอ่าง 9,910 ล้าน ลบ.ม. ใช้งาน 6,660
ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากชลประทาน 1.42 ล้านไร่ ประมาณการว่าจะมีพื้นที่
ชลประทานเพิ่มขึ้นปีละ 29,400 ไร่

- ทรัพยากรป่าไม้ ภาคเหนือ มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดของประเทศใน ปี 2543 มีพื้นที่
ป่าไม้ 61.3 ล้านไร่ หรือร้อยละ 57 ของพื้นที่ภาคเหนือ โดย พื้นที่ป่าส่วนใหญ่ ประมาณ 47 ล้านไร่ จะอยู่
ในภาคเหนือตอนบน

- จังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุด คือ เชียงใหม่ 10.3 ล้านไร่ รองลงไป คือ ตาก และ
แม่ฮ่องสอน 8.3 และ 7.1 ล้านไร่ ตามลำดับหรือประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่จังหวัด

- ทรัพยากรแร่ ภาคเหนือมีทรัพยากรแร่มากกว่า 20 ชนิด แร่ที่สำคัญได้แก่
ลิกไนต์ สังกะสี ดินขาว ยิปซัม หินอ่อน ทองคำ และปิโตรเลียม โดยผลผลิตแร่เกือบทั้งหมด
กระจายอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

2.2.4.3 กายภาพ การท่องเที่ยวของภาคเหนือ

นักท่องเที่ยวในปี 2544 มีจำนวน 9.14 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 4.43
โดยจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากที่สุด คือ เชียงใหม่ 3.18 ล้านคน รองลงมาคือ จังหวัด
พิษณุโลก 1.49 ล้านคน และจังหวัดเชียงราย 1.02 ล้านคน จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มของจำนวน
นักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ จังหวัด

ก. แหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนล่างมีความโดดเด่น โดยเฉพาะในด้าน
ประวัติศาสตร์ ใน 4 กรณี คือ ประวัติศาสตร์ก้าเนตราชอาณาจักรไทย เส้นทางเดินทัพที่สำคัญ
ของพม่าและญี่ปุ่น เส้นทางการค้าสินค้าข้ามถิ่นทางเรือและประวัติศาสตร์การสู้รบกับพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประวัติศาสตร์กำเนิดราชอาณาจักรไทย ที่ยังคงมีร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์อยู่จนในปี พ.ศ. 2534 UNESCO ได้ประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เป็นมรดกโลก

- เส้นทางเดินทัพสำคัญของพม่าและญี่ปุ่น ในเชิงประวัติศาสตร์การกริชาทัพของพม่าทั้งในสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวกลุ่มแพ่เป้าหมายของพื้นที่นี้คือ ญี่ปุ่น

- เส้นทางการค้าสินค้าข้ามถิ่นทางเรือ อุดรดิษฐ์เป็นเมืองท่าที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายสินค้าพื้นเมืองที่มาจากหลวงพระบาง แพร่ น่าน และศรีสัชนาลัย ซึ่งเส้นทางการค้าสมัยโบราณนี้สามารถใช้เป็นจุดแข็งในการพัฒนาการท่องเที่ยว

- ประวัติศาสตร์การสู้รบกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย “ภูหินร่องกล้า” ดินแดนรอยต่อสามจังหวัด พิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - เลย และ “เขาค้อ” เพชรบูรณ์เป็นพื้นที่ที่ประวัติศาสตร์การสู้รบอย่างเข้มข้น ซึ่งในปัจจุบันทางราชการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมีประวัติศาสตร์การสู้รบ เป็นจุดแข็งอีกประการหนึ่ง

ข. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีขนาดเหนือตอนล่างมีกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคซึ่งแต่ละแห่งมีความโดดเด่นทางพันธุกรรมแตกต่างกัน ทั้งที่เป็นป่าชั้นเขตร้อน ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าเบญจพรรณ ป่าไผ่และทุ่งหญ้า จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเหล่านี้ มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ป่าในภูมิภาคโดยรอบ

ค. แหล่งเพาะปลูก ภาคเหนือตอนล่างเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญของประเทศ ทั้งที่เป็นพืชไร่พืชสวนและไม้ตัดดอก ทั้งนี้หากนำความโดดเด่นของการเกษตรมาเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ที่กล่าวไว้ในจารึกสมัยสุโขทัยที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ก็จะเป็นจุดแข็งที่สามารถขยายการท่องเที่ยวการเกษตร Agro - tourism

ง. แหล่งศิลปกรรม เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า ศิลปกรรมสมัยสุโขทัยเป็นศิลปะที่งดงามที่สุดสมัยหนึ่งของประเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้จากปฏิมากรรมพระพุทธรชินราชที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของพุทธศิลปะสมัยสุโขทัย

จ. แหล่งท่องเที่ยวเมืองชายแดนแม่สอด จังหวัดตาก เป็นหนึ่งในเป้าหมายการท่องเที่ยวนานาชาติ การเดินทางไปท่องเที่ยวธรรมชาติในป่าขุนเขาบริเวณนี้ทั้งพื้นที่ม่อนกระตัง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง น้ำตาดิลอชู) จะต้องผ่าน อำเภอแม่สอด นอกจากนี้ เมืองชายแดนแม่สอดยังเป็นประตูการค้าชายแดนที่สำคัญกับประเทศสหภาพเมียนมาร์อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ประเพณีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดใจมีมากมาย ได้แก่ ลอยกระทง เฒาเทียนเล่นไฟ งานประเพณีที่สืบทอดกันมานานกว่า 700 ปี ท.ท.ท. ร่วมกับจังหวัดสุโขทัยจัดให้มีงานประเพณีและการแสดงแสงสีเสียง ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยทุกปี นอกจากนี้มีประเพณีแข่งเรือยาวที่แม่น้ำน่าน, "งานบวชช้าง" หรืองานบวชพระแห่มาด้วยช้าง, ประเพณีปักธงชัย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก, งานนบพระเล่นเพลง จังหวัดกำแพงเพชร และงานตรุษจีน จังหวัดนครสวรรค์พะเยา และแม่ฮ่องสอน มีรายได้จากการท่องเที่ยว

2.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับจังหวัด

2.3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านกายภาพ



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.3 แสดงแผนที่จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549-ฉบับสุดท้าย 2549

2.3.1.1 สภาพที่ตั้งของจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่าง ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบสูง ทางตอนเหนือ ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะต่อการทำเกษตรกรรม ทางตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัดสุโขทัย ไหลมาจากจังหวัดแพร่ ผ่าน อ.ศรีสำราญ อ.สวรรคโลก อ.ศรีสำโรง อ.เมืองสุโขทัย และ อ.กงไกรลาศ เข้าสู่ อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก

ก. ลักษณะพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

- สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดสุโขทัย มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และ ฤดูหนาว อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,208.88 มิลลิเมตร บริเวณที่มีฝนตกมากที่สุดจะอยู่ตอนบนของจังหวัด บริเวณอำเภอศรีสำราญ และอำเภอศรีนคร

- พื้นที่จังหวัด

มีพื้นที่ประมาณ 6,596.09 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,122,500 ไร่ แบ่งเป็น

-พื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 2,065,493 ไร่ (ร้อยละ 50.10)

-พื้นที่ป่าสงวน ประมาณ 1,730,974 ไร่ (ร้อยละ 41.99)

-พื้นที่ไม่ได้จำแนก ประมาณ 326,089 ไร่ (ร้อยละ 7.91)

ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ถนน รถไฟ หนองน้ำ บึง

- การประกอบอาชีพ

-ประกอบอาชีพการเกษตรและประมง ร้อยละ 53.78

-ประกอบอาชีพค้าขายให้บริการ ร้อยละ 14.69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประกอบอาชีพพนักงานร้านค้า ร้อยละ 18.04
- ประกอบอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 13.49

- การปกครอง

แบ่งเป็น 9 อำเภอ 84 ตำบล 834 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 77 แห่ง จำนวนประชากรวันที่ 30 กันยายน 2548 รวม 609,881 คน เป็นชาย 297,246 คน หญิง 312,635 คน



ภาพที่ 2.4 แสดงแผนที่จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 2.5 แสดงแผนที่ สถานที่ที่น่าสนใจ (จังหวัดสุโขทัย)

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย

2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ. ลับแล จ.อุตรดิตถ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ อ. พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ. พรหมพิราม จ.พิษณุโลกทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ.

เมืองจ.ตาก และ อ. เกิน จ. ลำปาง

ตารางที่ 2.9 แสดงการแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวน ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	เทศบาลเมือง	เทศบาล ตำบล	อบต.
1	เมืองสุโขทัย	9	84	1	2	9
2	สวรรคโลก	13	117	1	-	12
3	ศรีสำโรง	13	117	-	1	12
4	ศรีสัชนาลัย	11	133	-	2	8
5	กงไกรลาศ	11	108	-	1	10
6	ศรีมาศ	10	100	-	2	9
7	ทุ่งเสลี่ยม	5	55	-	1	5
8	บ้านด่านลานหอย	7	71	-	1	7
9	ศรีนคร	5	49	-	1	5
รวม	9 อำเภอ	84	834	2	11	77

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย

2549

- ประชากรในจังหวัด

ประชากร ณ วันที่ 30 กันยายน 2543 รวมทั้งสิ้น 625,891 คน เป็นชาย 305,853 คน หญิง 320,038 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอศรีสัชนาลัย มีจำนวน 97,950 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองสุโขทัย มีจำนวน 94,605 คน และอำเภอศรีสำโรง มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 74,538 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 164 คน/ตร.กม. รองลงมา ได้แก่ อำเภอศรีนคร 149 คน/ตร.กม. และอำเภอศรีสำโรง 132 คน/ตร.กม. เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอ อำเภอศรีษะเกษ และอำเภอองไกรลาค มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น แต่อำเภออื่น ๆ เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี และเทศบาลเมืองสวรรคโลก มีจำนวนประชากรลดลง

ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่

ลำดับ	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนเนื้อที่	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1.	เมืองสุโขทัย	580,374	48,534	51,968	100,502
2.	เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี	161	10,427	11,222	21,649
3.	สวรรคโลก	582,782	34,691	36,958	71,649
4.	เทศบาลเมืองสวรรคโลก	3.41	9,687	9,992	19,679
5.	ศรีสำโรง	565,731	36,064	38,991	75,055
6.	ศรีษะเกษ	2,050.51	45,962	49,304	95,266
7.	ทุ่งเสลี่ยม	596.932	25,641	25,818	51,459
8.	ศรีนคร	199.865	13,749	14,232	27,981
9.	องไกรลาค	502.382	33,280	34,357	67,637
10.	ศรีมาศ	512.892	27,897	28,863	56,760
11.	บ้านด่านลานหอย	1,108.11	23,676	21,768	46,444
	รวม	6,569.09	309,608	323,473	633,081

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย 2549

ข. โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดตาม GPP

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัย พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว

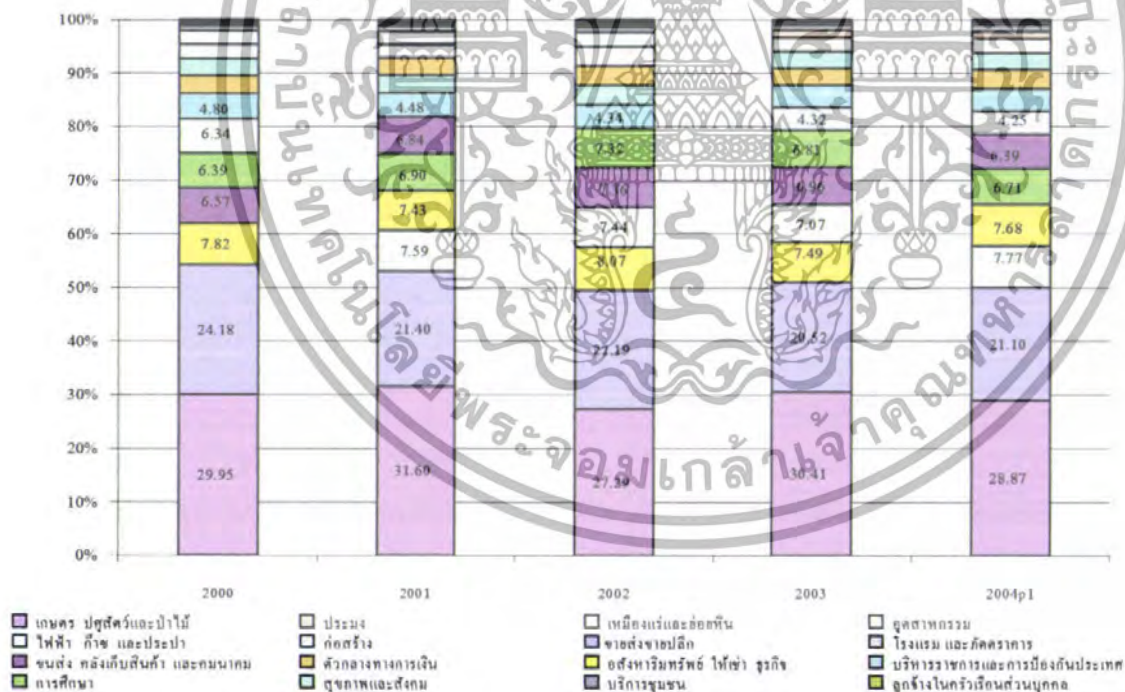
32,942 บาทต่อปี เป็นอันดับที่ 51 ของประเทศ หรืออันดับที่ 10 ของภาคเหนือ โดยทั้งจังหวัดมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์มวลรวม 19,469,000 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุดถึงร้อยละ 33.19 คิดเป็นมูลค่า 6,461,000 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 17.97 คิดเป็นมูลค่า 3,498,000 ล้านบาท และสาขาการบริการ ร้อยละ 13.45 คิดเป็นมูลค่า 2,618,000 ล้านบาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 4.62

จากโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดที่มีลักษณะทางกายภาพเหมาะกับการเกษตร รายได้ ของประชาชนส่วนใหญ่จึงมาจากภาคการเกษตร เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างGPP จังหวัด ย้อนหลัง 5 ปี อนาคตที่ จาก 16 สาขาการผลิต สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด 4 ลำดับ คือ

- สาขาการเกษตรกรรม ฯ
- สาขาการขายส่งขายปลีก ฯ
- อุตสาหกรรม
- อสังหาริมทรัพย์ ให้เช่า ฯ การศึกษา

กราฟแสดงโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัย 5 ปี ย้อนหลัง



แผนภูมิที่ 2.7 : โครงสร้างเศรษฐกิจสุโขทัย 5 ปี ย้อนหลัง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รายได้ประชากรต่อหัว รายได้ประชากรต่อหัว / ปี 30,887 บาท

2.3.1.2 การคมนาคมขนส่งทางบก

ก. รถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางได้ 2 ทางคือ

- ตามทางหลวงหมายเลข 1 ผ่านนครสวรรค์ กำแพงเพชร เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 101 ผ่านอำเภอพรานกระต่าย อำเภอศรีมาศ ระยะทางประมาณ 440 กม.

- ตามทางหลวงหมายเลข 1 ประมาณ กม. ที่ 50 เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 32 ผ่าน อยุธยามุ่งสู่นครสวรรค์ แล้วเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 117 ตรงเข้าพิษณุโลก ก่อนจะเปลี่ยนไปใช้ทางหลวง หมายเลข 12 เข้าสู่โซทัย รวมระยะทาง 427 กม.

ข. รถโดยสารประจำทาง

มีรถโดยสารทั้งแบบธรรมดาและปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ หมอชิต) ถนนกำแพงเพชร ทุกวันจากกรุงเทพฯ-สุโขทัย ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ บริษัท ขนส่ง จำกัด บขส.) โทร. 537-8055-6

นอกจากนี้ยังมีบริษัทเดินรถเอกชนให้บริการ ได้แก่ บริษัท วินทัวร์ โทร. 611-039 บริษัท พิษณุโลก ยานยนต์ โทร.258-941, 258-647

ค. รถไฟ

มีรถด่วนและรถเร็วสายเหนือออกจากสถานีหัวลำโพง ไปลงที่พิษณุโลกทุกวัน จากนั้นจึงเดินทางต่อ โดยรถประจำทางไปสุโขทัย อีก 59 กม. ติดต่อรายละเอียดที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. 223-7010, 223-7020

ง. เครื่องบิน

การบินไทยมีเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ ไปลงที่พิษณุโลกทุกวัน วันละ 4-5 เที่ยวบิน จากนั้นจึงเดินทางต่อโดยรถยนต์ไปสุโขทัย สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. 280-0060, 628-2000 บริษัท บางกอกแอร์เวย์ มีเครื่องบินจากกรุงเทพฯ-สุโขทัย ออกวันละ 1 เที่ยวบิน เวลา 8.20 น. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. 229-3456-63

2.3.1.3 ความเชื่อมโยงของบทบาท จังหวัด อำเภอ

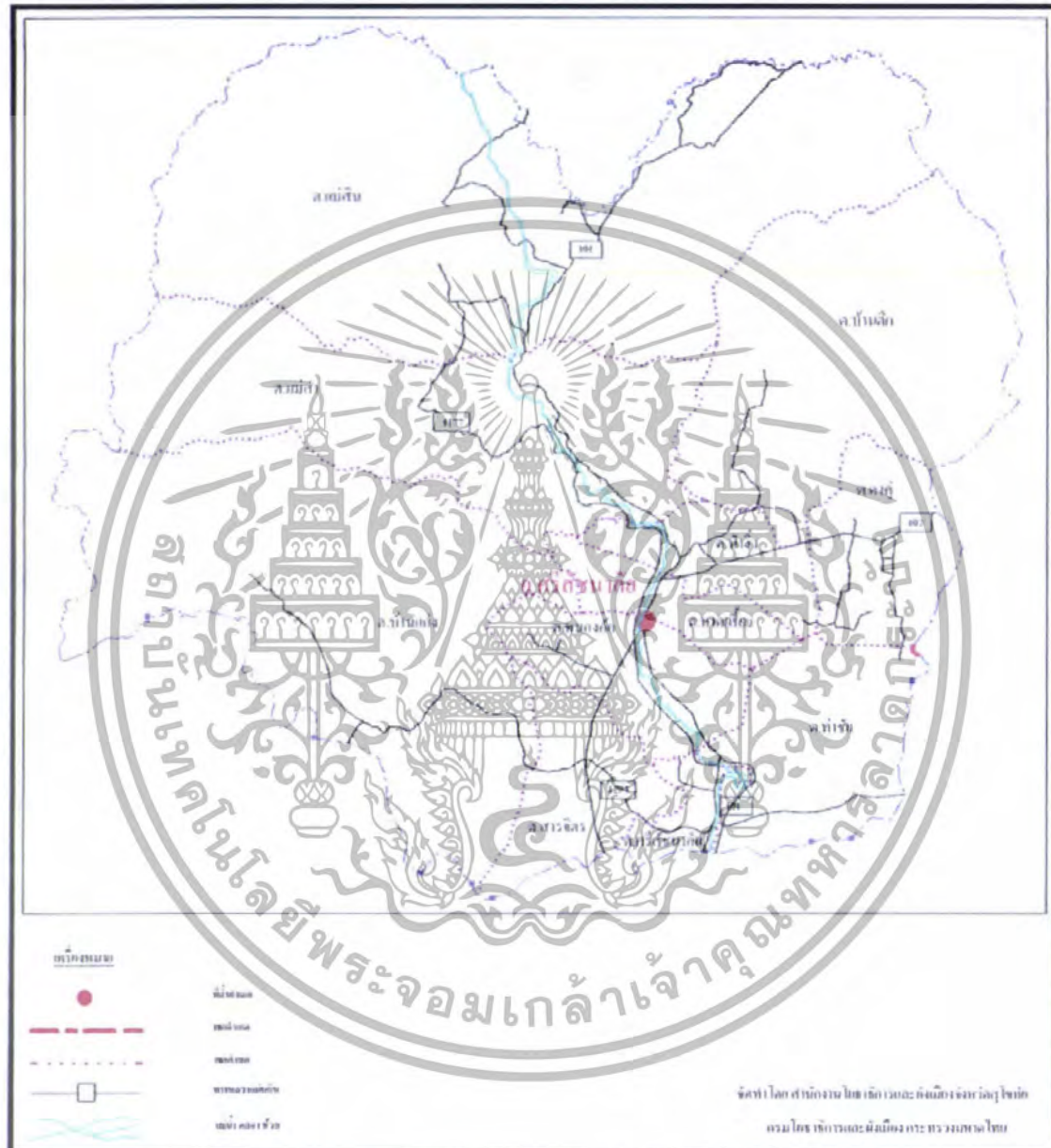
จากการท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบาทของจังหวัดสุโขทัยในระดับภาค จะเป็นความสำคัญในระดับรองเท่านั้น โดยที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่สำคัญที่สุดของภูมิภาคนี้แต่หากพิจารณาจากทำเลที่ตั้งของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดพิษณุโลกซึ่งจะเป็น "สี่แยกอินโดจีน" ในอนาคตอันใกล้ด้วยระยะทางประมาณ 70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิโลเมตร จากสี่แยกอินโดจีนสามารถเดินทางต่อไปทางเหนือถึงเมืองคุนหมิง ประเทศจีน ด้วยระยะทาง 1,460 กิโลเมตรทางตะวันออกเฉียงใต้ถึงเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ด้วยระยะทาง 1,010 กิโลเมตร ทางตะวันตกมุ่งสู่เมืองยากกุง ประเทศพม่า ด้วยระยะทาง 670 กิโลเมตร และทางใต้มุ่งสู่เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ด้วยระยะทาง 1,840 กิโลเมตร และเมื่อวิเคราะห์ถึงสภาพที่ตั้งลักษณะทางกายภาพ สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจสังคม ศักยภาพของพื้นที่และความสัมพันธ์กับภูมิภาคข้างเคียงโดยรอบ จะเห็นได้ว่าจังหวัดสุโขทัยมีความสำคัญต่อภาคเหนือตอนล่างทางด้านประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและระดับภาค โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดให้จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย ใน Cluster ที่ 3 ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย กาญจนบุรี เพื่อเป็นสินค้าการท่องเที่ยวสำหรับตลาดต่างประเทศ รวมทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เสนอเส้นทางกราทท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในประเทศ (Thematic Route) อันได้แก่เส้นทางมรดกโลก เส้นทางวัฒนธรรมชอบ และเส้นทาง OTOP โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนวันพักและการใช้จ่ายใช้สอยในการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และเสนอขายกิจกรรม เทศกาลงานประเพณีให้เป็นสินค้าหลักการท่องเที่ยวโดยกำหนดหลักการท่องเที่ยวที่สำคัญตัวหนึ่งของประเทศ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่ภูมิภาคเอเชีย (Gate way) ซึ่งคาดว่าผลจากการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ “สะพานเศรษฐกิจอาเซียน” และสี่เหลี่ยมอินโดจีน จะเสริมให้การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยได้สะดวกยิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาด้านการค้าและบริการเพื่อบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันระดับพื้นที่ตั้งโครงการ



ภาพที่ 2.6 แผนที่อำเภอ ศรีสะเกษที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ข้อมูลรายงานสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย-ฉบับสุดท้าย
2549-ฉบับสุดท้าย 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

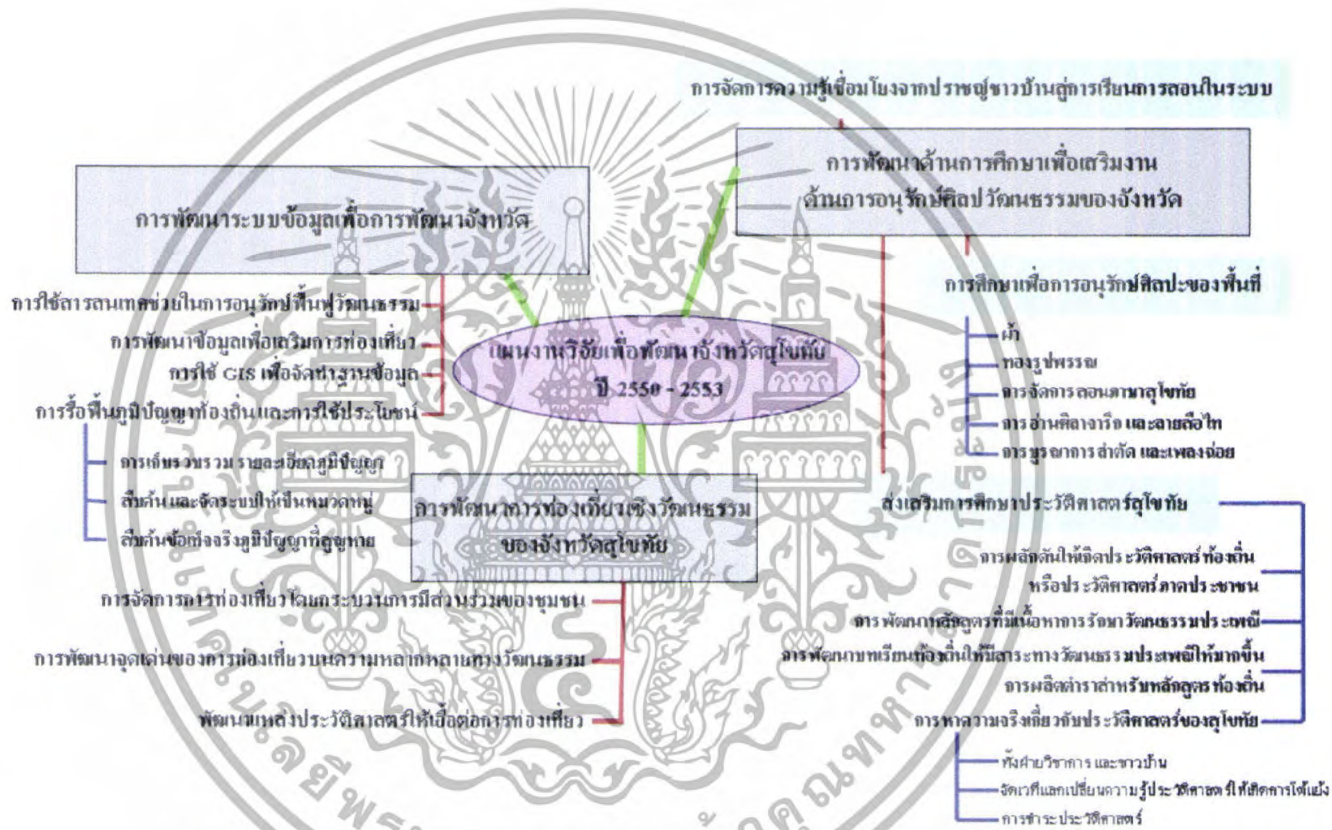
2.4.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการทางด้านนโยบาย

2.4.1.1 นโยบายและแผนพัฒนาที่มีต่อพื้นที่โครงการ

โครงการพัฒนาตามนโยบายดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเน้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของพื้นที่ในระดับต่างๆ ทั้งระดับภายนอกประเทศและภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เมื่อการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงอย่างสมบูรณ์ จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากสามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่โครงการ ซึ่งเป็นมรดกโลกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น การขนส่งสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของพื้นที่จะสะดวกรวดเร็ว ลดต้นทุน และสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสุทธาราม เป็นองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวระดับนานาชาติของภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านกรมศิลปากรให้ทำการสำรวจ ขุดแต่งและบูรณะโบราณสถาน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ทั้งสามแห่งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 จนในปี พ.ศ. 2534 องค์การ UNESCO ได้ประกาศให้อุทยานทั้งสามแห่งเป็นมรดกโลก และภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนล่างผ่าน ท.ท.ท. สำนักงานจังหวัดหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของกรมป่าไม้ และหน่วยงานของกรมศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



3

แผนภูมิที่ 2.8 ภาพโครงสร้างงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่

ที่มา: กลมโยธาและผังเมือง

2.4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ตั้งโครงการ

ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคใกล้เคียงจากสภาพการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่า ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนล่างมีความสำคัญในระดับนานาชาติต่ำกว่าภูมิภาคอื่นของประเทศ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมประเพณี และมีข้อจำกัดที่แหล่งท่องเที่ยวกระจายกันมากเกินไปทำให้ขาดพลังในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคสุ่มน้ำโขง มีข้อขัดข้องในเรื่องการยอมรับของประเทศไทยที่มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกัน และความระแวงระวังการเบียดบังผลประโยชน์ต่อกันและกัน ทำให้เป้าหมายแห่งความสำเร็จที่วางไว้ไม่สามารถถึงเป้าหมายได้ตามเวลา

2.4.1.3 สิ่งบริการท่องเที่ยว

- บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่มีจำนวนน้อย การท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างจึงต้องพึ่งพาบริษัทในกรุงเทพมหานครเป็นหลัก ซึ่งมักพบว่าบริษัทส่วนใหญ่จะไม่จัดโปรแกรมนำเที่ยวในภาคเหนือตอนล่าง เนื่องจากการกระจายของแหล่งท่องเที่ยว ความไม่เป็นเอกลักษณ์ และไม่เป็นสากลของสินค้าที่ระลึก จึงเป็นข้อจำกัดอันหนึ่งที่จะต้องทำการศึกษาวจัยและพัฒนาให้เป็นสากลต่อไป

- การเดินทางโดยสายการบินระหว่างสนามบินกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ มีความเชื่อมโยงกับสนามบินในภาคเหนือตอนล่างค่อนข้างน้อย เป็นเหตุให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว

- ภาคเหนือตอนล่างมีระยะทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในเขตหลวงพระบางใกล้ที่สุด เมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น แต่ขาดการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางอากาศ

- ภาษาสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยังเป็นอุปสรรคทั้งกับเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ให้บริการ

2.4.1.4 ตลาดนักท่องเที่ยวเป้าหมาย

ตลาดนักท่องเที่ยวเป้าหมายยังจำกัดอยู่เพียง 2 - 4 ชาติ จึงเป็นภาระหนักที่จะต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน ท.ท.ท. ในภูมิภาคต่างๆ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว ท.ท.ท. การพัฒนาโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสุชนาลัย 3 ข้อ ดังนี้

- การฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงสิ่งบริการการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว
- การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.4.1.5 ความสำคัญของอำเภอที่ตั้งโครงการในระดับจังหวัด

ในการดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองเฉพาะ บริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย พื้นที่โครงการจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยอำเภอเมืองมีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางทางด้านการบริหารการปกครอง และทางด้านการศึกษาของจังหวัด และพื้นที่ชุมชนเมืองในจังหวัดสุโขทัย และที่สำคัญเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งองค์การ UNESCO กำหนดให้เป็นมรดกโลก ส่วนอำเภอศรีสัชนาลัยมีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางทางด้านการบริหารการปกครอง การพาณิชย์กรรม และการศึกษาในระดับอำเภอและเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ซึ่งองค์การ UNESCO กำหนดให้เป็นมรดกโลกเช่นกัน

2.4.1.6 ความสำคัญของพื้นที่โครงการในระดับอำเภอ

บทบาทด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการนับว่าชัดเจนอย่างยิ่งอาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญในระดับชาติเลยทีเดียว ซึ่งในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อันถือได้ว่าพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เป็นเขตโบราณสถานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ เกียรติภูมิของชาวสุโขทัยที่สืบทอดกันมากกว่า 700 ปี นอกจากความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออำเภอเมืองและอำเภอศรีสัชนาลัย จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี และวางแผนการพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นมรดกของชาติและมรดกโลกได้อย่างยั่งยืน

2.4.2 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการทางด้านเศรษฐกิจ

2.4.2.1 โครงการเศรษฐกิจส่วนใหญ่

สถานการณ์คลังท้องถิ่น ในปี 2545 เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย มีรายรับ 30,793,137 บาท และมีรายจ่าย 21,140,651 บาท เศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรอาชีพหลัก คือ ทำนา รายได้เฉลี่ย 53,965.- บาท ข้อมูล จปฐ. ปี 50)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. เกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก พืชที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้าว และพืชล้มลุกตามฤดูกาล เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วแขก ข้าวโพด ข้าว และพืชผักสวนครัว

ข. พาณิชยกรรมและบริการ มีร้านทองหลายโบราณ 12 ร้าน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 5 แห่ง ตลาดสดเทศบาล 1 แห่ง และร้านค้าพาณิชย์ 10 แห่ง

ค. อุตสาหกรรมมีโรงสีข้าวขนาดใหญ่ 1 แห่ง และอู่ซ่อมรถยนต์ 6 แห่ง

ง. การท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญคือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาขันธ์ และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรวิหาร

2.4.3 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการทางด้านสังคม

2.4.3.1 ชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีสัตนาขันธ์ มีจำนวนทั้งหมด 17 ชุมชน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 16 ครัวเรือน

2.4.3.2 การศึกษา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา 9 แห่ง ระดับประถมศึกษา 9 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา 3 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา 2 แห่ง

2.4.3.3 สาธารณสุข มีสถานีนอนามัย 2 แห่ง บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานที่ในเขตพื้นที่ ประกอบด้วย นักบริหารงานสาธารณสุข จำนวน 2 คน เจ้าพนักงานสาธารณสุข ชุมชน จำนวน 4 คน นักวิชาการสาธารณสุข 1 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน ลักษณะการประกอบอาชีพของชุมชนเกษตร / อุตสาหกรรม / รับจ้าง ฯลฯ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการทางด้านกายภาพ



ภาพที่ 2.8 แสดงพื้นที่ SITE ภาพถ่ายทางอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4.1 สภาพที่ตั้งของตำบล ศรีสังขาลัย

บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสังขาลัย อำเภอศรีสังขาลัย จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลศรีสังขาลัย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีสังขาลัย ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ 190 ครัวเรือน ประวัติหมู่บ้าน บ้านเมืองเก่าบ้านดินเขา) ตั้งอยู่ทางด้านสใต้ของหนองข้าง ตั้งขึ้นพร้อม ๆ กับวัดเชิงศรี หรือวัดดินเขา) ประมาณ ปี พ.ศ. 2100 สันนิษฐานว่าตั้งขึ้นพร้อมกับเมืองสวรรคโลก สมัยย้ายเมืองออกจากเมืองเดิมที่แก่งหลวงศรีสังขาลัย) สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชสร้างกรุงเทพมหานครได้ 3 ปีก่อนที่จะย้ายเมืองสวรรคโลกอีกครั้งไปอยู่ที่วังไม้ขอน จำนวนประชากร ทั้งหมด 647 ชาย 308 คน หญิง 339 คน ที่ตั้งและอาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ที่ 4 ตำบลศรีสังขาลัย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แม่น้ำยม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ที่ 5 ตำบลสารจิตร ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 2 ตำบลศรีสังขาลัย

2.4.4.2 ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ / ฤดูกาล)

ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ พื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก สภาพอากาศมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว และฤดูฝน ลักษณะของประชากร ชาวบ้านเมืองเก่านับถือศาสนาพุทธ 100 % มีวัดเชิงศรีเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ภาษาสุโขทัยเป็นภาษาถิ่น สภาพทาง

2.4.4.3 สภาพทั่วไปของตำบล

ตำบลตั้งอยู่ที่สใต้ ของ อ.ศรีสังขาลัย ระยะทางห่างจาก อ.ศรีสังขาลัยประมาณ 12 กม. ต.ศรีสังขาลัย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 38,001 ไร่ ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน เป็นเขตเทศบาลศรีสังขาลัยทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองฮ้อ อำเภอศรีสังขาลัย จังหวัดสุโขทัย

ก. อาณาเขตพื้นที่โครงการ

- อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสังขาลัย จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลสารจิตร อำเภอศรีสังขาลัย จังหวัดสุโขทัย

ข. จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนทั้งสิ้น 6,775 คน ชาย 3,456 คน หญิง 3,319 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ข้อมูลอาชีพของตำบล

- อาชีพหลัก ทำสวน/ทำไร่, รับจ้าง, ค้าขาย
- อาชีพเสริม ทำสังคโลก, เครื่องเคลือบดินเผา

ง. ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
2. วัดพระพรางค์
3. หนองช้าง
4. ร้านทองลายโบราณ
5. ร้านจำหน่ายสังคโลก, ของที่ระลึก
6. วัดชมชื่น - โครงกระดุกโบราณ
7. วัดเจ้าจันทร์

2.4.4.4 ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำ มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ หนองปลิง หนองช้าง และลำน้ำยม ชยะ ปริมาณ ชยะ 28 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน มีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บชยะ 3 คัน ชยะที่เก็บชยะได้จำนวน 28 ลบ.หลา/วัน ชยะที่กำจัดได้ จำนวน 28 ลบ.หลา/วัน กำจัดชยะโดยวิธีฝังกลบกองบนพื้นแล้วเผาในบางส่วน ที่ดินสำหรับกำจัดชยะทั้งหมด จำนวน 9 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา อยู่บริเวณ ต.ท่าชัย ใช้ไปแล้ว 5 ไร่ เหลือที่ดินกำจัดชยะได้อีก 5 ไร่ คาดว่าจะสามารถกำจัดชยะได้อีกเป็นระยะเวลาประมาณไม่เกิน 3 ปี

ก. ภูมิปัญญาหมู่บ้าน

ทักษะฝีมือแรงงาน ชาวบ้านเมืองเก่ามีความรู้ทางด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จะมีความรู้ทางด้านช่างฝีมือเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะทำหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชน ทองโบราณ ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นการนำเอาลายโบราณมาประยุกต์ในการขึ้นแบบและติดลวดลายให้ ประณีตโดยช่างผู้มีความชำนาญและที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือลายทองทั้งหมดจะเป็นที่เป็น

ข. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของหมู่บ้าน Gross Village Product : GVP)

- รายได้เฉลี่ย 23,736.00 บาท
- ผลิตภัณฑ์มวลรวม 143,420.00 บาท
- ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของหมู่บ้าน
- ศิลปะ วัฒนธรรม / ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของโบราณ ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นการนำเอาลายโบราณ มาประยุกต์ใน

- การขึ้นแบบและติดลวดลายให้ประณีตโดยช่างผู้มีความชำนาญ และที่สำคัญ ยิ่งไปกว่านั้นคือลายทองทั้งหมดจะเป็นที่เป็นเอกลักษณ์ของสุโขทัย

ค. สถานที่ท่องเที่ยว / สถานที่บริการ

- ศาลาสถาน เช่น วัด มัสยิด โบสถ์ และอื่น ๆ)
- คลังยาสัตว์ หรือสัตว์แพทย์อาสา หรืออาสาพัฒนาปศุสัตว์
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุข ให้บริการ
- โรงเรียนอนุบาลชนบท
- โรงเรียนภาคบังคับ 9 ปี หรือหมู่บ้านอยู่ในรัศมีไม่เกิน 3 กม.
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายที่ใช้งานได้
- ห้องสมุดประชาชน หรือห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดวัด
- ลานกีฬาหรือสนามกีฬาของหมู่บ้าน
- สนามเด็กเล่น ที่มีเครื่องเล่นตั้งแต่ 3 ชนิดขึ้นไป
- สถานที่บริการโทรศัพท์สาธารณะที่ใช้งานได้
- การคมนาคมการเดินทางไปยังหมู่บ้าน)

1. สภาพถนนเส้นทางหลักในเขตหมู่บ้าน ลาดยางหรือ

คอนกรีต 1 กม. 500 เมตร

2. ถนนที่ใช้เดินทางไปยังอำเภอ จำนวน 1 เส้นทาง

เส้นทางที่สะดวกจากหมู่บ้านไปอำเภอที่ใกล้ที่สุด : ระยะทางรวม 16 กม.

ลาดยางหรือคอนกรีต 16 กม. / เวลาที่ใช้เดินทาง : 20 นาที

- การสื่อสาร

จำนวนครัวเรือนที่มีทั้งโทรศัพท์ประจำบ้านโทรศัพท์มือถือหรืออินเทอร์เน็ต: 171 ครัวเรือนจำนวน

ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์ประจำบ้าน : 168 ครัวเรือน

จำนวนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ : 71 ครัวเรือน

จำนวนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์อินเทอร์เน็ต : 8 ครัวเรือน

จ. ประเพณี / เทศกาลประจำปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเพณีเทศน์มหาชาติ ประเพณีวันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณี
สลากภัณฑ์ข้าวหลาม ประเพณีตวงน้ำโอยทาน ประเพณีลอยกระทง

- ทักษะ ฝีมือ แรงงานของหมู่บ้าน

- คนอายุระหว่าง 18-60 ที่มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ : 451 คน

- บริการสาธารณะ - วัดเชิงคีรี - อาคารเอนกประสงค์ - ที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้าน - หอกระจายข่าว,เสียงตามสาย - โรงเรียนวัดเชิงคีรี - สนามเด็กเล่น



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมือง

เดิมพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำยมและที่ลาดเชิงเขาพระศรี เขาใหญ่ เขาสุวรรณคีรี เขาพนมเพ็ลิ่ง เป็นพื้นที่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน ดังได้พบร่องรอยของชุมชนที่มีมาตั้งแต่ครั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์ทั้งในและนอกตัวเมือง กระทั่งที่บริเวณแม่น้ำยม ยังพบหลักฐานในยุคสมัยทวารวดี และวัฒนธรรมร่วมสมัยลพบุรี ที่วันชมชื่น วัดเจ้าจันทร์ และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง

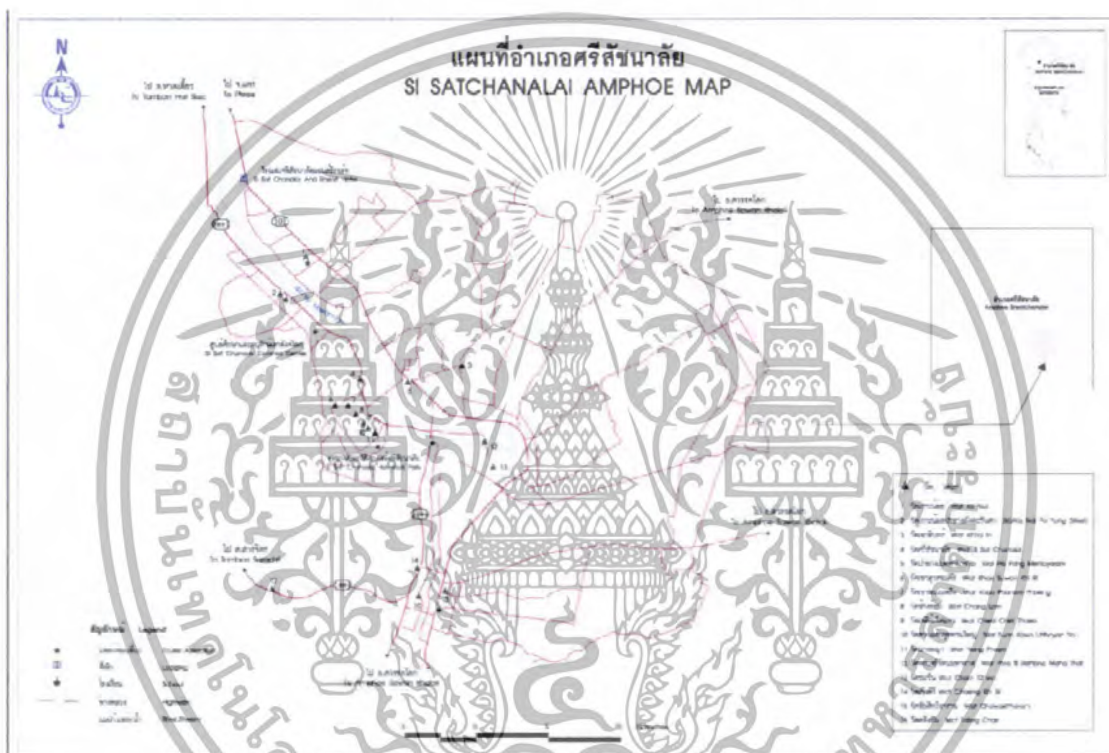
ในราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ปรากฏหลักฐานทางพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ่ง (ราว พ.ศ. 1503-1607) ได้บันทึกชื่อแคว้นๆ หนึ่งเรียกตามสำเนียงจีนว่า "เงินหลิง" และพงศาวดารโยนก ได้กล่าวถึงพระเจ้าไชยศิริ ได้รับพลอพยพมาจากนครไชยปราการหนีพวกมอญ และไทยใหญ่ ลงมาทางใต้ถึงแดนเขลียงและ"เงินเขลียง" เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นชื่อ "เมืองเขลียง" ซึ่งเป็นชื่อดั้งเดิมของเมืองศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย ตั้งขึ้นราว พ.ศ. ไตไม่ทราบแน่ชัด เพราะไม่ปรากฏหลักฐานเดิมชื่อว่าอำเภอดัง ตั้งที่ตำบลบ้านตึกในปัจจุบัน ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร อำเภอดังตั้งอยู่ประมาณ 12 ปี ทางราชการเห็นว่าการคมนาคมไม่สะดวกจึงย้ายมาตั้งใหม่ที่บ้านปางิ้ว ใช้ชื่ออำเภอดัง เมื่อย้ายมาอยู่ที่บ้านหาดเลี้ยวจึงเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอหาดเลี้ยว และเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอศรีสัชนาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 เป็นต้นมา อำเภอศรีสัชนาลัยได้รับการบันทึกจากองค์การยูเนสโกและประกาศเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549

3.1.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศเหนือประมาณ 67 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,050.511 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,281,569.375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.09 ของพื้นที่จังหวัดสุโขทัย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 114 หมู่บ้าน และ 2 เทศบาล ได้แก่ เทศบาลห้วยเลี้ยว และเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย มีองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางิ้ว องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สิน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองซ้อ องค์การบริหารส่วนตำบลดงคู้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลสารจิต โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
 - ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอลับแล และอำเภอรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
 - ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีนคร
- จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง



ภาพที่ 3.1 : แผนที่อำเภอศรีสัชนาลัย

พื้นที่ศึกษาได้แก่บริเวณพื้นที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อเนื่อง และมีผลกระทบ ต่อพื้นที่บริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ทั้งในอำเภอศรีสัชนาลัย และระดับ จังหวัดสุโขทัยโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลศรีสัชนาลัย และ บางส่วนของตำบลท่าชัย ตำบลหนองอ้อ ตำบลสารจิตร และเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย (ดูแผนที่ 3.2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1.1 สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดสุโขทัย อยู่ในโซนพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่ส่วนใหญ่ตอนเหนือเป็นที่ราบมีภูเขาเป็นแนวยาวมาทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบ และตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมไหลผ่านจากเหนือลงใต้ โดยผ่านพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ สวรรคโลก ศรีสำโรง เมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ

3.1.1.2 สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งจัดว่าอยู่ในแถบร้อนของประเทศไทยในฤดูร้อนและฤดูฝนอากาศค่อนข้างร้อน ในฤดูหนาวอากาศเย็นกว่าตำบลอื่นๆ ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย สภาพอากาศทั่วไปจะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลมี 3 ฤดูกาลดังนี้

1. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าวในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ในระยะตั้งแต่กลางเดือนกันยายน
2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยปกติแล้วมักจะเกิดพายุโซนร้อนพัดผ่านและทำให้เกิดฝนตกชุกในเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน
3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ในเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม บางปีอากาศหนาวจัดเนื่องจากได้รับลมหนาวจากตอนเหนือของประเทศจีน อากาศจะหนาวเย็นมาก ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

จากข้อมูลสถิติอากาศจากสถานีตรวจสภาพอากาศเกษตรศรีสำโรง ในช่วงปี พ.ศ. 2513 - 2537 พบว่า รัฐบาลเมืองเก่ามีสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปดังนี้

ก. การระเหย ปริมาณการระเหยรายเดือนอยู่ในช่วง 3.8 ม.ม. ถึง 7.7 ม.ม. โดยมีปริมาณการระเหยสูงสุดในเดือนเมษายน ปริมาณการระเหยต่ำสุดในเดือนธันวาคม และปริมาณการระเหยทั้งปีเฉลี่ย 5.2 ม.ม

ข. ความชื้นสัมพัทธ์ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายเดือนอยู่ในช่วง 66 % - 81% เฉลี่ยสูงสุดในเดือนกันยายนและต่ำสุดในเดือนเมษายน เฉลี่ยทั้งปีเท่ากับ 74 %

ค. อุณหภูมิ การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิในพื้นที่อยู่ในช่วง 23.6 - 31.2 องศาเซลเซียสเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด และเดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีเท่ากับ 27.6 องศาเซลเซียส

ง. ลม ลมที่พัดเข้าสู่จังหวัดสุโขทัย และเขตเทศบาลเมืองเก่ามีด้วยกัน 3 ทิศทาง คือ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ลมพัดมาจากทิศทางใต้ ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันยายน ลมพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ และในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ลมพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความเร็วต่ำสุด 0.9 เมตรต่อวินาทีในเดือนตุลาคม และความเร็วลมสูงสุด 2.6 เมตรต่อวินาที ในเดือนมิถุนายน

จ. ปริมาณน้ำฝน ข้อมูลปริมาณน้ำฝนจากสถานีที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ในช่วงปี พ.ศ. 2518 - 2540 ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีเฉลี่ย 1,088.7 มม./ปี

3.1.1.3 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ประกอบด้วยแหล่งน้ำจาก 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดิน

ก. แม่น้ำยม เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน จังหวัดสุโขทัย ต้นน้ำอยู่ที่เขาผีปันน้ำ จังหวัดแพร่ ไหลลงทิศใต้ผ่านพื้นที่ของอำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสำโรง อำเภอสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ เป็นระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร ไหลไปรวมบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ จังหวัดนครสวรรค์

ข. เขตอำเภอศรีสัชนาลัย มีแหล่งน้ำเป็นลำคลองในพื้นที่และไหลผ่านพื้นที่ของอำเภอศรีสัชนาลัย จำนวน 66 คลอง หนองน้ำและบึงต่างๆ อีกจำนวน 27 แห่งปริมาณน้ำในแม่น้ำยม ฤดูหลากมีปริมาณน้ำมาก ประกอบกับปัจจุบันมีการทำลายป่าต้นน้ำลำธารมาก จึงทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากมาอย่างรวดเร็วจากลำห้วยลำคลองต่างๆ มายังแม่น้ำยม จนไม่สามารถระบายไหลไปตามแม่น้ำได้ทัน ก็เกิดการเอ่อท่วมพื้นที่ลุ่มสองข้างแม่น้ำ

ค. แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินได้แก่ น้ำบาดาล ซึ่งมีกระจายอยู่ทุกอำเภอ แต่มีปริมาณน้ำในเกณฑ์น้อยถึงปานกลางเท่านั้น

- สภาพปัจจุบันมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ามาก โดยเฉพาะบริเวณแหล่งต้นน้ำ ทำให้ความชุ่มชื้นของดินลดลงมาก มีผลทำให้ปริมาณน้ำที่จะถูกกักเก็บในแหล่งน้ำธรรมชาติ

- สภาพทางชลศาสตร์และระบบระบายน้ำธรรมชาติในพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย มีแม่น้ำยมไหลผ่านจากทางตอนเหนือลงมาทางใต้ ประมาณกึ่งกลางของพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย คลองและลำห้วยทางด้านตะวันออกและตะวันตกของพื้นที่จะไหลลงมายังแม่น้ำยม แม่น้ำยมช่วงอำเภอศรีสัชนาลัยมีความกว้างและลึกมาก

ง. ปริมาณน้ำในแม่น้ำยม ฤดูน้ำหลากมีปริมาณน้ำมากและไหลเชี่ยว ประกอบกับปัจจุบันมีการทำลายป่า ต้นน้ำ ลำธารมาก จึงทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากมาอย่างรวดเร็ว จากลำห้วย ลำคลองต่างๆ มายังแม่น้ำยม จนไม่สามารถระบายไหลไปตามแม่น้ำได้ทัน ก็เกิดการเอ่อท่วมพื้นที่ลุ่มสองข้างแม่น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ตำบลศรีสังขาลย์ เดิมเป็นที่ตั้งเมืองโบราณเก่าแก่ เคียงคู่กับกรุงเทพฯ มีชื่อเรียกเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัยว่า เมืองเซลิยง, เมืองศรีสังขาลย์, เมืองเชียงขึ้น, เมืองสุวรรณโลก ตามลำดับ เป็นที่ตั้งดินแดนแห่งมรดกโลก คือ "อุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสังขาลย์" สภาพทั่วไปของตำบล : ตั้งอยู่ที่ทิศใต้ ของ อ.ศรีสังขาลย์ ระยะทางห่างจาก อ.ศรีสังขาลย์ประมาณ 12 กม. ต.ศรีสังขาลย์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 38,001 ไร่ ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน (เป็นเขตเทศบาลศรีสังขาลย์ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองซ้อ อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย

ก. อาณาเขตตำบล

- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสุวรรณโลก จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลสารจิตร อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย
- จำนวนประชากรของตำบล :
- จำนวนทั้งสิ้น 6,775 คน ชาย 3,456 คน หญิง 3,319 คน

ข. ข้อมูลอาชีพของตำบล

- อาชีพหลัก ทำสวน/ทำไร่, รับจ้าง, ค้าขาย อาชีพเสริม ทำสังคโลก, เครื่องเคลือบ

ดินเผา

ค. ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์
- วัดพระปรางค์
- หนองช้าง
- ร้านทองลายโบราณ
- ร้านจำหน่ายสังคโลก, ของที่ระลึก
- วัดชมชื่น - โครงกระดูกโบราณ
- วัดเจ้าจันทร์

3.1.2.2 ประวัติความเป็นมาของชุมชน (หมู่บ้าน)

บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสังขาลย์ อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีสังขาลย์ ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ 190 ครัวเรือน ประวัติหมู่บ้าน บ้านเมืองเก่า(บ้านดินเผา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของหนองช้าง ตั้งขึ้นพร้อม ๆ กับวัดเชิงศรี หรือ(วัดตินเขา) ประมาณ ปี พ.ศ. 2100 สันนิษฐานว่าตั้งขึ้นพร้อมกับเมืองสวรรคโลก สมัยย้ายเมืองออกจากเมืองเดิมที่แก่งหลวง (ศรีสังขาลย์) สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชสร้างกรุงเทพมหานครได้ 3 ปีก่อนที่จะย้ายเมืองสวรรคโลกอีกครั้งไปอยู่ที่วังไม้ขอน จำนวนประชากร ทั้งหมด 647 ชาย 308 คน หญิง 339 คน ที่ตั้งและอาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ที่ 4 ตำบลศรีสังขาลย์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แม่น้ำยม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ที่ 5 ตำบลสารจิตร ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 2 ตำบลศรีสังขาลย์บ้าน เมืองเก่า หมู่ 03 ตำบล ศรีสังขาลย์ อำเภอ ศรีสังขาลย์ จังหวัด สุโขทัย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ สภาตำบลและเทศบาล เนื้อที่ 7489 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ (ภูมิอากาศ / ฤดูกาล) ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ พื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก สภาพอากาศมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว และฤดูฝน ลักษณะของประชากร ชาวบ้านเมืองเก่านับถือศาสนาพุทธ 100 % มีวัดเชิงศรีเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ภาษาสุโขทัยเป็นภาษาถิ่น สภาพทาง

3.1.2.3 ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ก. แหล่งน้ำ มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ หนองปลิง หนองช้าง และลำน้ำยม
ข. ชยะ ปริมาณชยะ 28 ลูกบาศก์หลายต่อวัน มีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บชยะ 3 คัน ชยะที่เก็บขนได้ จำนวน 28 ลบ.หลายต่อวัน ชยะที่กำจัดได้ จำนวน 28 ลบ.หลายต่อวัน กำจัดชยะโดยวิธีฝังกลบกองบนพื้นแล้วเผาในบางส่วน ที่ดินสำหรับกำจัดชยะทั้งหมด จำนวน 9 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา อยู่บริเวณ ต.ท่าชัย ใช้ไปแล้ว 5 ไร่ เหลือที่ดินกำจัดชยะได้อีก 5 ไร่ คาดว่าจะสามารถกำจัดชยะได้อีกเป็นระยะเวลาประมาณไม่เกิน 3 ปี

ค. รายได้รวม

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมของหมู่บ้าน(Gross Village Product : GVP)
- รายได้เฉลี่ย 23,736.00 บาท
- ผลิตภัณฑ์มวลรวม 143,420.00 บาท

ง. ศิลปะ วัฒนธรรม / ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน

ผลิตภัณฑ์ชุมชน ทองโบราณ ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นการนำเอาลายโบราณมาประยุกต์ในการขึ้นแบบและตีลวดลายให้ประณีตโดยช่างผู้มีความชำนาญ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือลายทองทั้งหมดจะเป็นที่เป็นเอกลักษณ์ของสุโขทัยภูมิปัญญาหมู่บ้านทักษะฝีมือแรงงาน ชาวบ้านเมืองเก่ามีความรู้ทางด้านศิลปะการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จะมีความรู้ทางด้านช่างฝีมือเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะทำหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชน ทองโบราณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นการนำเอาสายโบราณมาประยุกต์ในการขึ้นแบบและตีลวดลายให้ประณีตโดยช่างผู้มีความชำนาญและที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือลายทองทั้งหมดจะเป็นที่เป็นเอกลักษณ์ของสุโขทัย

3.1.2.4 สถานที่ท่องเที่ยว / สถานที่บริการ

- ศาสนสถาน (เช่น วัด มัสยิด โบสถ์ และอื่น ๆ)
- คลังยาสัตว์ หรือสัตว์แพทย์อาสา หรืออาสาพัฒนาปศุสัตว์
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุข ให้บริการ
- โรงเรียนอนุบาลชนบท
- โรงเรียนภาคบังคับ 9 ปี หรือหมู่บ้านอยู่ในรัศมีไม่เกิน 3 กม.
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายที่ใช้การได้
- ห้องสมุดประชาชน หรือห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดวัด
- ลานกีฬาหรือสนามกีฬาของหมู่บ้าน
- สนามเด็กเล่น ที่มีเครื่องเล่นตั้งแต่ 3 ชนิดขึ้นไป
- สถานที่บริการโทรศัพท์สาธารณะที่ใช้การได้
- การคมนาคม(การเดินทางไปยังหมู่บ้าน) สภาพถนนเส้นทางหลักในเขตหมู่บ้าน

ลาดยางหรือคอนกรีต 1 กม. 500 เมตร

- ถนนที่ใช้เดินทางไปยังอำเภอ จำนวน 1 เส้นทาง
- เส้นทางที่สะดวกจากหมู่บ้านไปอำเภอที่ใกล้ที่สุด : ระยะทางรวม 16 กม.ลาด

ยางหรือ คอนกรีต 16 กม.

- เวลาที่ใช้เดินทาง : 20 นาที
- การสื่อสาร
- จำนวนครัวเรือนที่มีทั้งโทรศัพท์ประจำบ้านโทรศัพท์มือถือหรืออินเทอร์เน็ต:

171 ครัวเรือน

- จำนวนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์ประจำบ้าน : 168 ครัวเรือน
- จำนวนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ : 71 ครัวเรือน
- จำนวนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์อินเทอร์เน็ต : 8 ครัวเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 วิวัฒนาการของเมืองศรีสัชนาลัย

พุทธศตวรรษที่ 16 หรือ 1,000 ปีมาแล้ว มีชุมชนสมัยโบราณพัฒนาเป็นเมือง ชื่อว่าเมืองเชลียง ซึ่งเป็นศูนย์กลางของแคว้นลำค้ำญขงลุ่มแม่น้ำยม มีหลักฐานเด่นชัดเหลืออยู่ เช่น วัดมหาธาตุเชลียง ปรากฏวัดเจ้าจันทร์ วัดขมขื่น และเตาเผาถ้วยชามบ้านเกาะน้อย ต่อมาพุทธศตวรรษที่ 19 ราว 700 ปีเศษ ได้มีคนไทรวมตัวกันสถาปนาเมืองสุโขทัย ห่างจากเมืองเชลียงไปทางทิศใต้ประมาณ 60 กิโลเมตร เมืองเชลียงจึงกลายมาเป็นเมืองลูกหลวง และถูกเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองศรีสัชนาลัย

พุทธศตวรรษที่ 20 เมืองสุโขทัยตกอยู่ใต้อำนาจของกรุงศรีอยุธยาซึ่งเป็นนครหลวงแห่งใหม่ของคนไทย เมืองศรีสัชนาลัยจึงเสื่อมอำนาจตกอยู่ใต้การปกครองของพระนครศรีอยุธยาโดยปริยาย และได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองเวียงขื่น และเมืองสวรรคโลก ตามลำดับ กระทั่งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ย้ายที่ตั้งเมืองสวรรคโลกใหม่ที่บ้านวังไม้ขอนด้านใต้แก่งหลวงไปตามลำน้ำยม 18 กิโลเมตร เป็นเมืองสวรรคโลกปัจจุบัน ส่วนเมืองสวรรคโลกเดิมถูกปล่อยทิ้งร้างกว่าหนึ่งทศวรรษ

เมืองศรีสัชนาลัยในสมัยเป็นเมืองเชลียง เป็นศูนย์กลางของอารยธรรมเป็นเขตลุ่มแม่น้ำยมมีการสร้างวัดสาอารามขึ้นมากมาย มีประเพณีสำคัญ เช่น พิธีบูชาภูมณี พิธีบูชาพระพุทธบาทพิธิ์นมีลการพระบรมสารีริกธาตุ ฯลฯ มีความก้าวหน้าทางด้านศิลปะสถาปัตยกรรมด้านเทคนิควิทยาและเศรษฐกิจ เช่น ผลิตเครื่องปั้นดินเผาคุณภาพสูง อาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ เหล็ก ยัดตัวอาคารสถาปัตยกรรม ฯลฯ

3.1.4 การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

3.1.4.1 การตั้งถิ่นฐาน

ชุมชนเมืองสุโขทัยส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณที่ดอนริมฝั่งแม่น้ำยม โดยเกาะกลุ่มหนาแน่นมากทางด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยม และขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย ส่วนอำเภอศรีสัชนาลัยจะหนาแน่นไปตามแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201

3.1.4.2 ระบบชุมชน

จากการศึกษาพบว่าในปี พ.ศ. 2545 ประชากรของจังหวัดสุโขทัยมีทั้งสิ้น 624,064 คน ซึ่งพบว่าร้อยละ 18 ของประชากรจะอาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง ซึ่งจะประกอบด้วยชุมชนเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลทั้งสิ้น 13 ชุมชน จากการสำรวจและตามการศึกษาของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองสุโขทัย เพื่อจัดลำดับความเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนเมือง กับพื้นที่ชนบทโดยรอบในจังหวัดสุโขทัย สามารถจะจัดลำดับชุมชนเมืองออกเป็น 4 ลำดับดังนี้

ก. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 1 ได้แก่ เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานระดับจังหวัด จึงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริการ และมีบทบาทเป็นศูนย์กลางพาณิชย์ยกรรม ศูนย์กลางบริการทางเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์กลางการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรมีขอบเขตการให้บริการภายในระดับจังหวัด บริการแก่อำเภอต่างๆ ของจังหวัด และพื้นที่ใกล้เคียงในเขตติดต่อ

ข. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 2 ได้แก่ เทศบาลเมืองสวรรคโลก เป็นศูนย์กลางพาณิชย์ยกรรม และบริการทางเศรษฐกิจ และสังคม อีกทั้งเป็นศูนย์กลางซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในระดับท้องถิ่น คือ ในตัวอำเภอ และบางส่วนของอำเภอใกล้เคียงเท่านั้น

ค. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 3 มี 2 ชุมชน ได้แก่ เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เทศบาลตำบลศรีสำโรง มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ยกรรมการค้าและการบริการต่างๆ ในระดับอำเภอและพื้นที่ชนบทโดยรอบ นอกจากนี้เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ยังมีศักยภาพในการพัฒนาให้มีลำดับสูงขึ้นจากงานหัตถกรรมผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดได้อีกทางหนึ่งหากได้รับการสนับสนุน

ง. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4 มี 9 ชุมชน ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลตำบลบ้านสวน เทศบาลตำบลบ้านด่านลานหอย เทศบาลตำบลบ้านโหนด เทศบาลตำบลทุ่งหลวง เทศบาลตำบลกงไกรลาศ เทศบาลตำบลศรีษะนาลัย เทศบาลตำบลทุ่งเสลี่ยม ชุมชนทั้งหมดในลำดับนี้ จะทำหน้าที่ศูนย์กลางการค้าและบริการในระดับท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

3.1.4.3 ผลจากการศึกษาระบบชุมชน

เมืองจังหวัดสุโขทัยจะเห็นได้ว่า พื้นที่โครงการที่จะดำเนินการวางและจัดทำแผนผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาลัย ตั้งอยู่ในชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4 จึงอาจกล่าวได้ว่า ตามสภาพปัจจุบันพื้นที่มรดกโลกแห่งนี้ยังไม่ได้ส่งผลในการพัฒนาชุมชนเมือง “ศรีษะนาลัย” มากนัก ซึ่งคาดหวังไว้ว่าหากได้มีการดำเนินการพัฒนาตามโครงการต่างๆ ของผังเมืองเฉพาะและเสริมด้วยการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวก็จะส่งผลดีต่อสภาพของชุมชนเมืองทั้งสองแห่ง โดยจะเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการที่เข้มแข็งและได้มาตรฐานต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรเมืองและประชากรชนบทของจังหวัดสุโขทัย

พ.ศ. 2546

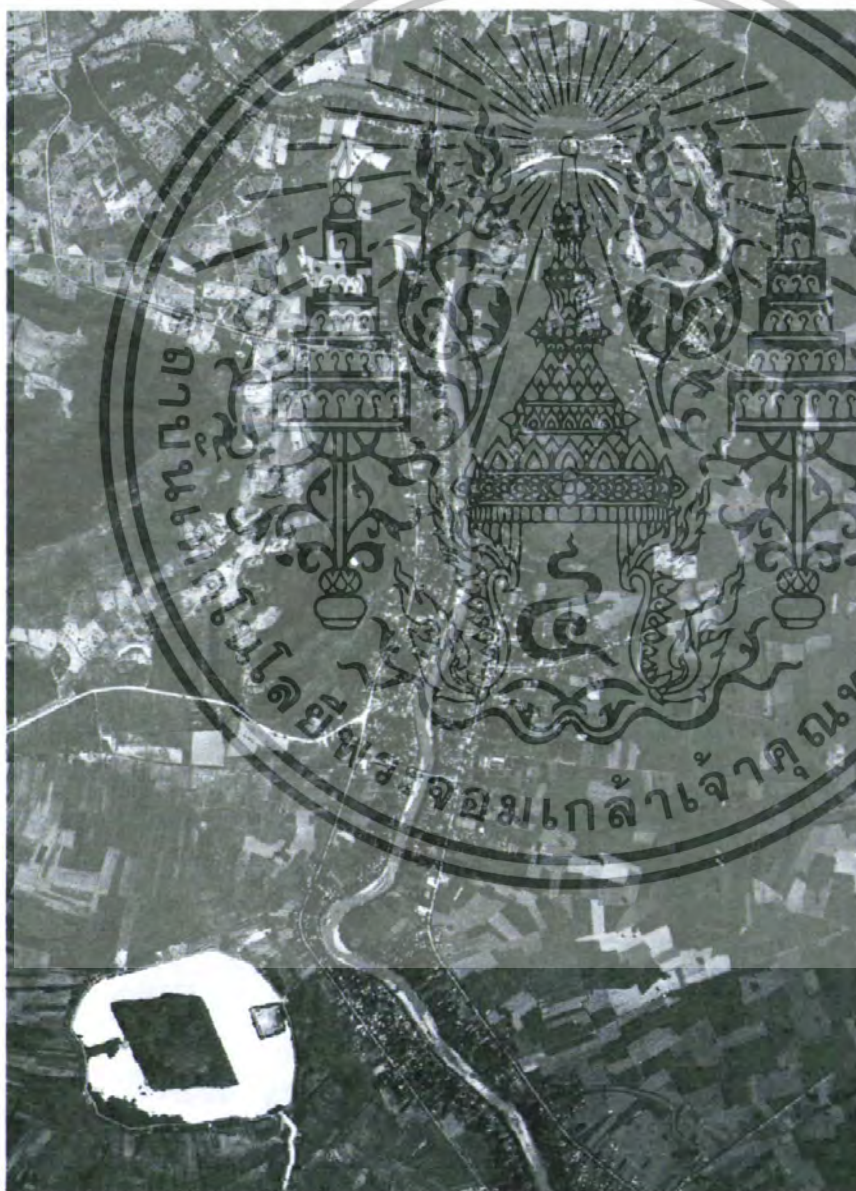
เขตการปกครอง	ประชากรรวม(คน) (ร้อยละ)	ประชากรเมือง (คน) (ร้อยละ)	ประชากรชนบท (คน) (ร้อยละ)
จังหวัดสุโขทัย	621,693(100%)	110,682(17.80%)	511,011(82.20%)
1.อำเภอเมืองสุโขทัย	110,332(100%)		79,874(71.59%)
เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี		18,555(16.82%)	
เทศบาลตำบลบ้านสวน		4,986(4.25%)	
เทศบาลตำบลเมืองเก่า		7,519(6.81%)	
2. อำเภอกงไกรลาศ	65,201(100%)		60,669(93.04%)
เทศบาลตำบลกงไกรลาศ		4,541(6.96%)	
3. อำเภอศรีมาส	51,249(100%)	10,110(17.55%)	43,239(84.37%)
เทศบาลตำบลทุ่งหลวง		6,728(11.68%)	
เทศบาลตำบลบ้านโตนด		3,382(5.87%)	
4. อำเภอทุ่งเสลี่ยม	51,249(100%)		43,239(84.37%)
เทศบาลตำบลทุ่งเสลี่ยม		8,010(15.63%)	
5. อำเภอบ้านดำนาน้อย	45,639(100%)		41,813(91.62%)
เทศบาลตำบลบ้านดำนาน้อย		3,826(8.38%)	
6. อำเภอศรีนคร	29,838(100%)		25,918(86.86%)
เทศบาลตำบลศรีนคร		3,920(13.14%)	
7. อำเภอศรีสำราญ	96,284(100%)		74,836(77.73%)
เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว		7,176(7.45%)	
เทศบาลตำบลศรีสำราญ		14,272(14.82%)	
8. อำเภอศรีสำโรง	743,813(100%)		66,096(89.35%)
เทศบาลตำบลศรีสำโรง		8,717(11.65%)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. อำเภอนครสวรรค์โลก	90,715(100%)		71,665(79.00%)
เทศบาลเมืองสวรรค์โลก		19,050(21.00%)	

3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

3.2.1 ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา



ภาพที่ 3.2 : ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ทั้งหมด 4,144,557.50 ไร่ จากข้อมูล ปี พ.ศ. 2541 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 2,065,481.75 ไร่ (50.10%) พื้นที่ป่าไม้ 1,730,974.75 ไร่ (41.90%) ที่เหลือเป็นพื้นที่ไม่ได้จำแนก 326,101 ไร่ (7.91%) การถือครองที่ดินทางการเกษตร ส่วนใหญ่พื้นที่เกษตรเป็นของเกษตรกรเอง 1,532,568 ไร่ (82.33%) และยังเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง โดยสมบูรณ์ 1,241,043 ไร่ (66.67%) ได้จ้างผู้อื่น 288,570 ไร่ (15.50%) ขายฝากไว้แล้ว 2,927 ไร่ (0.16%) ที่เหลือเป็นพื้นที่ของคนอื่น 328,937 ไร่ (17.67%) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่าผู้อื่น 221,406 ไร่ (11.89%) (ข้อมูลปี พ.ศ. 2538) การออกเอกสารสิทธิปี พ.ศ. 2549 มีพื้นที่ออกเอกสารสิทธิแล้ว 1,384,377 ไร่ 3 งาน 3 ตารางวา (66.93% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) เป็นเอกสารสิทธิประเภทโฉนด 629,276 ไร่ 2 งาน 44 ตารางวา (7.91%) และเป็นเอกสารสิทธิอื่น (นส.3ก. 411,473 ไร่ 2 งาน 90.9 ตารางวา นส.3 272,051 ไร่ 3 งาน 96.1 ตารางวา และนส.2 (ใบจอง) 69,579 ไร่ คร.วา) 753,104 ไร่ (54.48%)

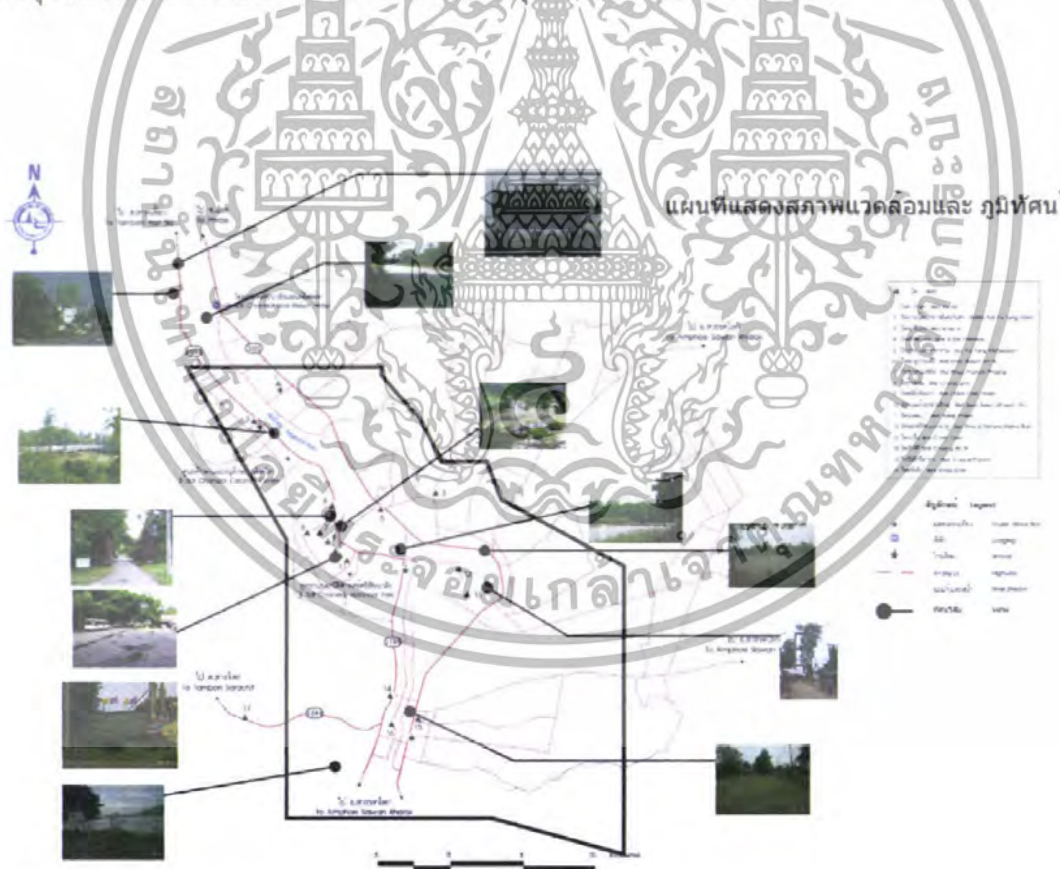
การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและป่าไม้ ซึ่งควรต้องอนุรักษ์ หรือบริการไว้ให้ยั่งยืน เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของจังหวัดสุโขทัย โดยพื้นที่ประเภทอื่นๆ เช่น พื้นที่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หรืออื่นๆ ที่มีได้มีการจำแนกไว้ นั้นประมาณ 8% ซึ่งเพียงพอต่อการพัฒนาหากได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพใช้ที่ดินให้สูงขึ้นกว่าเดิม โดยการส่งเสริมเฉพาะพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาและควบคุมพื้นที่ที่จำเป็นต้องเก็บรักษาไว้ อย่างเข้มงวด ส่วนในเรื่องของเอกสารสิทธิ์นั้น มีความชัดเจนมาสร้าง 66.93% เพียงพอที่จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในพื้นที่ศึกษา

3.2.1.2 สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ชุมชน

สภาพแวดล้อมของจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย ภูเขาสูงชันและเป็นที่ราบสูง ตอนเหนือของอำเภอศรีดีชนาลัยส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาสูงตอนใต้อำเภอศรีดีชนาลัยลงมาจะเป็นพื้นที่ราบซึ่งแม่น้ำยมไหลผ่านบริเวณตอนกลางของพื้นที่ของจังหวัดเกิดเป็นพื้นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ จนไปจรดที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศ สภาพป่าไม้โดยทั่วไปเป็นป่าไม้ธรรมชาติ เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่า และไม้เบญจพรรณ จังหวัดสุโขทัย อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก ทำให้สะดวกในการติดต่อกับพื้นที่ภาคกลางและพื้นที่บริเวณโดยรอบ เช่น พิษณุโลก ตาก ลำปาง แพร่ อุตรดิตถ์ และกำแพงเพชร ชุมชนอยู่อาศัยและชุมชนที่มีลักษณะเป็น ศูนย์กลางการให้บริการท่องเที่ยว มีสถานที่พักผ่อนในเขตเมืองหลายรูปแบบ เช่น โรงแรม บ้านพัก นักท่องเที่ยว เกสเฮาส์ ตลอดจนที่พักประเภทรีสอร์ทที่ตกแต่งแบบศิลปท้องถิ่น และค่ายพักแรม ร้านอาหาร ร้านค้าของที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระลึก และสถานบริหารบันเทิงจะพบในย่านใกล้เมือง และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สภาพอาคารสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ในเขตชุมชนเมืองที่ยังคงสภาพรูปแบบท้องถิ่นสภาพแวดล้อมทั่วไปอำเภอเมืองสุโขทัยเขตชนบทที่กำลังพัฒนา ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีแม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายหลักที่ประชาชนใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและเพื่อการเกษตร ปัจจุบันอำเภอเมืองสุโขทัยประสบปัญหาความแห้งแล้ง เนื่องจากสภาพระฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานานทุกปี อำเภอเมืองสุโขทัยเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า ห่างจากอำเภอเมืองสุโขทัย 12 กิโลเมตร เป็นแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุ สภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองโดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นชุมชนที่ให้บริการการท่องเที่ยว ส่วนสภาพแวดล้อมรอบนอกเขตชุมชนเมืองมีสภาพเป็นชุมชนเกษตรและอยู่อาศัยกระจายทั่วไป ลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้างโดยทั่วไปเป็นที่อยู่อาศัยเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว อาคารร้านมีสภาพเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว และ 2 ชั้น ปัจจุบันเริ่มมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการใช้วัสดุที่มั่นคงแข็งแรงมากกว่าเดิม



ภาพที่ 3.3 : สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ชุมชน ในโครงการ

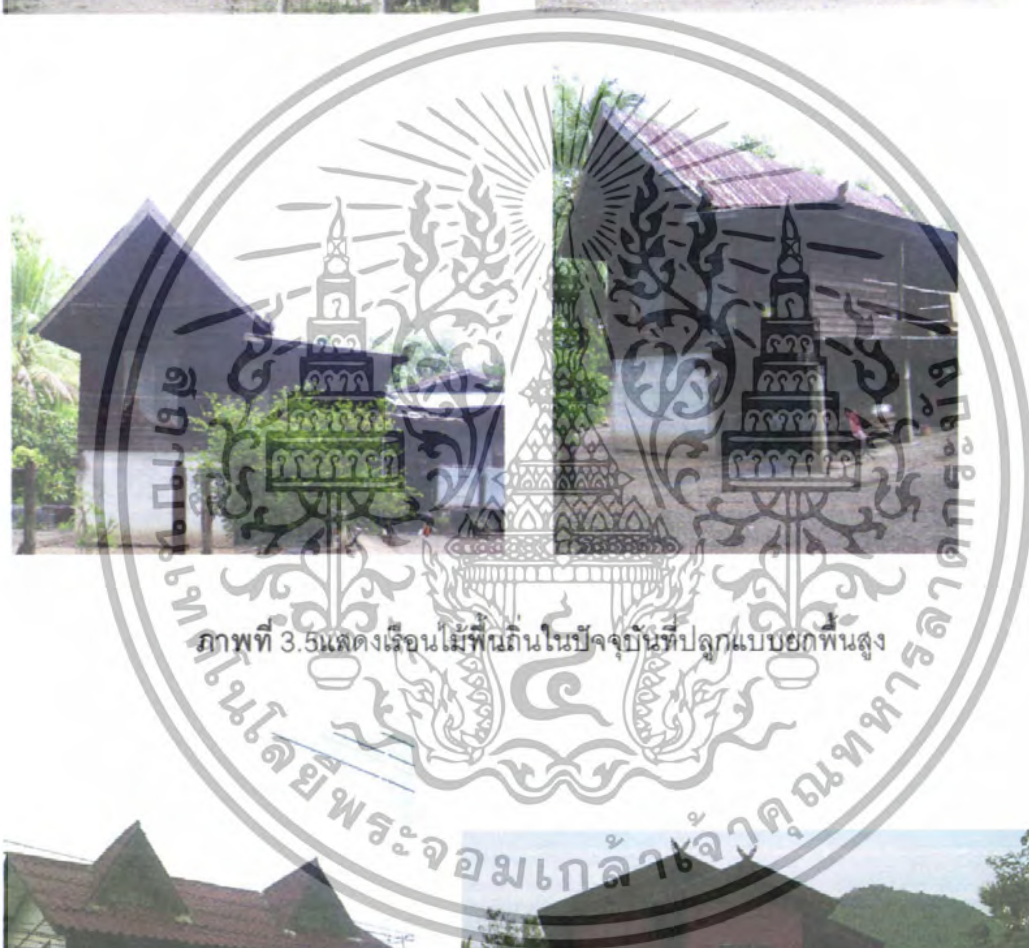
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมอำเภอศรีษัชนาลัย ตอนเหนือเป็นภูเขาสูง และที่ราบลุ่ม บริเวณที่ตั้งอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษัชนาลัย เป็นพื้นที่ราบที่อกเขาและริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งมีระดับน้ำท่วมถึงเป็นประจำ สภาพชุมชนเมืองเป็นชุมชนอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลศรีษัชนาลัยส่วนพื้นที่รอบนอกเขตชุมชนเมือง ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เช่นเดียวกับอำเภอเมืองสุโขทัย ทั้งในเขตชุมชนเมืองและบริเวณโดยรอบ จะมีลักษณะเป็นชุมชนที่ให้บริการการท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพแบบชุมชนพื้นฐาน ทั้งรูปแบบอาคารและสิ่งปลูกสร้าง



ภาพที่ 3.4 แสดงเรือนแถวและอาคารพักอาศัยไม้ชั้นเดียวหลังสังกะสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 3.5 แสดงเรือนไม้พื้นถิ่นในปัจจุบันที่ปลูกแบบยกพื้นสูง



ภาพที่ 3.6 แสดงอาคารพักอาศัยไม้ชั้นเดียวและสองชั้น
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.3 แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนาสถานในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงได้แก่

ก. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

ตั้งอยู่ตำบลเมืองเก่า อำเภอศรีสัชนาลัย ห่างจากตัวจังหวัด 52 กิโลเมตร ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก เช่นเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมีดังนี้

- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุหรือวัดพระบรมธาตุเมืองเชลียง หรือวัดพระพรางค์ ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองศรีสัชนาลัยลงไปทางด้านใต้ประมาณ 3 กิโลเมตร

- วัดช้างล้อม

อยู่ในเขตตัวเมืองศรีสัชนาลัย เป็นวัดสำคัญของเมือง มีเจดีย์ทรงลังกาองค์ใหญ่เป็นหลักของวัด ที่ฐานเจดีย์มีช้างปูนปั้นหันหลังชนผนัง เจดีย์อยู่โดยรอบจำนวน 39 เจดีย์ และช้างอยู่ตามมุมเจดีย์ ทั้ง 4 ทิศ

- วัดเขาพนมเพลิง

ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงเตี้ยๆ ของเมืองเก่าศรีสัชนาลัย สิ่งสำคัญของวัดนี้อยู่ที่ตัวพระเจดีย์ศิลาแดงและวิหารใหญ่ด้านหน้า ด้านหลังของเจดีย์มีมณฑปเล็กๆ หลังหนึ่งตั้งอยู่

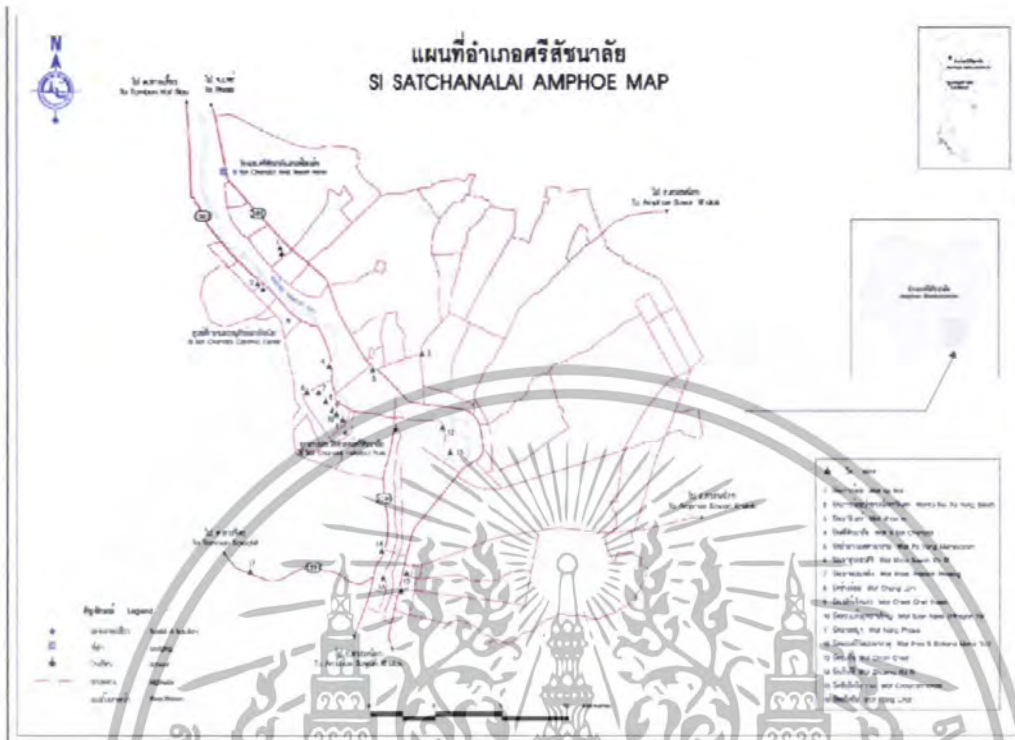
- วัดเขาสุวรรณคีรี

อยู่ทางทิศตะวันตกห่างจากยอดเขาพนมเพลิง 200 เมตร และมีความสูงกว่ายอดเขาพนมเพลิงเล็กน้อย เป็นที่ตั้งของพระเจดีย์ที่มีรูปเป็นพระองศ์ระฆังคว่ำใหญ่โต และสูงมาก

- วัดเจดีย์เจ็ดแถว

วัดเจดีย์เจ็ดแถวนี้ นับว่ามีความสวยงามกว่าวัดอื่นในเมืองสุโขทัย เพราะมีเจดีย์แบบต่างๆกันมากมายเป็นศิลปะสุโขทัยแท้ก็มี เป็นศิลปะแบบศรีวิชัยผสมสุโขทัยก็มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 3.17 แสดงสถานที่ท่องเที่ยว วัดในศรีษะนาถ

ข. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคคร์นายน

ตั้งอยู่ที่ตำบลวังไม้ขอน หลังวัดลรรคคารมา (วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก อยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยม จัดแสดงประติมากรรมสมัยต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมบัติของพระคصرนายน และบางส่วนย้ายมาจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพระพุทธรูปใน ยุคสมัยต่างๆ ตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัย จนถึงศิลปรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีเครื่องถ้วยสังคโลกเพื่อเป็น ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เรื่องเครื่องถ้วยสังคโลก ซึ่งชุดค้นพบมากที่แหล่งโบราณคดี เครื่องถ้วยสังคโลก บ้านเกาะน้อย อำเภอศรีษะนาถ รวมทั้งแสดงเครื่องถ้วยสมบัติได้ทะเล ที่ ค้นพบได้มาจากแหล่งเรือจมในอ่าวไทยอีกด้วย พิพิธภัณฑ์จะเปิดให้ชมได้ทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์ - อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ระหว่างเวลา 09.00 - 16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทยคนละ 10 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 30 บาท กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรนำชม ก็ สามารถติดต่อล่วงหน้าได้ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคคร์นายน อำเภอสวรรคโลก จังหวัด สุโขทัย 64110 โทร.055-641571

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก

ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะน้อย ห่างจากอุทยานศรีสัชนาลัย เลียบแม่น้ำยม ไปทางทิศเหนือ 6.5 เมตร ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการค้นพบเตาเผาเครื่องถ้วยชามสังคโลกกว่า 500 เตา ถือได้ว่าเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมของเมืองเก่าสุโขทัยในยุคนั้น และผลิตภัณฑ์สินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น เปอร์เซีย เป็นต้น ภายในจะมีโบราณวัตถุ และแสดงถึงวิวัฒนาการเครื่องถ้วยสมัยโบราณหลากหลายชนิด

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่

ง. อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคา)

ตั้งอยู่บ้านป่าคา ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย 47 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 133,250 ไร่ สภาพทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ป่าไม้ยังอุดมสมบูรณ์ ทิวทัศน์งดงามสงบเงียบ อากาศหนาวจัดในฤดูหนาว มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกตาดดาว น้ำตกตาดเดือน น้ำตกห้วยทรายขาว ถ้ำธาราวสันต์ ถ้ำค้างคาว เป็นต้น ลักษณะการท่องเที่ยวในอุทยานเหมาะแก่การเดินป่าและแคมป์ปิ้ง ปัจจุบันอุทยานมีบ้านพักบริการจำนวน 10 หลัง นอกจากนี้ ยังมีเต็นท์ไว้บริการให้เช่าด้วย อุทยานมีร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็น และบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะให้อุทยานฯ จัดให้ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่งานบริการบ้านพักกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 02-5790529-5794842 หรือทางจดหมายที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัย สำนักงานป่าไม้จังหวัดสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

จ. สวนหลวงพระร่วงเฉลิมพระเกียรติ (ทุ่งแม่ระวิง)

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลป่ากุ่มเกาะ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เดิมเป็นหนองน้ำ สาธารณะขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด 830 ไร่ แบ่งเป็นพื้นน้ำ 645 ไร่ พื้นดิน 185 ไร่ ลักษณะเป็นเกาะน้ำล้อมรอบมองเห็นทิวทัศน์เสมือน มีฉากม่านเป็นภูเขาพาดอยู่ทางทิศตะวันตก อันน่าตระการตา

3.2.1.4 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่

ก. งานประเพณีตรึงน้ำโอยศีลโอยทาน

จัดขึ้นในช่วงสงกรานต์ของทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เพื่อสืบทอดลักษณะดั้งเดิมของคนสุโขทัย งานประกอบไปด้วยสิ่งที่น่าสนใจ อาทิ กิจกรรมทางศาสนา การประกวดผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การแสดงนาฏศิลป์ และละครประกอบแสงเสียง การเล่นไฟชบวนแห่ สงกรานต์ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ผ้าทอและทอโบราณ

บ้านท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประดับทำด้วยทองเลียนแบบเครื่องประดับสมัยสุโขทัย และผ้าทอหาดเลี้ยว บ้านหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นผ้าทอพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมีลวดลายสวยงาม

ค. หาดเลี้ยวสภาพทั่วไปด้านการท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยวที่มายังอุทยานประวัติศาสตร์ระหว่างประ พ.ศ. 2542 - 2545 ประมาณ 698,792 - 719,382 คนต่อปี โดยพบว่าจะมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในอัตราส่วนพอๆ กัน คือ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณร้อยละ 50 และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณร้อยละ 50 เช่นกันพฤติกรรมของการท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวจะมาในลักษณะเป็นกลุ่มกับบริษัทท่องเที่ยว หรือประมาณกลุ่มย่อยราว 3 - 10 คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเทศกาลเผาเทียนเล่นไฟ ช่วงเทศกาลลอยกระทงจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและมักจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยมากเป็นพิเศษ รวมทั้งมักจะเดินทางต่อไปท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะกับบริษัทท่องเที่ยว โดยใช้รถโดยสารปรับอากาศ

ตารางที่ 3.2 จำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2549 - 2545

สถานที่ท่องเที่ยว	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545
1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	466,064	491,152	494,530	467,465
2. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย	117,461	149,537	138,234	164,947
3. จังหวัดสุโขทัย	698,792	739,247	714,428	719,382

สำนักงานสถิติแห่งชาติ : รายงานประจำปี 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2542 - 2545

สถานที่ท่องเที่ยว	2542			2549		
	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนนักท่องเที่ยว		
	ชาวไทย	ชาว ต่างประเทศ	รวม	ชาวไทย	ชาว ต่างประเทศ	รวม
1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	164,358	301,706	466,064	196,901	294,251	491,152
2. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย	70,711	46,750	117,461	98,813	50,724	149,537
3. อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาลอง)	24,687	120	24,807	46,664	319	46,937
4. อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคง)	53,555	177	53,732	31,532	82	31,614
5. พิพิธภัณฑสถานโบราณคดี	36,581	147	36,728	19,914	47	19,961
6. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง						
รวม	348,892	348,900	689,792	398,824	359,918	739,247

สำนักงานสถิติแห่งชาติ : รายงานประจำปี 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2544- 2545

สถานที่ท่องเที่ยว	2544			2545		
	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนนักท่องเที่ยว		
	ชาวไทย	ชาวต่าง ประ เทศ	รวม	ชาวไทย	ชาว ต่างประเทศ	รวม
1. อุทยาน ประวัติศาสตร์ สุโขทัย	196,934	297,596	494,530	160,319	307,146	467,65
2. อุทยาน ประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย	39,416	44,818	138,234	117,112	47,835	164,47
3. อุทยาน แห่งชาติ รามคำแหง(เขา หลวง)	45,212	240	45,452	40,272	456	40,728
4. อุทยาน แห่งชาติศรีสัชนา ลัย (ป่าคง)	17,352	139	17,491	22,636	211	22,807
5. พิพิธภัณฑ์ ปลางในวรรณคดี	18,461	260	18,721	8,697	110	8,807
6. พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ รามคำแหง				10,882	3,706	14,588
รวม	371,375	343,053	714,428	359,918	359,918	719,382

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ : รายงานประจำปี 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมของแหล่งประวัติศาสตร์

ลักษณะและรูปแบบของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองศรีสัตนาคนหุต

สถาปัตยกรรมการก่อสร้างของเมืองศรีสัตนาคนหุตที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบันเกือบทั้งหมดใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุในการก่อสร้าง ต่อมาในสมัยใช้อิฐเข้ามาเป็นวัสดุเสริมบ้างแต่จำนวนไม่มากนักเครื่องประกอบหลังคาเป็นไม้มุงด้วยกระเบื้องมีทั้งแบบกระเบื้องดินเผาธรรมดา และเคลือบเครื่องประดับหลังคา ส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาแบบเคลือบเช่นเดียวกัน ส่วนลวดลายประดับเสาฝาผนัง ชุ่ม ประติ ชุ่มจรมัน หน้าบัน หน้ากาก มันทำด้วยปูนปั้น

3.2.2.1 การแบ่งยุคสมัยภายในพื้นที่เขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาคนหุต

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาคนหุต พบที่จะทำให้ทราบได้ว่า พื้นที่แหล่งน้ำเป็นที่อยู่อาศัยของชุมชนโบราณมานานนับพันปี

ก. ยุคแรก

จากการขุดค้นทางโบราณคดีในพื้นที่บริเวณวัดชมชื่นทางด้านทิศใต้ของเมืองศรีสัตนาคนหุตพบหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาจากหลักฐานที่พบ คือ โครงกระดูกเครื่องปั้นดินเผาที่มีแบบอย่างของตัวเองทั้งประเภทเนื้อดินธรรมดาและเนื้อแกร่ง เช่น หม้อ ไห ชาม ลูกตุ้มถ่วงแห หรือ อวน เป็นต้น

ข. ยุคเมืองเซียง

พบว่ามีแนวกำแพงเมืองทอดยาวลงมาทางด้านทิศใต้ของเมืองศรีสัตนาคนหุต ได้รับอิทธิพลของเขมรดังนั้นรูปแบบของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมจึงนิยมทำตามแบบเขมร เช่น ประติมากรรมชุ่มประติมากรรมพระศรีรัตนมหาธาตุ พระปราสาทเจ้าจันทร และร่องรอยสิ่งก่อสร้างคล้ายปราสาทก่อนถูกก่อกำกับด้วยเจดีย์ประธานของวัดชมชื่นอิทธิพลของเขมรที่ปรากฏในเมืองเซียงนั้น มีทั้งรูปแบบของความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ และพุทธศาสนาเถรวาท

3.2.2.2 รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบเซียงที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน คือ สิ่งก่อสร้างภายในเจดีย์ประธานวัดชมชื่น สันนิษฐานว่าเดิมเป็นปราสาทแต่มาถูกก่อกำกับด้วยเจดีย์ทรงระฆังในสมัยหลังชุ่มประติมากรรมและกำแพงแก้วล้อมรอบพระปราสาทและวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ซึ่งปัจจุบันไม่มีร่องรอยของสถาปัตยกรรมด้วยตัวอาคารสมัยสุโขทัยให้เห็น สันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นศาสนสถานแบบพุทธศาสนาเถรวาทและถูกเปลี่ยนแปลงเป็นแบบสุโขทัยและอยุธยาในภายหลัง ปราสาทเจ้าจันทรรูปแบบเป็นสถาปัตยกรรมสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ซึ่งน่าจะเป็นการก่อสร้างศาสนสถานแบบพราหมณ์ และถูกตัดแปลงแก้ไขในสมัยหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. ประติมากรรม

เมืองเซียงรุ่งแรกคงจะนับถือศาสนาพราหมณ์และพุทธปะปนกัน ประติมากรรมจึงมีทั้งสองแบบปะปนกัน เคยมีผู้พบศิวิลิ่งค์และเทวรูปแบบพราหมณ์แต่ไม่พบหลักฐานแน่ชัด ส่วนประติมากรรมทางพุทธศาสนานั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น รูปพระโพธิสัตว์ และนางอัปสรบนชุ้มประตูดพระศรีรัตนมหาธาตุ

ข. ยุคเมืองศรีสัตนาแลย

ในสมัยสุโขทัย นับแต่สมัยพ่อศรีอินทราทิตย์เป็นต้นมา เมืองศรีสัตนาแลย ได้รับเอาพุทธศานาแลทธิหินยานแบบหลังทวารวดีมาเป็นศาสนาหลัก สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมจึงได้รับเอาอิทธิพลของศรีลังกาเข้ามาปะปน นอกจากนั้นยังรับเอาอิทธิพลจากอินเดีย ชอม มอญ และล้านนาเข้ามาด้วย ดังนั้น รูปแบบศิลปะการก่อสร้างอาคาร จิตรกรรม ประติมากรรม จึงมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป

ค. สถาปัตยกรรม

เจดีย์โดยลักษณะใหญ่มีอยู่ 2 แบบ คือ เจดีย์ทรงลังกาทรงกลมหรือทรงระฆังคว่ำ และเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ หรือทรงดอกบัวตูม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของศิลปะสมัยสุโขทัย

- ปรากฏ

อิทธิพลในการก่อสร้างปรากฏจะได้รับมาจากสถาปัตยกรรมของอินเดียและชอม แต่ชางไทยจะสอดใส่ศิลปะของตนเองเข้าไปในงานก่อสร้าง จนกลายเป็นปรากฏแบบไทยเมืองศรีสัตนาแลยมีปรากฏอยู่ 3 องค์ คือ ปรากฏประธานวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ปรากฏวัดเจ้าจันทร์และสถาปัตยกรรมกึ่งเจดีย์ปรากฏที่ศาลหลักเมือง

- มณฑป

ในเมืองศรีสัตนาแลยนี้จะก่อสร้างมณฑปเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูป ก่อสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อผนังสามด้าน ชุ้มประตูทางเข้าด้านหลังคาก่อด้วยศิลาแลงเรียงลดลันกันเป็นแนวโค้งขึ้นไปจนบรรจบกัน

- วิหาร

เนื่องจากใช้เป็นทีประกอบพิธีกรรมศาสนา วิหารจึงเป็นเสนาสนะทีสำคัญของทุกวัดขนาดของวิหารขึ้นอยู่ทีระดับความสำคัญของวัด หากเป็นวัดในเขตกำแพงเมืองก็จะมีขนาดใหญ่ยกพื้นสูงจากพื้นดินประมาณ 30 ซม. - 1.30 ซม. มีมุขหน้าและหลัง หากเป็นวิหารขนาดเล็กจะมีแต่มุขหน้าในวิหารด้านในสุดประดิษฐานพระพุทธรูป ผนังมีทั้งแบบก่อทีแบบเจาะช่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารทีสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกกรงก่อเพียงครึ่งเดียว และไม่ก่อผนังเลย หลังคาทรงมะลิซ้อนลดหลั่นตามขนาดของวิหารมุง กระเบื้องเครื่องบนทำด้วยไม้

- โบลต์

ในสมัยสุโขทัยถูกสร้างขึ้นเพื่อการอุปสมบทเท่านั้น จึงพบเพียงไม่กี่แห่งในเมือง ศรีสัชนาลัย มีขนาดเล็ก รูปแบบคล้ายกับวิหารแต่จะมีโบลต์มาล้อมทั้งแปดทิศ

- ประติมากรรม

มีการผสมผสานกับศิลปะหลายรูปแบบในสมัยนั้น คือ ศิลปะทวารวดี ศิลปะ ลพบุรีตลอดจนศิลปะจากต่างประเทศเช่น อินเดีย ลังกา เป็นต้น ประติมากรรมไทยได้รับอิทธิพล จากศิลปะเหล่านี้และนำมาประยุกต์เข้ากับความคิดที่เป็นแบบอย่างของตนเองพุทธลักษณะ ที่เป็นแบบอย่างดั้งเดิมของสกุลสมัยนี้ คือ มีพระพักตร์รูปไข่ พระหนุหยักกลม พระโอษฐ์บางหยด ยิ้ม พระนาสิกงุ้ม เปลือกพระเนตรรอบอ้อมคล้ายกลีบบัวพระขนงโค้ง พระกรรณยาว พระเกศา ขมวดเป็นวงกันหอยแหลมเหล็ก พระรัศมีเป็นเปลวหเพลิงพระอังสากว้าง พระองค์อ่อนช้อย พระ กรรณเรียงยาว ปลายสังฆาฏิหยัดเป็นเขี้ยวตะขาบยาวจนจรดพระนาภี จีวรบางแนบพระองค์

- จิตรกรรม

ยังมีหลงเหลือให้เห็นเพียง 3 แห่ง คือ ที่ขุมเจดีย์วัดเก้ายอด เจดีย์รายวัดเจ็ดแถว อีกสองแห่ง เป็นแบบเขียนภาพประเภทสีเดียวหรือเอกรงค์ สีที่ใช้มีสีดำ แดงและขาว ส่วนใหญ่ เขียนรูปพระเทวดาและพันธุ์ไม้ นิยมเขียนตามผนังขุมด้านนอกของมณฑปหรือเจดีย์ การจัดภาพ ลายเส้นแบบอินเดียได้ แต่ลักษณะพระพุทธรูปเป็นแบบไทยเหมือนกับงานประติมากรรม

- ปูนปั้น

งานปูนปั้นที่พบในเมืองศรีสัชนาลัยถือได้ว่า มีความงดงามเป็นเอก สามารถพบ เห็นงานปูนปั้นได้หลายแห่ง และหลายรูปแบบ เช่น พระพุทธรูป เทวดา ยักษ์ สัตว์ชนิดต่างๆ ลวดลายกรนกลานพันธุ์ไม้ มีทั้งภาพปูนต่ำ ภาพปูนสูง และลอยตัว งานปูนปั้นที่นับว่าสวยงาม ได้แก่ พระพุทธรูปปางลีลาที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ลายก้านขดที่วัดนางพญาและลายกนกที่วัด เจดีย์เจ็ดแถว

- เครื่องสังคโลก

แสดงถึงความประณีตและศิลปะชั้นสูงที่น่าเอาวิทยาการในการผลิตมา ผสมผสานสร้างสรรค์งานศิลปะออกมาเป็นเครื่องสังคโลกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของสมัยนี้ การทำ เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นของใช้เครื่องประดับอาคาร ตุ๊กตา มีทั้งแบบเคลือบและไม่เคลือบการทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลวดลายบนภาชนะมีทั้งแบบเขียนและแบบขูด มีสีสันทึบสวยงาม นอกจากจะผลิตเพื่อการใช้งานแล้ว เครื่องสังคโลกเหล่านี้ยังถูกพบว่าเป็นสินค้าออกส่งไปขายยังประเทศต่างๆ อีกด้วย ลักษณะทางกายภาพของโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

3.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของเมืองศรีสัชนาลัย

ในปัจจุบันที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกริมแม่น้ำยม โดยตัวเมืองด้านยาวขนานกับลำน้ำ มีกำแพงโอบล้อม 3 ด้าน คือ ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้ กำแพงมี 3 ชั้น มีคูน้ำอยู่ระหว่างกำแพง กำแพงเมืองชั้นในก่อด้วยศิลาแดง มีป้อมและประตูเมืองรวมทั้งสิ้น 14 แห่ง กำแพงชั้นนอกมี 2 ชั้น คือ ชั้นนอก และชั้นกลาง ก่อเป็นคันดินโดยมีคูน้ำกั้นกลางระหว่างกำแพง

- ลักษณะพิเศษของเมืองศรีสัชนาลัยมีภูเขาอยู่ใจกลางเมือง 2 ลูก คือ เขาพนมเพลิงและเขาสุวรรณคีรี นอกจากนั้นเป็นที่ราบ พบโบราณสถานที่ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมือง 40 แห่ง ประกอบด้วย ศาสนสถาน พระราชวัง ป้อม ประตูเมือง สระน้ำโบราณ และบ่อน้ำโบราณ ซึ่งก่อด้วยศิลาแลงจำนวน 70 บ่อ

- พื้นที่ภายนอกกำแพงเมืองทั้ง 4 ด้าน ก็มีโบราณสถาน ประกอบด้วยศาสนสถาน คูน้ำคันดินกระจายอยู่รอบเมืองและบนภูเขานอกเมืองด้านทิศตะวันตกและทิศตะวันตกเฉียงใต้ แหล่งโบราณคดีที่สำคัญของเมืองศรีสัชนาลัยที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ บริเวณด้านทิศเหนือของเมืองขนานไปกับแนวน้ำยมเป็นแหล่งอุตสาหกรรมผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่ที่ส่งออกไปขายยังต่างประเทศ

3.2.3 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

3.2.3.1 อำเภอศรีสัชนาลัย และเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย

อำเภอศรีสัชนาลัย มีขนาดประชากร 96,284 คน คิดเป็นร้อยละ 15.49 ของประชากรจังหวัดสุโขทัย โดยจำแนกเป็นประชากรเพศชาย 58,543 คน เพศหญิง 48,962 คน (เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย) มีขนาดประชากร 14,272 คน คิดเป็นร้อยละ 15.81 ของประชากรอำเภอศรีสัชนาลัย โดยจำแนกเป็นประชากรเพศชาย 6,803 คน ประชากรเพศหญิง 7,469 คน

3.2.3.1 โครงสร้างเพศ

โครงสร้างเพศของประชากรในจังหวัดสุโขทัยมีอัตราส่วนเพศชาย 35.58 ต่อเพศหญิง 100 คน อำเภอเมืองสุโขทัยมีอัตราส่วนเพศชาย 93.19 ต่อเพศหญิง 100 คน เทศบาลตำบลเมืองเก่ามีอัตราส่วนเพศชาย 93.04 ต่อเพศหญิง 100 คน อำเภอศรีสัชนาลัย มีอัตราส่วนเพศชาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

90.56 ต่อเพศหญิง 100 คน ตามลำดับ สรุปได้ว่าในปี พ.ศ. 2546 จังหวัดสุโขทัยมีประชากรเพศหญิงมากกว่าประชากรเพศชาย ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และเทศบาล

3.2.3.3 โครงสร้างอายุ

โครงสร้างอายุประชากรจังหวัดสุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย และเทศบาลตำบลเมืองเก่า มีลักษณะของพีระมิดประชากรเป็นแบบพีระมิด สัดส่วนฐานขยายออกแล้วเว้าเข้าลาดชันขึ้นสู่ยอด แสดงถึงประชากรในกลุ่มวัยเจริญพันธุ์มีจำนวนมาก อันอาจมีสาเหตุจากการลดระดับการตามในทารก และอัตราการตายของเด็กเล็กลดลง รวมทั้งกลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์มีขนาดใหญ่ขึ้น แต่ประชากรในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีสัดส่วนลดลง อันเป็นผลจากการดำเนินโครงการวางแผนครอบครัว และการให้บริการทางสาธารณสุขมูลฐานของกระทรวงสาธารณสุขประสบความสำเร็จอย่างดี ส่งผลให้ระดับภาวะเจริญพันธุ์ลดลงในระยะต่อๆ มา

3.2.3.4 อัตราการเพิ่มประชากร

จากการศึกษาข้อมูลประชากรในจังหวัดสุโขทัย อำเภอเมืองและอำเภอศรีสัชนาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2546 ตามข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครองพบว่า สถิติประชากรจะมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาแต่จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันในทุกพื้นที่กล่าวคือ ถ้าหากในช่วงปีใดประชากรลดลงก็จะลดลงทั้งในระดับจังหวัดและในระดับอำเภอแต่อัตราการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันไป โดยภาพรวมแล้วอาจเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดสุโขทัย ในปี พ.ศ. 2546 ประชากรจะเพิ่มขึ้นจากจำนวนประชากรเดิมในปี พ.ศ. 2536 อยู่ร้อยละ 1.4 ส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากรในระดับอำเภอ ของอำเภอเมืองจะเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 3.53 และอำเภอศรีสัชนาลัย จะเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.3 ตามลำดับ จะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงประชากรลดลงในทั้งสองอำเภอ เมื่อทำการคำนวณอัตราการเพิ่มประชากรในช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2546 พบว่าอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยของจังหวัดสุโขทัยเท่ากับร้อยละ 0.14 ต่อปี และอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยของอำเภอศรีสัชนาลัยเท่ากับร้อยละ 0.3 ต่อปี

3.2.3.5 การคาดประมาณประชากรในอนาคต

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการเปลี่ยนแปลงประชากรเกิดขึ้นตลอดเวลาเพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณเพิ่มการออกแบบวางผังเมืองเฉพาะพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยจึงได้ทำการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตโดยใช้แบบจำลองเชิงเปรียบเทียบ โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าการเติบโตของประชากรในอนาคตของพื้นที่โครงการแต่ละแห่ง จะสามารถคาดการณ์ได้โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เติบโตของประชากรในอดีตของพื้นที่ต้นแบบ ซึ่งในที่นี้เลือกใช้พื้นที่จังหวัดพื้นที่อำเภอเป็นพื้นที่ต้นแบบในการคาดประมาณประชากรในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า ทั้งนี้ต้องพิจารณาว่าพื้นที่จังหวัดและพื้นที่อำเภอที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ต้นแบบ และในอดีตรูปแบบการเติบโตของประชากรก็มีลักษณะเหมือนกัน อีกด้วย เพียงแต่เหตุการณ์บนพื้นที่ต้นแบบเกิดก่อนเหตุการณ์บนพื้นที่โครงการเราจึงสามารถที่จะใช้พื้นที่ต้นแบบเป็นตัวเทียบเคียงในการคาดประมาณประชากรในอนาคตของพื้นที่โครงการได้ ซึ่งสมการที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$C^p_{t+n} = {}^{(p)}D^p_{(t-l)+n}$$

เมื่อ C^p = ประชากรของพื้นที่ C

D^p = ประชากรของพื้นที่ D

T = ช่วงเวลาปัจจุบัน

l = ช่วงห่างของการพัฒนาระหว่างสองพื้นที่

n = ช่วงเวลาต่อจากปัจจุบันที่ต้องการคาดการณ์ประชากรของพื้นที่ C

p = สัดส่วนของ C^p / D^p

มีเหตุผลอันเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าพื้นที่เทศบาลตำบลทั้งสองแห่ง และพื้นที่ต้นแบบ (จังหวัดและอำเภอที่ตั้งโครงการ) มีความต่อเนื่องของอิทธิพลที่เปลี่ยนแปลงไปเหมือนกัน ดังนั้นทฤษฎีของการเทียบเคียงก็ยังคงน่าเชื่อถือและการคาดการณ์แบบจำลองเชิงเปรียบเทียบก็ยังคงใช้ได้คืออยู่ ในการคาดประมาณประชากรในพื้นที่ต้นแบบ พื้นที่จังหวัดสุโขทัย พื้นที่อำเภอเมือง และพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย ใช้การคำนวณวิธี Linear Growth เป็นหลักแล้วจึงนำผลที่ได้ไปเข้าแบบจำลองเชิงเปรียบเทียบเพื่อทำการคาดประมาณประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบล อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงพื้นที่เทศบาลตำบลทั้งสองแห่งจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ จึงต้องคำนึงถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและประชากรแฝงที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลแต่ไม่ได้มีโอนย้ายทะเบียนเข้ามาอยู่ในพื้นที่โครงการอีกด้วย ในเรื่องประชากรแฝงจากการสำรวจของ บริษัท โซเชียลแอนด์ เอนไวรอนเม้นทัล ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด เมื่อ พ.ศ. 2540 ได้ทำการศึกษาและสำรวจประชากรแฝงในเทศบาลเมืองเก่า เพื่อดำเนินโครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบจัดการขยะ สุขาภิบาลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย พบว่าสัดส่วนประชากรแฝงย้ายเข้าเป็นร้อยละ 9.36 ของประชากรตามทะเบียนราษฎรทั้งหมด ในส่วนของประชากร ซึ่งประกอบด้วยนักท่องเที่ยว ข้าราชการและนักเรียน พบว่า ประชากรจรต่อประชากรแฝงจะประมาณ 3 ต่อ 1 ดังนั้นในการคาดประมาณประชากรในครั้งนี้จึงได้คาดประมาณประชากรตามทะเบียนตามแบบจำลองเปรียบเทียบ และคาดประมาณประชากรในอนาคตเมื่อคำนึงถึงประชากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนและประชากรจรได้ด้วย เพื่อประโยชน์ในการออกแบบวางผังเมืองเฉพาะได้ใกล้เคียงกับสภาพที่คาดจะเกิดขึ้น

- การคาดประมาณประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลศรีษะนาถ

ในโครงการวางผังพัฒนาชุมชนเพื่อ

- การท่องเที่ยวพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาถ

พื้นที่โครงการวางผังเมืองเฉพาะบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาถเขตวางผังเมืองเฉพาะจะครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลตำบลศรีษะนาถ และพื้นที่ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำยมทางตอนเหนือของเทศบาลตำบลศรีษะนาถ ซึ่งในการคาดประมาณประชากรในอนาคตของพื้นที่เทศบาลตำบลศรีษะนาถโดยใช้ประชากรในปี พ.ศ. 2546 เป็นประชากรในการคำนวณประชากรในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า คือในปี พ.ศ. 2566 โดยคาดว่าประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีษะนาถซึ่งอยู่ในโครงการวางผังเมืองเฉพาะบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาถ จะมีประชากรอยู่ราว 20,500 - 22,800 คน ตาม (ตารางที่ 3.6) การคาดประมาณประชากรในจังหวัดสุโขทัย อำเภอศรีษะนาถ และเทศบาลตำบลศรีษะนาถ ใน (ตาราง 3.7) การคาดประมาณประชากรตำบลศรีษะนาถ

ตารางที่ 3.4 การคาดประมาณประชากรในจังหวัดสุโขทัย ,อำเภอศรีษะนาถ และเทศบาลตำบลศรีษะนาถ

พ.ศ.	จังหวัดสุโขทัย	อำเภอศรีษะนาถ	เทศบาลตำบลศรีษะนาถ	
			ฐานจังหวัด	ฐานอำเภอ
2551	657,700	99,200	15,100	14,700
2556	695,800	102,200	16,000	15,100
2561	736,200	105,300	16,900	15,600
2566	778,000	108,100	17,800	16,000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 การคาดประมาณประชากรในอนาคตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ อำเภอศรีสังขาลย์

พ.ศ.	ประชากรอนาคตตามทะเบียน		ประชากรอนาคต ⁽¹⁾	
	ฐานจังหวัด	ฐานอำเภอ	ฐานจังหวัด	ฐานอำเภอ
2551	15,100	14,700	19,300	18,800
2556	16,000	15,100	20,500	19,300
2561	16,900	15,600	21,600	19,980
2566	17,800	16,000	22,800	20,500

หมายเหตุ : ประชากรในอนาคต คือ ประชากรในอนาคตตามทะเบียน+ ประชากรแฝง+ ประชากร

3.2.4 เศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัย ในปี พ.ศ. 2545 พบว่าประชากรมีรายได้ต่อหัว 32,178 บาท/ปี เป็นอันดับที่ 51 ของประเทศ โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 19,082 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุโขทัยขึ้นอยู่กับ ภาคเกษตรกรรมมากที่สุดถึงร้อยละ 17.00 หรือคิดเป็นมูลค่า 152,000 ล้านบาท รองลงมาจะได้แก่การค้าส่งค้าปลีก คิดเป็นร้อยละ 15.26 % คิดเป็นมูลค่า 2,912,000 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ระหว่างปี 2538 - 2545 เฉลี่ยร้อยละ 2.9 ต่อปี (ดูตารางที่ 3.8 และแผนภูมิที่ 3.7)

ตารางที่ 3.6 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2538 - 2545

	2538	2539	2540	2541	2542	2549	2544	2545
เกษตรกรรม	3,973	4,879	4,778	5,430	4,709	4,589	5,162	5,152
เกษตร ปศุสัตว์และป่าไม้	3,942	4,832	4,711	5,358	4,644	4,516	5,077	5,080
ประมง	31	48	67	72	66	74	85	72
นอกภาคเกษตร	11,773	12,892	12,878	12,829	12,801	13,229	13,650	13,929

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหมืองแร่	33	40	38	34	37	61	56	65
อุตสาหกรรม	1,301	1,366	1,283	1,347	1,287	1,261	1,574	1,632
ไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	250	265	297	372	320	328	326	344
การก่อสร้าง	1,411	1,559	1,918	730	714	566	567	721
ค้าส่งค้าปลีก ไท่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และสินค้า อุปโภคในครัวเรือน	3,882	1,191	4,483	4,295	4,482	4,785	4,541	4,422
โรงแรมและภัตตาคาร	65	72	68	63	65	76	84	84
การขนส่ง โกดังคลังสินค้าและ การสื่อสาร	196	869	935	726	740	847	893	898
ธุรกิจการเงิน	661	763	805	1,030	702	632	618	652
ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	198	903	911	963	1,000	1,010	1,008	1,020
การบริการงานภาครัฐ	727	802	844	921	974	1,123	1,110	1,071
การศึกษา	1,254	1,326	1,433	1,508	1,527	1,550	1,776	1,846
การบริการสาธารณสุข	379	544	597	672	750	783	878	944
ธุรกิจเอกชน	201	179	149	150	188	191	193	212
การจ้างงานในครัวเรือน	15	16	16	17	16	16	17	17
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	15,747	17,771	17,655	18,259	17,510	17,818	18,812	19,082
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เฉลี่ยต่อหัวประชากร (บาท)	26,780	30,172	29,924	30,895	29,627	30,047	31,723	32,178
ประชากร (1,000 คน)	588	589	590	591	591	593	593	593

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แหล่งงานและการจ้างงาน

ในเดือนธันวาคม 2549 จังหวัดสุโขทัย มีสถานประกอบทั้งหมด 1,225 แห่ง มีลูกจ้างจำนวน 10,349 คน ลดลงจากปี 2542 7,346 คน หรือร้อยละ 4,040 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 2,724 คน หรือร้อยละ 26.32 อุตสาหกรรมบริการ การเงิน ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ 931 คน หรือร้อยละ 9.00 อุตสาหกรรมด้านการก่อสร้าง จำนวน 845 คน หรือร้อยละ 8.17 สำหรับลูกจ้างที่เหลืออีกจำนวน 1,668 คน เป็นลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการอุตสาหกรรมบริการชุมชน บริการสังคมและบริการส่วนบุคคล การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การผลิตสถานที่เก็บสินค้าและคมนาคม และอุตสาหกรรมไฟฟ้า ก๊าซ และประปา เรียงตามลำดับจำนวนลูกจ้างจากมากไปหาน้อย (ดูแผนภูมิที่ 3.8 และ 3.9 ประกอบ)

3.2.5 สังคม

3.2.5.1 เชื้อชาติศาสนา

ประชาชนในจังหวัดสุโขทัยมีเชื้อชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 615,978 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 99.86 นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 878 คน คิดเป็นร้อยละ 0.14

3.2.5.2 การศึกษา

ในจังหวัดสุโขทัย มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ในระบบโรงเรียน จำแนกการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ

- ระดับก่อนประถมศึกษา
- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ทุกระดับการศึกษา จำแนกตามสังกัด คือ

- ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษา 338 แห่ง มีครู / อาจารย์ 6,102 คน นักเรียน นักศึกษา 119,864 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักศึกษา เป็น 1: 20

- นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษา 55 แห่ง มีครู / อาจารย์ 353 คน นักเรียน นักศึกษา 9,239 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักศึกษา เป็น 1: 26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 จำนวนครูนักเรียน และสถานศึกษา จำแนกเป็นรายสังกัดของ
จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2549

สถาบันการศึกษา	จำนวนครู - อาจารย์	จำนวนนักเรียน - นักศึกษา	สถานศึกษา
ในสังกัดกระทรวงศึกษา	6,102	119,864	338
สำนักงานการ ประถมศึกษา	4,157	71,807	234
กรมสามัญศึกษา	1,087	24,398	27
กรมการศาสนา	154	2,613	44
สำนักงานการศึกษา เอกชน	194	4,277	13
กรมอาชีวศึกษา	236	5,056	6
กรมพลศึกษา	46	3,406	1
กรมศิลปากร	51	418	1
การศึกษานอกโรงเรียน	177	7,889	12
นอกสังกัดกระทรวงศึกษา	353	9,239	55
เทศบาล	242	7,121	7
ประชาสงเคราะห์	3	121	1
พัฒนาชุมชน	108	1,997	47
รวมทุกสังกัด	6,455	129,103	393

ข้อมูลจังหวัด: สุโขทัย ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.6 ด้านกายภาพ

3.2.6.1 เส้นทางโครงข่ายถนนจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยมีโครงข่ายถนนเชื่อมโยงทุกอำเภอ สภาพถนนอยู่ในสภาพดี สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ถนนสายสำคัญของจังหวัดสุโขทัย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12

ก. โครงข่ายถนน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12

ถนนจรดวิถีถ่อง ดังแสดงในแผนที่ 3.5 ถือได้ว่าเป็นถนนสายประธานที่สำคัญที่สุดของจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากเป็นถนนที่กำหนดให้เป็นเส้นทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในแนวตะวันออก - ตะวันตก ที่เชื่อมต่อกับเมืองสดีโนพมาไปยัง เมืองดานังประเทศเวียดนาม โดยมีเส้นทางบางส่วนผ่านอำเภอเมืองสุโขทัย ปัจจุบันกรมทางหลวงได้ก่อสร้างถนนเลียบเมือง เพิ่มเติมขึ้นสองจุด คือ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และบริเวณเทศบาลเมืองสุโขทัย เพื่อให้ปริมาณจราจรผ่านเมือง หันไปใช้ถนนเลียบเมืองแทน โดยถนนสายนี้เป็นเส้นทางสายหลักในการเชื่อมต่อไปยังจังหวัดตากและจังหวัดพิษณุโลกที่อยู่ใกล้เคียงได้โดยสะดวก ปัจจุบันกรมทางหลวงได้ขยายถนนหมายเลข 12 นี้ในช่วง อ.กงไกรลาศ - พิษณุโลก เป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจร เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีแผนงานที่จะขยายเป็น 4 ช่องจราจรตลอดทั้งสายในอนาคต

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101

เป็นถนนสายประธานอีกสายหนึ่งของจังหวัดสุโขทัย โดยวางตัวอยู่ในแนวเหนือ - ใต้ ที่เชื่อมต่อมาจากจังหวัดกำแพงเพชร ผ่านอำเภอศรีมาส อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสัชนาลัย และผ่านไปยังจนถึงจังหวัดแพร่ทางทิศเหนือ ดังแสดงในแผนที่ 3.5 เป็นถนนขนาดสองช่องจราจร ซึ่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 นี้ เป็นถนนสายสำคัญที่เชื่อมโยงอุทยานประวัติศาสตร์ 3 แห่ง เข้าด้วยกัน คือ อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ซึ่งจะส่งเสริมการท่องเที่ยวของอุทยานฯ ทั้ง 3 แห่งได้เป็นอย่างดี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 102

เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ตรงบริเวณอำเภอศรีสัชนาลัย โดยเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอุตรดิตถ์ ดังแสดงในแผนที่ 3.5

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1113

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ที่เชื่อมโยงจากด้านเหนือของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยไปยังอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ดังแสดงในแผนที่ 3.5

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1195 / เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ที่เชื่อมระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอสวรรคโลกโดยมีแนวขนานกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ดังแสดงในแผนที่ 3.5 เป็นถนนสายรองที่แบ่งเบาภาระของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201

เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ที่เชื่อมระหว่างอำเภอสวรรคโลกและอำเภอศรีสัชนาลัย โดยมีแนวขนานกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และผ่านเข้าไปยังบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยได้โดยตรง ดังแสดงในแผนที่ 3.5 เป็นถนนสายรองที่แบ่งเบาภาระของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 นอกจากนี้ ยังมีถนนสายรองอื่นๆ ที่เชื่อมต่อกันถนนสายหลักดังกล่าวมาข้างต้น อีกหลายสาย เช่น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1048 และ 1327 เป็นต้น ซึ่งเป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ที่มีสภาพผิวทางดี สามารถใช้สัญจรได้อย่างสะดวกส่วนถนนสายประธานที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดสุโขทัย 3 สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 หมายเลข 11 หมายเลข 117 ดังแสดงในแผนที่ 3.5 เป็นถนนสายสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและระหว่างภูมิภาค

- หากพิจารณาเฉพาะในอำเภอศรีสัชนาลัย จะพบว่ามีความเชื่อมโยงถึงกันทุกตำบลอย่างสะดวก โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ทำหน้าที่เป็นถนนสายประธานที่วางตัวในแนวเหนือ - ใต้ ดังแสดงในแผนที่ 3.6 สามารถเชื่อมโยงไปยังอำเภอสวรรคโลก และอำเภอเมืองได้อย่างสะดวก และมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 102 เป็นถนนสายประธานอีกเส้นหนึ่งที่สามารถเดินทางต่อไปยังจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ขณะที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 เป็นถนนสายหลัก ที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย กับอำเภอสวรรคโลก และมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1113 เป็นถนนสายรองที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้โดยตรง

ข. สถานีขนส่งโดยสาร

จังหวัดสุโขทัยมีสถานีขนส่งโดยสารขนาดใหญ่ 2 แห่งโดยบริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) เป็นผู้ให้บริการโดยตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอสวรรคโลก ซึ่งผู้โดยสารสามารถเดินทางไปจังหวัดและอำเภอต่างๆ ได้โดยสะดวก มีให้บริการทั้งรถปรับอากาศและรถไม่ปรับอากาศ โดยมีรถไป - กลับ กรุงเทพฯ - สุโขทัย ทุกวัน วันละ 5 เที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ระบบขนส่งสาธารณะ

ในอำเภอศรีสังขานาลัยมีบริการรถสาธารณะ เพียงรถจักรยานยนต์รับจ้าง และรถสองแถว รวมถึงมีรถแท็กซี่ป้ายดำ คิดราคาแบบเหมาจ่ายให้บริการ ซึ่งนับว่ายังไม่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว

3.2.6.2 การคมนาคมทางรถไฟ

จังหวัดสุโขทัยสามารถเชื่อมต่อกับโครงข่ายทางรถไฟได้โดยตรงที่บริเวณอำเภอศรีนครและอำเภอสวรรคโลก ดังแสดงในแผนที่ 3.5 ซึ่งเป็นทางรถไฟสายเหนือ ที่แยกเป็นทางรถไฟสายสาขา ออกจากสายหลัก การรถไฟแห่งประเทศไทยมีขบวนรถด่วนและรถเร็วออกจากสถานีรถไฟกรุงเทพไปลงที่สถานีรถไฟศรีนครและสวรรคโลกทุกวัน ด้วยเหตุนี้การเดินทางมาอำเภอศรีสังขานาลัยโดยทางรถไฟจึงถือว่าค่อนข้างสะดวก เนื่องจากสถานีรถไฟสวรรคโลกอยู่ห่างจากอำเภอศรีสังขานาลัยประมาณ 30 กิโลเมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขานาลัยสามารถเดินทางมาโดยรถไฟได้สะดวกมาก เนื่องจากอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขานาลัยอยู่ห่างจากสถานีรถไฟสวรรคโลกเพียง 12 กิโลเมตร

3.2.6.3 การคมนาคมทางอากาศ

จังหวัดสุโขทัยมีสนามบินพาณิชย์ 1 แห่ง คือ สนามบินสุโขทัย ซึ่งตั้งอยู่ที่ อำเภอสวรรคโลกห่าง จากอำเภอศรีสังขานาลัยประมาณ 35 กิโลเมตร และห่างจากอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขานาลัยประมาณ 15 กิโลเมตร ดังแสดงในแผนที่ 3.5 ซึ่งให้บริการโดยบริษัทบางกอกแอร์เวย์ จำกัด โดยมีบริการเที่ยวบินไป - กลับ กรุงเทพ - สวรรคโลก ทุกวัน วันละ 1 เที่ยวบิน นอกจากนี้ยังมีสนามบินพิษณุโลกซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ออกไปประมาณ 60 กิโลเมตร หรือประมาณ 1 ชั่วโมง โดยรถยนต์ ซึ่งให้บริการโดยบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มีเที่ยวบินไป - กลับ กรุงเทพฯ - พิษณุโลก ทุกวัน วันละ 2 เที่ยวบิน

3.2.6.4 การคมนาคมทางน้ำ

จังหวัดสุโขทัย มีแม่น้ำยมเป็นแหล่งน้ำสายหลักของจังหวัด ในฤดูฝนน้ำจะไหลมาเต็มฝั่งบางปีก็ล้นท่วมพื้นที่ปากฝั่ง สามารถใช้เรือสัญจรไปมาค้าขายได้สะดวก แต่ฤดูแล้งน้ำขาดช่วงเป็นบางแห่งและตื้นเขิน ทำให้ไม่สามารถใช้เรือบรรทุกขนาดใหญ่หรือเรือยนต์ได้ในอดีตมีผู้นำสินค้าจากต่างจังหวัดมาจำหน่ายทางเรือ แต่เมื่อการคมนาคมทางบกมีมากขึ้นและคุณภาพดีขึ้น การขนส่งทางเรือจึงน้อยลง ปัจจุบันการสัญจรในแม่น้ำยมมีเพียงการเดินทางไปมาระหว่างสองฝั่งแม่น้ำ และการสัญจรในระยะทางใกล้ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.6.5 สาธารณูปโภค

ก. ระบบไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) รับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ผ่านสถานีจ่ายไฟ แปลงกระแสไฟฟ้าแรงสูง ระบบ 22 KV. บั๊กเส้า พาดสาย เตินระบบสายส่งไปตามถนนของกรมทางหลวง จ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับผู้ใช้ไฟ ภายในจังหวัด สุโขทัย ตำบล และหมู่บ้านรายทาง ในส่วนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย กฟภ. บั๊กเส้า พาดสาย เตินระบบสายส่งไปตามถนนทางหลวง หมายเลข 101 กฟภ. แบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสุโขทัย รับผิดชอบ อำเภอเมือง อำเภอศรีมาศ อำเภอกงไกรลาศ อำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอศรีสำโรง
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสวรรคโลก รับผิดชอบอำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีนคร อำเภอทุ่งเสลี่ยม และอำเภอศรีสัชนาลัย

กฟภ. สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้า ให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าอำเภอศรีสัชนาลัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ครอบคลุม 106 หมู่บ้าน จำนวนผู้ใช้ไฟ 22,012 ราย ความต้องการใช้ไฟฟ้า 2 MW. ระบบไฟฟ้าในปัจจุบัน กฟภ. มีความสามารถในการจ่ายไฟฟ้าอย่างพอเพียง และครบทุกหมู่บ้าน ไม่เป็นปัญหา แต่เนื่องจากแนวโน้มการขยายตัวทางด้านกายภาพของพื้นที่ โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะเป็นไปได้ในทางอนุรักษ์ และความสวยงาม เสา สายไฟฟ้า ที่เดินลอย อาจจำเป็นต้องเดินใต้ดินแทน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจะสูงมากและอาจเกิดความไม่สะดวกในช่วงการก่อสร้าง ซึ่งยังไม่มีข้อสรุปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม

บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ติดตั้งตู้เครือข่ายชุมสาย ทุกอำเภอ โทรศัพท์ และ Fiber Optic เกาะไปกับเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ไปตามถนนของกรมทางหลวง ให้บริการผู้ใช้โทรศัพท์ภายในจังหวัดสุโขทัย ตำบล และหมู่บ้าน รายทางตลอดจนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

- ในปัจจุบัน ทศท. สามารถให้บริการผู้ใช้โทรศัพท์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และหมู่บ้านอื่นๆ ตามรายทาง โดยการพาดสายไปกับเสาไฟฟ้าของ กฟภ. ไปตามถนน สามารถให้บริการผู้ใช้โทรศัพท์ อำเภอศรีสัชนาลัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ครอบคลุม 106 หมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นอกจากโทรศัพท์พื้นฐานของ ทศท. แล้วปัจจุบัน ผู้ให้บริการระบบโทรศัพท์แบบไร้สาย(โทรศัพท์มือถือ) ยังได้ติดตั้ง สถานีฐานกระจายครอบคลุมพื้นที่ทั่วถึงทุกหมู่บ้านระบบโทรศัพท์ในปัจจุบัน ทศท. มีความสามารถในการให้บริการอย่างพอเพียง และครบทุกหมู่บ้าน ไม่เป็นปัญหา แต่เนื่องจากแนวโน้มการขยายตัวทางด้านกายภาพของพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะเป็นที่ไปในทางอนุรักษ์ และความสวยงาม เสถียร ไฟฟ้า ที่เดินลอย อาจจำเป็นต้องเดินใต้ดินแทน ซึ่งระบบโทรศัพท์อาจจำเป็นต้องเดินใต้ดินด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจะสูงมาก และอาจเกิดความไม่สะดวกในช่วงการก่อสร้าง ซึ่งยังไม่มีข้อสรุปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ค. ระบบประปา

ปี พ.ศ. 2546 อำเภอศรีสัชนาลัยมีประชากร 96,264 คน โดยแบ่งออกเป็น ประชากรเมือง 21,448 คน (เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย, เทศบาลตำบลหาดเล็ก) และประชากรชนบท 74,836 คน มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคประมาณ 3,001.72 และ 3,367.62 ลบ.ม. / วัน ตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 แสดงปริมาณความต้องการใช้น้ำประปาปัจจุบันในอำเภอศรีสัชนาลัย

ชุมชน	ประชากร (คน)	ปริมาณความต้องการใช้น้ำ (ลบ.ม. /วัน)
ชุมชนเมือง		
เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย	14,272	1,998.08
เทศบาลตำบลหาดเล็ก	7,176	1,004.64
ชุมชนนอกเขตเทศบาล	74,836	3,367.62

ที่มา: กรมประปานครหลวง จังหวัดสุโขทัย

หมายเหตุ : ชุมชนเมืองมีอัตราการใช้น้ำ 140 ลิตร/คน/วัน

ชุมชนชนบทมีอัตราการใช้น้ำ 45 ลิตร/คน/วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โดยในพื้นที่มีการให้บริการน้ำประปาดังนี้

ชุมชนเมือง มีการประปาส่วนภูมิภาคให้บริการ โดยมีสำนักงานประปาศรีสะเกษนาลายเป็นประปาแม่ข่ายและหน่วยบริการรวมเป็น 2 แห่ง ผู้ใช้น้ำรวม 5,197 ราย พื้นที่บริการทั้งสิ้น 6.04 ตร.กม. ปัจจุบันมีการผลิตน้ำเฉลี่ยประมาณ 2,600 ลบ.ม. / วัน ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ดังนี้

- สำนักงานประปาศรีสะเกษนาลาย (ประปาแม่ข่าย) สถานที่ตั้งหมู่ที่ 1 ตำบล หาดเสี้ยว ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำยม และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูง กำลังการผลิต 200 ลบ.ม. / ชม. มีผู้ใช้น้ำ 3,422 ราย ให้บริการครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว หมู่ที่ 2,3,4,5 นอกเขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ตำบลหนองอ้อ หมู่ที่ 2,3,4,5,6,7,8,9 และ11 วิทยาลัยการอาชีพ ตำบลสารจิตร หมู่ที่ 10

- หน่วยบริการท่าชัย สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลท่าชัย ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำยม กำลังการผลิต 50 ลบ.ม. / วัน มีผู้ใช้น้ำจำนวน 1,775 ราย ปริมาณน้ำจำหน่ายประมาณ 700 ลบ.ม./วัน ให้บริการครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสะเกษนาลายตำบลท่าชัย หมู่ที่ 1,2,3,4,5,8,10 ตำบลศรีสะเกษนาลาย 1,2,3,4,5 และ 6 ชุมชนชนบท บางส่วนจะใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค และส่วนที่อยู่นอกเขตการให้บริการ ประชาชนจะใช้น้ำจากแหล่งอื่นโดยในพื้นที่ชุมชนจะใช้บริการจากประปาหมู่บ้าน เช่น ประปาหมู่ที่ 1 บ้านยาง ตำบลศรีสะเกษนาลาย และส่วนที่อยู่ห่างไกลชุมชนจะใช้น้ำจากบ่อบาดาลหรือบ่อน้ำตื้น โดยมีบ่อบาดาล 72 บ่อ และบ่อน้ำตื้น 85 บ่อ ประชาชนมีน้ำประปาใช้ประมาณ 81 หมู่บ้าน 11,732ครัวเรือน (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547)

ง. ระบบบำบัดน้ำเสีย

ปัจจุบันพื้นที่ศึกษายังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนส่วนกลางใดๆ น้ำเสียจากสิ่งปฏิกูลในบ้านเรือนมีป่อซึม หรือ บ่อเกรอะ บ่อซึมรองรับก่อนซึมลงดิน หรือระบายไปตามพื้นที่เป็นการลดความสกปรกลงได้ระยะหนึ่ง น้ำเสียจากกิจกรรมอื่น บางส่วนจะไหลลงรางระบายน้ำ ลำรางสาธารณะและไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ บางส่วนจะไหลไปตามสภาพภูมิประเทศ และบางส่วนซึมลงดิน โดยไม่ผ่านกระบวนการบำบัด

โดยการประเมินปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่ามีปริมาณน้ำเสียเกิดขึ้นรวม 5,096.27 ลบ.ม./วัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 แสดงปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นปัจจุบันในอำเภอศรีสัชนาลัยปี พ.ศ.

2545

ชุมชน	ประชากร(คน)	ปริมาณน้ำเสีย(ลบ.ม. / วัน)
ชุมชนเมือง		
เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย	14,272	1,598.46
เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว	7,176	803.71
ชุมชนนอกเขตเทศบาล	74,836	2,694.10

ที่มา: กรมประปานครหลวง จังหวัดสุโขทัย

หมายเหตุ: การกำหนดให้อัตราการเกิดน้ำเสีย คิดเป็น 80% ของอัตราการใช้ประปา

- ปัญหา

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าปัจจุบันไม่มีปัญหาด้านน้ำเสียมากนักในเขตชุมชนในพื้นที่ศึกษา แต่บริเวณชุมชนหนาแน่น ในเขตเทศบาล และแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่สำคัญ เช่น ตลาดสด จะมีปริมาณน้ำเสียค่อนข้างมาก และส่วนใหญ่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยไม่ผ่านระบบบำบัดอาจก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งน้ำและสภาพแวดล้อมได้จึงควรต้องพิจารณาเรื่องการจัดการน้ำเสียที่เหมาะสมต่อไปสำหรับอนาคต

- การคาดการณ์ปริมาณน้ำเสีย

การประเมินปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต พบว่าปี พ.ศ. 2566 จะมีน้ำเสียเกิดขึ้นรวม 5,720.78 ลบ.ม./วัน รายละเอียดดังตารางที่ 3.10 โดยน้ำเสียทั้งหมดจะไหลไปตามสภาพภูมิประเทศและไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งต้องพิจารณาเรื่องการจัดการน้ำเสียที่เหมาะสมต่อไปโดยเฉพาะในชุมชนเมืองควรมีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนเพื่อบำบัดน้ำก่อนปล่อยระบายทิ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.10 การคาดการณ์ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในอำเภอศรีษะนาถ

ปี พ.ศ.	ประชากร (คน)		ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน)
	ประชากรเมือง	ประชากรชนบท	
2551	22,092	77,108	5,250.19
2556	22,760	79,440	5,408.96
2561	23,450	81,850	5,573.00
2566	24,070	84,026	5,720.78

ที่มา: กรมประปานครหลวง จังหวัดสุโขทัย

หมายเหตุ: การกำหนดให้อัตราการเกิดน้ำเสีย คิดเป็น 80% ของอัตราการใช้ประปา

จ. ระบบจัดการมูลฝอย

ปัจจุบันในพื้นที่ศึกษามีการจัดการมูลฝอยหลักดังตารางที่

ตารางที่ 3.11 ตารางแสดงปริมาณ และวิธีการกำจัดมูลฝอยของหน่วยงาน

เทศบาล/อบต.	ปริมาณมูลฝอย (ตัน/วัน)	วิธีการกำจัดมูลฝอย
เทศบาลตำบลศรีษะนาถ	15	วิธีฝังกลบที่สถานีกำจัดมูลฝอยพื้นที่ 9.2 ไร่ ห่างจากชุมชน 3 กิโลเมตร
เทศบาลตำบลหาดเล็ก	6	วิธีการเผากลางแจ้ง ที่สถาบันกำจัดมูลฝอย 32 ไร่ ห่างจากชุมชน 8 กิโลเมตร

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย และการสำรวจภาคสนาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนของหน่วยงานท้องถิ่นยังให้บริการไม่ครอบคลุมพื้นที่หรือยังไม่มีบริการให้บริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย ประชาชนจะเป็นผู้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยเอง โดยการฝังหรือเผากลางแจ้งในพื้นที่ของตน จากการประเมินปริมาณมูลฝอยในพื้นที่ศึกษาดังตารางที่ 3.12 พบว่ามีปริมาณมูลฝอยรวมทั้งสิ้น 50.48 ตัน/วัน

ตารางที่ 3.12 แสดงการคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของอำเภอศรีสะเกษ

ชุมชน	ประชากร (คน)	ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.ม. / วัน)
ชุมชนเมือง		
เทศบาลตำบลศรีสะเกษ	14,972	14.27
เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว	7,176	6.47
ชุมชนนอกเขตเทศบาล	74,836	29.76

หมายเหตุ : ชุมชนเทศบาลตำบลศรีสะเกษ คิดอัตราการเกิดมูลฝอย 1.0 กก./คน/วัน
 ชุมชนเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว คิดอัตราการเกิดมูลฝอย 0.9 กก./คน/วัน
 ชุมชนชนบท คิดอัตราการเกิดมูลฝอย 0.4 กก./คน/วัน

- ปัญหา

ปัจจุบันสภาพปัญหาโดยทั่วไปด้านมูลฝอยยังไม่รุนแรงมากนัก ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินการ โดยเฉพาะวิธีกำจัดมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขอนามัยของประชาชนเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค เนื่องจากเป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค เช่น หนู แมลงวัน และปัญหาต่อทัศนียภาพ ตลอดจนกลิ่นรบกวนชุมชนใกล้เคียงได้ โดยเฉพาะในส่วนของเทศบาลตำบลศรีสะเกษที่มีปริมาณมูลฝอยค่อนข้างสูง และสถานีกำจัดมูลฝอยอยู่ไม่ไกลจากชุมชนมากนัก

- โอกาส

ในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษามีศูนย์กำจัดมูลฝอยเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก สถานที่ตั้งตำบลยานยาว อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ 150 ไร่ ห่างจากชุมชน 13 กิโลเมตร โดยระบบกำจัดเป็นระบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลชนิดร่องดิน และเฝ้าระวังน้ำใต้ดิน ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนิดปรับพื้นที่ มีการฝังกลบ 3 ชั้น โดยฝังลึกใต้ระดับดินเดิม 1 ชั้น และเหนือระดับดิน 2 ชั้น ความสูงชั้นและ 3 เมตร ปัจจุบันอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่ในสถานีกำจัดมูลฝอย คาดว่าจะสามารถเปิดดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2548 นี้ ศูนย์กำจัดมูลฝอยแห่งนี้มีนโยบายที่จะให้บริการกำจัดมูลฝอยแก่พื้นที่ใกล้เคียง โดยประมาณการว่าปริมาณมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลเมืองสวรรคโลกประมาณ 12 ถึง 17 ตัน/ปี หรือประมาณ 105,700 ตัน

- การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอย

การประเมินปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอนาคตของอำเภอศรีสัชนาลัยปี พ.ศ. 2566 โดยพิจารณาจากปริมาณประชากรที่เพิ่มขึ้น และอัตราการเกิดมูลฝอย สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3.13 พบว่า ปริมาณมูลฝอยปีเป้าหมาย พ.ศ. 2566 จะมีปริมาณมูลฝอยเกิดขึ้น 70.20 ตัน/วัน

ตารางที่ 3.13 การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอำเภอศรีสัชนาลัย ปี

พ.ศ. 2566

ชุมชน	ประชากร (คน)	อัตราการเกิดมูลฝอย (กก./คน/วัน)	ปริมาณมูลฝอย (ตัน/วัน)
ชุมชนเมือง			
เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย	16,017	1,000	16.02
เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว	8,053	1,000	8.05
ชุมชนนอกเขตเทศบาล	84,026	0,549	46.13

กำหนดให้ 1. อัตราเกิดมูลฝอยเพิ่มขึ้น 1.5% ต่อปี

2. อัตราเกิดมูลฝอยสูงสุด 1.0% กก./คน/วัน

จ. ระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม

พื้นที่ศึกษาอำเภอศรีสัชนาลัย มีแม่น้ำยมไหลผ่านพื้นที่ของอำเภอเช่นเดียวกับอำเภอเมืองสุโขทัย ลักษณะของลำน้ำแม่น้ำยมช่วงนี้จะกว้างและลึก มีความลาดของท้องน้ำค่อนข้างชันทำให้กระแสน้ำมีความเร็วสูง โดยเฉพาะในฤดูน้ำหลากปริมาณน้ำจะมากและไหลเชี่ยวทำให้เกิดการกัดเซาะตลิ่งสองข้างลำน้ำเสียหายเป็นช่วงๆ แต่พื้นที่ของอำเภอศรีสัชนาลัยเป็นพื้นที่สูง มีความลาดเทจากทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ไม่มีปัญหาน้ำ

เอกสารแนบท้ายเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาโครงการฯ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่วมมากนัก จะมีอยู่บ้างบริเวณพื้นที่ตอนล่างของอำเภอศรีสัชนาลัยต่อเนื่องกับอำเภอสวรรคโลก ท้องน้ำของแม่น้ำยมจะเปลี่ยนความลาดและลำน้ำมีขนาดลดลง คือ บริเวณอำเภอศรีสัชนาลัย มีความจุลำน้ำ 2,004 ลบ.ม./วินาที ขณะที่บริเวณอำเภอสวรรคโลก มีความจุลำน้ำ 1,075 ลบ.ม./วินาที น้ำจึงเอ่อท่วมพื้นที่ลุ่มบริเวณรอยต่อของทั้งาสองอำเภอทางด้านฝั่งซ้ายของแม่น้ำยมซึ่งเป็น ที่ลุ่ม คือ บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย ระยะเวลาที่น้ำท่วมประมาณ 2-3 วัน น้ำท่วมสูงประมาณ 0.50 - 0.70 เมตร

วิเคราะห์ระบบป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ปัจจุบัน

อำเภอศรีสัชนาลัยไม่มีระบบป้องกันน้ำท่วม เนื่องจากพื้นที่น้ำท่วมเป็นพื้นที่ลุ่ม ตั้งอยู่ตอนปลายเขตติดต่อด้านระหว่างอำเภอศรีสัชนาลัยและอำเภอสวรรคโลก เป็นพื้นที่การเกษตร นอกเขตชุมชนไม่สร้างความเสียหาย ปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาหลัก คือ การกัดเซาะตลิ่งสองข้างแม่น้ำยมในฤดูน้ำหลาก หน่วยงานท้องถิ่น คือ เทศบาลได้แก้ไขปัญหาโดยการก่อสร้างตลิ่งคอนกรีตเพื่อป้องกัน ซึ่งทำได้ล่าช้าเนื่องจากต้องใช้งบประมาณมาก โครงการในอนาคตที่จะช่วยป้องกันปัญหาน้ำไหลหลากในแม่น้ำยมได้มากซึ่งยังเป็นแผนงานในอนาคต คือ โครงการอ่างเก็บน้ำเอนกประสงค์แก่งเสือเต้น ความจุ 1,175 ล้าน ลบ.ม. โครงการประตูละบายน้ำแม่น้ำยม (บ้านหาดสะพานจันทร์) ที่กำลังดำเนินการขณะนี้ จะมีประโยชน์ในช่วยลดปริมาณน้ำในแม่น้ำยมที่จะไหลไปยังพื้นที่ตอนล่างตั้งแต่อำเภอสวรรคโลกลงไปเท่านั้น ในการจัดทำระบบป้องกันปัญหาอุทกภัยในพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จำเป็นต้องจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ตอนบนของแม่น้ำยม เพื่อช่วยลดปริมาณน้ำที่จะไหลหลากลงมาปัจจุบันมีอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูง ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำยม แต่ก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่รับน้ำส่วนใหญ่ของแม่น้ำจะอยู่ทางตอนเหนือขึ้นไปในเขตจังหวัดแพร่และจังหวัดลำปาง เมื่อสามารถลดปริมาณน้ำในแม่น้ำได้แล้ว การสร้างฝายหรือประตูละบายน้ำในแม่น้ำจะช่วยลดความเร็วน้ำลงได้มาก จะเป็นการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะในลำน้ำและปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มตอนล่างของอำเภอศรีสัชนาลัย

3.2.6.6 การสาธารณูปการ

สาธารณูปโภคในพื้นที่ศึกษา อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย ส่วนราชการ การศึกษา การศาสนา การสาธารณสุข การค้าและบริการ ส่วนนันทนาการท่องเที่ยว

- ส่วนราชการ

จังหวัดสุโขทัย มีการจัดองค์การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มีหน่วยงานประจำจังหวัด 33 หน่วยงาน และงานที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง 54 หน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การศึกษา

สถาบันการศึกษาในจังหวัดสุโขทัยมีกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณที่เป็นชุมชน ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีสถาบันการศึกษาระดับโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในจำนวนมาก มีทั้งโรงเรียน ในระบบและนอกระบบ โดยทั่วไปโรงเรียนระดับมัธยมจะต้องอยู่ในเขตเทศบาล

- นอกระบบโรงเรียน

ดำเนินการจัดการศึกษาโดย กศน. และโรงเรียนเอกชนสายอาชีพ มาตรา 15 (2) จากข้อมูล จปฐ. ปี พ.ศ. 2549 พบว่า จังหวัดสุโขทัยมีเด็กในชนบทอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 45,213 คน ได้เข้าเรียน 44,954 คน (99.4%) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ที่กำหนดไว้ (กำหนด 100%) และมีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับ 7,813 คน ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา 7,406 คน (94.8%) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (กำหนด 98%)

- การศาสนา

จังหวัดสุโขทัยมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ 615,978 คน คิดเป็นร้อยละ 99.86% นิกถือศาสนาคริสต์ ประมาณ 878 คน คิดเป็นร้อยละ 0.14 มีวัดและสำนักสงฆ์กระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัด ในปี พ.ศ. 2545 มีวัดจำนวน 303 วัด สำนักสงฆ์ จำนวน 69 แห่ง พระภิกษุจำนวน 2,344 รูป และสามเณรจำนวน 489 รูป (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2546)

- การสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลทั้งของรัฐ และเอกชนจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย ยกเว้นโรงพยาบาลประจำจังหวัดเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลในพื้นที่ศึกษามีสถานอนามัยกระจายอยู่ทุกตำบล และมีคลินิกแพทย์ คลินิกผดุงครรภ์และร้านขายยาตั้งอยู่ทั่วไปตามชุมชนต่างๆ

จ. การค้าและบริการ

ชุมชนเมืองสุโขทัยเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางแหล่งธุรกิจการค้าประเภทต่างๆ ของจังหวัด บริเวณอำเภอต่างๆ รอบนอกกิจการค้าโดยมากจะเป็นกิจการค้าปลีกและบริการ เช่น อำเภอองไทรลาค อำเภอบ้านด่านลานหอย อำเภอศรีมาศ อำเภอศรีสำโรง และอำเภอศรีดัชนีาลัย กิจการค้าปลีกและกิจการค้าบริการมีแนวโน้มการขยายตัวค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นผลมาจาก บทบาทหลักของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเน้นด้านการบริการนักท่องเที่ยวโดยร้านค้าส่วนใหญ่เป็นอาคารตึก 2 ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนนันทนาการและการท่องเที่ยว

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งนันทนาการในพื้นที่ศึกษายังมีน้อยมาก สนามกีฬาจะมีเฉพาะในบริเวณโรงเรียน ส่วนสวนสาธารณะที่เป็นสวนหย่อม และสนามเด็กเล่นมีอยู่ตามริมแม่น้ำยม มีขนาดพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ ส่วนสาธารณะระดับเมืองตั้งอยู่ทางตะวันออกของฝั่งแม่น้ำยม บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ทางไปจังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจขนาดใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 228 ไร่ คือ สวนหลวง ร.9 เฉลิมพระเกียรติ

- ภายในชุมชนเมืองสุโขทัย โรงภาพยนตร์ 2 แห่ง คือ โรงภาพยนตร์หงษ์รามมา และโรงภาพยนตร์ไตรรัตนรามมา

- สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัดสุโขทัย คือ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่โครงการ

4.1 ลักษณะทางด้านกายภาพ

4.1.1 ขอบเขตพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะครอบคลุมพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ชุมชนเมืองในเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยและบางส่วนของชุมชนชนบทโดยรอบ โดยมีพื้นที่ประมาณ 65.62 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ประมาณ 49.21 ตารางกิโลเมตร (ดูแผนที่ 4.1 และ 4.2) ขอบเขตพื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เป็นดังนี้

ก. ทิศเหนือ

เป็นแนวเส้นขนานระยะ 500 เมตร ห่างจากเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยขึ้นไปทางเหนือ

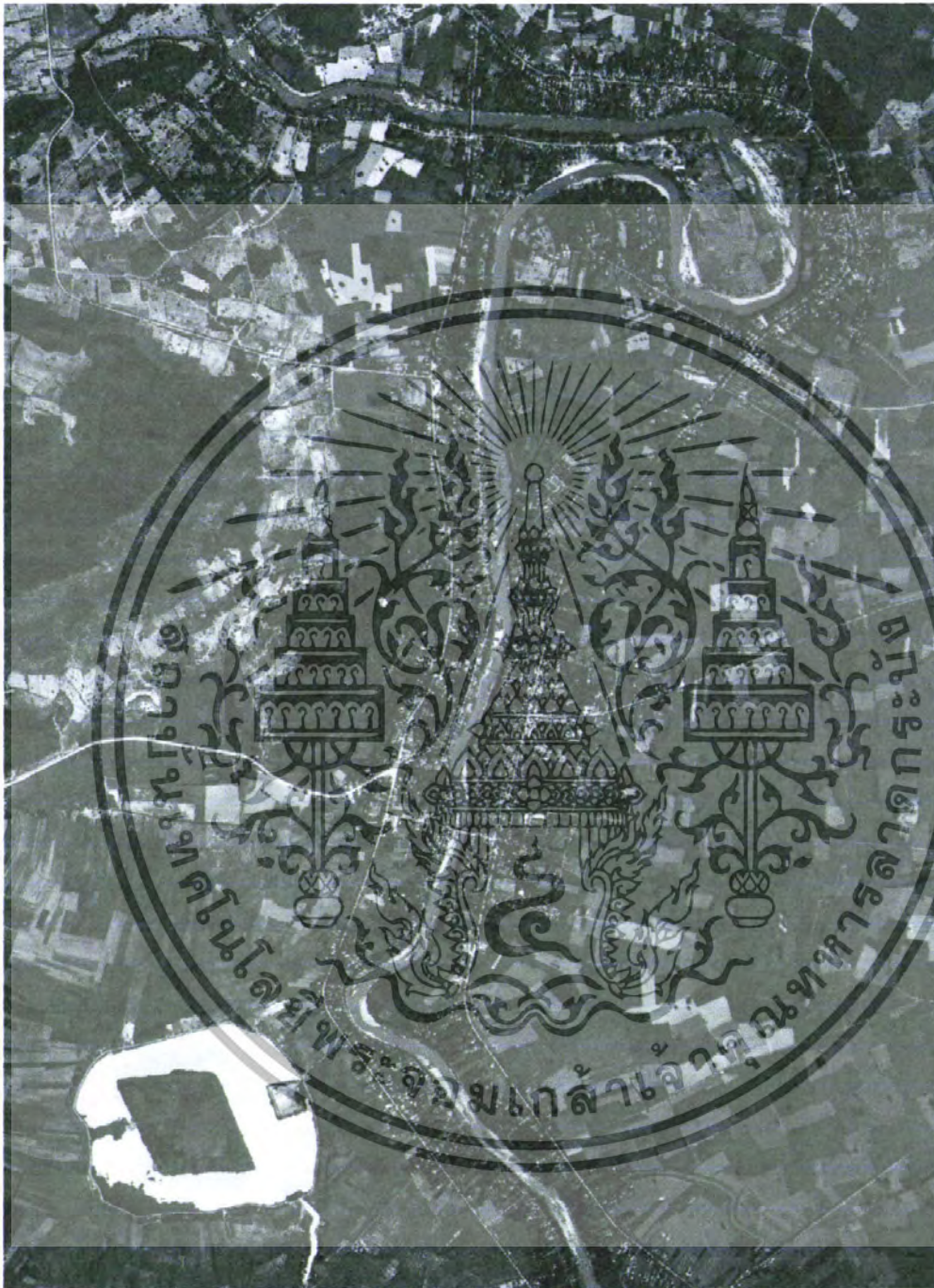
ข. ทิศตะวันออก

เส้นขนานระยะ 800 เมตร จากกึ่งกลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ไปทางด้านตะวันออกเฉียงใต้จนบรรจบกับเขตอุทยานประวัติศาสตร์และเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย และเลียบแนวเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยจากหลักเขตที่ 4 ไปยังหลักเขตที่ 5

ค. ทิศตะวันตก

จรดแนวเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยด้านตะวันออก และเส้นขนานระยะ 800 เมตร จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 ไปทางด้านเหนือจนบรรจบกับเขตพื้นที่โครงการทางด้านทิศเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.1 แสดงการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

ที่มา: กรมภาพถ่ายทางทหาร / สำเนา ภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ.2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาดึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พบว่า ประชาชนมีการตั้งบ้านเรือนอยู่บนคันดินธรรมชาติ สองฝั่งแม่น้ำยมตลอดความยาวของแม่น้ำยมในแนวเหนือ - ใต้ จากการที่มีแม่น้ำไหลผ่านกลางชุมชนทำให้เมืองศรีสัชนาลัยในปัจจุบันมีสภาพเป็นเมืองออกตกลักษณะของการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่โครงการจะพบว่า ประชาชนจะตั้งบ้านเรือนค่อนข้างหนาแน่นอยู่บริเวณตอนใต้ของเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนในปัจจุบัน และพบว่าจะมีการตั้งบ้านเรือนหนาแน่นทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยมมากกว่าฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยม ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มโบราณสถานที่สำคัญและพื้นที่เกษตรกรรมปะปนกับบ้านเรือนและโบราณสถาน

4.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

4.1.3.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน พ.ศ. 2547 จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาดึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พื้นที่โครงการฯตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย และพื้นที่โดยรอบเขตเทศบาลอีกบางส่วนซึ่งเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสารจิต ผลการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่โครงการพบว่า บริเวณเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนจะเป็นบริเวณที่มีความเข้มข้นของกิจกรรมมากกว่าพื้นที่บริเวณโดยรอบที่อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และสามารถจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ 10 ประเภท ดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่พักอาศัย พบว่า จะมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัยหนาแน่นอยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย บริเวณทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และจะเบาบางไปตามถนนซอยที่แยกออกจากถนนสายหลักส่วนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยมจะมีการใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยรวมกลุ่มกันอยู่บริเวณทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัยจะมีอยู่ราว 595.40 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.45 ของพื้นที่โครงการฯ

2. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม พบว่า ย่านการค้าพาณิชยกรรมของพื้นที่โครงการจะตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของแม่น้ำยมในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักของชุมชนเมือง และพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบ อันจะประกอบด้วย ตลาดสดเทศบาลร้านค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารพาณิชย์ โดยทั่วไปตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ตอนผ่านชุมชนเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมจะมีอยู่ราว 5.20 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่โครงการ

3. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมมีไม่มากนักในพื้นที่โครงการฯ อุตสาหกรรมที่พบจะเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ขนาดกลางถึงขนาดเล็ก จำพวกโรงสีข้าว การผลิตทองรูปพรรณเลียนแบบลายทองโบราณ และเครื่องประดับเงินโบราณ ซึ่งมักจะตั้งปะปนไปกับบ้านพักอาศัยบริเวณหมู่ที่ 6 บ้านหนองอ้อ มีการรวมกลุ่มสหกรณ์ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากตอไม้สักซึ่งทำเป็นอาชีพเสริมจากการเกษตรกรรม การผลิตเครื่องปั้นดินเผาสังคโลก การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม จะมีราว 3.90 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่โครงการฯ ขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ยของตำบลหนองอ้อ ตำบลท่าชัย และตำบลศรีสำราญมีขนาด 39.7 ไร่ และ 24 ไร่ ตามลำดับ

4. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทโบราณสถาน ที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่ได้ขึ้นทะเบียน ภายในพื้นที่โครงการฯ จำแนกเป็นกลุ่มตามที่ตั้งเป็นกลุ่มโบราณสถานในกำแพงเมือง กลุ่มโบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านเหนือ และกลุ่มโบราณสถานในกำแพงเมืองด้านใต้ โบราณสถานที่พบได้แก่ ศาสนสถาน พระราชวังป้อม ประตูและกำแพงเมือง เตาทุเรียง และบ่อน้ำโบราณ การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทโบราณสถาน จะมีอยู่ประมาณ 1,705 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.16 ของพื้นที่โครงการฯ

5. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา คือ ศาสนสถานต่างๆ ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ที่อยู่นอกพื้นที่โบราณสถาน เช่น วัดเกาะน้อย ผังตะวันออก วัดชัยสิทธิาราม วัดดลิ่งชัน วัดเชิงศรี เป็นต้น พื้นที่ศาสนสถานจะมีประมาณ 13.00 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของพื้นที่โครงการฯ

6. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาในพื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นพื้นฐานและระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนไชยะวิทยา โรงเรียนบ้านท่าชัย โรงเรียนท่าชัยวิทยา โรงเรียนบ้านวังยายมาก โรงเรียนบ้านปากกล้วย โรงเรียนบ้านเกาะน้อย โรงเรียนบ้านเกาะน้อยฝั่งตะวันตก โรงเรียนบ้านปายาง โรงเรียนบ้านพระพรศักดิ์ โรงเรียนบ้านหนองช้าง โรงเรียนบ้านเมืองเก่าและโรงเรียนดลิ่งชัน การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษาจะมีอยู่ราว 20.20 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.05 ของพื้นที่โครงการฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค การสาธารณูปการ ในพื้นที่โครงการฯ เป็นที่ตั้งของหน่วยงานของราชการอยู่หลายแห่งด้วยกันเช่น ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสัชนาลัย สำนักงานเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย ที่ทำการไปรษณีย์ สถานีอนามัย สถานีตำรวจภูธร สถานีทดลองขยายพันธุ์พืชทำชัย และที่ทำการอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค การสาธารณูปการ จะมีประมาณ 19.60 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของพื้นที่โครงการฯ

8. การใช้ประโยชน์ที่ดินประกอบชนบทและเกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่โครงการฯ จะใช้ประโยชน์เพื่อการทำนา ทำไร่ เป็นสำคัญ การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เกษตรกรรมจะมีอยู่ราว 35,109.82 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 85.59 ของพื้นที่โครงการฯ

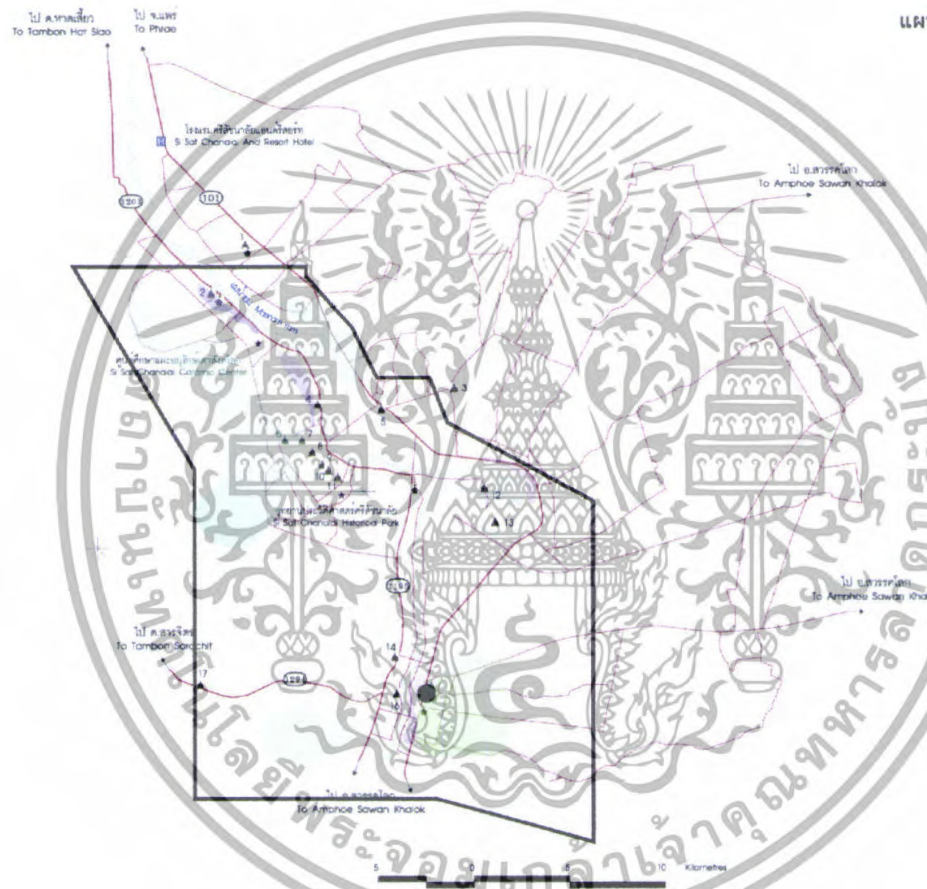
9. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทถนนและทางหลวง จะมีประมาณ 962.50 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.35 ของพื้นที่โครงการฯ

10. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง จะมีอยู่ราว 2,584.00 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.30 ของพื้นที่โครงการฯ ขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ยของตำบลหนองฮ้อ ตำบลท่าชัย และตำบลศรีสัชนาลัย มีขนาด 39.7 ไร่ และ 24 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่โครงการวางผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พ.ศ. 2547

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพักอาศัย	595.40	1.45
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและพักอาศัย	5.20	0.01
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทโบราณสถาน	1,705.00	4.16
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทศาสนสถาน	13.00	0.03
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม	3.90	0.01
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา	20.20	0.05
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และ การสาธารณูปการ	19.60	0.05
การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม	35,109.82	85.59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แผนที่ แสดงการวิเคราะห์โครงสร้างของเมือง

สัญลักษณ์	Legend
*	แหล่งท่องเที่ยว Tourist Attraction
☒	ที่พัก Lodging
🎓	โรงเรียน School
—	ทางหลวง Highway
—	แม่น้ำ ลำคลอง River/Stream
●	ศูนย์กลางชุมชน
○	ชุมชน
■	พื้นที่เกษตรกรรม
■	ชุมชนการค้า (เชิงฐาน)
✦	ชุมชนชาย

ภาพที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์โครงสร้างของเมือง



ไป ต.ท่าเรือ
To Tambon Hat Siao

ไป จ.แพร่
To Phrae



แผนที่ แสดงการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเมือง

- | สัญลักษณ์ | Legend |
|-----------|------------------------------------|
| ★ | แหล่งท่องเที่ยว Tourist Attraction |
| 🏠 | ที่พัก Lodging |
| 🎓 | โรงเรียน School |
| — | ทางหลวง Highway |
| — | แม่น้ำ/ลำธาร River/Stream |
| ● | ศูนย์กลางชุมชน |
| ● | ชุมชน |
| ➡ | แนวโน้มการขยายตัว ระดับ 1 |
| ➡ | แนวโน้มการขยายตัว ระดับ 2 |
| ⚡ | อุปสรรคการขยายตัว |

ภาพที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเมือง

ลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมทั้ง 4 ประเภท สามารถแบ่งลักษณะของรูปแบบอาคารตามช่วงระยะเวลา (โดยประมาณ) ที่มีรูปแบบที่แบ่งแยกได้ชัดเจนเพื่อประกอบการศึกษาได้เป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงระยะเวลาตามข้อสันนิษฐานที่มีอายุเกินกว่า 50 ปี กับ ช่วงระยะเวลาปัจจุบัน (ที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปี โดยประมาณ) โดยสามารถนำเสนอลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมตามประเภทอาคารในแต่ละช่วงเวลาได้ดังนี้

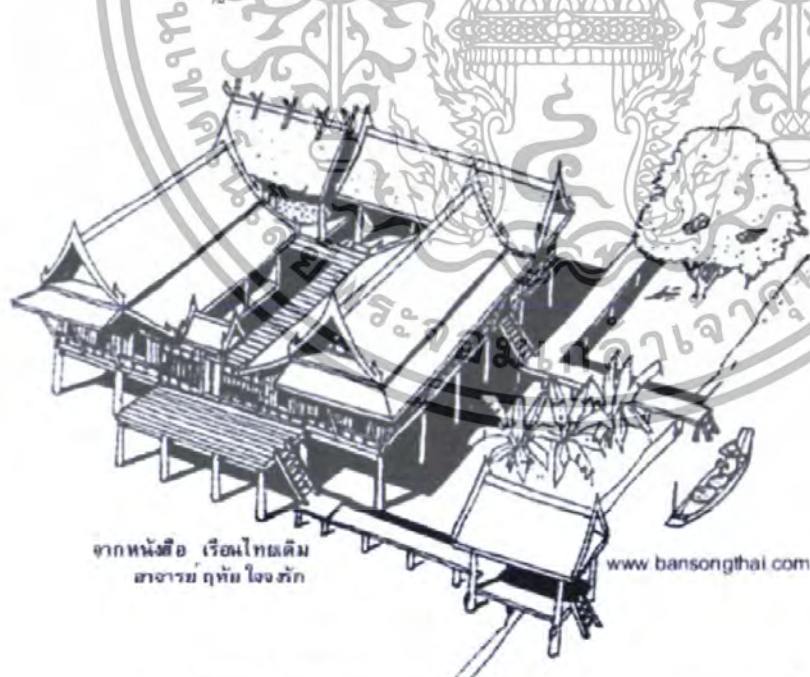
4.1.4.2. ประเภทอาคารที่อยู่อาศัย

อาคารที่อยู่อาศัยในช่วงระยะเวลาที่มีอายุเกิน 50 ปี

ก. ผังอาคาร

ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดเนื่องจากเป็นเมืองเก่า สร้างมาหลายร้อยปีในยุคสุโขทัยแต่อาศัยข้อสันนิษฐานจากการตั้งถิ่นฐาน สถาปัตยกรรมอากาศ และภูมิประเทศ รวมถึงรูปแบบอาคารที่อยู่ในภูมิภาคใกล้เคียงมาศึกษา เนื่องจากพื้นที่โครงการตั้งอยู่ระหว่างภาคกลางตอนบนเชื่อมต่อกับภาคเหนือตอนล่างลักษณะจึงมีรูปแบบผังผสมระหว่าง ผังอาคารภาคกลางกับเรือนกาแลภาคเหนือ โดยมีลักษณะทางการวางผังอาคารเป็นกลุ่มอาคาร โดยมีชานไม้เป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างอาคารและการเชื่อมต่ออาคารที่ช่วยตัวเพื่อพื้นที่ใช้สอย

รูปแบบบ้านเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง

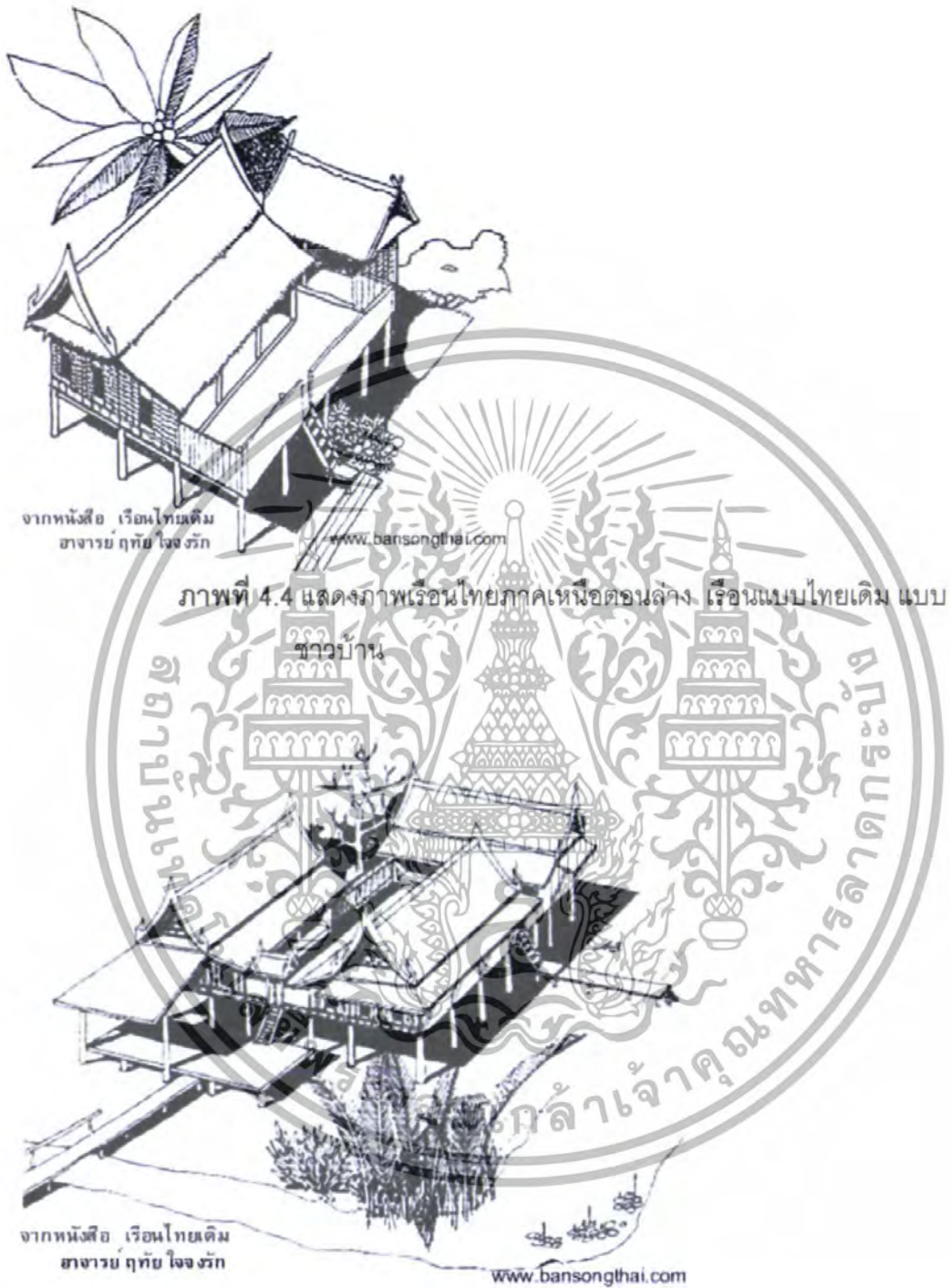


จากหนังสือ เรือนไทยเดิม
สาจารย์ กุทัม โจง รัก

www.bansongthai.com

ภาพที่ 4.3 แสดงภาพเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง เรือนไทยเดิมแบบชาวบ้าน
ริมน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.5 แสดงภาพเรือนไทยภาคเหนือตอนล่าง เรือนแบบไทยเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ลักษณะอาคาร

รูปแบบอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารชั้นเดียวยกใต้ถุนสูง เพื่อป้องกันน้ำท่วมและภัยอันตรายจากสัตว์ และอีกนัยหนึ่งก็เพื่อการใช้ประโยชน์ในการเก็บของทางการเกษตรกรรมอันเป็นอาชีพหลักของชุมชน หลังคาจั่วลาดชัน ชายหลังคาต่ำ ช่องเปิดแคบและมีจำนวนน้อย เนื่องจากมีอากาศหนาวและลมแรงจึงทำให้ลักษณะอาคารสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ



ภาพที่ 4.7 แสดงอาคารชั้นเดียวยกใต้ถุนสูง ลักษณะเปิดโล่ง มีลานหน้าบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.8 แสดงยกใต้ถุนสูง -เจาะช่องเปิดน้อยมีลักษณะ 4 ช่วงเสา 1ช่วงเปิด

ข. วัสดุ

ผนังและหลังคาโดยทั่วไปเป็นไม้ โครงสร้างหลังคาเป็นไม้เนื้อแข็งมุงวัสดุธรรมชาติ เช่น แป้นเกล็ดไม้ หญาควา ไบจาก หรือวัสดุเลียนแบบธรรมชาติ เช่น กระเบื้องดินเผา มุงเกล็ด เป็นต้น

ค. สี

สีจากธรรมชาติจากเนื้อไม้ของวัสดุ เช่น สีเนื้อไม้ในโทนน้ำตาล กระเบื้องดินเผาสีแดงส้ม สีลาแลงซึ่งมักพบในสวนผนังและวัสดุปูพื้น เป็นต้น

ง. ผังอาคาร

อาคารในปัจจุบัน มีลักษณะหลากหลายไม่มีเอกลักษณ์และขาดความเป็นเอกภาพในชุมชนรูปแบบและลักษณะอาคารเริ่มได้รับอิทธิพลทางตะวันตกมากขึ้น

4.1.4.3 อาคารที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

อาคารจะมีขนาดพื้นที่อันอาจเนื่องจากปัจจัยในด้านที่ดินเล็กกลง มีข้อจำกัดในเรื่องราคากรรมสิทธิ์ที่ดินและการยึดครองพื้นที่ จึงทำให้ลักษณะของผังอาคารเปลี่ยนจากกลุ่มอาคารที่เชื่อมต่อกันด้วยชานไม้เป็นอาคารเดี่ยวหรืออาคารแฝดมากขึ้น

ก. ลักษณะอาคาร

รูปแบบอาคารเป็นอาคาร 1-2 ชั้น ลักษณะอาคารไม้กึ่งปูน ได้ถุนเตี้ยหรือเป็นเพียงยกระดับพื้นชั้นล่างให้สูงจากพื้นดินเพียงระยะไม่เกิน 60 ซม. โครงหลังคายังคงเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้ เพียงแต่เริ่มมีรูปทรงหลังคาหลากหลาย เช่น หลังคาทรงหมาแหงนปั้นหย่า, หลังคาทรงผสม รวมถึงหลังคาคอนกรีต เป็นต้น



ภาพที่ 4.9 อาคารแบบครึ่งตึกครึ่งไม้และแบบไม้ประยุกต์



ภาพที่ 4.10 แสดงอาคารลักษณะไม้ถึงปูนแบบบ้านพักอาศัย



ภาพที่ 4.11 แสดงบ้านพักอาศัยแบบไม้เก่ามีลักษณะเป็นแบบบ้านไม้ประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. วัสดุ

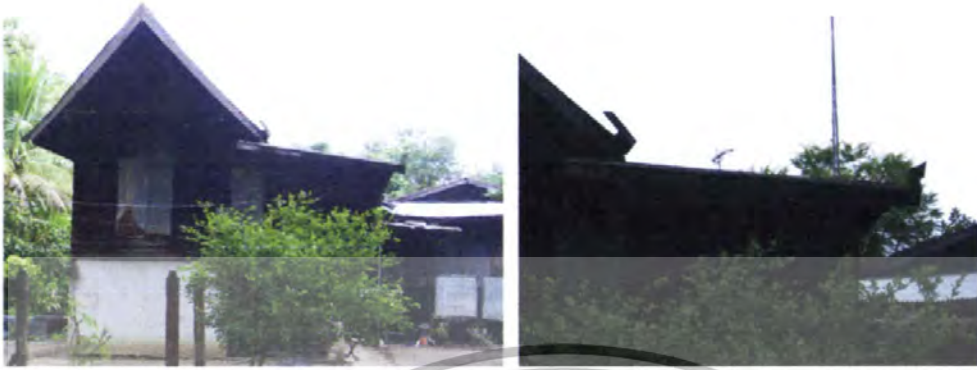
วัสดุก่อสร้างทั่วไปมีทั้งแบบไม้ทั้งหลัง กึ่งปูนกึ่งไม้ โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงสร้างไม้ เริ่มใช้วัสดุสังเคราะห์ขึ้น ได้แก่หลังคาลอนคู่ หลังคาสังกะสีรวมถึงกระเบื้องต่างๆ เป็นต้น



ภาพที่ 4.12 แสดงวัสดุแบบบ้านไม้ประยุกต์

ภาพที่ 4.13 รูปแบบวัสดุดผสม คอนกรีต-ไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.14 ภาพแสดงลักษณะการใช้วัสดุร่วมของตัวอาคาร ปูน/ไม้

ค. ดี

สีมีการนำสีสังเคราะห์เข้ามาใช้ทำไม้อาคารมีสีจุดขาดหลากหลาย แตกต่างกันไปหลังคว่ำดูมีสีมากมายจึงทำให้หลังคามีความหลากหลาย ไม่มีความกลมกลืนและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในบริเวณพื้นที่โครงการ



ภาพที่ 4.15 การใช้สีของตัวอาคารบดจนเรือนที่อยู่อาศัย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.16 การใช้สีกับตัวอาคารพาณิชย์ เพื่อดึงดูดใจ



ภาพที่ 4.17 แสดงการใช้สีสำหรับโรงเรียน



ภาพที่ 4.18 แสดงการใช้สีสำหรับสถานที่ในราชการ

4.1.4.4 อาคารพาณิชย์ในช่วงระยะเวลาที่มีอายุเกิน 50 ปี

ไม่มีหลักฐานปรากฏเนื่องจาก ในพื้นที่ศึกษาไม่พบอาคารประเภทนี้ในอดีตหลบ

เหลืออยู่

4.1.4.5 อาคารพาณิชย์ในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน

ก. ลักษณะอาคาร

อาคารพาณิชย์กรรมในปัจจุบัน เป็นอาคารสูง 2-3 ชั้น มีความหลากหลายทางด้านสถาปัตยกรรมมากขึ้น มีทั้งอาคารเดี่ยว อาคารเรือนแถว 2-3 ชั้น อาคารดัดแปลงจากบ้านพักอาศัยเพื่อเป็นกึ่งพาณิชย์กรรม ลักษณะอาคารมีการออกแบบตามการใช้งานของผู้ประกอบการต่างๆ กันไป โดยเริ่มได้รับอิทธิพลทางตะวันตกทั้งรูปแบบอาคารและกิจกรรมเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การค้า มีช่วงกว้างของอาคารมากขึ้น เช่น ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น (ร้านค้าสะดวกซื้อบริการ 24 ชั่วโมง) ปิ๊มน้ำมัน ตู้ซ่อมรถ ฯลฯ รูปทรงหลังคามีลักษณะมากมายตามการออกแบบเช่น โครงหลังคาจั่วลาด หลังคาปั้นหย่า หลังคาคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นต้น

ข. วัสดุ

วัสดุก่อสร้างทั่วไปของอาคารมีทั้งแบบไม้ทั้งหลัง กึ่งไม้กึ่งตึก ตึกโครงสร้างไม้ และโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยมีวัสดุหลากหลายมากขึ้น ได้แก่ กระเบื้องเคลือบสังกะสี ไม้สังเคราะห์ เป็นต้น

ค. สี

มีการใช้สีสังเคราะห์ที่มีตามท้องตลาด การใช้สีมีความหลากหลายจุดขาด เพื่อประโยชน์ทางด้านการค้า ทำให้อาคารมีสีแตกต่างกัน สีหลังคามีสุดมุงที่มีสีหลากหลายให้เลือกใช้ อาคารที่พบเห็นจึงดูแตกต่างกันไม่มีเอกลักษณ์ในพื้นที่โครงการ อาคารสาธารณะในช่วงระยะเวลาที่มีอายุเกิน 50 ปี ไม่มีหลักฐานปรากฏเนื่องจาก ในพื้นที่ศึกษาไม่พบอาคารสาธารณะในอดีตหลงเหลืออยู่

4.1.4.6 อาคารสาธารณะในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน

ก. ลักษณะอาคาร

อาคารสาธารณะในบทความนี้หมายถึง อาคารสาธารณะทางราชการ เพื่อบริการประชาชน ซึ่งจะเป็นอาคารที่ทำการของหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ลักษณะของอาคารโดยทั่วไปจะเป็นอาคารตามแบบมาตรฐานที่ปรากฏอยู่ทั่วไป โดยมีลักษณะตามการใช้งานรูปแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย อาคารสูงตั้งแต่ 2-4 ชั้น หลังคาทรงจั่วอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นอาคารเดี่ยว จัดว่าเป็นอาคารขนาดใหญ่เลือกมาใช้ระบบประสานพิกัดในการวางผังอาคาร แต่สำหรับอาคารสาธารณะในส่วนของกรมศิลปากรรับผิดชอบ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานบริการการท่องเที่ยว และอาคารอื่นๆ มีลักษณะการออกแบบให้เป็นลักษณะเฉพาะ อันเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และประวัติศาสตร์ โดยอ้างอิงถึงรูปแบบและการวางผังของอาคารทางประวัติศาสตร์และลักษณะสถาปัตยกรรมในอดีต นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ร่วมสมัย เช่น การวางผังอาคารแบบกลุ่มอาคารเชื่อมต่อกันด้วยชานหลังคาทรงสูงรูปแบบจั่วมีปั้นลม ชายคายื่นยาว การเจาะช่องหน้าต่าง 4 บานต่อ 1 ช่วงเสากการเลือกใช้เสากลม และการใช้วัสดุทางธรรมชาติ การเน้นสัจจะทางด้านวัสดุ เช่น ก่ออิฐโชว์แนวศิลาแลง ปูนปั้น ช่องลม กระเบื้องดินเผา เป็นต้น อาคารสาธารณะในส่วนของกรมศิลปากรที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบและรับผิดชอบเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดความกลมกลืนความต่อเนื่อง รวมถึงบรรยากาศ การรับรู้ถึงเมืองโบราณอย่างได้

ข. วัสดุ

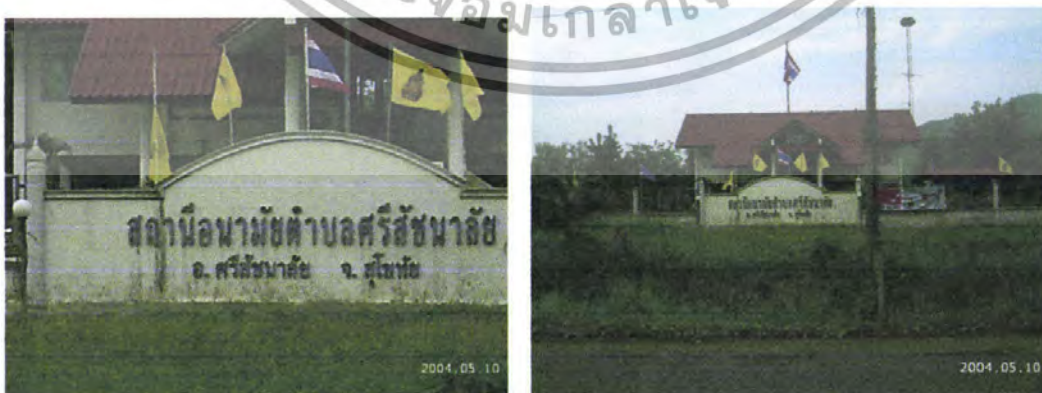
อาคารสาธารณะส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงหลังคาไม้และเหล็ก วัสดุผนังหลังคาใช้กระเบื้องดินเผา กระเบื้องลอนคู่ กระเบื้องซีแพค ผนังส่วน

ค. สี

สีของอาคารโดยทั่วไปจะใช้เป็นสีขาวควินบุรี่ และการใช้สีธรรมชาติจากเนื้อแท้ของวัสดุ เช่น สีแดงของอิฐโชว์แนว สีแดงส้มจากศิลาแดง สีส้มจากกระเบื้องดินเผา สีน้ำตาลไหม้จากไม้เนื้อแข็ง สีน้ำตาลอ่อนจากฉาบทรายล้าง เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่าโดยทั่วไปจะอยู่ในโทนสีขาว น้ำตาล แดง



ภาพที่ 4.19 แสดงอาคาร สำนักงานเทศบาลตำบลศรีณรงค์



ภาพที่ 4.20 แสดงอาคาร สถานีอนามัยตำบลศรีณรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.21 แสดงอาคาร สถานีตำรวจตำบลศรีรัตนาลัย



ภาพที่ 4.22 แสดงอาคาร ศูนย์ประสานงานเทศบาลตำบลศรีรัตนาลัย



ภาพที่ 4.23 แสดงอาคาร สำนักงานสาธารณสุขศรีรัตนาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.24 แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์เตาทุเรียน ภายใน/ภายนอก



ภาพที่ 4.25 แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์เครื่องสังฆโลก ภายใน/ภายนอก



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.26 แสดงภาพบริเวณภายในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีราชวรวิหาร

4.1.4.7 ศาลนสถานและโบราณสถาน

ศาลนสถานและโบราณสถานในช่วงระยะเวลาที่มีอายุเกิน 50 ปี

ก. ผังอาคาร

อาคารประเภทศาลนสถานและโบราณสถานที่ยังปรากฏหลักฐานให้เห็นในเขตพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นศาลนสถานประเภทวัดในศาสนาพุทธ ประเภทด้วยสถาปัตยกรรมประเภทวิหาร โบสถ์ เจดีย์ ศาลา และกำแพงวัด ประกอบกันอยู่ในผังพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ด้านหน้าหันไปทางทิศตะวันออก จำนวนของอาคารที่อยู่ภายในขอบเขตวัดขึ้นอยู่กับความสำคัญของแต่ละวัด หากเป็นวัดที่มีความสำคัญพื้นที่จะมีขนาดใหญ่และมีอาคารจำนวนมากประกอบอยู่ภายในพื้นที่ เช่น วัดมหาธาตุ ส่วนวัดที่มีขนาดเล็กจะประกอบด้วยวิหารหรือโบสถ์ 1 หลัง และเจดีย์หรือสถูปอีก 1 องค์ อยู่ด้านหลังของวิหารหรือโบสถ์ ผังพื้นที่ของโบสถ์และวิหารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนสถูปหรือเจดีย์ส่วนใหญ่ก็ตั้งอยู่บนฐานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จากหลักฐานที่หลงเหลืออยู่ปัจจุบัน บางวัดจะมีกำแพงล้อมรอบบริเวณ บางวัดอาจมีการขุดคูน้ำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรอบบริเวณ สำหรับเขตสงฆ์มาว่าสิ่งที่เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์นั้น ไม่พบหลักฐานของ

เอกสารเป็นเอกสารที่หลงเหลือไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารที่ชัดเจน สันนิษฐานว่า อาคารก่อสร้างด้วยไม้จึงปรักหักพังสูญหายไปตามกาลเวลาสำหรับ โบราณสถานประเภทอื่นๆ ไม่มีหลักฐานหลงเหลืออยู่ให้เห็น แม้กระทั่งในพื้นที่ที่สันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งของพระราชวัง ก็พบหลักฐานเพียงฐานอาคารยกสูงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดใหญ่เพียงหนึ่งแห่งเท่านั้น

ข. ลักษณะอาคาร

รูปด้านหน้าเจดีย์ทรงองค์ระฆังคว่ำศาสนสถานและโบราณสถานที่อยู่ภายในเขตพื้นที่ศึกษา ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าเป็นศาสนสถานประเภทวัด ซึ่งประกอบด้วยสถาปัตยกรรมประเภท วิหาร โบสถ์ เจดีย์ ปรางค์ ศาลาและกำแพง รูปแบบของอาคารที่มีหลักฐานปรากฏให้เห็นชัดเจนคือ เจดีย์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 รูปทรงใหญ่ คือ ทรงองค์ระฆังคว่ำ ทรงปรางค์ และทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือทรงดอกบัวตูม ซึ่งรูปทรงนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปะสมัยสุโขทัย เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ที่สำคัญได้แก่ เจดีย์ประธานในวัดมหาธาตุ สำหรับอาคารประเภทวิหารหรือโบสถ์นั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ อาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หลังคาจั่วมีปีกนกโดยรอบ ฐานอาคารจะยกสูงจากระดับพื้นดินไม่มาก ตัวอาคารก่ออิฐถือปูน ส่วนหลังคาเป็นเครื่องไม้ จึงไม่ปรากฏหลักฐานหลงเหลือให้เห็น อาคารอีกประเภทคือ วิหารรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีทางเข้าด้านหน้าเพียงด้านเดียว เป็นอาคารทรงสูง ส่วนหลังคาสันนิษฐานว่าเป็นหลังคาทรงมณฑปซ้อนกัน 2 - 3 ชั้น ชั้นบนสุดไม่เป็นทรงมณฑปแหลมเหมือนมณฑปในสมัยหลัง เครื่องหลังคาเป็นเครื่องไม้จึงไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดเช่นเดียวกับวิหารหรือโบสถ์

ค. วัสดุ

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและตกแต่งสถาปัตยกรรม ส่วนโครงสร้าง จะประกอบด้วยศิลาแลง อิฐ และไม้ ผสมผสานกันเพราะเป็นวัสดุที่หาได้ตามธรรมชาติ ส่วนที่เป็นเครื่องประดับตกแต่งตัวอาคารนั้นมีการใช้ปูนฉาบ และทำลายนูนปั้นประดับผนังด้านนอก และทำลวดลายตามเสา หรือตามฐานของอาคารและฐานเจดีย์ ในโบราณสถานบางแห่งพบว่ามีการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเคลือบมากตกแต่งอาคาร และส่วนประกอบอาคารเช่นลูกกรง หรือโคมไฟ ในส่วนของหลังคาใช้กระเบื้องทั้งแบบดินเผาธรรมดา และแบบเคลือบ เครื่องประดับหลังคาบางแห่งนำเอาเครื่องเคลือบมาทำเป็นช่อฟ้า หางหงส์ ฯลฯ เพื่อประดับหลังคา

ง. สี

สีที่ใช้ในสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย ตัวอาคารเป็นสีขาวของปูนฉาบ ส่วนหลังคา หากเป็นกระเบื้องดินเผาธรรมดาจะเป็นสีน้ำตาลปนแดง หากใช้กระเบื้องเคลือบก็จะเป็นสีเขียวใส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4.8 ศาสนสถานและโบราณสถานในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน

ก. ผังอาคาร

แผนผังของศาสนสถานและโบราณสถานปัจจุบันยังคงมีลักษณะเหมือนเดิม ศิลเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีแนวกำแพงหรือคูน้ำล้อมรอบ

ข. รูปแบบ

ศาสนสถานและโบราณสถานในเขตพื้นที่ศึกษาอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมศิลปกรในการบูรณะและดูแลรักษา หากเป็นเจดีย์หรือสถูปก็จะบูรณะเท่าที่มีร่องรอยหรือหลักฐานปรากฏให้เห็น จึงมีบางแห่งเหลือแต่เพียงส่วนฐาน บางแห่งก็สมบูรณ์ มีรากฐานอาคารได้รับการบูรณะและอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วยฐาน และเสาส่วนหลังคาไม่มีการสร้างขึ้นใหม่ โดยเป็นไปตามหลักการการบูรณะโบราณสถานที่เป็นสากล คือ ไม่มีการต่อเติมให้สมบูรณ์ เพียงแต่เสริมความมั่นคงและรักษาสภาพความเป็นโบราณสถานเมื่อทำการบูรณะเท่านั้น

ค. วัสดุ

การบูรณะศาสนสถานและโบราณสถานจะใช้วัสดุประเภทเดียวกับที่ใช้ในการก่อสร้างดั้งเดิมคือ ศิลาแลงหรืออิฐ หรือผสมกันตามสภาพที่พบจากการขุดค้นทางโบราณคดีส่วนใหญ่ จะไม่มีการขบปูนเพิ่มเติมแต่จะเป็นอิฐเปลือยหรือศิลาแลง

ง. สี

สีของศาสนสถานและโบราณสถานที่ได้รับการบูรณะแล้วจะเป็นสีน้ำตาลปนแดงของอิฐหรือสีน้ำตาลเข้มของศิลาแลง

4.1.5 การวิเคราะห์ทางด้านสถาปัตยกรรม (พิจารณาตารางที่ 4.2 ประกอบ)

จากการศึกษาลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมในช่วงระยะเวลา 2 ช่วง คือ ระยะเวลา 50 ปีขึ้นไปและน้อยกว่า 50 ปี ตามประเภทอาคารต่างๆ สามารถวิเคราะห์ ลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอาคารและพื้นที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่แนวทางในการควบคุมรูปแบบกายภาพได้ดังนี้

4.1.5.1 อาคารพักอาศัย

ควรจัดให้มีพื้นที่ว่างอย่างน้อย 30 % ของพื้นที่ก่อสร้างอาคารลักษณะอาคารมีความสูงไม่เกิน 9.00 เมตรหรือเป็นอาคาร 1 - 2 ชั้นหลังคาจั่วทรงสูงที่มีขนาดสัดส่วนงดงามและองค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของเมืองโบราณ ควรคำนึงถึงขนาดพื้นที่อาคารที่ไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่ วัสดุที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้ในการออกแบบก่อสร้างควรเป็นก่ออิฐโชว์แนว ก่ออิฐฉาบปูน ศิลาลงหรือไม้ ถ้าเป็นวัสดุอื่นๆ ให้ตบแต่งสี เพื่อให้เข้ากับอาคารทั่วไปเช่น สีแดงอิฐ น้ำตาลวัสดุเลียนแบบวัสดุธรรมชาติตามวัสดุที่กล่าวมาข้างต้น

4.1.5.2 อาคารพาณิชย์ ควรจัดให้มีพื้นที่ว่างอย่างน้อย 15 % ของพื้นที่ก่อสร้าง อาคารความสูงของอาคารไม่เกิน 12 เมตร หรือเป็นอาคารสูงไม่เกิน 3 ชั้น พื้นที่ของอาคารถ้าเป็นอาคารขนาดใหญ่อยู่จัดให้เป็นกลุ่มอาคารเชื่อมต่อกันด้วยชาน เพื่อลดขนาดของอาคารไม่ให้ขัดแย้งหรือบดบังโบราณสถาน นำเอาหลังคาจั่วและองค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่มาใช้ในการออกแบบ วัสดุก่อสร้างควรเป็นก่ออิฐโชว์แนว ก่ออิฐฉาบปูน หรือมีลวดลายปูนปั้น ศิลาลง กระเบื้องเคลือบและไม้ หรือวัสดุเลียนธรรมชาติ โดยเลือกใช้โทนสีแดง น้ำตาล ขาว

4.1.5.3 อาคารสาธารณะ การจัดให้มีพื้นที่ว่างอย่างน้อย 30% ของพื้นที่ก่อสร้าง อาคารลักษณะอาคารควรเป็นอาคารแนวนอน สูงไม่เกิน 15 เมตร มีการวางผังอาคารในรูปแบบกลุ่มอาคารเชื่อมต่อกันด้วยชานระเบียง การเชื่อมต่อระหว่างอาคารกับอาคารด้วยหลังคาจั่ว คานึงถึงขนาด สัดส่วน ละองค์ประกอบสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ สู่ถึงเมืองโบราณ ไม่ขัดแย้งหรือบดบังโบราณสถาน พื้นที่ว่างระหว่างอาคารและพื้นที่ว่างภายนอกอาคาร ควรจัดสวนให้ความร่มรื่น สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับอาคาร วัสดุก่อสร้างควรเป็นวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุเลียนแบบธรรมชาติตบแต่งสีโดยทั่วไปควรเป็นสีแดงอิฐ น้ำตาลไหม้ สีเทาควันบุหรี่ เป็นต้น

4.1.5.4 ศาสนสถาน และโบราณสถานรูปแบบของศาสนสถานและโบราณสถานที่อยู่ในเขตพื้นที่สำคัญอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมศิลปากรเป็นผู้ควบคุมและกำหนดการออกแบบทางกายภาพ 3 ข้อเสนอแนะ

- องค์ประกอบและสัดส่วนของงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์และสำคัญในพื้นที่โครงการ

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง อาคารพักอาศัยโดยทั่วไปจะเป็นบ้านไม้ 1 - 2 ชั้น เป็นส่วนใหญ่ วัสดุหลักคามีทั้งสังกะสีและกระเบื้องลอน หากตั้งอยู่ในพื้นที่นอกเขตชุมชนเมืองและเป็นบ้านอยู่อาศัยที่ยกระดับได้สูง วัสดุก่อสร้างต้นไม้ วัสดุหลักคามีทั้งสังกะสีและกระเบื้องลอน รูปแบบอาคารเป็นแบบเรียบง่ายทั่วไปไม่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ปะปนไปกับบ้านเดี่ยวที่ก่อสร้างในระยะหลังที่เริ่มใช้อิฐหรือซีเมนต์บล็อกในการก่อสร้างมากขึ้นมีทั้งอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้หรืออาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งรูปแบบอาคารมักเป็นแบบเรียบง่ายไม่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนอาคารบริเวณย่านพาณิชย์กรรม ในเขตเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ เป็นอาคารไม้ หรือครึ่งตึกครึ่งไม้ พบว่ามีอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก และเป็นอาคารที่มีความสูงไม่เกินสองชั้นเป็นส่วนใหญ่ รูปแบบอาคารมักเป็นแบบเรียบง่ายทั่วไปไม่มีเอกลักษณ์โดดเด่น และมีอาคารพาณิชย์กรรมก่อสร้างใหม่เกิดขึ้นอยู่หลายอาคาร เป็นอาคารลักษณะห้องแถว มีความสูง 3 - 4 ชั้น ตามแนวถนนสายหลักบริเวณศูนย์ชุมชนของเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ (ดูแผนที่ 4.6 ถึง 4.8)

4.1.5.5 ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง

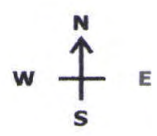
อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นใหม่ไม่กลมกลืนกับอาคารที่มีอยู่เดิม และจากสภาพที่เจ้าของอาคารไม่มีสิทธิ์ถือครองในที่ดิน จึงไม่มีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงบ้านเรือนให้สวยงามน่าอยู่

4.1.6 สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์





4.1.6.1 สภาพแวดล้อม

จากสภาพที่ชุมชนตั้งบ้านเรือน รุกล้ำแม่น้ำบางบริเวณ มีการทิ้งขยะมูลฝอยหรือปล่อยน้ำเสียลงสู่น้ำ โดยไม่ได้บำบัดก่อน ประกอบกับบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์ เทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าชัย ประชากรอยู่อาศัยยังไม่หนาแน่นนัก แม้ว่าในพื้นที่จะยังไม่มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวม แต่ก็ยังไม่ก่อให้เกิดน้ำเสียชุมชนที่เด่นชัด เนื่องจากน้ำเสียส่วนใหญ่จะไหลระบายลงท่อรางก่อนซึมลงดินหรือระบายไปตามพื้นที่ เป็นการลดความสกปรกลงไปในระดับหนึ่งก่อน ในขณะที่บริเวณที่มีชุมชนหนาแน่นและบริเวณตลาดสดท่าชัย เริ่มจะมีปัญหาด้านน้ำเสียปรากฏให้เห็น ซึ่งคาดว่าในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาในระดับที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแหล่งน้ำได้

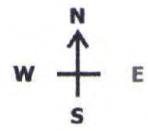
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แผนที่ แสดงความสูงของอาคาร

-  อาคารบน 1 ชั้น
-  อาคารบน 1 ชั้น
-  อาคารบน 2 ชั้น
-  อาคารบนมากกว่า 3 ชั้น

ภาพที่ 4.28 แสดงความสูงของอาคาร



แผนที่ แสดงวัสดุของอาคาร

- อาคารไม้
- อาคารคอนกรีต
- อาคารที่งอกขึ้นกรวดหิน

ภาพที่ 4.29 แสดงวัสดุของอาคาร

นอกจากนี้ พื้นที่โครงการยังประสบปัญหาปริมาณที่เพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย และแหล่งโบราณสถานถูกบุกรุกทำลาย

4.1.6.2 ภูมิทัศน์พื้นที่โครงการ

จากลักษณะของเขตโบราณสถานที่มีบริเวณซึ่งเป็นตัวเมืองในเขตกำแพงเมือง และบริเวณกับกำแพงเมือง โดยในกำแพงเมืองไม่มีชุมชนตั้งอยู่เลย นอกจากอาคารสำนักงาน โครงการที่เป็นอาคารถาวร รูปทรงเรียบง่ายและตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่บดบังโบราณสถาน จึงไม่ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ ในขณะที่เสาและสายไฟฟ้า ร้านค้าชั่วคราว กลุ่มบ้านพักเจ้าหน้าที่เดิม และอาคารเรือนรับรอง ซึ่งตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองริมฝั่งแม่น้ำยมช่วงแก่งหลวง บดบังทัศนียภาพกำแพงเมืองจากฝั่งตรงข้าม นอกจากนี้บริเวณภายนอกกำแพงเมืองมีปัญหาของอาคารบ้านเรือนที่ตั้งชิด หรือบดบังมุมมองไปยังโบราณสถาน มีเสาและสายไฟฟ้าที่ดูระเกะระกะ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำหรับอาคารบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้าง มีรูปลักษณะองค์ความเป็นพื้นเมือง จึงไม่เกิดความขัดแย้งมากนัก อย่างไรก็ตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รูปแบบ ลักษณะอาคารเริ่มขาดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม จากข้อจำกัดในการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่อยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร จะเป็นตัวกำหนดกรอบการพัฒนา การใช้ที่ดิน การใช้อาคารให้ชัดเจนไม่ปะปนกันหรือบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานได้สร้างความกลมกลืนระหว่างเมืองกับสิ่งแวดล้อม



ภาพที่ 4.30 โบราณสถานตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่บดบังจากมุมมองทางด้านริมฝั่งแม่น้ำยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.31 ในขณะที่เสาและสายไฟฟ้าและร้านค้าส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพริมฝั่ง



ภาพที่ 4.32 ร้านค้าชั่วคราว กลุ่มที่พักขายของชั่วคราวเดิม



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.33 โบราณสถานตั้งอยู่ในตำแหน่งที่บดบังจึงส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ ในขณะที่เสาและสายไฟฟ้า ร้านค้าชั่วคราว

4.1.6.3 ภูมิทัศน์ถนน

เส้นทางเข้าสู่พื้นที่โครงการ สามารถกระทำได้หลายเส้นทาง ทั้งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1113,101 และ 1201 แต่ยังคงขาดความชัดเจนหรือบรรยากาศที่ชี้้นำให้ผู้ขับขี่รถยนต์รับรู้ว่าเป็นเส้นทางเข้าสู่พื้นที่โครงการและมุมมองตลอดสองข้างทางขาดความน่าสนใจ ฉะนั้นควรสร้างบรรยากาศเชิงเชิญบริเวณเส้นทางหลักเข้าสู่พื้นที่โครงการโดยอาจมีขุมทางเข้า เพื่อกำหนดกรอบสายตาและดึงดูดความสนใจ อีกทั้งเป็นเสมือนที่หมายตาให้ผู้สัญจรไปมาสามารถกำหนดตำแหน่งเข้า - ออก ได้ง่ายขึ้น ถึงแม้ว่าบางแห่ง เช่น บ้านวังยายมาก จะมีขุมทางเข้าประกอบด้วยป้ายชื่ออยู่แล้ว ที่มีความกลมกลืนกับสิ่งประกอบภูมิทัศน์อย่างยิ่ง แต่ขาดการบำรุงรักษา มีสภาพเก่า และสภาพบริเวณโดยรอบ ยังขาดสิ่งประกอบบริเวณ อย่างเช่น สวนหย่อม การปลูกต้นไม้ที่ช่วยเน้นความสำคัญ นอกเหนือจากขุมทางเข้าแล้ว อาจเน้นบริเวณทางแยกต่างๆ ด้านกลุ่มต้นไม้ที่จะช่วยให้เกิดความเด่นชัดของทางเข้ามากขึ้น โดยเป็นกลุ่มต้นไม้ที่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล มีรูปทรง สี สัน แต่แตกต่างไปจากพื้นที่โดยรอบ

การสัญจรขาดการกำหนดมุมมอง โดยไม่มีการเปิดมุมมองไปสู่บริเวณที่สำคัญๆ จนกว่าจะเข้าไประยะใกล้ นอกจากนี้ผู้ที่สัญจรยังสามารถเห็นป้ายบอกทิศทางต่างๆ ที่บอกให้ทราบล่วงหน้า แต่ป้ายบางแห่งมองเห็นไม่ชัดเจนถูกบดบังการมองเห็นของผู้ขับขี่รถยนต์ ประกอบกับจากสภาพที่มีผู้รับผิดชอบในการติดตั้งป้ายหลายหน่วยงานแต่ขาดการวางแผนการจัดระบบป้าย จึงขาดความเป็นระเบียบและความชัดเจนในการสัญจร ฉะนั้นป้ายที่อยู่ในบริเวณใกล้ๆ กัน อาจรวมใช้โครงสร้างเดียวกันได้ ก็จะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่สถานที่

การเดินสายไฟ โยงสายไฟระเกะระกะไปมา ทำให้เกิดทัศนอุจาด ในหลายจุดมีตำแหน่งการติดตั้งที่ไม่เหมาะสม ทั้งตำแหน่งหม้อแปลงไฟฟ้า เสาไฟฟ้าในบางจุด ป้ายเชิญชวนป้ายโฆษณาต่างๆ รวมทั้งรูปแบบ ขนาดที่ไม่เหมาะสมนักจึงควรมีการกำหนดรูปแบบขององค์ประกอบถนน เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่โครงการให้เด่นชัดขึ้น

ต้นไม้ริมถนนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความงดงามของพื้นที่ และให้ร่มเงา ทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศที่ประทับใจแก่ผู้ที่พบเห็น ซึ่งพันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ตามเส้นทางสัญจรสร้างความร่มรื่นให้แก่ถนน แต่ผลที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากความหลากหลายของพันธุ์ไม้ ขาดเอกลักษณ์ของพันธุ์พืชพื้นเมือง ประกอบกับถนนบางสายมีขนาดกว้างใหญ่ ขาดความสนใจ ดูแลหังแล้งไม่ร่มรื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตามบางจุด มีการตกแต่งสะพานด้วยพันธุ์ไม้ดอกอย่างต้นปทุมมา เพิ่มความสวยงามให้แก่พื้นที่ และดึงดูดความสนใจแสดงเอกลักษณ์ของสถานที่

4.1.6.4 ภูมิทัศน์พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำนวมสภาพภูมิทัศน์โดยรอบจัดได้ว่าสวยงาม แม้จะมีปัญหาการพังทลายของตลิ่งจากการกัดเซาะของแม่น้ำยม และในบางบริเวณพบว่ามี การตั้งบ้านเรือนบุกรุกพื้นที่ริมตลิ่งอยู่บ้าง ฉะนั้นจึงควรมีการจัดระเบียบและความควบคุมการปลูกสร้างอาคารริมฝั่งแม่น้ำยมทั้งสองฝั่ง การพัฒนาภูมิทัศน์ริมแม่น้ำ โดยจัดทำ Water Front และปลูกต้นไม้เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่สีเขียว จะช่วยสร้างเมืองให้สวยงามขึ้น อีกทั้งยังเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันการพังทลายของตลิ่ง และเป็นการใช้ประโยชน์จากที่สาธารณะในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เอกลักษณ์พื้นถิ่นของโครงการเด่นชัดขึ้น

ก. ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์

- ขาดการบูรณะ ส่งเสริมความเด่นชัดของโบราณสถานที่สำคัญหรือที่หมายตา
- ขาดความต่อเนื่องของสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างภายในพื้นที่ สิ่งก่อสร้างอาคารหรือที่หมายตาที่สร้างขึ้นใหม่ ทำให้ทัศนียภาพและบรรยากาศไม่ต่อเนื่องกับของเดิม
- ขาดการปรับปรุงบริเวณทางแยกต่างๆ รวมทั้งการเน้นถนนสายสำคัญเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน อีกทั้งถนนเข้าพื้นที่โครงการหรือสถานที่สำคัญไม่ชัดเจนขาดการเชิญชวน
- ขาดการดูแลปรับปรุงพื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวต่างๆ ให้เกิดทัศนียภาพที่ดี และสภาพที่โล่งริมสองฝั่งแม่น้ำยม ยังขาดการปรับปรุงให้เกิดสภาพสวยงาม อีกทั้งยังขาดการเชื่อมต่อของที่โล่งกับน้ำทางด้านมุมมอง นอกจากนี้ทางเข้าเมืองและถนนหลายสายขาดความร่มรื่น
- ไม่มีทางเท้าบนถนนสายสำคัญ
- การติดตั้งเสาไฟขาดระเบียบ อีกทั้งการติดตั้งป้ายโฆษณา ทั้งขนาดและตำแหน่งไม่เหมาะสม
- การขาดความเป็นระเบียบของระบบการติดตั้งป้ายบอกทางต่างๆ ซึ่งบางจุดมีขนาดเล็กตำแหน่งไม่เหมาะสม และมีจำนวนมากเกินไป ทำให้เกิดความสับสน
- การพังทลายของตลิ่งริมฝั่งแม่น้ำยม และการตั้งบ้านเรือนรุกล้ำน้ำ มีการปล่อยน้ำเสียสิ่งปฏิกูลลงลำน้ำโดยตรง

4.1.7 จินตภาพของพื้นที่โครงการ

จากทฤษฎีจินตภาพของเมือง ของ KELVIN LYNCH คือ เมืองที่สวยงาม ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักที่ประสานเป็นโครงสร้างที่ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นโครงข่ายที่แข็งแกร่งและเป็นระเบียบ ซึ่งจะทำให้ผู้พบเห็นเข้าใจในโครงสร้างของเมืองโดยรวม และส่วนต่างๆ ของเมืองได้ง่ายและรวดเร็ว สามารถใช้ชีวิต หรือประกอบกิจการใดๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สับสน โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ดังนี้

4.1.7.1 เส้นทางสัญจร คือ เส้นทางสำคัญ หรือมุ่งสู่จุดสำคัญของเมือง ย่อมเป็นเส้นทางสำคัญในจิตใจคน โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1113 ซึ่งเป็นเส้นทางเข้าสู่จุดหมายหลักและจุดหมายตาราง

4.1.7.2 ขอบ คือ แนวเชื่อมต่อระหว่างสองบริเวณที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยมีแม่น้ำยมเป็นขอบแบ่งพื้นที่ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกอย่างชัดเจน อีกทั้งขอบเชิงเขายังเป็นแนวแบ่งพื้นที่เนื้อเมืองกับพื้นที่สีเขียว

4.1.7.3 ย่าน คือ บริเวณที่มีลักษณะทางกายภาพและมีกิจกรรมคล้ายคลึง จนทำให้คนรับรู้ว่าเป็นบริเวณเดียวกัน ได้แก่ ย่านที่พักอาศัยในเขตเทศบาลตำบลศรีรัตนาลัย ย่านการค้าทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยมในเขตเทศบาล ย่านเครื่องปั้นดินเผา ย่านเครื่องไม้ตกแต่ง ย่านเครื่องประดับเงินโบราณและย่านโบราณสถาน ทั้งที่เป็นกลุ่มโบราณสถานในกำแพงเมือง กลุ่มโบราณสถานกำแพงเมืองด้านเหนือ และกลุ่มโบราณสถานในกำแพงเมืองด้านใต้ เป็นต้น

4.1.7.4 ที่รวมกิจกรรม คือ บริเวณจุดรวมกิจกรรม อย่างตลาดสดเทศบาล ศูนย์รวมกิจกรรมหลักและศูนย์บริการชุมชนทางด้านใต้ของพื้นที่โครงการ

4.1.7.5 ที่หมายตา ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่มีความเด่น สามารถเป็นจุดอ้างอิงได้ ทั้งระยะใกล้และไกล โดยบริเวณกำแพงเมืองเก่าเป็นจุดหมายตาหลัก และบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเป็นจุดหมายตาราง

จากการศึกษาภาพรวมของพื้นที่โครงการพบว่า โครงสร้างทางจินตภาพของพื้นที่โครงการมีความแข็งแกร่งและชัดเจนในระดับหนึ่ง คือ โครงสร้างที่มีกำแพงเมืองล้อมรอบพื้นที่โบราณสถานที่ยังชัดเจน และมีขอบ คือ แม่น้ำยม แบ่งพื้นที่โบราณสถานด้านฝั่งตะวันตก และพื้นที่ชุ่มน้ำฝั่งตะวันออกอย่างชัดเจน นอกจากนี้ มีขอบเชิงเขาเป็นแนวแสดงความต่างระดับของพื้นที่โครงการ

เส้นทาง การเข้าถึง Path พื้นที่โครงการจะมีทั้งบนพื้นที่ตะวันตกและฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยม โดยมีลักษณะคู่ขนาดกันไปในแนวเหนือ - ใต้ มีจุดหมายตาหลัก คือ บริเวณกำแพงเมืองเก่าซึ่งอยู่ทางตอนกลางของพื้นที่โครงการ จุดหมายตาราง คือ บริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ซึ่งตั้งอยู่ตอนกลางพื้นที่ในคั้งแม่น้ำยม โดยมีแนวถนนทางเข้า ที่มุ่งเข้าสู่จุดหมายตาหลักและรองได้ 2 เส้นทาง คือ เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำยม และเส้นทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลวงแผ่นดินหมายเลข 1113 ด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยมที่ร่วมกิจกรรมมีกระจายทั่วไปตามชุมชนต่างๆ ริมนนเส้นทางหลักทั้ง 2 ฝั่งของแม่น้ำยม โดยมีศูนย์รวมกิจกรรมหลัก หรือศูนย์บริการชุมชนอยู่บริเวณทางด้านใต้ของพื้นที่โครงการ ซึ่งเป็นทางเข้าหลักของพื้นที่โครงการ และเป็นที่ตั้งของย่านการค้าบริการ และพักอาศัยที่มีความหนาแน่นมากกว่าบริเวณอื่น มีความผสมผสานของย่านพาณิชย์กรรม และมีอยู่อาศัยแต่มีความเด่นชัดของกิจกรรมหลักในแต่ละย่าน เช่น ย่านท่าทองรูปพรรณ ย่านท่าเครื่องประดับเงิน ย่านท่าเฟอร์นิเจอร์ ย่านท่าสังคโลก เป็นต้น

สรุปโดยภาพรวมของพื้นที่ กล่าวได้ว่าโครงสร้างจินตภาพของเมืองศรีสะเกษนำโดยพื้นที่ฐานมีความชัดเจนในภาพของเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เท่านั้น สภาพที่ไม่สมบูรณ์ขององค์ประกอบของเมือง อาจทำให้เกิดความเบี่ยงเบนของจินตภาพ ดังนั้น จึงควรมีแนวทางปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ ในทิศทางที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย (ดูแผนที่ 4.9 ถึง 4.11)

4.1.8 แหล่งท่องเที่ยว

4.1.8.1 ภาพรวมแหล่งท่องเที่ยว (ดูแผนที่ 4.12 ประกอบ)

พื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษ ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่ผ่อนคลายและเพลิดเพลินและเป็นแหล่งศึกษาทางประวัติศาสตร์ทางโบราณสถานและโบราณคดีอันล้ำค่าเช่นเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดสุโขทัยได้อย่างมาก เพราะพื้นที่มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว และมีส่วนช่วยส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่บริเวณใกล้เคียงรัศมี 15 - 30 กิโลเมตร อีกด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมีดังนี้

ก. อุทยานกรรมการท่องเที่ยว

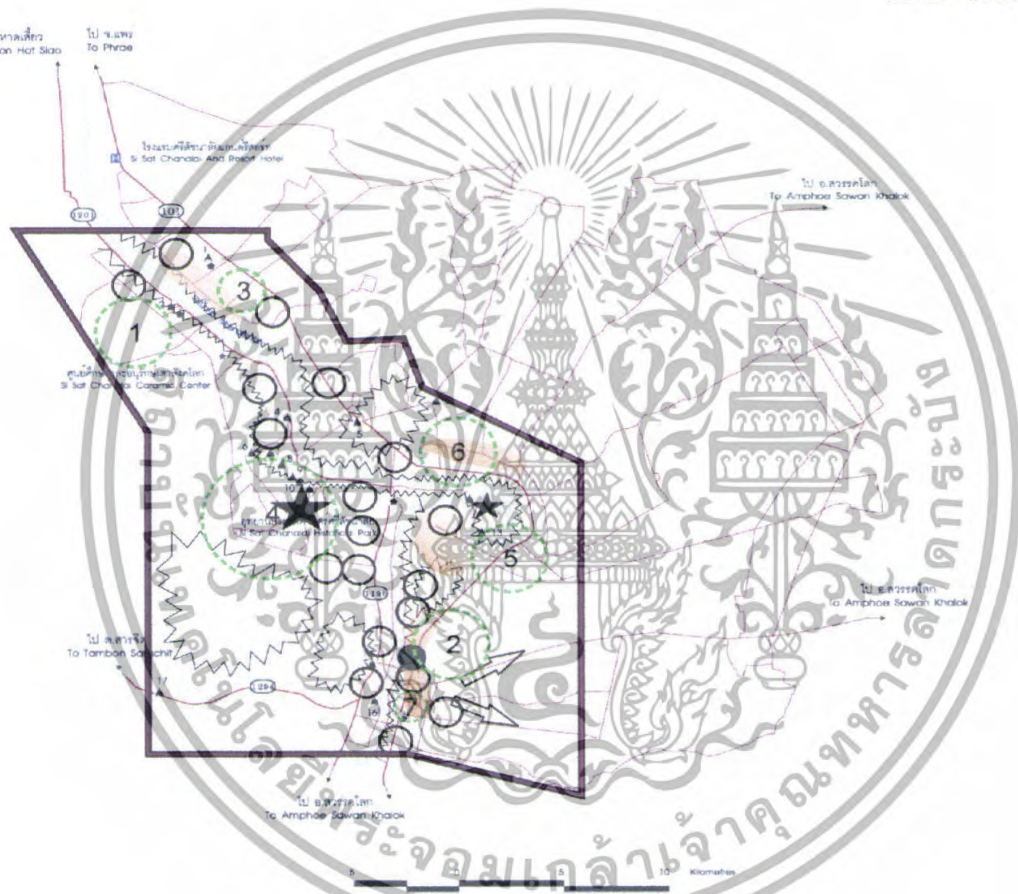
- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น แก่งหลวง น้ำตกป่าคา เป็นต้น
- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่บริเวณเมืองศรีสะเกษ
- แหล่งอุทยานกรมโบราณที่บ้านเกาะน้อย
- ทัศนกรรมพื้นบ้าน คือ การทอผ้าที่หาดเลี้ยว
- สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของพื้นที่โครงการ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ไป ตลาดสี่ล้อ
To Tambon Hot Siao

ไป อ.แพร่
To Phrae



แผนที่ แสดงวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่โครงการ

สัญลักษณ์	Legend
★	แหล่งท่องเที่ยว Tourist Attraction
🏠	ที่พัก Lodging
🎓	โรงเรียน School
—	ทางหลวง Highway
—	แม่น้ำสายน้ำ River Stream
●	ศูนย์กลางชุมชน
○	ชุมชน
➡	แนวโครงการชายฝั่ง ระดับ 1
➡	แนวโครงการชายฝั่ง ระดับ 2
⚡	อุปสรรคทางธรรมชาติ
⬢	ฮาน
★	ที่มรดกชาติ (กำแพงเมืองเก่า)
★	ที่มรดกของ (วัดพระศรีมหาธาตุ)
○	ศูนย์รวมกิจกรรม
1	ฮานคาเฟ่เย็น
2	ฮานกาแฟ
3	ฮานเครื่องเงินจันทน์ไม้
4	ฮานโบราณสถาน
5	ฮานเครื่องเงินโบราณ
6	ฮานพรมผ้าไหมเสียด
7	ฮานทองรูปพรรณ

ภาพที่ 4.34 แสดงวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่โครงการ

- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
- วัดพระพรางค์
- หนองช้าง
- ร้านทองลายโบราณ
- ร้านจำหน่ายสังคโลกและของที่ระลึก
- วัดชมชื่น - โครงกระดูกโบราณ
- วัดเจ้าจันทร์

ข. โบราณสถานที่สำคัญในเขตพื้นที่โครงการ

- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดพระพรางค์) เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ มีฐานะเป็นอารามหลวงชั้นวรวิหาร สร้างเมื่อ ปี พ.ศ. 1780

- วัดชมชื่น เป็นวัดเก่าแก่ที่ขุดพบโครงกระดูกโบราณ ตั้งอยู่หลังวัดพระพรางค์

โบราณสถานที่สำคัญ

- โบราณสถานในบริเวณอรัญญิก เป็นกลุ่มโบราณสถานขนาดใหญ่ ก่อสร้างอย่างสวยงาม บางวัดอาจเก่าแก่กว่าเมืองศรีสัชนาลัย

จันทร

- วัดพญาดำ ประกอบด้วย วิหารและมณฑป ภายในมีพระพุทธรูปปางห้ามแก่น

- วัดสระปทุม ประกอบด้วย วิหารและมณฑปและเจดีย์รูประฆังคว่ำ

- วัดยายตา ประกอบด้วย วิหาร ต่อด้วยมณฑปกลุ่มโบราณสถานบนภูเขานอกกำแพงเมือง บนเนินเขาซึ่งโอบล้อมเมืองศรีสัชนาลัยทั้งสามด้านคือ ด้านทิศตะวันตก ทิศใต้ และทิศเหนือ มีโบราณสถานซึ่งก่อสร้างอยู่บนเนินเขาเหล่านี้จำนวน 15 แห่ง

- วัดเขาแก้ว อยู่บนเนินเขานอกเมืองถัดจากวัดเขาสวรรณคีรี

- วัดเจดีย์ไถ่ยอด

- วัดเขาใหญ่ ประกอบด้วยวิหาร มณฑปและเจดีย์ทรงกลม ฐานเหลี่ยม ปัจจุบัน

โบราณสถานบนเนินเขานอกกำแพงเมืองด้านนี้ยังเข้าถึงได้ลำบาก

ค. ลำดับความสำคัญของจุดท่องเที่ยว

โบราณสถานเมืองศรีสัชนาลัยสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ตามทำเลที่ตั้ง ดังนี้
กลุ่มโบราณสถานภายในกำแพงเมือง ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศาสนสถานจำนวน 28 แห่ง ส่วนใหญ่ได้รับการอนุรักษ์แล้ว ได้แก่ วัดช้างล้อม วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดนางพญา วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ วัดสวนแก้วอุทยานน้อย วัดเขาสุวรรณคีรี และวัดเขาพนมเพลิง

- พระราชวัง 1 แห่ง

- ป้อม ประตูและกำแพงก่อด้วยศิลาแลง ชั้นนอกและชั้นกลางเป็นแนวก่อด้วยคันดิน มีคูเมืองกว้าง 20 เมตร คันอยู่ระหว่างกำแพง

- บ่อน้ำโบราณก่อด้วยศิลาแลงจำนวน 70 บ่อ

ง. โบราณสถานที่สำคัญ

- วัดนางพญา

ประตูทางเข้าด้วยหน้าอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ โถงประตูรามณรงค์ซึ่งเป็นประตูเมือง จากประตูทางเข้าประตูด้วยศิลาแลงไปจนถึงกำแพงแก้วซึ่งล้อมรอบเจดีย์และวิหารที่ผนังด้านนอกของวิหารด้านซ้ายมีลายปูนน้ำประดับบนผนัง เป็นลายรูปปูนปั้นที่มีความงดงามโดดเด่น โดยการประยุกต์เอาความงามของดอกไม้ใบไม้ตามธรรมชาติมาผสมผสานผูกเป็นลวดลายตามความคิดฝันหรือความเชื่อในอุดมคติของช่าง เจดีย์ประธานเป็นทรงระฆังคว่ำ เป็นสถาปัตยกรรมของสมัยสุโขทัย

- วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่

วัดนี้ต่อเนื่องและวางตัวอยู่ในแนวเดียวกับวัดพญา วัดเจดีย์เจ็ดแถว และวัดช้างล้อมทางเข้าวัดอยู่ ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ จากทางเข้าประตูด้วยศิลาแลงทอดยาวเข้าสู่วิหาร ตัววิหารยกสูงจากพื้นดินประมาณ 1.20 ซม. ด้านหลังวิหารเป็นเจดีย์ทรงกลมแบบสุโขทัย มีบันไดขึ้นชั่มเรือนธาตุของเจดีย์ต่อจากมุขหลังของวิหาร

- วัดเจดีย์เจ็ดแถว

ทางเข้าอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีทางเดินเข้าถึงกำแพงแก้วของวิหาร วิหารมุงด้วยกระเบื้องดินเผา มุขหลังมีฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป มีร่องรอยของการตัดแปลงวิหาร โดยเพิ่มเติมมุขหลังอาสนสงฆ์อยู่ด้านซ้ายมือ ทางเข้าอยู่ 2 ซ้ำงมุขหน้าด้านหลังติดกับวิหารเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือดอกบัวตูม ฐานสี่เหลี่ยม นอกจากวิหารและเจดีย์ประธานแล้วภายในวัดยังประกอบด้วยโบราณสถานประเภทเจดีย์และมณฑปอีกถึง 33 แห่ง เหมาะสำหรับผู้ที่มีความสนใจในสถาปัตยกรรมที่เป็น ศาสนสถานที่มีรูปแบบแตกต่างกันของสมัยสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วัดช้างล้อม

รอบวัดมีกำแพงก่อด้วยอิฐ ประตูทางเข้าด้านอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีทางเดินปูด้วยศิลาแลงตรงเข้าสู่วิหาร ตัววิหารเป็นแบบผนังก่อทึบ ประตูทางเข้าอยู่กึ่งกลางทั้งมุขหน้าและหลัง จากมุขหลังมีการเดินต่อไปยังเจดีย์ประธานซึ่งล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วทำรูปประตูที่กึ่งกลางของกำแพงแก้วทั้งสี่ด้าน แต่สามารถเข้าได้เพียงสองด้านคือด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้และด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงกลมฐานเขียงสูงประดับด้วยประติมากรรมลอยตัวรูปช้างจำนวน 39 เชือกอยู่โดยรอบฐานมีบันไดทางขึ้นสู่ฐานเจดีย์ด้านหน้าจากลานประทักษิณด้านล่างไปสู่ระเบียงประทักษิณด้านบน

- วัดเขาพนมเพลิง

เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนยอดเขาที่อยู่ใจกลางเมือง ทางเดินขึ้นเขาก่อด้วยบันไดศิลาแลงขนาดกว้างตัววัดหันหน้าลงสู่แม่น้ำยมทางทิศตะวันออก ภายในวัดประกอบด้วยวิหาร เจดีย์ประธานทรงกลมฐานสี่เหลี่ยมและเจดีย์ราย ซึ่งเหลือแต่เพียงส่วนฐาน และส่วนใหญ่ชำรุด ด้านหลังเจดีย์ประธานลงมาตามลาดเนินเขามีมณฑปขนาดเล็ก

- วัดเขาสุวรรณคีรี

ตั้งอยู่บนยอดเขาถัดจากเขาพนมเพลิงไปทางทิศตะวันตก มีทางเดินเชื่อมต่อกัน เมื่อเข้าสู่เขตวัดมีวิหาร ต่อจากวิหารที่จุดสูงสุดของเนินเขาเป็นเจดีย์ประธานรูประฆังคว่ำเป็นเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเมืองศรีสัชชนาลัย มีฐานเขียงขึ้นไปถึง 5 ชั้น โดยรอบมีเจดีย์รายอยู่ด้านล่าง

- ประตูเมือง

ประตูเมืองรวมทั้งสิ้น 9 ประตู ประตูบางแห่งมีขนาดใหญ่แข็งแรงก่อด้วยศิลาแลงประตูเมืองที่สำคัญได้แก่

ประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ชื่อประตुरามณรงค์ มีป้อมช่องพักยามทั้งสองด้านกำแพงหนา 1.70 เมตร มีหลังคาคลุมมุงด้วยกระเบื้องดินเผา ด้านหน้าเป็นป้อมปีกกาและคูน้ำคันดินอีกสองชั้น

ประตูด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตลอดแนวกำแพงด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้นี้มีทางเข้าออกมากกว่าด้านอื่น เกือบกึ่งกลางกำแพงด้านนี้มีช่องทางเข้าออก เจาะไว้เป็นขนาดเล็กพอคนเดินผ่านถัดขึ้นไปทางด้านเหนือมีประตูสะพานจันทร์ รูปแบบเดียวกับประตुरามณรงค์ ถัดขึ้นไปถึงเชิงเขาสุวรรณคีรีมีช่องประตูชนะสงคราม มีป้อมปีกกาและคูน้ำคันดินอยู่หน้าประตู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประตูด้านตะวันตกเฉียงเหนือ คือประตูเตาหม้อ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ รูปแบบคล้าย ประตูรามณรงค์ เหตุที่ชื่อประตูเตาหม้อ คงเป็นเพราะเป็นเส้นทางที่ออกจากเมืองไปสู่แหล่งผลิต เครื่องสังคโลกซึ่งอยู่ถัดออกไปทางด้านทิศเหนือตามแนวแม่น้ำยม

ประตูด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรประตูนี้ได้ถูก ทำลายลงและอาจถูกรื้อถอนเอาอิฐมาก่อสร้างกรุงเทพฯ ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์จึงแทบไม่เหลือร่องรอยให้เห็นแต่สันนิษฐานว่าคงเป็นประตูที่ใช้ในการสัญจรเข้า - ออก เมืองศรีสัชชนาลัยที่สำคัญ อีกประตูหนึ่ง

๑. กลุ่มโบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ ประกอบด้วย

- ศาสนสถานจำนวน 31 แห่ง

- แนวกำแพงและคูเมืองเซียงซึ่งเป็นเมืองรุ่นเก่าก่อนเมืองศรีสัชชนาลัย ความยาว ประมาณ 1.15 กิโลเมตร

- แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาเมืองศรีสัชชนาลัยซึ่งตั้งอยู่ชานกับแม่น้ำยมฝั่ง ตะวันตกจำนวน 3 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งเตาเผาบ้านเกาะน้อย แหล่งเตาเผาบ้านป่ายาง และแหล่ง เตาเผาวัดดอนลาน ซึ่งในแหล่งเตาเผาแต่ละแห่งยังประกอบด้วย โบราณสถานประเภทเตาอีก เป็นจำนวนนับร้อยแห่ง กระจายตัวกันตลอดแนวแม่น้ำยม ครอบคลุมพื้นที่ด้านทิศเหนือของเมือง ศรีสัชชนาลัยแทบจะทั้งหมด

- โบราณสถานที่สำคัญที่สุดในบริเวณนี้คือแหล่งผลิตเครื่องสังคโลก แหล่งผลิตที่มีความสำคัญคือ แหล่งเตาเผาบ้านเกาะน้อย ซึ่งเป็นที่ตั้งของเตาที่เรียกกันว่า เตาทุเรียง โดย ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 2 ตารางกิโลเมตร เครื่องสังคโลกที่เมืองศรีสัชชนาลัยนี้สามารถผลิตได้ คุณภาพที่ยอดเยี่ยมและส่งออกเป็นสินค้าออกได้มากที่สุด ชาวศรีสัชชนาลัยรู้จักผลิตเครื่องถ้วย ขามที่สามารถควบคุมความร้อนในการเผาได้มากกว่า 1000 องศา มาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 16

- อุทยานกรรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาบริเวณเกาะน้อย เมืองศรีสัชชนาลัย เป็น แหล่งผลิตที่สำคัญเพียงแห่งเดียวในเอเชียอาคเนย์ และเพียง 2 - 3 แห่งในโลก ในช่วงพุทธ ศตวรรษที่ 20 - 22 บริเวณแหล่งเตาเผาของที่นี่ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยของผู้ผลิต วัด เตาเผาแบบ ต่างๆ จำนวนมากมายซับซ้อนกันอยู่หลายสมัย เตาหลอม โลหะ ป้อนน้ำ ล้ำคลอง ถนน เพื่อการ สัญจรและขนส่งวัตถุดิบ สิ่งเหล่านี้ยังปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในเนื้อที่ประมาณ 1.5 ตาราง กิโลเมตร บนฝั่งแม่น้ำยมบริเวณบ้านหนองซ้อ เกาะน้อยและป่ายาง

- เมืองศรีสัชชนาลัยกับเครื่องสังคโลกมีความเกี่ยวข้องกับผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่ ของใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องประดับตกแต่งอาคารสถาปัตยกรรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิธีกรรม และที่อยู่อาศัยอาจแบ่งกลุ่มผู้ใช้ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ วัด คุ้ม และบ้านกลุ่ม คุ้ม ภายในเขตกำแพงเมืองศรีสัชนาลัยพบว่ามีพื้นที่ที่เป็นเขตวัดอยู่ในพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ ล้อมรอบด้วยคูน้ำและคันดินเดี่ยว พบร่องรอยการก่อสร้างอาคารประเภทเครื่องไม้จำนวน 14 หลัง หลังคามุงด้วยกระเบื้องทั้งเคลือบและไม่เคลือบ ที่เคลือบมีทั้งสีขาวเขียวหม่น เขียวมะกอกกาและ เทาบางแห่งปูพื้นด้วยกระเบื้องขาว พบเครื่องใช้เป็นจำนวนมาก เช่น ถ้วย กระปุก ชาม ขนาดต่างๆ ทั้งเคลือบและไม่เคลือบ ชนิดเคลือบผลิตจากเตาปายาง โดยเฉพาะชนิดเขียนลายใต้เคลือบด้วยสี ดำ พื้นสีฟ้าอมเทา รองลงมาไปคือ เคลือบเขียวไร่กาจากเตาเกาะน้อย

- กลุ่มวัด เครื่องสังคโลกที่นำมาใช้ในงานก่อสร้างที่มีบทบาทเด่นที่สุด คือ เครื่องประดับตกแต่ง และวัสดุจำเป็นที่จะต้องใช้ เช่น กระเบื้อง กระปุก ครอบหลังคา ออกไก่ แปและ เครื่องประดับตกแต่งเจดีย์ วิหาร โบสถ์ เครื่องสังคโลกที่ถูกผลิตมาใช้ได้แก่ ตะเกียงหรือโคมไฟทำ เป็นรูปดอกบัวตูม หรือทรงกลมยอดแหลม เจาะรูให้แสงลอดออกมา กระเบื้องกระปุกสำหรับมุง หลังคา ซ่อฟ้า ทำรูปเทพพนมหรือหน้าवल ทางหงส์ รูปมังกรคาบแก้วหรืออนาคต บราลีเคลือบ ยอดเป็นลูกแก้ว ออกไก่ หรือแป จะทำสังคโลกครอบเพื่อกันฝนตัวมังกรที่บันไดทางขึ้นพื้นปู กระเบื้องเคลือบ

- กลุ่มบ้าน กลุ่มนี้ไม่พบเครื่องประดับอาคาร พบแต่กระเบื้องดินเผาแบบเนื้อดิน ธรรมดาและเครื่องใช้ไม้สอย พวกถ้วย ชาม หม้อ ไห ครก อ่างกระปุก และตะเกียงจำนวนมาก กลุ่มโบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านทิศใต้ ประกอบด้วย

วัดพระศรีมหาธาตุ

- หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ประกอบด้วย อาคารโบราณสถานหลายแห่งที่ สำคัญคือ วิหารและปราสาท ประฐานขนาดใหญ่ซึ่งล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วทำด้วยศิลาแลงกลม ปักเรียงกัน ทับด้วยศิลาแลงรูปบัวหลังเจียด ด้านหน้าเป็นประตูมีซุ้มยอดปราสาทลายปูนปั้นรูปพระ โพธิสัตว์และนางอัปสร คล้ายสมัยของเขมร ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ที่ ผนังด้านซ้ายหลังพระประธานมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางลีลา ด้านขวาเป็นปราสาทประธานอกย ออกไปด้านหลังวิหารเป็นปราสาทประธานขนาดใหญ่ฐานชั้นแรกขององค์ปราสาทเป็นระเบียบ 3 ชั้น ด้านนอกกำแพงแก้วโบราณสถานอีกหลายแห่ง

- วัดขมขึ้น

วัดหันหน้าไปทิศตะวันออก มีวิหารอยู่ด้านหน้า ด้านหลังเป็นมณฑปประดิษฐาน พระพุทธรูปนั่ง ด้านหลังมณฑปเป็นเจดีย์ทรงระฆังคว่ำฐานสี่เหลี่ยมประกอบด้วยซุ้มทั้งสี่ด้าน จาก การขุดแต่งและขุดค้นภายในวัดนี้พบหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาตั้งแต่สมัยก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์ในพื้นที่ภายในวัด ส่วนตัววัดก็พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคารอีกอย่างน้อย 2 ครั้ง นับว่าเป็นวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองศรีสะเกษ และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษเป็นอย่างมาก ปัจจุบันมีการจัดพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งแสดง หลุมขุดค้นที่พบหลักฐานเกี่ยวกับชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่พบจัดแสดงภายในบริเวณวัด

- กลุ่มโบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตก ในพื้นที่ราบติดต่อกับเขารัง แร้งมีโบราณสถานอยู่เป็นกลุ่มหนาแน่น ซึ่งเป็นเขตศาสนสถานฝ่ายอรัญวาสีของเมืองศรีสะเกษ ประกอบด้วย ศาสนสถานจำนวน 14 แห่ง ที่สำคัญคือ มีวัดที่พระสังฆราชฝ่ายอรัญวาสีประทับอยู่

- สาธารณูปโภคประเภทคูน้ำ คันดินแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ "ถนนพระร่วง" ซึ่งเป็นถนน โบราณที่ตัดมาจัดกำแพงเพชรและสุโขทัยและเป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญของเมืองศรีสะเกษในการติดต่อค้าขายกับเมืองสุโขทัย

4.1.8.2 ความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจชุมชน

การคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้วิธีการเกี่ยวกับการคาดประมาณจำนวนประชากร คือ วิธี Linear Growth โดยทำการศึกษาอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวตั้งแต่ พ.ศ. 2539 - 2545 ตามสถิติข้อมูลของสำนักงานจังหวัดสุโขทัย แล้วทำการคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตโดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2545 เป็นฐาน อัตราการขยายตัวเท่ากับร้อยละ 3.15

ผลการคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตของจังหวัดสุโขทัยพบว่าในปี พ.ศ. 2566 คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยจะมีประมาณ 1,530,200 คน ส่วนผลการคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยในปี พ.ศ. 2566 จะมีประมาณ 995,500 คน และผลการคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษในปี พ.ศ. 2566 จะมีประมาณ 350,300 คน (ดังตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.2 การคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต

พื้นที่	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566
จังหวัดสุโขทัย	719,382	869,000	1,050,000	1,270,200	1,530,200
1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	467,463	564,700	682,200	824,000	995,500
2. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสะเกษ	165,947	199,200	240,700	290,800	350,300

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบกับบริเวณพื้นที่โครงการมีร้านค้า อาคารพาณิชย์ และสถานประกอบการในรูปแบบต่างๆ เป็นจำนวนมาก และจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการค้าและพาณิชย์กรรมเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต 10 ปี ย้อนหลัง ร้านอาหาร เครื่องดื่ม และโรงแรมเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดนับเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

4.1.8 โครงการพัฒนาของรัฐและเอกชนที่คาดว่าจะมีผลกระทบกับพื้นที่โครงการ

4.1.8.1 แผนการพัฒนาจังหวัดสุโขทัย ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549)

(ระยะที่ 1)

- แผนงานโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ
- แผนงานโครงการถ่ายโอนการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติให้แก่ท้องถิ่น
- แผนการพัฒนาแหล่งน้ำ
- แผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร งานจัดการชลประทาน
- แผนงานปรับปรุงก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงชนบท
- แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
- แผนงานพัฒนาไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- แผนงานการพัฒนาด้านการผังเมือง
- แผนงานด้านพัฒนาแรงงาน โครงสร้างพื้นฐาน
- แผนงานปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- แผนการส่งเสริมพัฒนา
- แผนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
- โครงการก่อสร้างสถานีอนามัยตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานี

อนามัย

(ระยะที่ 2)

- โครงการการก่อสร้างของโรงพยาบาลสุโขทัย
- โครงการสนับสนุนการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1.8.2 แผนการลงทุนจังหวัดสุโขทัย แนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา มีนโยบาย

ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการและโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดการลงทุนและกระจายรายได้ นับว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายในการกระจายรายได้ ออกสู่ภูมิภาคที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การให้การสนับสนุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการประเภทต่างๆ ของภาคเอกชนในด้านต่างๆ ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวตามศักยภาพในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการลงทุนและการจ้างงาน

4.1.8.3 แผนแม่บทโครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เมษายน พ.ศ. 2541 กรมศิลปากรการขึ้นทะเบียนโบราณสถานบันกรมศิลปากรนั้น ก่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมบนพื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัด การที่จังหวัดสุโขทัยมีโบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมหลงเหลือไว้ให้เป็นที่เชิดหน้าชูตาประจักษ์แก่สายตานักท่องเที่ยว ฉะนั้นถ้าประชาชนต้องการพัฒนาให้เกิดในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองเก่า จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากกรมศิลปากรเสียก่อน ยกเว้นแต่จะเป็นการพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางด้านอนุรักษ์พื้นที่สำคัญ ดังนั้นกรมศิลปากรจึงมีแผนย้ายชุมชนออกนอกเขตกำแพงเมืองไปทางด้านตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ และจำกัดการพัฒนาในเรื่องของกิจกรรมอุตสาหกรรมเนื่องจากเกรงว่าจะก่อให้เกิดทัศนวิสัยและภูมิทัศน์ที่ขัดต่อสถานที่อันทรงคุณค่า นับเป็นแผนที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดิน

4.1.8.4 แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อดึงดูดให้ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวประเทศไทยตามสถานที่ต่างๆ ประกอบกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย เป็นสถานที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศ ดังนั้น จึงเป็นการย้ำถึงความสำคัญและคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม การพัฒนาพื้นที่ศึกษาควรสอดคล้องกับแผนดังกล่าว

4.1.8.5 แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549) เทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย และพัฒนาเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย

4.1.8.6 ด้านระบบบำบัดน้ำเสียและระบบจัดการมูลฝอย แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการด้านการจัดการน้ำเสีย, ขยะมูลฝอย แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ลำปาง, พะเยา, แพร่, สุโขทัย) พ.ศ. 2547 - 2549 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 ลำปาง สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1.8.7 ด้านระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม จังหวัดสุโขทัย ได้กำหนดโครงการหลักๆ ที่ช่วยแก้ปัญหา น้ำท่วมไว้ดังนี้

อำเภอศรีสัชนาลัย

- บริเวณแม่น้ำยม โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้และลดปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำยม ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ลำ อ่างเก็บน้ำห้วยไร่ อ่างเก็บน้ำห้วยปากคู และอ่างเก็บน้ำห้วยทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่ฝั่งตะวันตกแม่น้ำยม คือ โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ เพื่อเก็บกักน้ำบริเวณฝั่งตะวันตก มิให้ไหลลงไปรวมแม่น้ำยมอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ จังหวัดสุโขทัยยังมีโครงการอื่นๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหา คือ

- โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำบ้านหาดสะพานจันทร์ ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสวรรคโลก โดยโครงการก่อสร้างที่ 7 สำนักงานพัฒนาแหล่งน้ำที่ 1 เป็นผู้รับผิดชอบ โครงการงบประมาณก่อสร้างประมาณ 700 ล้านบาท กรมชลประทานเสนอตั้งงบประมาณปี พ.ศ. 2545 ซึ่งอยู่ระหว่างการแปรญัตติ โครงการดังกล่าวเป็นโครงการสำคัญของจังหวัดซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในแม่น้ำยมได้ในระดับหนึ่ง และได้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรประมาณ 65,000 ไร่ ใช้ระยะเวลาการก่อสร้างประมาณ 2 ปีครึ่ง เมื่อก่อสร้างเสร็จสามารถผันน้ำไปเก็บกักไว้บึงมาก บึงสวย และระบายน้ำในช่วงฤดูฝนไปยังเส้นทางคลองแม่น้ำยมสายเก่า เพื่อลดปริมาณน้ำที่จะไหลเข้าสู่ตัวเมืองสุโขทัย

- ขุดลอกหนอง บึง ได้แก่ บึงมาข บึงสวย เพื่อผันน้ำแม่น้ำยมไปเก็บกักไว้ในบึง และเพื่อใช้ในฤดูแล้งได้อีกทางหนึ่ง

- โครงการขุดลอกคลองแม่น้ำยมสายเก่า ซึ่งโครงการดังกล่าวมีระยะทางประมาณ 88 กิโลเมตร บริเวณเหนือประตูระบายน้ำบ้านหาดสะพานจันทร์ อำเภอสวรรคโลก แนวลำคลองยาวไปจนถึงอำเภอกงไกรลาศ

นอกจากนี้ สำนักงานโยธาธิการ (เดิม) ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา (บริษัท พอล คอนซัลแตนท์ จำกัด) ดำเนินการศึกษาโครงการป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนของจังหวัดสุโขทัย เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2546

ทั้งนี้ข้อมูลต่างๆ ทางด้านการป้องกันน้ำท่วม ที่ปรึกษายังไม่สามารถรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ เช่น กรมชลประทาน เนื่องจากติดขัดในขั้นตอนการขออนุมัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่แจ้งว่า ยินดีจะให้ข้อมูลทั้งหมดที่ทางสำนักงานชลประทานได้รวบรวมไว้ แต่ต้องรอการอนุมัติจากกรมชลประทานก่อน

ตารางที่ 4.3 แสดงโครงการชลประทานที่กำลังก่อสร้างและที่จะก่อสร้างใน
ขนาดที่มีผลกระทบกับพื้นที่โครงการ

ลำดับ ร.	โครงการ	สถานที่ตั้ง	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปีที่ ดำเนินการ (พ.ศ.)
1	ขนาดกลาง ช่วงเก็บน้ำห้วยทรง	ต.บ้านดึก อ.ศรีสัชนาลัย	4,500	6	2546- 2550
2	ช่วงเก็บน้ำแม่คงต่าย	ต.ตลิ่งชัน อ.บ้านด่านลานหอย	5,300	13	2545- 2555
3	ช่วงเก็บน้ำห้วยแม่รำพัน	ต.ตลิ่งชัน อ.บ้านด่านลานหอย	5,800	11.4	2545- 2550
4	ขนาดใหญ่ ประตูระบายน้ำแม่ซ้ายม (บ้านหาดสะพานจันทร์)	ต.ป่ากุมเกาะ อ.สวรรคโลก	65,500	13.05	2545- 2550

4.1.9 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ

ในเขตพื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายในเชิงการบริหารจัดการควบคุมกำกับดูแล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดีในการอยู่อาศัย โดยความร่วมมือของประชาชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีอยู่หลายฉบับดังนี้

การกำจัดลพิษและเสรีภาพของประชาชน

4.1.9.1 กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

การวางและจัดทำผังพื้นที่เฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีรายละเอียดการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งจำแนกเป็นประเภทกิจกรรม และกำหนดแนวเขตที่ดินออกเป็นประเภทหรือย่าน พร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐานและข้อกำหนดที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรืออนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารนั้น เป็นการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่วางผังเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินหรืออนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารนั้น เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่วางผังเฉพาะ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ให้กระทำได้ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ สามารถจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ ไม่เป็นการริดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่วางผังเมืองเฉพาะโดยรอบบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 46 ให้นุบุคคลซึ่งรวมกัน เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนหมายถึงประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตโครงการและบริเวณโดยรอบมีสิทธิในการร่วมกันรักษาและพัฒนาพื้นที่ทำของตนเอง ร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ดูแลในพื้นที่นั้นๆ

4.1.9.2 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

ก. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 บัญญัติให้อำนาจอธิบดีกรมศิลปากร ประกาศในราชกิจจานุเบกษาขึ้นทะเบียนโบราณสถานใด ในพื้นที่วางผังเมืองเฉพาะได้ตามที่อธิบดีกรมศิลปากรจะเห็นสมควรและให้อำนาจกำหนดที่ดินตามที่เห็นสมควรเป็นเขตโบราณสถาน โดยให้ถือเป็นโบราณสถานด้วยก็ได้ ประกาศกรมศิลปากรดังกล่าวนี้อธิบดีจะเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ โดยให้กระทำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเช่นกัน

ข. ภายในเขตโบราณสถาน ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารเว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมศิลปากร

ค. ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ องค์กรบริหารส่วนตำบลมีอำนาจตามมาตรา 71 ในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ง. พื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่ในเขตตำบลเมืองเก่าอยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ส่วนพื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือ ศรีสัชนาลัย ท่าชัย หนองอ้อ และสารจิตร

4.1.9.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายซึ่งมีลักษณะการจัดระเบียบควบคุมและส่งเสริม การอนุรักษ์ และการพัฒนาเชิงกายภาพโดยมาตรา 18 ได้ให้อำนาจกรมโยธาธิการและผังเมือง หรือท้องถิ่น สามารถดำเนินการวางผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะเองได้ ซึ่งการประกาศใช้ผังเมืองรวมให้ออกกฎกระทรวง และการประกาศใช้ผังเมืองเฉพาะให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ ในกระบวนการจัดทำผังเมืองเท่านั้น ได้เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงหรือเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ได้มาก และสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ได้ตามขั้นตอนด้วย

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย โดยมีรายละเอียดหรือองค์ประกอบครบถ้วนตามมาตรา 28 แห่ง พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 หรือจะขอให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะก็ได้ ผังเมืองเฉพาะจะต้องสอดคล้องกับผังเมืองรวม ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ในพื้นที่ประมาณ 30 ตารางกิโลเมตร

การบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ มีระยะเวลาการบังคับใช้ได้ไม่เกินห้าปี

4.1.9.4 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น และแต่กรณีประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศกระทรวงมหาดไทย) กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในพื้นที่บริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นการชั่วคราว ภายในกำหนดหนึ่งปีและให้ออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น (ผ่านสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ภายในกำหนดที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นมีผลใช้บังคับ หากไม่ดำเนินการให้ประกาศกฎกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.9.5 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นกฎหมายลักษณะให้อำนาจการบริหารจัดการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พื้นที่ส่วนใหญ่ที่เป็นชุมชนเมืองจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเทศบาลเมืองเก่าและเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย โดยมีหน้าที่ตามมาตรา 50 ดังนี้

- รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูล

ฝอยและสิ่งปฏิกูล

- ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- ส่งเสริมการพัฒนาดุริยธรรมของเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาข้างต้น เทศบาลตำบลมีอำนาจตราเทศบัญญัติ ตามมาตรา 60 เพื่อใช้เป็นกฎหมายในการบริการจัดการ และควบคุมกำกับดูแลในเรื่องต่างๆ ได้ โดยไม่ขัดแย้งต่อบทกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ ซึ่งในเทศบัญญัตินั้นจะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเป็นกว่าหนึ่งพันบาท

4.1.9.6 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

ก. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นกฎหมายลักษณะการบริหารจัดการโดยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบล ตามมาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งตามมาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัด

มูลฝอยสิ่งปฏิกูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

การได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของเพื่อพัฒนาพื้นที่ผังเมืองเฉพาะ

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีรายละเอียดเกี่ยวกับระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนและที่อุปกณ์ ซึ่งอยู่ในพื้นที่เอกชนเป็นเจ้าของ การได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่น เพื่อก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานให้กระทำโดยการเวนคืน

ข. พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530

ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานเวนคืน ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน เพื่อทำการสำรวจเพื่อเวนคืน ราคาที่ดินที่จะต้องชดเชย และฯลฯ ได้เวนคืนที่ดินของเอกชนในแนวถนนหรือที่อุปกณ์นั้น จะต้องจัดทำรายละเอียดเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย จำนวนพื้นที่ดินจะต้องถูกเวนคืนราคาที่ดินที่จะต้องชดเชย และฯลฯ พร้อมเสนอเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อขอจัดสรรงบประมาณและกำหนดระยะเวลาการก่อสร้างได้ทันที

ค. พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.2547

การพัฒนาที่ดินให้เกิดความสวยงาม หรือให้เป็นไปตามผังเมืองที่วางไว้ สิ่งสำคัญคือต้องสามารถจัดระเบียบแปลงที่ดินใหม่ได้ พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่บริเวณนั้นๆ โดยให้ประชาชนนำที่ดินมาร่วมกันพัฒนาจึงเป็นการเตรียมพื้นที่และพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ให้เป็นตามผังเมืองเฉพาะที่วางไว้ได้ซึ่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2547 แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ภายภาพ

4.2.1 ประชากร

4.2.1.1 จำนวนประชากร

พื้นที่โครงการวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยทั้งหมด และพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองค้อ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำยมที่ต่อเนื่องจากเทศบาลศรีสัชนาลัยไปทางด้านเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และ 1201 ที่ขนานไปกับแม่น้ำยม คือ พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 8 บ้านปางย่าน หมู่ที่ 5,6 บ้านเกาะน้อย หมู่ที่ 2 บ้านคลองปากเจ้า หมู่ที่ 4 บ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ หมู่ที่ 1 บ้านปายาง ตำบลศรีสัชนาลัยในปี พ.ศ. 2546 มีประชากร จำนวน 14,272 คน เมื่อรวมกับประชากรบริเวณโดยรอบเทศบาลศรีสัชนาลัยที่อยู่ในเขตวางผังเมืองเฉพาะอีกราว 1,470 คน ทำให้ประชากรในเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและพื้นที่โดยรอบเท่ากับ 15,742 คน

การคาดการณ์ประชากรในอนาคต ในเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะใช้แบบจำลองเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Model) โดยมีแนวความคิดพื้นฐานว่าการเติบโตของประชากรในพื้นที่ชุมชนโดยรอบที่ตั้งอยู่อย่างต่อเนื่องจากเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยภายใต้สมมติฐานที่ว่า ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะดำเนินต่อไปได้ในอนาคต ผลการคาดการณ์ประชากรในอนาคตของเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ในปี พ.ศ.2566 จะมีประชากรอยู่ราว 21,900 - 22,400 คน (ดังตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ผลการคาดการณ์ประชากรในอนาคตเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและพื้นที่โดยรอบ

พ.ศ.	ประชากรในอนาคตเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และพื้นที่โดยรอบ	
	เปรียบเทียบจากฐานจังหวัด	เปรียบเทียบจากฐานอำเภอ
2551	21,600	21,700
2556	21,700	21,950
2561	21,800	22,100
2566	21,900	22,400

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1.2 โครงสร้างประชากรและครัวเรือน

จากบทที่ 3 ในปี พ.ศ.2545 จังหวัดสุโขทัยมีประชากรเพศหญิงมากกว่าประชากรเพศชาย ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และเทศบาล เมื่อพิจารณาโครงสร้างอายุ ประชากรระดับจังหวัด อำเภอ และเทศบาล มีลักษณะของพีระมิดประชากรเป็นแบบพีระมิดฐานแคบ สัดส่วนฐานขยายออกแล้วเข้าลาดชันขึ้นสู่ยอด แสดงถึงประชากรในกลุ่มวัยเจริญพันธุ์มีจำนวนมาก

4.2.2 เศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจชุมชน

อาชีพหลักของชุมชนในเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีลักษณะใกล้เคียงกับเขตวางผังเมืองเฉพาะบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กล่าวคือนอกเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย ประชากรจะมีอาชีพหลักอยู่ในภาคเกษตร ได้แก่ การทำนา และปลูกพืชไร่โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วเขียว ข้าวโพด อ้อย รวมทั้งอาชีพของประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเช่นกันเนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก โดยพืชในเขตเทศบาลจะเน้นการปลูกพืชล้มลุกในตระกูลถั่วรวมถึงพืชผักสวนครัวตามฤดูกาล นอกจากนี้จะมีการประกอบอาชีพทางการค้าและการบริการขนาดเล็ก - ขนาดกลางที่ใช้ทุนในการดำเนินการไม่มากนัก โดยพบว่ามีร้านค้าพาณิชย์จำนวนมาก 10 แห่ง ร้านทองรูปพรรณหลายโบราณจำนวน 10 ร้าน ทางด้านอุตสาหกรรมพบว่า มีโรงสีข้าวขนาดใหญ่ 1 แห่ง อู่ซ่อมรถยนต์จำนวน 6 แห่ง บังกะโล 10 ห้อง 1 แห่ง และบังกะโล 17 ห้อง 1 แห่ง รายได้ประชากรและครัวเรือนในปี พ.ศ.2545 พบว่าประชากรมีรายได้ต่อหัว 32,178 บาท/ปี โดยรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม รองลงมาคือการค้าส่งค้าปลีก

4.2.3 สังคม

วิถีชีวิตประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการ ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย และมากกว่าร้อยละ 98 นับถือศาสนาพุทธ ลักษณะของชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ ระเบียบประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามที่คนในพื้นที่วางผังเมืองเฉพาะให้ความสำคัญ คือการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ และเทศกาลลอยกระทงอันเป็นประเพณีที่มีต้นกำเนิดจากพื้นที่วางผัง

4.2.4 กายภาพ

โครงสร้างชุมชนของบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะพบว่า ศูนย์กลางชุมชนหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชนหลักพื้นที่โครงการจะอยู่บริเวณชุมชนบ้านท่าชัยทางตอนใต้ของพื้นที่โครงการฝั่งเมืองเฉพาะ โดยชุมชนบ้านท่าชัยฝั่งตะวันออก (แม่น้ำยม) จะเป็นที่ตั้งของตลาดสดท่าชัย ร้านค้าพาณิชย์ หน่วยงานราชการ อาทิ สถานีดับเพลิง สำนักงาน ไปรษณีย์ โรงเรียน สถานีอนามัย และ สถานีทดลองพืชสวนบ้านท่าชัย ส่วนบ้านท่าชัยฝั่งตะวันตกจะเป็นชุมชนขนาดเล็กที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลักและมีอาชีพทางด้านหัตถกรรม เป็นอาชีพรอง อาชีพชุมชนบ้านวังยายมาก จะเป็นแหล่งผลิตเครื่องประดับเงินและผ้าทอพื้นเมือง และพบว่าเกษตรกรที่อยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่นอกเขตวางผัง ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยมจะเป็นชุมชนเกษตรกรรมขนาดเล็กกระจายอยู่นอกเขตเมืองเก่า ศรีสัตนาลัย

4.3 ระบบโครงสร้างพื้นฐาน

4.3.1 ระบบคมนาคมขนส่ง

4.3.1.1 โครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งโดยรอบพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาลัย (พื้นที่โครงการ) จะเป็นการเดินทางโดยทางถนนทั้งหมด โดยประกอบไปด้วย ถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนสายย่อย ดังนี้

ก. ถนนสายหลัก (Arterial Road)

ถนนสายหลักทำหน้าที่เป็นถนนที่ใช้สำหรับเข้าออกพื้นที่โครงการเป็นหลัก และสามารถรองรับปริมาณจราจรโดยเน้นความคล่องตัวของกระแสจราจรเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่โครงการประกอบไปด้วยถนนสายหลักจำนวน 3 เส้น ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1294

ข. ถนนสายรอง (Collector Road)

ถนนสายรองทำหน้าที่เป็นถนนที่รวบรวมปริมาณจราจรที่ออกจากภายในพื้นที่ย่อยของโครงการ แล้วกระจายต่อไปยังถนนสายหลักเพื่อเดินทางออกนอกพื้นที่โครงการต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งเป็นถนนที่แบ่งเบาปริมาณจราจรที่เข้าสู่พื้นที่โครงการทางถนนสายหลัก ให้กระจายไปต่อไปยังถนนสายย่อยเพื่อเข้าสู่ภายในพื้นที่ย่อยๆ อย่างเป็นระบบต่อไป โดยถนนสายรองจะยังคงเน้นที่ความคล่องตัวเป็นหลัก แต่ได้เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงถนน (Accessibility) มากขึ้นกว่าถนนหลัก เพื่อให้ถนนสามารถรองรับความต้องการในการเดินทางของชุมชนได้มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่โครงการประกอบไปด้วยถนนสายรอง 3 เส้น ได้แก่ ถนนริมแม่น้ำยมบ้านวังยายมากถนนริมแม่น้ำยมที่ผ่านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ถนนสายย่อย (Local Road)

ถนนสายย่อยทำหน้าที่เป็นถนนที่รองรับการสัญจรของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การเดินทางระยะสั้นภายในชุมชนและการเดินทางเข้าออกชุมชน จึงเป็นถนนที่เน้นเรื่อง ความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ (Accessibility) มากกว่าเรื่องความคล่องตัวของกระแสจราจร (Mobility) การจราจรบนถนนสายย่อยจึงเป็นการจราจรที่ใช้ความเร็วต่ำ ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ โครงการประกอบไปด้วยถนนสายย่อยจำนวนมาก อาทิเช่น ถนนเทศบาลศรีสังขาลย์ ถนนหน้า วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ เป็นต้น

การขนส่งผู้โดยสารในพื้นที่ ระหว่างเขตอุทยานศรีสังขาลย์ กับตัวอำเภอเมือง สุโขทัยจะเป็นรถยนต์โดยสารประจำทางสาย สุโขทัย-ศรีสังขาลย์ ออกจากสถานีรถโดยสารใน เขตอำเภอเมืองให้บริการทุกวัน

4.3.1.2 ปริมาณการจราจร

จากการสำรวจปริมาณจราจรเมื่อปี พ.ศ.2547 พบว่า ปริมาณจราจรในชั่วโมง สูงสุด (Peak Hour Traffic Volume) ของถนนในพื้นที่โครงการแสดงดังแผนที่ 4.14 โดย รายละเอียดของปริมาณจราจรบนถนนสายสำคัญมีดังนี้

ปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุด (Peak Traffic Volume)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 เป็นถนนที่มีปริมาณจราจรสูงสุดในพื้นที่ โครงสร้างโดยมีปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุดประมาณ 350 pcu ต่อชั่วโมง สภาพการจราจร โดยทั่วไปไม่หนาแน่น โดยมีอัตราส่วนของปริมาณจราจรต่อความจุ (V/C) อยู่ระหว่าง 0.10-0.20 ดังแสดงในตารางที่ 4.6 และแผนที่ 4.15

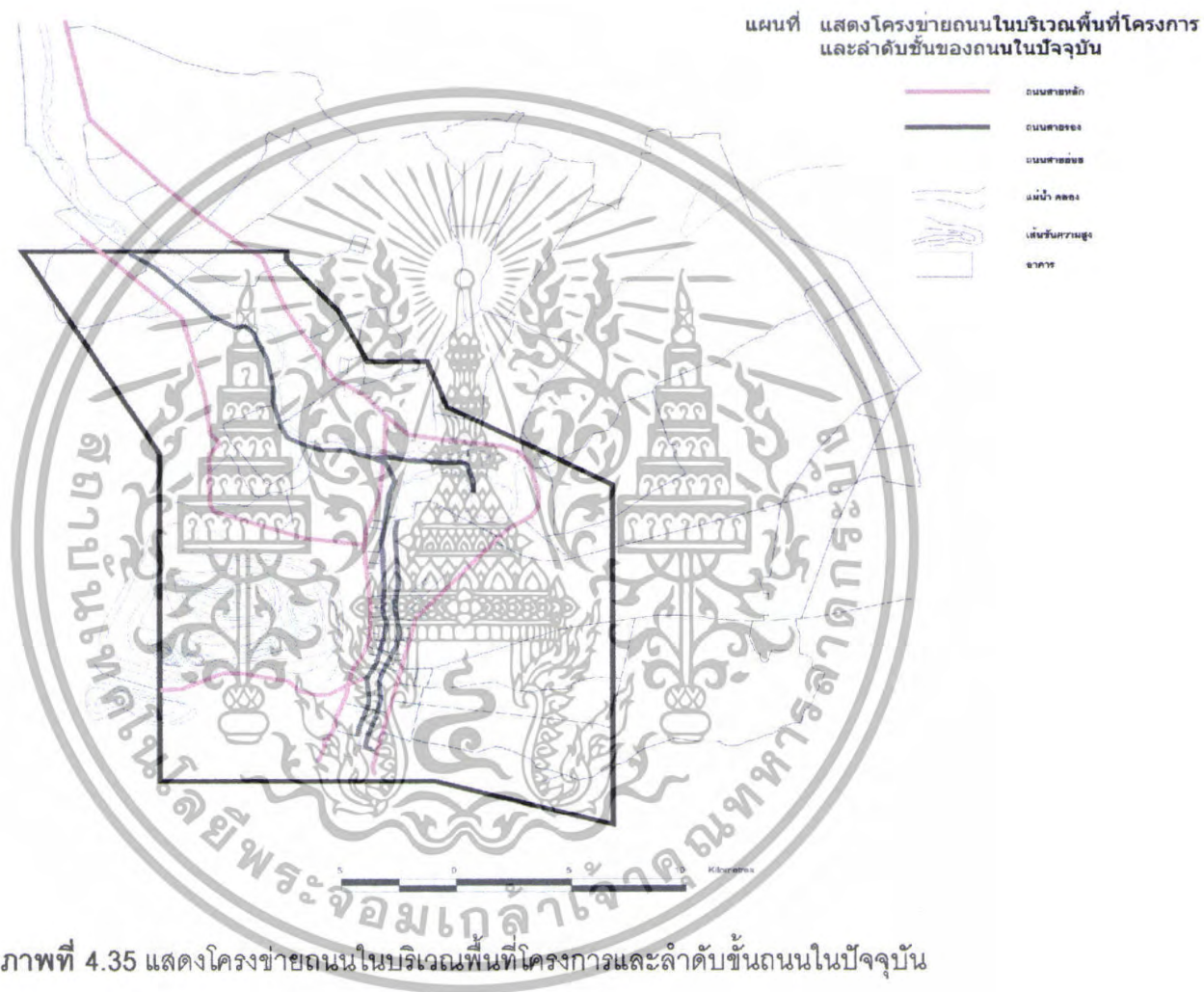
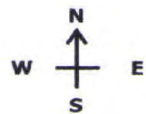
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 เป็นถนนที่มีปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุด ประมาณ 155 pcu ต่อชั่วโมง สภาพการจราจรโดยทั่วไปค่อนข้างเบาบาง โดยมีอัตราส่วนของ ปริมาณจราจรต่อความจุ (V/C) น้อยกว่า 0.10 ดังแสดงในตารางที่ 4.6 และแผนที่ 4.15

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1294 เป็นถนนที่มีปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุด ประมาณ 130 pcu ต่อชั่วโมง สภาพการจราจรโดยทั่วไปค่อนข้างเบาบาง โดยมีอัตราส่วนของ ปริมาณจราจรต่อความจุ (V/C) น้อยกว่า 0.10 ดังแสดงในตารางที่ 4.6 และแผนที่ 4.15

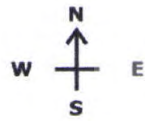
ถนนเทศบาลบ้านท่าชัยริมแม่น้ำยม

- ถนนเทศบาลบ้านท่าชัย เป็นถนนที่มีปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุดประมาณ 150 pcu ต่อชั่วโมง สภาพการจราจรโดยทั่วไปไม่หนาแน่น โดยมีอัตราส่วนของปริมาณจราจร ต่อความจุ (V/C) อยู่ระหว่าง 0.10-0.20 ดังแสดงในตารางที่ 4.6 แผนที่ 4.35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.35 แสดงโครงข่ายถนนในบริเวณพื้นที่โครงการและลำดับชั้นถนนในปัจจุบัน



แผนที่ แสดงปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุด
บริเวณพื้นที่โครงการ



ภาพที่ 4.36 แสดงปริมาณจราจรในชั่วโมงสูงสุดบริเวณพื้นที่โครงการ

ตารางที่ 4.5 ลักษณะทางกายภาพของถนนในพื้นที่โครงการและความพอเพียง
ของโครงข่ายถนนในปัจจุบัน

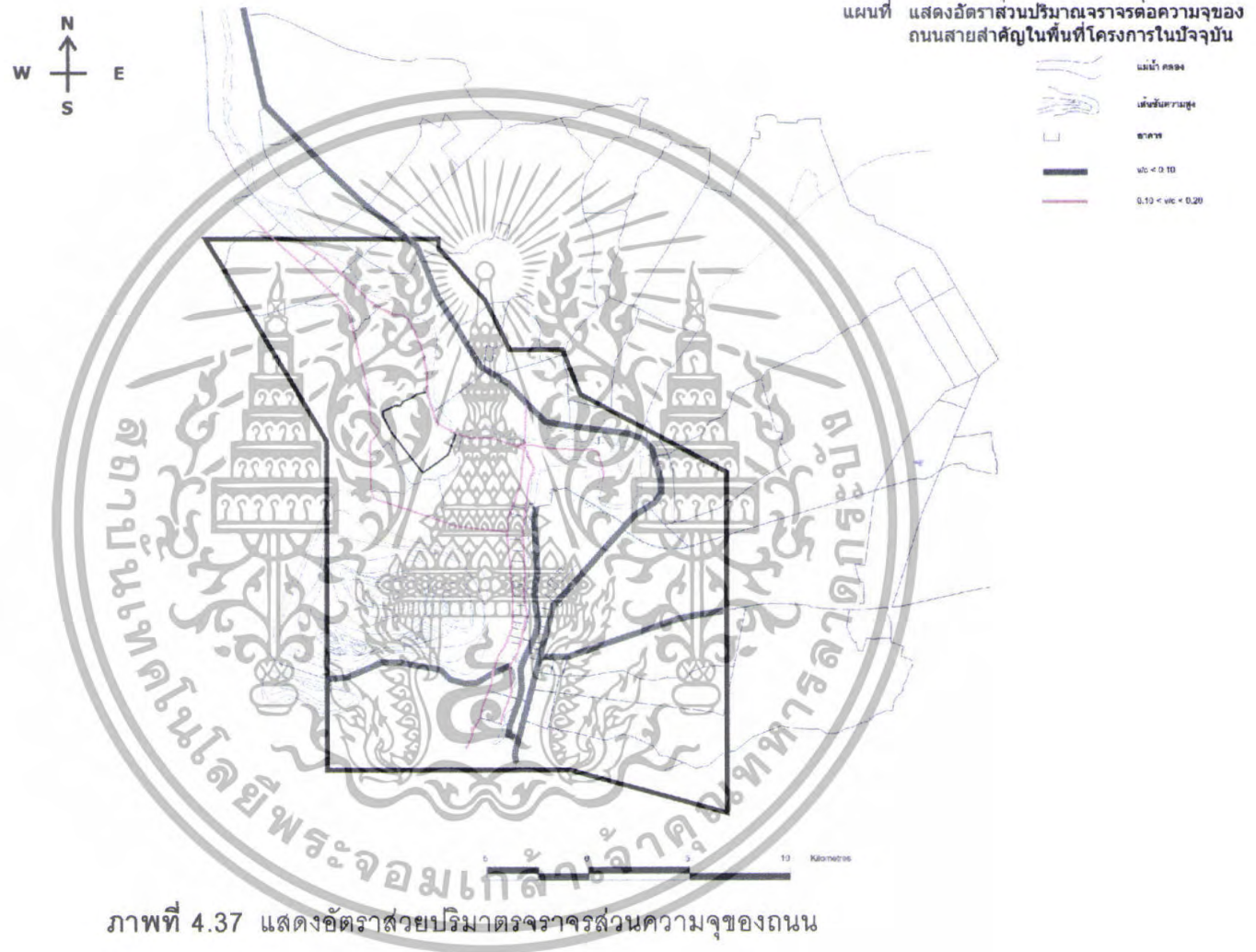
ทางหลวง/ถนน	จำนวน ช่อง จราจร	ความ กว้าง ช่อง จราจร (ม.)	ไหล่ ทาง (ม.)	ลำดับชั้น ของถนน	ความจุ (pcu/ ช่อง จราจร)	ความจุ (pcu/ สองทิศ ทาง)	ปริมาณ จราจร สูงสุด (pcu/ ชั่วโมง)	อัตราส่วน ปริมาณ จราจร ต่อความ จุ
ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 101	2	3.00	2.00	สายหลัก	1,200	2,400	352	0.36
ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1201	2	3.00	1.50	สายหลัก	1,000	2,000	156	0.19
ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1294	2	3.00	1.50	สายรอง	1,000	2,000	130	0.16
ถนนเทศบาลบ้านท่าชัย ริมแม่น้ำยม	2	2.00	-	สายย่อย	500	1,000	150	0.37

พิจารณาในภาพรวม สรุปได้ว่าสภาพการจราจรปัจจุบันบนถนนในพื้นที่โดยรอบ
อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีความหนาแน่นปานกลางบนถนนสายหลัก แต่ถนนสายรอง
และถนนสายย่อยถือว่าปริมาณจราจรเบาบาง โดยสามารถรองรับปริมาณจราจรทั้งการสัญจร
ในพื้นที่ของชาวบ้านและการสัญจรของนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่พื้นที่ได้โดยไม่เกิดปัญหาการจราจร
ติดขัด

การคาดการณ์ปริมาณจราจรในอนาคต (Traffic Forecast)

ปริมาณจราจรบนถนนโครงการในปีอนาคตประกอบไปด้วยการเพิ่มขึ้นของ
ปริมาณจราจรแบบปกติ (Normal Traffic Growth) และการเพิ่มขึ้นของปริมาณจราจร
เนื่องมาจากมีการพัฒนาในพื้นที่โครงการซึ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการเดินทางใหม่เพิ่มขึ้น
(Induced Traffic) ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลปริมาณจราจรบนถนนสายหลักในพื้นที่โครงการ
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ถึง พ.ศ. 2546 และแสดงเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณจราจรเฉลี่ยต่อปี
ดังแสดงในตารางที่ 4.7 ซึ่งพบว่า อัตราการเพิ่มของปริมาณจราจรบนถนนสายหลักในพื้นที่
โครงการโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 4.8% ต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ตารางที่ 4.6 ปริมาณจราจรบนทางหลวงสายหลักในพื้นที่โครงการที่สำรวจ
โดยกรมทางหลวง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2546

ทางหลวง แผ่นดิน หมายเลข	หลัก กม.	ชื่อสายทาง	2541	2542	2543	2544	2545	2546	อัตราการ เพิ่ม(%ต่อ ปี)
101	1+800	ต่อเขตเทศบาลสวรรค โลก-ศรีสังขาลัย	7,780	6,025	5,927	6,967	5,136	5,756	-5.9%
1113	40+000	ทางหลวงหมายเลข 1048-ชะเลียง	323	850	1,208	1,546	1,380	1,507	12.1%
1201	6+000	แยกทางหลวง หมายเลข 1201 (หนองช้าง)-ศรีสังข าลัย	312	454	393	852	418	614	14.5%
1294	11+500	เมืองเก่า - อุทยาน แห่งชาติศรีสังขาลัย	985	858	1,195	1,262	1,379	1,189	3.8%
1305	1+000	บ.หนองอ้อ-บ.สาร จิตร์	1,201	1,272	1,807	1,342	1,941	2,072	11.5%
รวมทั้งพื้นที่			10,601	9,459	1053	11,969	10,254	1,113	4.8%

ที่มา: กรมทางหลวง

หมายเหตุ: ปริมาณจราจรข้างต้นไม่รวมรถจักรยานยนต์

นอกจากนี้ ที่ปรึกษาฯ ยังได้เปรียบเทียบอัตราการขึ้นของปริมาณจราจรที่ได้จากสถิติดังกล่าวข้างต้นกับอัตราการเพิ่มปริมาณจราจร ที่ได้มาจากสูตรการคำนวณที่เสนอโดยกองวางแผน กรมทางหลวง ซึ่งได้นำผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมมาพิจารณาหาอัตราการเพิ่มของปริมาณจราจรต่อปีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ

- จากการคาดการณ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัดในช่วงปี พ.ศ.2544-2564

โครงการ LTP2 โดยกรมทางหลวง พ.ศ.2545

- จากตัวเลขคาดการณ์จำนวนประชากรในช่วงปี พ.ศ.2544-2564 โครงการ LT

โดยกรมทางหลวง พ.ศ. 2545

- จากการคำนวณโดยที่ปรึกษาโดยใช้ข้อมูลรายได้ครัวเรือนรายอำเภอจากการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับข้อมูลการคาดการณ์ ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัด

- จากการคำนวณโดยที่ปรึกษา

- จากรายงานการศึกษาเรื่อง การคาดคะเนอัตราการเพิ่มของปริมาณการจราจร ปี 1992-2011 โดยฝ่ายวางโครงการกองวางแผน กรมทางหลวง มกราคม 2536

จากตารางที่ 4.6 พบว่าในช่วง พ.ศ.2546-2551 มีอัตราการเพิ่มของปริมาณจราจรต่อปี ประมาณ 5.2% และมีแนวโน้มลดลงจนถึงประมาณ 3.8% ในช่วง พ.ศ. 2561-2566 เนื่องจากอัตราการเพิ่มของประชากรและรายได้เฉลี่ยต่อหัวในอนาคตมีแนวโน้มลดลง และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มของปริมาณจราจรที่ได้จากสถิติการสำรวจปริมาณจราจรโดยกรมทางหลวงในช่วงปี พ.ศ.2541-2546 พบว่ามีอัตราการเพิ่มที่ใกล้เคียงกัน (4.8% ต่อปี) ด้วยเหตุนี้ที่ปรึกษาจึงพิจารณาใช้การคาดการณ์ปริมาณจราจรในอนาคตตามการคำนวณเชิงเศรษฐกิจและสังคมดังแสดงในตารางที่ 4.8 ข้างต้น

4.3.1.3 บริการด้านการคมนาคมขนส่ง (Mode)

บริเวณโดยรอบพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีบริการให้เช่าจักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการขี่จักรยานชมโบราณสถาน โดยคิดค่าบริการวันละ 20 บาท รวมถึงบริการให้เช่ารถจักรยานยนต์ โดยคิดค่าบริการวันละ 200 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขับรถยนต์ส่วนตัวมาเอง สามารถจอดรถได้ที่ภายในอุทยานฯ ขณะที่บริการรถโดยสารระหว่างอำเภอและระหว่างจังหวัด มีบริการอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารสวรรคโลก ซึ่งอยู่ห่างจากบริเวณอุทยานฯ ประมาณ 15 กิโลเมตร สำหรับการเดินทางโดยทางรถไฟ พบว่าสถานีรถไฟที่อยู่ใกล้ที่สุดคือสถานีรถไฟสวรรคโลกซึ่งอยู่ห่างจากอุทยานฯ ไปประมาณ 12 กิโลเมตร ขณะที่การเดินทางโดยทางอากาศพบว่า สนามบินที่อยู่ใกล้ที่สุดคือ สนามบินสุโขทัยอำเภอสวรรคโลก ซึ่งอยู่ห่างออกไปราว 15 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1.4 ผลสรุปการประเมินความเพียงพอของบริการด้านคมนาคม (ดูตารางที่ 4.6 ประกอบ)

จากผลการวิเคราะห์บริการด้านคมนาคมและขนส่งของพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2566) พบว่า ถนนส่วนใหญ่ในปัจจุบันสามารถรองรับปริมาณการจราจรได้จนถึงปี พ.ศ.2566 โดยไม่เกิดปัญหาการจราจรติดขัด นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่อุทยานฯ ยังได้ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินเท้า และได้เตรียมพื้นที่สำหรับจอดแล้วจร (Park and Ride) สำหรับผู้ที่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล แต่ในขณะเดียวกันยังสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้โดยไม่เกิดปัญหาการจราจรติดขัด

อย่างไรก็ตาม การให้บริการด้านระบบขนส่งสาธารณะโดยรอบพื้นที่อุทยานฯ ยังถือว่าไม่เพียงพอในปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางภายในพื้นที่อุทยานฯ และการเดินทางระหว่างพื้นที่อุทยานฯ กับพื้นที่ใกล้เคียง เช่น เทศบาล สถานีขนส่งผู้โดยสาร สถานีรถไฟสวรรคโลก เป็นต้น ดังนั้น จึงเสนอให้มีการเพิ่มปริมาณรถสองแถวในเส้นทางอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยไปยัง สถานีขนส่งผู้โดยสาร สถานีรถไฟสวรรคโลก และสนามบินสุโขทัยให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังขาดการให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยในพื้นที่อุทยานฯ โดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังอุทยานฯ สุโขทัยต้องเดินทางหลายต่อ ซึ่งไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร

4.3.1.5 สภาพปัญหาโดยรวม

การจัดลำดับชั้นของถนนในบริเวณรอบพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยไม่ชัดเจน เช่น ถนนสายย่อยที่อยู่รอบโบราณสถานสามารถต่อเชื่อมเข้าถนนสายหลักได้ทันที โดยไม่ผ่านถนนสายรอง

ก. ถนนพระร่วง ซึ่งเป็นถนนเศรษฐกิจในสมัยโบราณขาดการเชื่อมต่อในบางช่วง ทำให้การเชื่อมโยงระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยขาดช่วงไป

ข. ทางเข้าออกของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยสับสน และมีสะพานที่ใช้ข้ามแม่น้ำยมสำหรับรถยนต์เพียงแห่งเดียว ทำให้ไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเที่ยวชมทั่วบริเวณ เพราะต้องกลับมาข้ามสะพานเดิมตอนขากลับ ที่มีรถบรรทุกผ่านพื้นที่ที่เป็นโบราณสถานซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับโบราณสถานเนื่องจากมีความสั่นสะเทือนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ไม่มีทางจักรยานในบริเวณพื้นที่โครงการต่างๆ ที่มีบริการให้เช่าจักรยานเพื่อชมโบราณสถาน ทำให้นักท่องเที่ยวต้องขี่จักรยานปะปนไปกับรถยนต์และรถบรรทุกที่วิ่งผ่านพื้นที่โครงการ ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายได้

ง. ขาดป้าย เครื่องหมายและสัญลักษณ์จราจร โดยเฉพาะบริเวณทางแยกและทางโค้ง

จ. ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่ได้มาตรฐานระหว่างสถานีขนส่งและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเองไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร และบางครั้งถูกขูดรีดค่าโดยสารจากผู้ให้บริการที่ไม่ได้ขออนุญาตจากทางขนส่งจังหวัดสุโขทัย

ฉ. สะพานแขวนที่ใช้สำหรับข้ามแม่น้ำยม มีสภาพที่ทรุดโทรม ไม่เหมาะแก่การใช้รถจักรยานยนต์ในการสัญจร และมีความกว้างของสะพานที่แคบ โดยเฉพาะเวลาใช้ร่วมกับคนเดินเท้า อาจทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย

4.3.1.6 แนวทางแก้ไข

เสนอให้มีการจัดลำดับชั้นของถนนในบริเวณโครงการใหม่ โดยเปลี่ยนทางเข้าออกหลักอุทยานฯ ใหม่ ซึ่งกำหนดให้เข้าออกที่ด้านตะวันออกแทนการเข้าออกด้านเหนือที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ก. จำกัดการใช้รถบรรทุก รถยนต์ส่วนบุคคลและรถโดยสารท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการเดินเท้าและทางจักรยาน โดยจัดให้มีที่จอดรถขนาดใหญ่เพียงพอ

ข. เสนอให้มีการสร้างทางเท้าและทางจักรยานที่แยกการเดินทางของคนเดินเท้าและคนขี่จักรยานออกจากถนนที่ให้รถยนต์สัญจร รวมทั้งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้ทางเท้าและทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ

ค. จัดให้มีบริการรถรับส่งระหว่างสถานีขนส่งผู้โดยสาร สถานีรถไฟ และสนามบินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางมายังพื้นที่โครงการ และเป็นการส่งเสริมให้ลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลการเดินทางเข้าสู่พื้นที่โครงการ

ง. เสนอให้มีการปรับปรุงถนนสายย่อยเพื่อรองรับชุมชนบริเวณพื้นที่ที่เป็นที่พักอาศัยของชุมชน

4.3.2 สาธารณูปโภค

4.3.2.1 ระบบไฟฟ้า

ปัจจุบันอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีความต้องการใช้ไฟฟ้า ประมาณ 2 MW. ในปี พ.ศ.2568 จะมีความต้องการใช้ไฟฟ้า ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4.7 การคาดการณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าในปี พ.ศ.2568

ประมาณการความต้องการใช้ไฟฟ้า ปี พ.ศ.2568		
ที่	รายการ	กำลังไฟฟ้า (MW.)
1	ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย	2.50
2	ย่านพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง	0.17
3	ย่านพาณิชย์กรรม	2.00
4	ย่านสถาบันราชการ สาธารณูปการ	24.05
5	ย่านอุตสาหกรรม	0.93
6	ย่านโบราณสถาน	0.20
	รวม	29.85

ปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ได้ดำเนินการปักเสา พาดสาย รับกระแสไฟฟ้า จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ผ่านสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อยสุโขทัย จ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับผู้ใช้ไฟเต็มพื้นที่ และสามารถขยายเขตระบบจำหน่ายและติดตั้งหม้อแปลงเพิ่มเติมตามความต้องการในอนาคตได้อย่างไม่มีปัญหา

4.3.2.1 ระบบสื่อสารโทรคมนาคม

ปัจจุบันอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และจังหวัดสุโขทัยมีความต้องการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ประมาณ 15,200 เลขหมาย ในปี พ.ศ.2568 อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จะมีความต้องการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ดังตารางข้างล่างนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 การคาดการณ์ความต้องการการใช้โทรศัพท์ในปี พ.ศ.2568

ประมาณการความต้องการใช้ไฟฟ้า ปี พ.ศ.2568		
ที่	รายการ	เลขหมาย
1	ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย	569
2	ย่านพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง	75
3	ย่านพาณิชย์กรรม	2273
4	ย่านสถาบันราชการ สาธารณูปการ	2733
5	ย่านอุตสาหกรรม	19
6	ย่านโบราณสถาน	4
	รวม	5714

ปัจจุบันบริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการ พาดสาย ไปกับเสาไฟฟ้าของ กฟภ. เต็มพื้นที่ มีจำนวนเลขหมายรวมทั้งสิ้น 19,100 เลขหมาย และสามารถขยายเขตบริการโทรศัพท์พื้นฐานและติดตั้งตู้ชุมสายเพิ่มเติมตามความต้องการในอนาคตได้อย่างไม่มีปัญหา

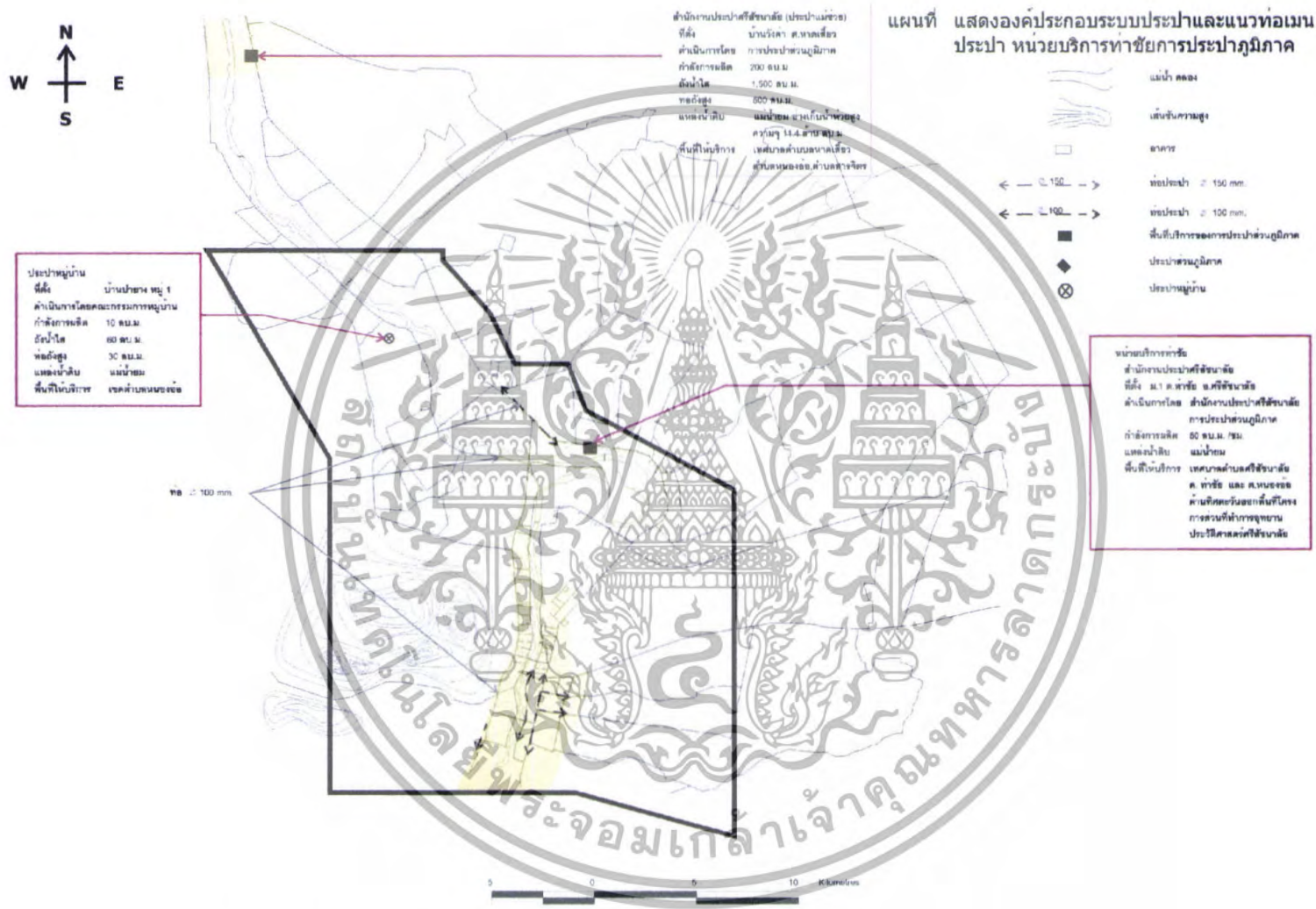
ก. การประปา

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.3.2 พบว่า ในพื้นที่โครงการให้บริการประปาของการประปาส่วนภูมิภาค หน่วยบริการทำชัยเป็นหลัก กำลังการผลิต 50 ลบ.ม./ชม. ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำยม มีผู้ใช้น้ำ 1,775 ราย (ปี พ.ศ.2544) คิดเป็นประชาชนที่ได้รับบริการจำนวน 7,100 คน แผนที่ 4.16 แสดงองค์ประกอบระบบประปาในพื้นที่และแนวท่อเมนประปา หน่วยบริการทำชัย การประปาส่วนภูมิภาค

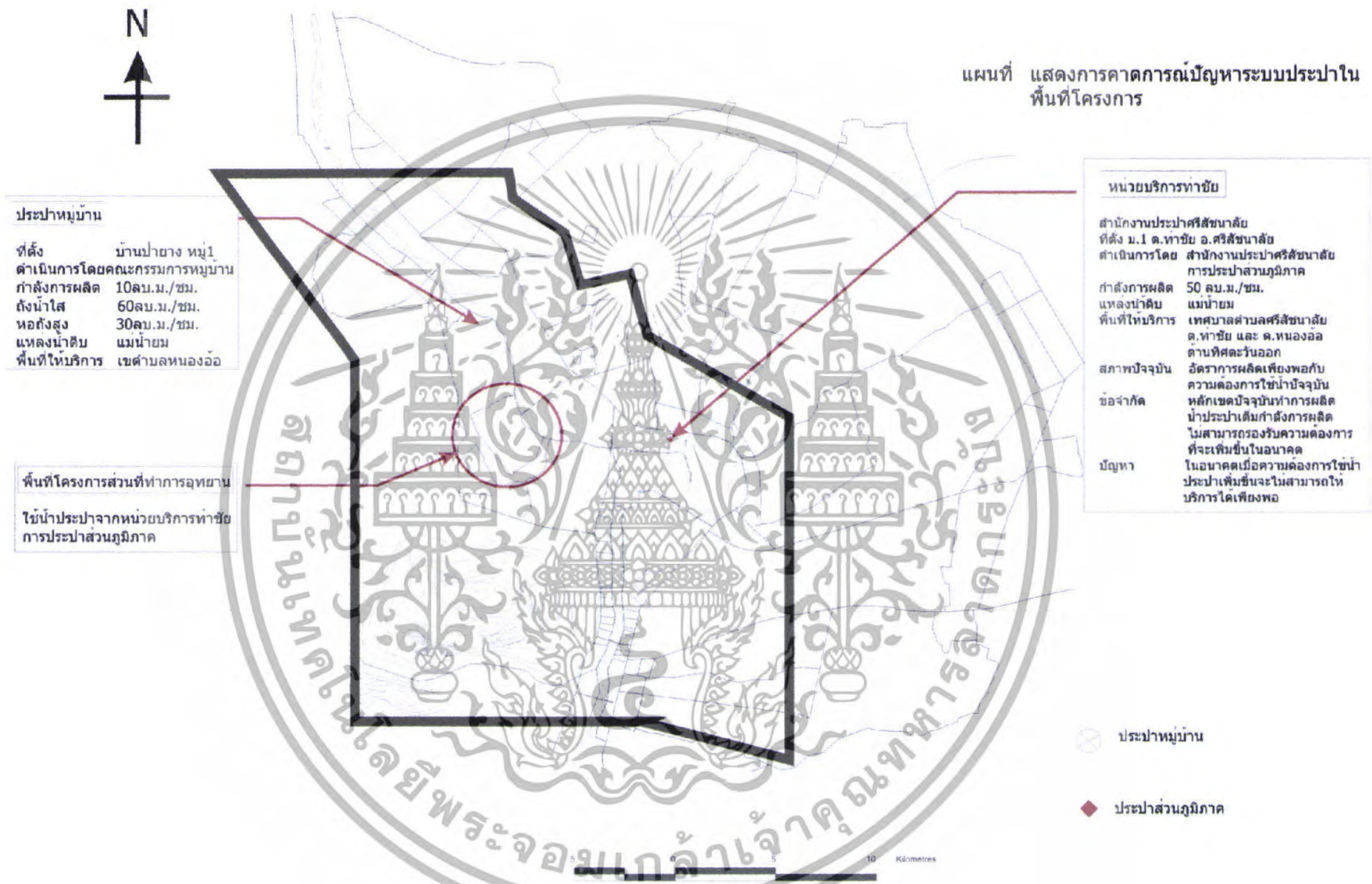
ข. ปัญหา

ปัจจุบันการให้บริการน้ำประปาในพื้นที่โครงการของการประปาส่วนภูมิภาคยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณในการเดินท่อขยายเขตการให้บริการ และที่หน่วยบริการทำชัยปัจจุบันมีการให้บริการน้ำประปาประมาณ 700 ลบ.ม./วัน (กำลังการผลิต 1,200 ลบ.ม./วัน) มีประชาชนได้รับบริการจำนวน 7,100 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลศรีษะนาถ ซึ่งการให้บริการดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในปัจจุบัน (ความต้องการใช้น้ำ 2,181 ลบ.ม./วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.38 แสดงองค์ประกอบระบบประปาและแนวท่อเมน ประปา



ภาพที่ 4.12 แสดงการคาดการณ์ปัญหาในระบบประปาในพื้นที่โครงการ

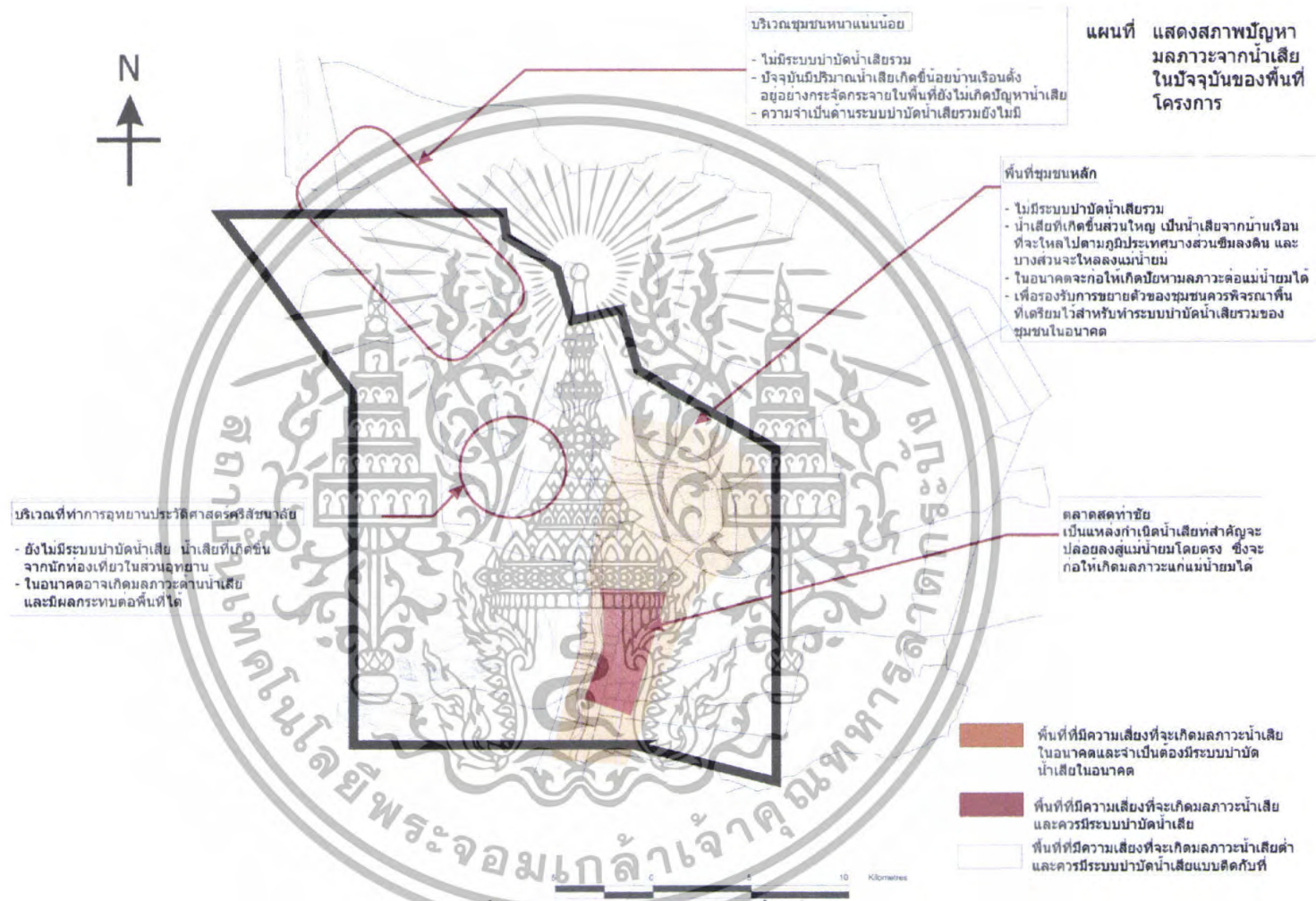
ค. ศักยภาพ

ระบบผลิตประปาสำนักงานประปาศรีษะนาถซึ่งเป็นประปามะขาย ระยะทางจากหน่วยบริการทำชัยประมาณ 13 กิโลเมตร มีกำลังการผลิต 200 ลบ.ม./ชม. สามารถรองรับความต้องการใช้น้ำได้ถึง 4,800 ลบ.ม./วัน ปัจจุบันมีการให้บริการน้ำประปาประมาณ 1,900 ลบ.ม./วัน มีศักยภาพในการรองรับการใช้น้ำในอนาคตได้อีกประมาณ 2,900 ลบ.ม./วัน สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำได้ทั้งสิ้นประมาณ 11,428 ราย (อัตราการใช้ประปา 140 ลิตร/คน/วัน) ซึ่งหากมีการเดินท่อส่งน้ำประปาจากสำนักงานประปาแห่งนี้มาเชื่อมต่อกับระบบจ่ายน้ำของหน่วยบริการทำชัย จะทำให้สามารถให้บริการน้ำประปาได้อย่างเพียงพอในพื้นที่โครงการ

- ระบบบำบัดน้ำเสีย

ปัจจุบันในพื้นที่โครงการยังไม่มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน รวมทั้งในส่วนของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะนาถ น้ำเสียจากสิ่งปฏิกูลของอาคารบ้านเรือนจะไหลลงบ่อเกรอะหรือบ่อซึม ก่อนซึมลงดินหรือระบายตามสภาพภูมิประเทศเป็นการลดความสกปรกระดับหนึ่งก่อน ส่วนน้ำเสียจากกิจกรรมอื่นจะไหลระบายลงท่อ ร้าง คือระบายน้ำ และไหลไปตามสภาพภูมิประเทศ บางส่วนจะซึมลงดิน และบางส่วนจะไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ผ่านการบำบัด

ปัจจุบันพื้นที่โดยรวมยังไม่มีปัญหามลภาวะที่เกิดขึ้นจากน้ำเสียให้เห็นอย่างเด่นชัด เนื่องจากชุมชนยังไม่หนาแน่นมากนัก และบ้านเรือนค่อนข้างกระจัดกระจาย หนาแน่นเป็นบางพื้นที่ยกเว้นในพื้นที่ที่มีชุมชนหนาแน่นในเขตเทศบาลตำบลศรีษะนาถ และตลาดสดทำชัยเริ่มจะมีปัญหามลภาวะด้านน้ำเสียปรากฏให้เห็น ซึ่งในอนาคตอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในระดับที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแหล่งน้ำได้จึงควรพิจารณาเรื่องการจัดการน้ำเสียที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมพื้นที่ต่อไป

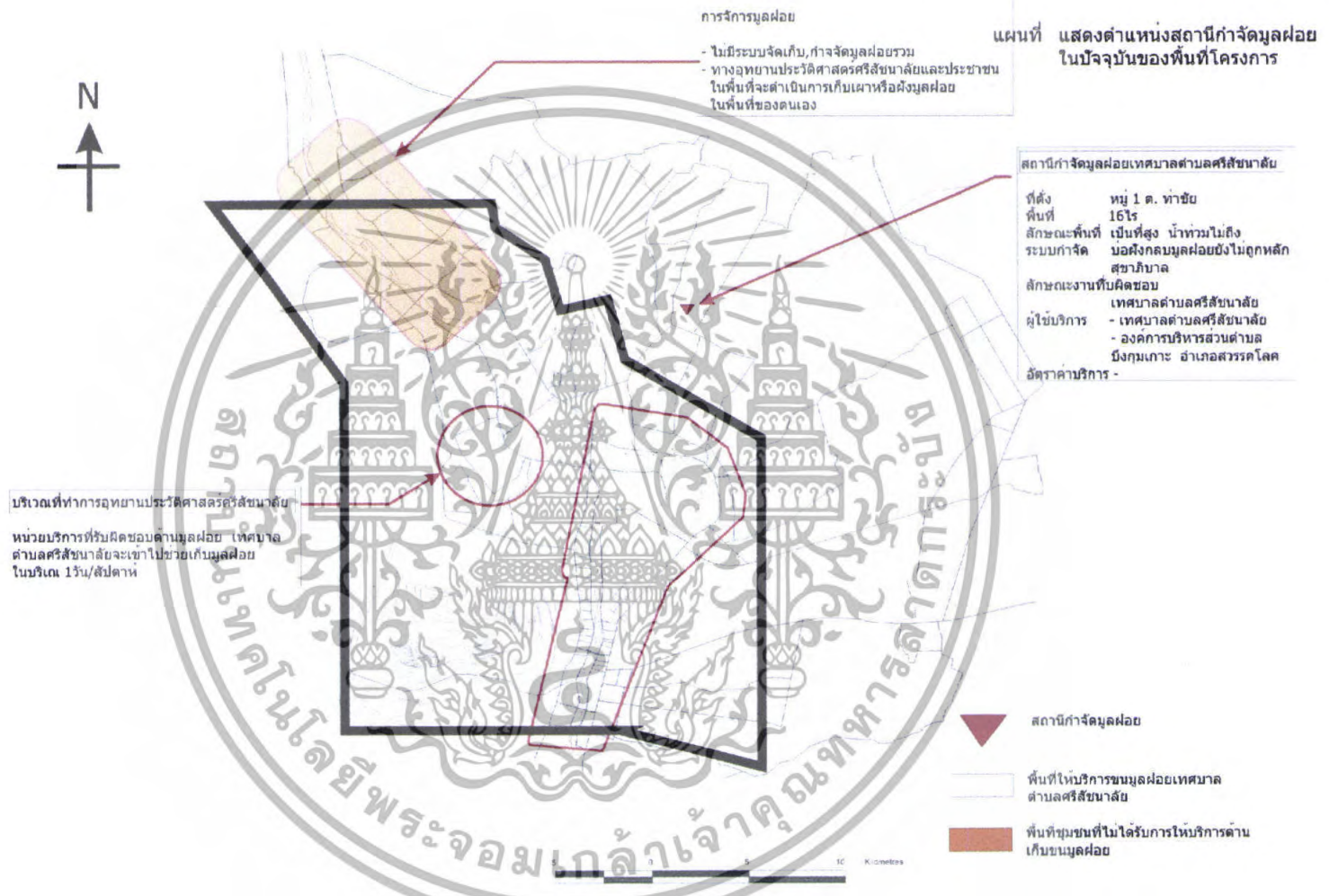


ภาพที่ 4.40 แสดงสรุปภาพปัญหามลภาวะน้ำเสียในปัจจุบันในบริเวณพื้นที่

ง. ระบบการจัดการมูลฝอย

พื้นที่โครงการมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักด้านการจัดการมูลฝอย คือ เทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ มีการให้บริการจัดเก็บมูลฝอยโดยรถเก็บขนมูลฝอยจำนวน 2 คัน (รูปที่ 4.43) ดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์ และขนไปทิ้งยังสถานีกำจัดมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ (สภาพดังรูปที่ 4.44) ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลท่าชัย ห่างจากชุมชนประมาณ 3 กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ 9.2 ไร่ แต่สถานีกำจัดมูลฝอยดังกล่าวยังไม่ได้รับการออกแบบให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวในภายหลัง ตำแหน่งสถานีกำจัดมูลฝอยและพื้นที่ให้บริการดังแสดงในแผนที่ 4.19 มีปริมาณมูลฝอยที่นำไปกำจัดประมาณ 15 ตัน/วัน ปัจจุบันองค์การบริหารตำบลบึงกุ่มเกาะอำเภอสุวรรณภูมิจะนำมูลฝอยที่เก็บขนได้มาทิ้งยังสถานีกำจัดมูลฝอยแห่งนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



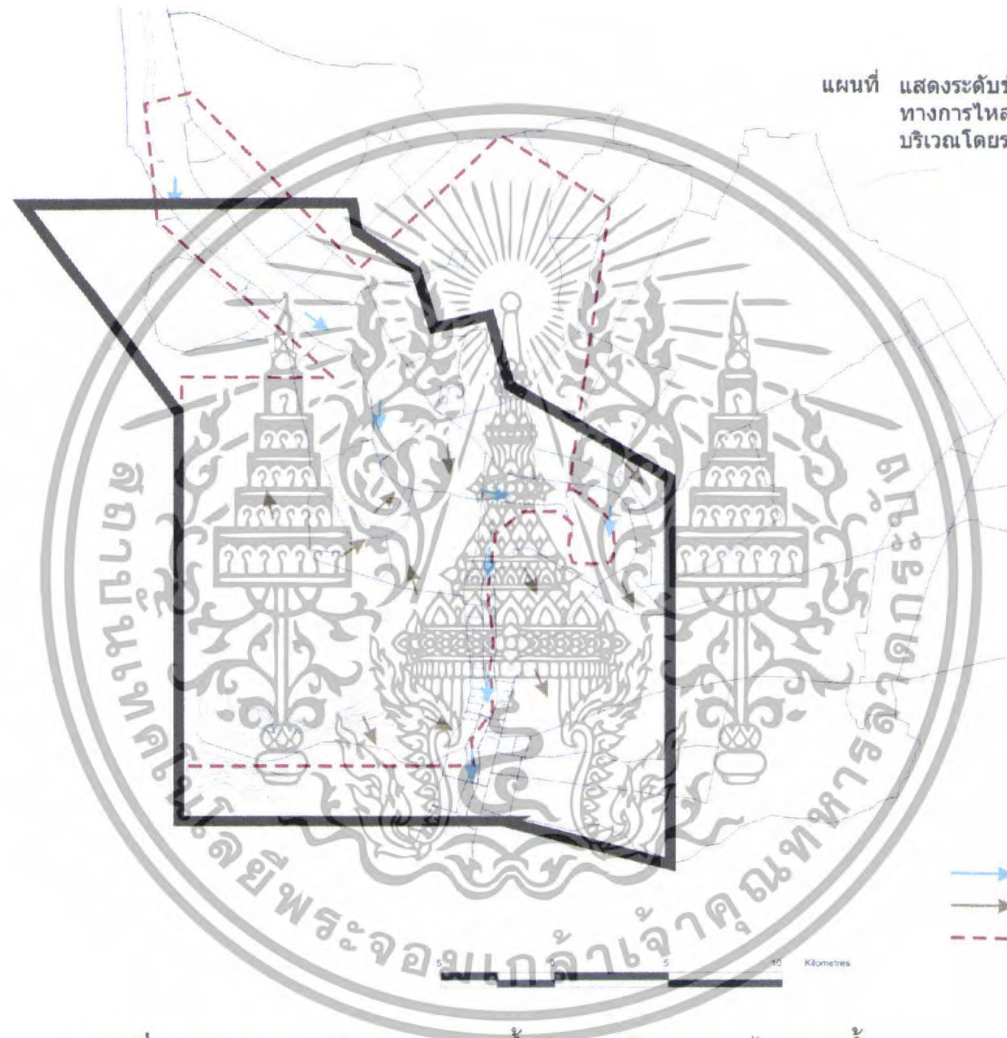
ภาพที่ 4.41 แสดงตำแหน่งสถานที่กำจัดขยะในปัจจุบันของโครงการ

๑. ปัญหา




ปัญหาหลักในการจัดการมูลฝอยในพื้นที่ได้แก่การขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินการไม่มีการจัดการมูลฝอยอย่างเป็นระบบครบวงจรมีปริมาณมูลฝอยตกค้างตามสถานที่ต่างๆ เนื่องจากความสามารถในการเก็บขนมูลฝอยของเทศบาลตำบลศรีสังขาลย์ไม่ครอบคลุมพื้นที่ ระบบกำจัดมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องหลักสุขภาพิบาล ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา คือ น้ำเสีย เนื่องจากกรกองมูลฝอยบนพื้นเมื่อฝนตกจะทำให้เกิดน้ำเสียไหลลงสู่แหล่งน้ำทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ เป็นแหล่งพาหะนำโรค เนื่องจากเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และปัญหาเหตุรำคาญและความไม่น่าดูจากการเก็บมูลฝอยไม่หมด หรือไม่มีการฝังกลบทำให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน ตลอดจนปัญหาด้านทัศนียภาพอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ในอนาคต

- ระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม

พื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขาลย์ มีแม่น้ำยมไหลผ่านพื้นที่โครงการ ลำน้ำช่วงนี้จะมีความกว้างและลึก ที่สถานีวัดน้ำแก่งหลวง ความกว้างของท้องน้ำ 25 เมตร ความกว้างของตลิ่ง 170 เมตร ความลึกประมาณ 10 เมตร ความลาดชันของท้องน้ำประมาณ 1:2,800 ความจุของลำน้ำบริเวณนี้ประมาณ 2,000 ลบ.ม./วินาที พื้นที่บนฝั่งขวาของแม่น้ำยมเป็นภูเขาเตี้ย ๆ หลายลูกลาดเทลงมายังแม่น้ำยม ระดับความสูงของพื้นดินประมาณ +70.00 ม.รทก. ถึง +250.00 ม.รทก. ทางด้านใต้เป็นที่ลุ่มมีหนองแม่ระวิงแต่ระดับพื้นที่ยังสูงกว่าระดับตลิ่งแม่น้ำยม ลำน้ำในพื้นที่ย่านฝั่งขวาของแม่น้ำยมนี้จะไหลจากทางเหนือลงใต้แล้วไหลลงแม่น้ำยมในเขตอำเภอสุวรรณคโลกหรืออำเภอที่อยู่ตอนล่างลงไป พื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม จะลาดเทจากแม่น้ำยมไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ แผนที่ 4.20 แสดงทิศทางการไหลของลำน้ำและทิศทางการลาดเทของผิวดิน จากข้อมูลของสถานีตรวจอากาศอำเภอศรีลำโโรง ซึ่งเป็นสถานีตรวจวัดที่ใกล้พื้นที่โครงการมากที่สุด (ตารางที่ 4.12) ฝนจะตกหนักตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่วงเวลาที่น้ำหลาก สถิติข้อมูลที่สถานีวัดน้ำบ้านแก่งหลวงอำเภอ ศรีสังขาลย์ ข้อมูลปี พ.ศ.2495-2540 อัตราการไหลสูงสุดเฉลี่ย 1,274 ลบ.ม./วินาที ซึ่งน้อยกว่าความจุของลำน้ำแม่น้ำยมบริเวณนี้มาก จึงไม่เกิดปัญหาน้ำท่วม



แผนที่ แสดงระดับชั้นความสูง พื้นดินและทิศทางการไหลของลำน้ำในพื้นที่โครงการบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีขรภูมิ

-  ทิศทางการไหลของน้ำ
-  แนวทิศทางการไหลของน้ำบนผิวดิน
-  พื้นที่อุทยาน

ภาพที่ 4.42 แสดงระดับความสูงของพื้นดินและทิศทางการไหลของน้ำ

4.3.2 สาธารณูปการ

4.3.2.1 สถานศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการแก่ชุมชนในระดับประถมศึกษาจำนวน 9 แห่ง และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ซึ่งสามารถรองรับและให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนได้ในระดับหนึ่ง และจากมาตรฐานของรัศมีการให้บริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาประมาณ 1-2 กิโลเมตร และรัศมีการให้บริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประมาณ 2.5 กิโลเมตร (ที่มา: คู่มือฝึกปฏิบัติการวางผังเมืองรวม, กรมโยธาธิการและผังเมือง) ซึ่งจะเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่โครงการ รัศมีการให้บริการของสถาบันการศึกษาพอเพียงต่อการให้บริการชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต(ดูแผนที่ 4.42 ประกอบ)

4.3.2.2 นันทนาการ

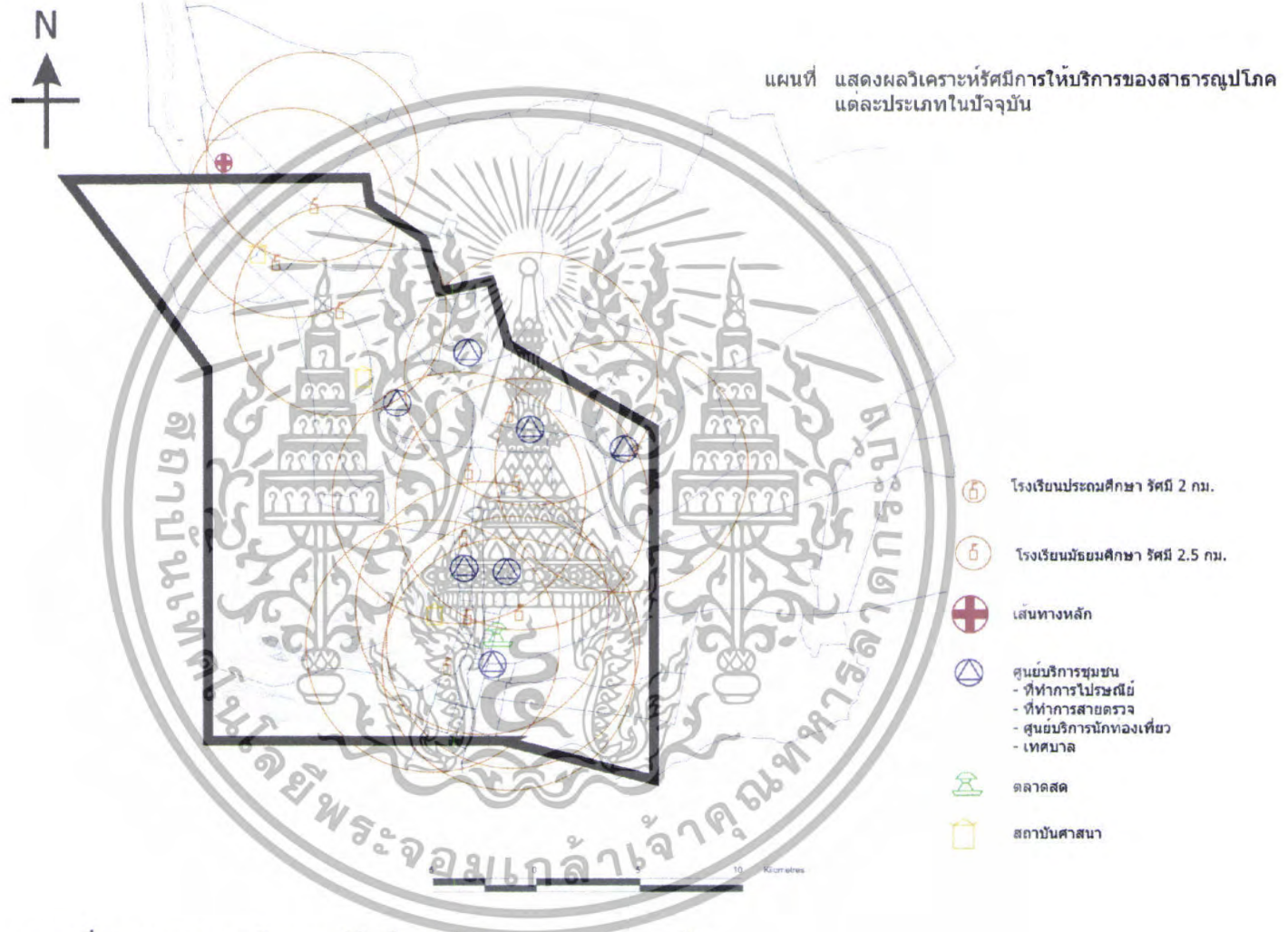
บริเวณพื้นที่โครงการขาดแคลนสนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย และสวนสาธารณะ ตามมาตรฐานสวนหย่อม สนามเด็กเล่น มีรัศมีการให้บริการ 0.5 กิโลเมตร สวนสาธารณะสนามกีฬา รัศมีการให้บริการ 1.5 – 2 กิโลเมตร ที่มา: คู่มือฝึกปฏิบัติการวางผังเมืองรวม ฉะนั้นจึงควรจัดเตรียมสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ และสนามกีฬาไว้รองรับประชากร

4.3.2.3 สาธารณสุข

บริเวณพื้นที่โครงการมีสถานอนามัย จำนวน 2 แห่ง คือ สถานอนามัยตำบลท่าชัยและสถานอนามัยตำบลศรีสันดาลย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีรัศมีการบริการของสถานอนามัยทั้ง 2 แห่งสามารถรองรับประชากรทั้งตำบลได้อย่างเพียงพอ

4.3.2.4 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ที่ทำการสายตรวจบริเวณพื้นที่โครงการมีที่ทำการสายตรวจท่าชัยไว้คอยให้บริการประชาชน ซึ่งนับว่าเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งตามมาตรฐาน ควรมีสถานีตำรวจ 1 แห่ง ที่มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 5,000-10,000 ไร่ รองรับความแน่นประชากรไม่เกิน 10 คน/ไร่ ที่มา: คู่มือฝึกปฏิบัติการวางผังเมืองรวม



ภาพที่ 4.43 แสดงผลวิเคราะห์รัศมีการให้บริการของสาธารณูปโภค

4.3.2.5 สาธารณูปการอื่น ๆ

ที่ทำการไปรษณีย์บริเวณพื้นที่โครงการมีที่ทำการไปรษณีย์ 1 แห่ง ที่เพียงพอต่อการให้บริการแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต (มาตรฐาน ที่ทำการไปรษณีย์ 1 แห่งรองรับประชากร 25,000-50,000 คน)

4.3.2.6 ตลาดสด

บริเวณพื้นที่โครงการมีตลาดสดเทศบาล 1 แห่ง ซึ่งตามมาตรฐานการวางผังเมือง พบว่าภายในชุมชนควรมีตลาดสดอย่างน้อย 1 แห่ง จึงนับว่าพอเพียงกับความต้องการแต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันพบว่าตลาดสดมีสภาพเก่าและคับแคบ ฉะนั้นจึงควรมีการขยายหรือปรับปรุงตลาดสดเดิม หรือจัดหาดตลาดสดแห่งใหม่ นอกจากนี้สาธารณูปการอื่น ๆ ได้แก่ บริเวณพื้นที่โครงการมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยบริการประปา ไว้คอยให้บริการชุมชน

จากผลการวิเคราะห์การให้บริการด้านสาธารณูปการภายในพื้นที่โครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริการสาธารณูปการสูง ได้แก่ บริเวณชุมชนท่าชัยทางตอนใต้ของพื้นที่โครงการในเขตเทศบาลเมืองศรีสัชนาลัยทั้งสองฝั่งแม่น้ำยม ซึ่งเป็นพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนบ้านวังยายมาก ชุมชนบ้านปายาง และชุมชนบ้านเกาะน้อย นอกเหนือจากพื้นที่ข้างต้น เป็นบริเวณที่มีศักยภาพการให้บริการสาธารณูปการที่ค่อนข้างต่ำ

บทที่ 5

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนอนุรักษ์และปรับปรุงศูนย์กลางชุมชนตำบลศรีคีรีชนาลัย โดยคำนึงถึงสาเหตุของปัญหาในด้านต่างๆคือ ด้านกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและความเสื่อมถอยของตำบลศรีคีรีชนาลัยที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาหลักมี 5 ข้อดังนี้

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของย่านการค้าและการท่องเที่ยวตำบลศรีคีรีชนาลัย คือ สภาพอาคารมีความเสื่อมโทรม และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ปัญหาขยะมูลฝอย ความไม่เป็นระเบียบของแผนป้ายโฆษณาและสายไฟ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อทัศนียภาพบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในตำบลศรีคีรีชนาลัยแล้วยังส่งผลกระทบต่อ การเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองศรีคีรีชนาลัยและชุมชน

2. ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินเนื่องจากอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่ที่มีความหนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำจึงขาดพื้นที่โล่งว่าง หรือ พื้นที่สาธารณะสำหรับใช้เป็นพื้นที่นันทนาการสำหรับประชาชนในชุมชน และการขยายตัวของชุมชนเมือง

3. ปัญหาด้านการท่องเที่ยวปัญหาระบบการสัญจรในบริเวณตลาดห้วยรอการเข้าถึงไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง การเข้าถึงแหล่งโบราณสถานนั้นทำได้ยากมาก คนในชุมชนถูกบังคับให้เข้า - ออกในบริเวณที่จำกัดขาดความเป็นอิสระในการท่องเที่ยว และขาดการเชื่อมโยงกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอื่นๆ ของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

4. ปัญหาย่านพาณิชยกรรมบริเวณริมถนน มีความเสื่อมโทรมด้านสิ่งก่อสร้าง และความเป็นระเบียบของอาคารร้านค้า ที่จอดรถ เป็นต้น ซึ่งต้องปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเป็นศูนย์กลางการค้าของชุมชนและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ปัญหาการบุกรุกพื้นที่นั้นส่วนใหญ่ในตัวชุมชน ซึ่งเทศบาลศรีษะนาถลัยปลูกสร้างที่พักในที่ดินราชพัสดุ แต่พบว่ามีการรุกกล้าเข้าไปในเขตโบราณสถาน โบราณวัตถุ พบว่ารุกล้มโบราณสถานเป็นแหล่งสำคัญเฉพาะ การบุกรุกพื้นที่ หนึ่งคือการรุกกล้าบริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ มีการสร้างบ้านเรือนทั้งที่ไม่ใช่พื้นที่เอกชน จึงต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ต่อไป

ดังนั้นจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนในการปรับปรุงชุมชนตำบลศรีษะนาถลัยและแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อรองรับการขยายด้านการท่องเที่ยวและการขยายตัวของชุมชนในอนาคตโดยมีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพื้นที่ศึกษา 3 ระบบดังนี้คือ

1. การปรับปรุงโดยการอนุรักษ์ (Conservation)
2. การปรับปรุงโดยการบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation)
3. ระบบการสร้างใหม่ (Clearance)

5.1.1 ความมุ่งหมายของการปรับปรุง (Goal)

ความมุ่งหมายของการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนบริเวณอ่างเก็บน้ำ และบริเวณหน้าทางเข้าโบราณสถานเพื่อการท่องเที่ยวจากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนดังนี้

5.1.1.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ศึกษา บริเวณ ด้านทางเข้าบริเวณเมืองเก่าสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในตำบลศรีษะนาถลัย และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจัดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนพาณิชยกรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

5.1.1.2 พัฒนาพื้นที่บริเวณริมทางถนนศรีษะนาถลัย ซึ่งเป็นเส้นทางหลักของชุมชนและถนนซอยย่อยภายในพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นย่านแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อรองรับการขยายด้านพาณิชยกรรมเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้าในระดับอำเภอ

5.1.1.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพของตำบลศรีษะนาถลัย ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตและเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในอำเภอ ศรีษะนาถลัย ให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และการจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและปรับปรุง

5.1.2.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์ของให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยว ทางด้านโบราณสถาน เมืองเก่าเพื่อมุ่งเน้นทางการท่องเที่ยว ริมน้ำ น่าน เพื่อส่งเสริมความสวยงามทางด้านกายภาพเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว

5.1.2.2 กำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน

5.1.2.3 ส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ

5.1.2.4 พื้นฟูย่านการค้าเก่าย่านตลาด ย่านตลาด นั้นเป็นตัวสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่เดิมของชุมชนการค้าขาย และเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมศรีสุพรรณาลัย ในอดีต

5.1.2.5 จัดระบบโครงข่ายคมนาคมให้เกิดความสะดวก เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบการคมนาคมทั้งทางน้ำ และทางบกไปยังพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

5.1.2.6 เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการควบคุมรูปแบบอาคาร ลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น

5.1.2.7 เพื่อปรับปรุงสภาพอาคารภายในชุมชนที่เกิดความชำรุดทรุดโทรม และถูกทิ้งร้าง ให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.1.2.8 จัดกิจกรรมเชื่อมโยงย่านพาณิชย์กรรมของย่านตลาดทั้งสองตลาดกับบริเวณริมทางหลวงหมายเลข 1026 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพาณิชย์กรรม

5.1.3 เป้าหมายของการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน (Target)

5.1.3.1 ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

5.1.3.2 กำหนดกิจกรรมในชุมชนให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ส่งเสริมกิจกรรมตลาดน้ำ และการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน

5.1.3.3 ปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อการสัญจรอย่างทั่วถึงทั้งภายในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง

5.1.3.5 ปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมจินตภาพของชุมชนที่มีอยู่เดิมให้มี ศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.6 กำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม และทำพื้นที่นอกเขตนครประวัติศาสตร์ เป็นพื้นที่กันชน (Buffer zone)

5.1.3.7 กำหนดรูปแบบการขยายตัวของชุมชน เพื่อรองรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและโบราณสถาน

5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

5.2.1 ประชากรในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาคาดการณ์พื้นที่ศึกษาซึ่งบริเวณพื้นที่ชุมชน มีบทบาทสำคัญทางด้านเกษตรกรรม,การท่องเที่ยวและเป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง จึงมีการคาดประมาณจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต โดยแบ่งประเภทผู้ใช้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประชากรในพื้นที่ศึกษา
2. นักท่องเที่ยว
3. ประชากรในเขตอิทธิพล

5.2.1.1 การคาดประมาณจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา

การขยายตัวของชุมชนเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เป็นผลให้ความต้องการพื้นที่ เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ในการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เช่นการอพยพย้ายถิ่นตามฤดูกาล และการย้ายถิ่นอย่างถาวรและการลงทุนของทางภาครัฐและเอกชนซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น การคาดประมาณจำนวนประชากรนี้ได้พิจารณาจากการคาดการณ์จากผังโครงสร้างอำเภอ ศรีสัชชนาลัยประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงประชากรของเทศบาลย้อนหลัง 5 ปี ซึ่งคำนวณแล้วได้ อัตราการเพิ่มของประชากรเป็น ร้อยละ 0.014 และได้นำมาคำนวณหาประชากรในอนาคต โดยในปีปัจจุบัน คือปีพ.ศ. 2542 ตำบล ศรีสัชชนาลัยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 15,139 และในอนาคตอีก 20 ปีจะมีจำนวนประชากรประมาณ 15,179 คน จึงสามารถแสดงรายละเอียดของจำนวนประชากรในอนาคตช่วงละ 5 ปีได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ตำบลศรีสังขนา
ลย์ อำเภอ ศรีสังขนาลย์ลย์

ปีพ.ศ.	อัตราการเพิ่ม	จำนวนประชากร
2546	0.50	21,450
2547	0.50	21,500
2548	0.50	21,550
2549	0.50	21,600
2550	0.50	21,650
2551	0.50	21,700
2552	0.50	21,700
2553	0.50	21,750
2554	0.50	21850
2555	0.50	21,900
2556	0.30	21,950
2557	0.30	21,980
2558	0.30	22,010
2559	0.30	22,040
2560	0.30	22,070
2561	0.60	22,100
2562	0.60	22,160
2563	0.60	22,220
2564	0.60	22,280
2565	0.60	22,340
2566	0.60	22,400

5.2.2 นักท่องเที่ยว

ภายในอำเภอ ศรีสังขนาลย์ลย์มีแนวโน้มขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวอัตราส่วนร้อยละ 3.15 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.31 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.50 ซึ่งจากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. 2545 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอ ศรีสังขนาลย์ลย์ ประมาณ 5,667,720 คน โดยแบ่งเป็นชาวไทย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3,358,610 คน และชาวต่างประเทศ 2,309,110 คน โดยแยกเป็นนักศึกษาคณะ 2,244,954 คน และนักท่องเที่ยวนัก 588,906 คน ซึ่งในปี พ.ศ. 2549 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวนักในอำเภอศรีราชาล้นล้น ประมาณ 6,422,359 คน โดยเป็นชาวไทยจำนวน 3,679,863 คน และเป็นชาวต่างประเทศ 2,742,496 คน

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวนักชาวไทยและชาวต่างประเทศในอำเภอศรีราชาล้นล้น

ปี พ.ศ.	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวนักชาวไทย	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวนักชาวต่างประเทศ
2545	2.31	3,358,610	3.50	2,309,110
2546	2.31	3,436,193	3.50	2,473,575
2547	2.31	3,515,569	3.50	2,560,150
2548	2.31	3,596,778	3.50	2,649,755
2549	2.31	3,679,863	3.50	2,742,496
2550	2.31	3,758,244	3.50	2,770,880
2551	2.31	3,838,294	3.50	2,867,860
2552	2.31	3,920,049	3.50	2,968,235
2553	2.31	4,010,602	3.50	3,072,123
2554	2.31	4,195,891	3.50	3,179,647
2555	2.31	4,292,816	3.50	3,290,934
2556	2.31	4,391,980	3.50	3,406,116
2557	2.31	4,493,434	3.50	3,525,330
2558	2.31	4,597,232	3.50	3,648,716
2559	2.31	4,703,428	3.50	3,776,421
2560	2.31	4,812,077	3.50	3,908,595
2561	2.31	4,923,235	3.50	4,045,395
2562	2.31	5,036,961	3.50	4,186,983
2563	2.31	5,153,314	3.50	4,333,527
2564	2.31	5,272,355	3.50	4,485,200
2565	2.31	5,384,656	3.50	4,642,182

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพล

ประชากรในเขตอิทธิพลจะใช้การคาดการณ์โดยวิธี Rate of Population Growth แต่การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการจะใช้สูตรแรงงูใจของ Reilly ซึ่งเป็น Gravity Model มีรายละเอียดดังนี้

สูตร Rate of Population Growth

$$\text{สูตร } R = n^1 \sqrt{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

R = อัตราการขยายตัว / ปี

N = ช่วงปีที่กำหนดให้

n^1 = สถิติจำนวนปีของข้อมูลประชากรที่กำหนดให้

P_t = จำนวนประชากรปีหลัง (ข้อมูลปัจจุบัน)

P_o = จำนวนประชากรปีแรก (ข้อมูลในอดีต)

P_n = จำนวนประชากรในอนาคต

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในเขตอิทธิพลใช้สูตร Rate of Population Growth สรุปจำนวนประชากรในอำเภอ ศรีสะเกษในอนาคตได้ดังนี้

$$R = 4 \sqrt{\frac{80,676}{81,383}} - 1$$

$$R = -0.12 \%$$

การณ์คาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการ

$$\text{สูตร } R_j = \frac{P_j}{d^2_{ij}}$$

$$\text{Prob} = \frac{P_j / d_{ij}^2}{\sum P_j / d_{ij}^2}$$

$$R_j = \text{แรงดึงดูดใจในการใช้บริการ}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Prob	=	ความเป็นไปได้ที่ประชากรในเขตอิทธิพลเข้ามาใช้ในพื้นที่
โครงการ		
P _j	=	จำนวนประชากรในเขตอิทธิพล
d _{ij}	=	ระยะทางระหว่างเขต i และ j

สรุปการศึกษาวิเคราะห์สถิติจำนวนผู้ใช้บริการพื้นที่ศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้ 3 ประเภท ในบริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก, นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ, ประชากรในเขตพื้นที่อิทธิพลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1 ประชากรในพื้นที่ชุมชนตำบลศรีสังขาลย์	30,800	คน
2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่อวัน/เดือน/ปี	960/28,800/350,400	คน
3 ประชากรในเขตอิทธิพล	8,750	คน
รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา	85,400	คน

5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ลักษณะของพฤติกรรมของประชากรในบริเวณตลาดหัวรอ ตลาดเจ้าพรหม ย่านพาณิชย์กรรมริมถนนคู่มือทองและประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณรอบนอกศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชนซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่โครงการได้ดังนี้

5.3.1.1 ประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา

บริเวณตำบลหอรบไทยจะอยู่อาศัยบริเวณย่านตลาดหัวรอ ย่านตลาดเจ้าพรหม ถนนคู่มือทองบริเวณริมถนน และริมฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลาดพูนรีโดยมีวิถีชีวิตแบบชุมชนเมืองเก่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งชุมชนเดิมพื้นที่ในปัจจุบันส่วนมาทำนาทำการ เกษตร และเป็นพื้นที่กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

ก. พฤติกรรมผู้ใช้พื้นที่บริเวณตำบลศรีสังขาลย์

- ผู้ประกอบการค้าในพื้นที่ตำบลศรีสังขาลย์ ส่วนใหญ่ย่านพาณิชย์กรรมในตำบลศรีสังขาลย์นั้น มีอยู่สองแห่งใหญ่ๆ คือ บริเวณศรีสังขาลย์บริเวณนี้เป็นการประกอบการค้าขาย การเกษตรของคนในชุมชนซึ่งคนในบริเวณตลาดทั้งสองแห่งนั้นเป็นชุมชนไทยพวนซึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐาน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทำให้การค้าขายซึ่งเป็นวิถีชีวิตเดิมของชุมชนนั้นหายไป

- ผู้ประกอบการล่องเรือนำเที่ยวเรือนำเที่ยว เป็นผู้บริการและคอยอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมบรรยากาศรอบๆของเมืองเก่า แต่มีพฤติกรรมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มีอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แข่งขันทางด้านการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาการแย่งลูกค้าจึงเกิดความขัดแย้งของผู้ประกอบการในพื้นที่

- ผู้ประกอบการค้าร้านอาหารของที่ระลึกบริเวณเมืองเก่า เป็นผู้ที่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ศึกษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แต่รูปแบบการพัฒนาที่มีความขัดแย้งต่อวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมมีรูปแบบอาคารร้านค้าที่ทันสมัยซึ่งทำลายเอกลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่าถูกเปลี่ยนแปลงไป และมีความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ในการแย่งชิงลูกค้าและนักท่องเที่ยว

- ผู้บริโภคที่เป็นชาวบ้านในชุมชน เป็นประชาชนชุมชนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดทางสังคม มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พฤติกรรมในการเข้ามาใช้พื้นที่ เพื่อท่องเที่ยว การดำรงชีวิตประจำวัน

ข. พฤติกรรมผู้ใช้พื้นที่บริเวณย่านพาณิชย์กรมรมิถน

- ผู้ประกอบการค้าบริเวณพื้นที่ไม่เหมาะสม บดบังทัศนียภาพของโบราณสถาน ซึ่งมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร ทั้งการค้าปลีกบริเวณริมทาง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการกีดขวางเส้นทางการสัญจร และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหน้าแม่แฝดริมทาง

- ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ และเป็นผู้ประกอบการค้าที่มาซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายตามพื้นที่ต่างๆ ของชุมชน

5.3.1.2 ประชากรการท่องเที่ยว

ในพื้นที่ศึกษามีอุทยานประวัติศาสตร์โบราณสถานโบราณวัตถุเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ สำคัญระดับโลก ซึ่งมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากการศึกษาวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มกรุงเทพมหานคร และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ก. พฤติกรรมประชากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาโดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรซึ่งปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวในเมืองพระศรีศรัทธาลักษณ์ นักท่องเที่ยวมักจะเข้าไปเที่ยวในนครประวัติศาสตร์ก่อนแล้วจึงวนออกมาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวบนนครประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวบนนครประวัติศาสตร์ขาดความน่าสนใจ จึงมีการศึกษาเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวบนนครประวัติศาสตร์บริเวณด้านตอนเหนือของเมืองพระศรีศรัทธาลักษณ์ในอนาคตดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

วิถีชีวิตชุมชนเดิมเพื่อเพิ่มความน่าสนใจเพิ่มศักยภาพในการเที่ยวชมโบราณสถานภายในตำบล จัดกิจกรรมการจำลองวิถีชีวิตย้อนยุคไปในอดีตเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตในอดีตของชุมชน

ค. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยใช้การสัญจรทางน้ำเนื่องจากพื้นที่มีแม่น้ำไหลมาบรรจบกันสามสายสามารถเชื่อมโยงได้ทุกพื้นที่ นักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำ

5.3.1.3 ประชากรในเขตอิทธิพล

จากการศึกษาวิเคราะห์ประชากรในเขตอิทธิพลซึ่งเป็นประชากรในเขตพื้นที่ติดต่อใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา และเข้ามาใช้พื้นที่โครงการด้านการท่องเที่ยว การติดต่อซื้อขายสินค้าและเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆของเมืองพระศรีศรัทธาไชย

พฤติกรรมของประชากรในเขตอิทธิพล

ก. ประชากรส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เข้ามาติดต่อกับหน่วยงานราชการ เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการในระดับอำเภอ

ข. ประชากรทำการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายในชุมชนของตนเอง

ค. ด้านการคมนาคมขนส่ง ประชากรเข้ามาใช้บริการรถขนส่งประจำทาง เพื่อเดินทางสู่ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากสถานีขนส่งตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา

5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต

5.4.1 เกณฑ์การวิเคราะห์และข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาทางด้านสภาพปัญหาต่างๆ ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ในเชิงตรรกวิทยา และการศึกษาวิเคราะห์ตามหลักวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลรวมถึงแนวทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีข้อจำกัดลักษณะทางกายภาพในอนาคตดังนี้

5.4.1.1 ข้อจำกัดทางอุทกศาสตร์

เนื่องจากที่ผ่านมาพื้นที่เมื่อศรีศรัทธาไชยเป็นพื้นที่ราบลุ่มและพื้นที่ศึกษานั้นอยู่ติดริมแม่น้ำทั้งสามด้าน จากสถิติบอกว่าบริเวณเมืองไม่มีน้ำท่วมขัง เพราะเป็นพื้นที่ราบสูง ทำให้การท่วมขังของน้ำนั้นลดลงแต่จะท่วมเฉพาะบริเวณริมตะลิ่งเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4.1.2 การกำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

ก. ขอบเขตของหน่วยพื้นที่

พื้นที่บริเวณโดยรอบบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย และ เทศบาลตำบลท่าชัย กำหนดขอบเขตการศึกษาจากขอบเขตของพื้นที่ศึกษา ตามริมโดยรอบบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย, ตามแนว, และแนวโดยรอบโบราณสถานกับสถานที่ท่องเที่ยวและในระบบตารางแบ่งออกเป็นพื้นที่ย่อยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช่องละ 250x500 เมตร โดยพื้นที่แต่ละช่องมีพื้นที่ประมาณ 250 ตารางกิโลเมตร

ข. การรวบรวมคะแนนและการจัดลำดับความเหมาะสมของพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างโดยใช้ค่าคะแนนจริง (โดยใช้ค่าคะแนนคูณกับค่าน้ำหนัก) ลงในแผนที่แต่ละปัจจัย - ซึ่งจะมีค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ - โดยการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 10 ปัจจัยจึงนำเอาค่าคะแนนที่ได้มาสรุปผลเป็นค่าคะแนนรวมทั้งหมดของพื้นที่ศึกษา ซึ่งผลการรวมคะแนนสรุปได้ว่าช่องตารางที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 26 คะแนน และช่องตารางที่มีค่าคะแนนต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 11 คะแนน โดยมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งระดับความเหมาะสมของศักยภาพของพื้นที่ได้ 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของผลต่างของค่าคะแนนสูงสุดและค่าคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนระดับชั้น จะได้ความแตกต่างระดับชั้นเท่ากับ 11 คะแนน

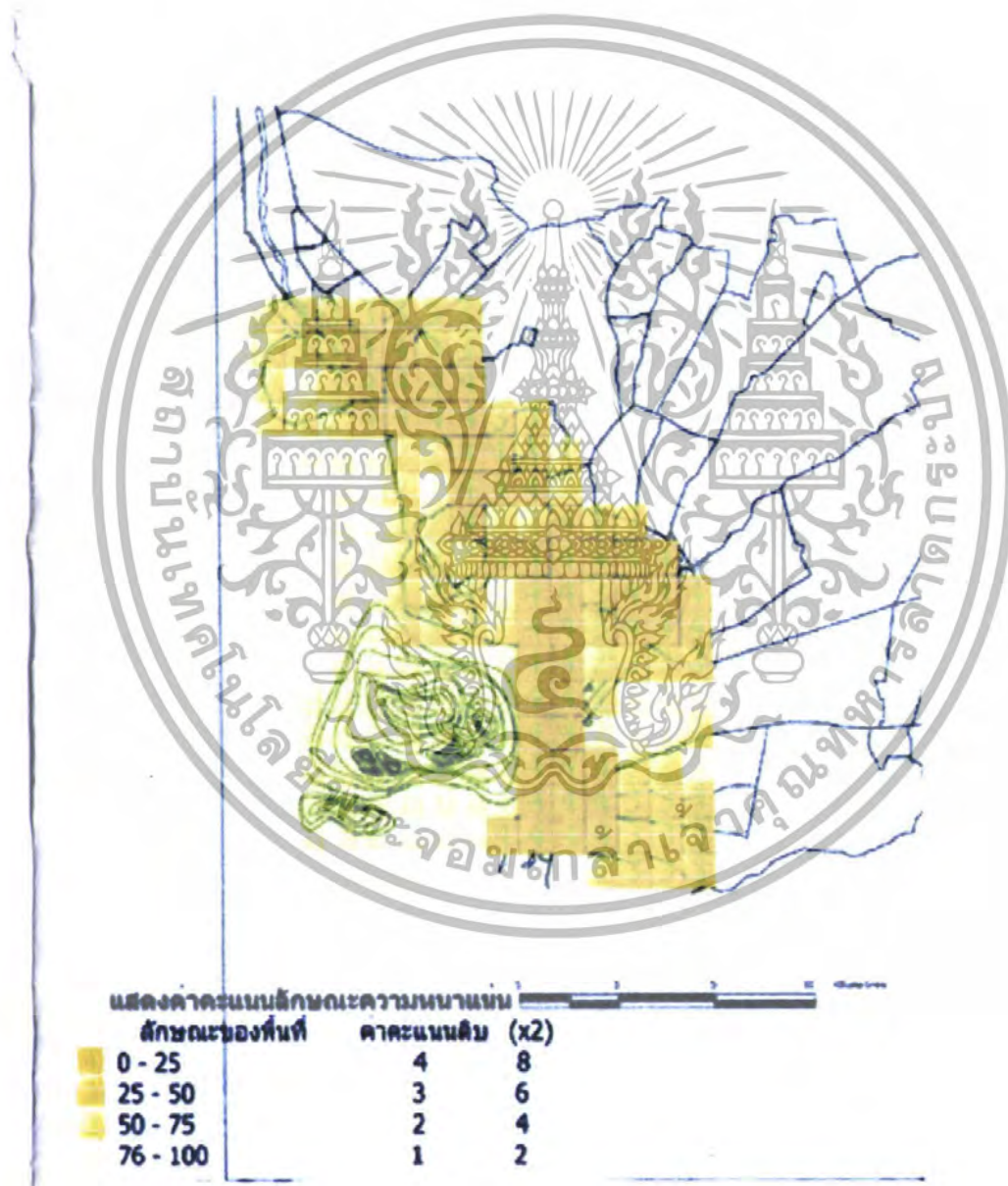
ค. สรุปผลการวิเคราะห์

- 1) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ (ค่าคะแนน 5 – 10)
- 2) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง (ค่าคะแนน 11– 15)
- 3) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง (ค่าคะแนน 15– 20)

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนา รวมทั้งแนวในการพัฒนาพื้นที่ที่มีความพร้อม โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของพื้นที่ศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงคือบริเวณโดยรอบบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยซึ่งเป็นบริเวณที่มีพื้นที่โล่งสามารถใช้ในการพัฒนาเป็นศูนย์ชุมชนใหม่ได้ แต่การพัฒนาต้องให้เงินทุนสูง ส่วนบริเวณที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง จะอยู่บริเวณซึ่งมีอาคารเดิมอยู่แล้วและเป็นบริเวณที่ถัดจากบริเวณริมหาดออกไปอีกซึ่งโอกาสในการพัฒนามีมาก เพราะยังมีพื้นที่บางแห่งมีความเบาบางจนถึงที่โล่งว่าง สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำจะอยู่ในบริเวณ ที่ห่างจากริมถนนสายหลักของพื้นที่ศึกษา ซึ่งไม่มีระบบคมนาคม ในพื้นที่บริเวณนี้โอกาสในการพัฒนาค่อนข้างน้อยและ

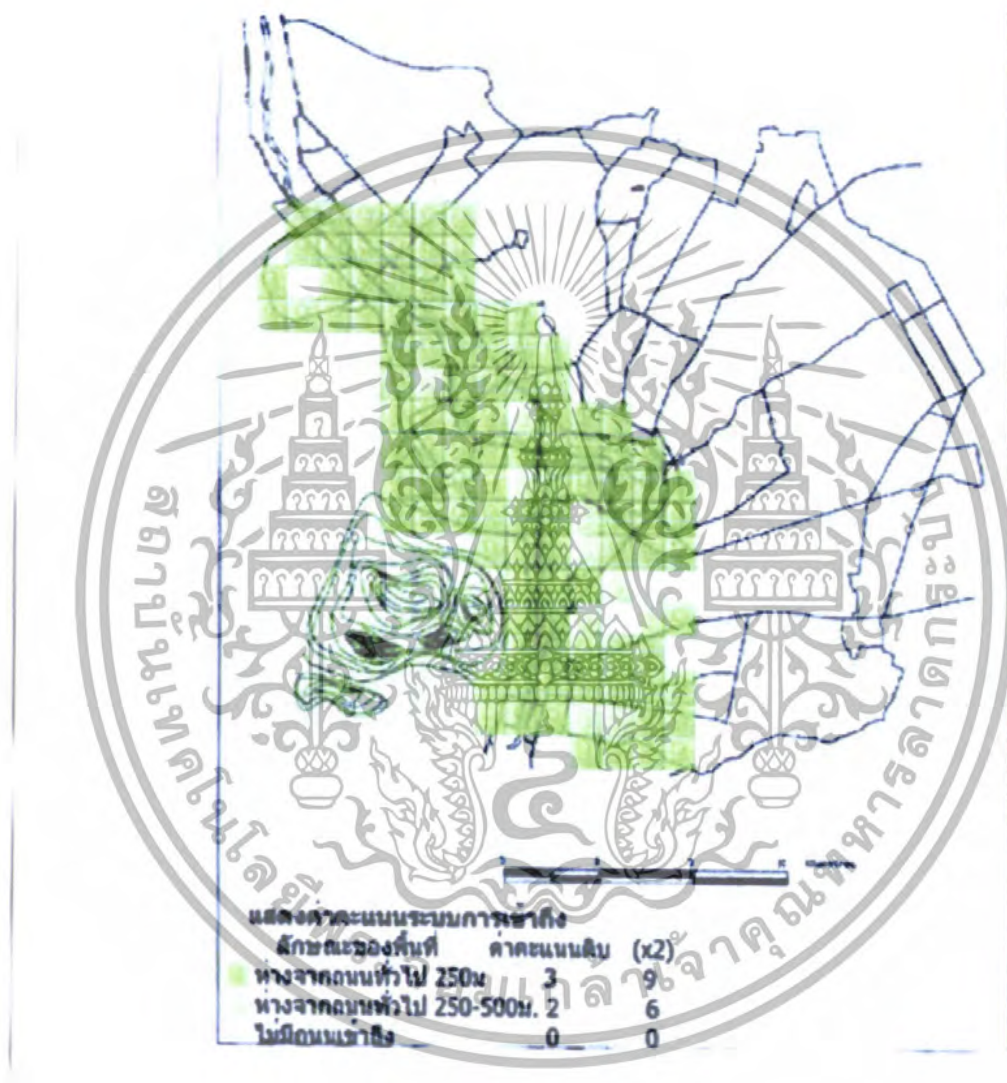
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ถ้าไม่มีการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำกว่านั้นก็ทำให้พื้นที่นั้นกลายเป็นพื้นที่
เรียกว่าพื้นที่ตาบอดและในอนาคต อาจมีการพัฒนาให้พื้นที่เหล่านี้สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด
ซึ่งจะได้นำผลการวิเคราะห์นี้ไปเพื่อพิจารณาเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน การปรับปรุงและพัฒนา
ชุมชนตามขั้นตอนและการออกแบบวางผังพัฒนาชุมชน



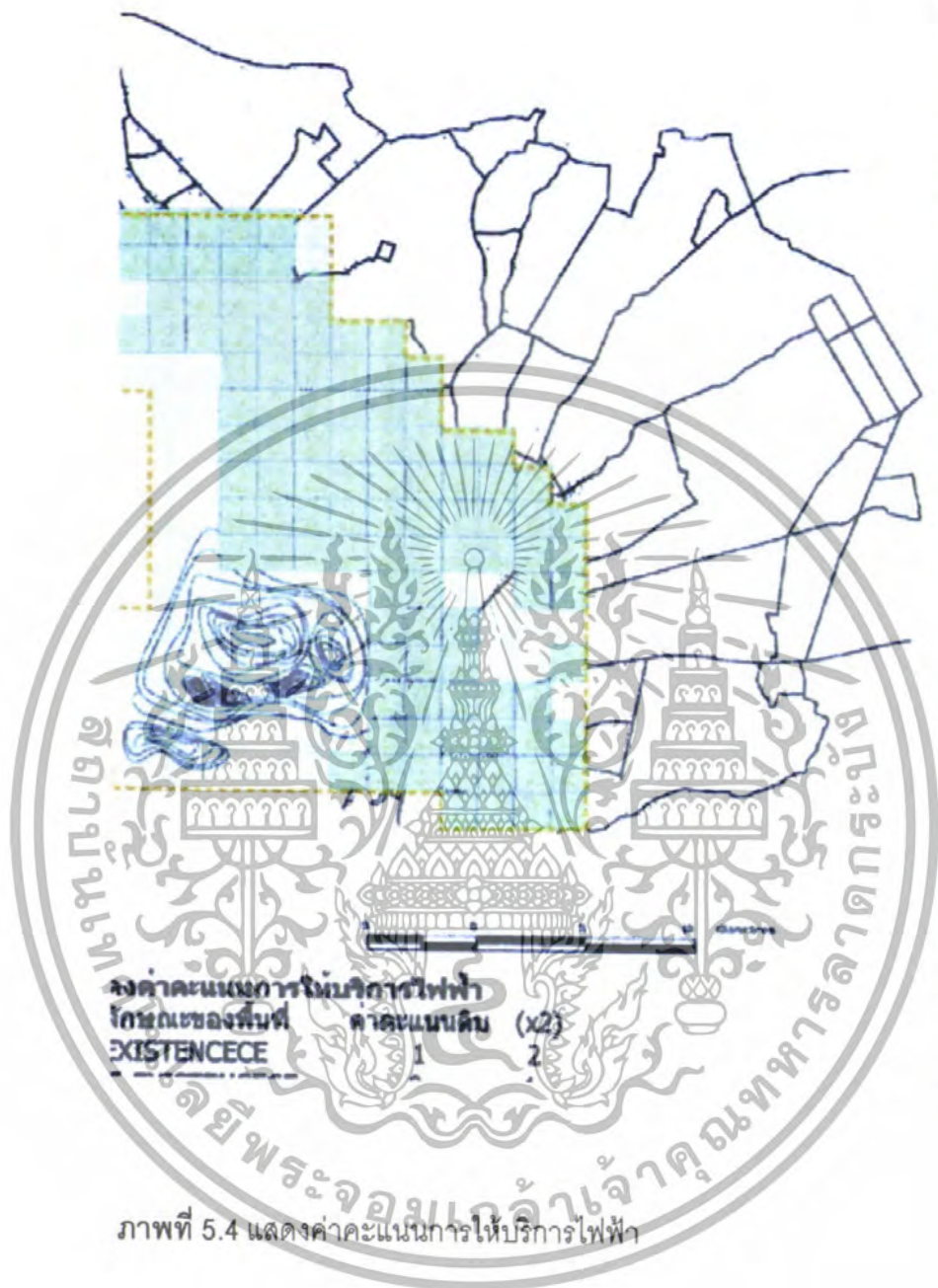
ภาพที่ 5.1 แสดงค่าคะแนนลักษณะความหนาแน่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



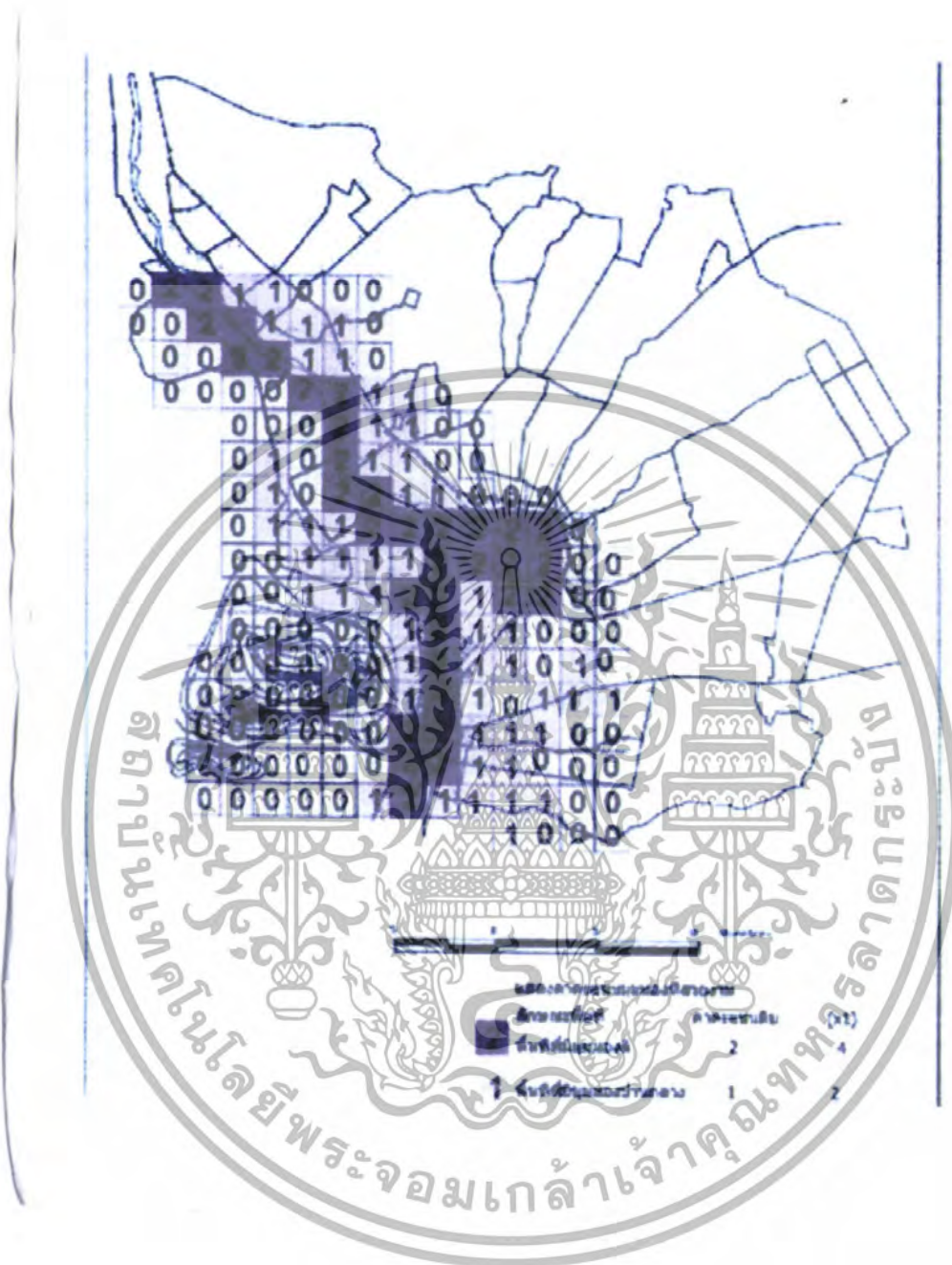
ภาพที่ 5.2 แสดงค่าคะแนนระบบการเข้าถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



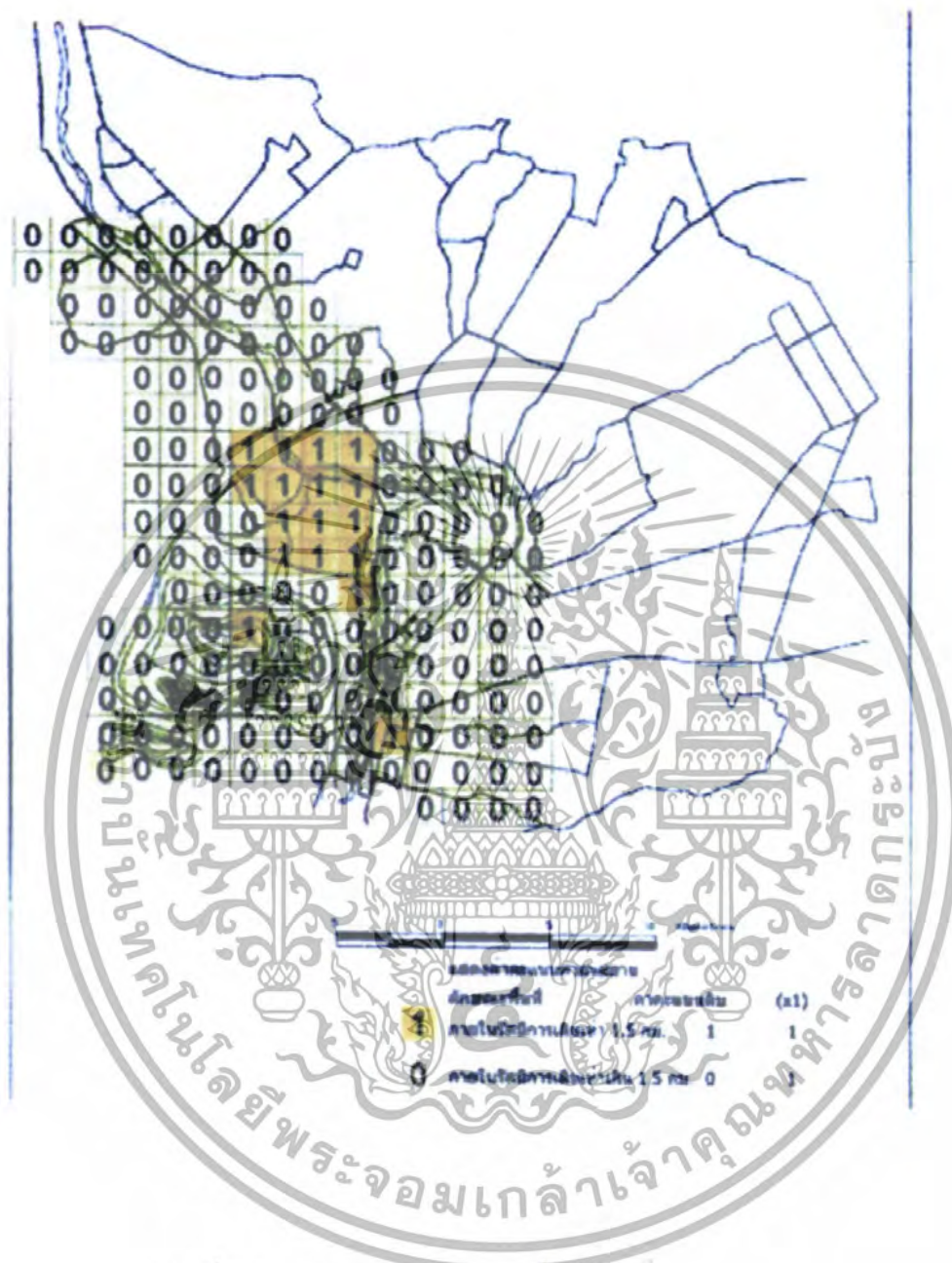
ภาพที่ 5.4 แสดงค่าคะแนนการให้บริการไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.5 แสดงค่าคะแนนมุมมองที่สวดยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



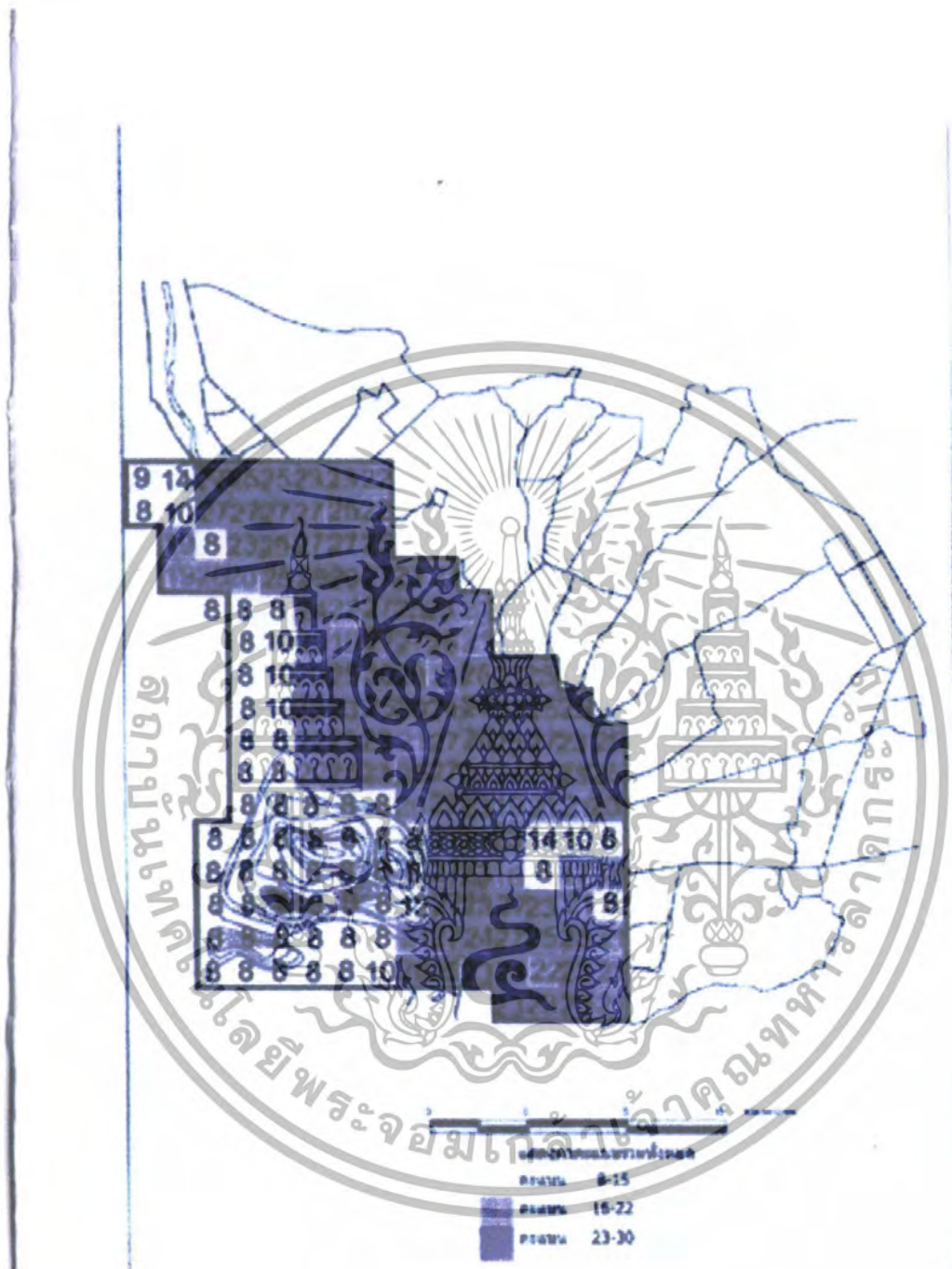
ภาพที่ 5.6 แสดงการให้ค่าคะแนนพื้นที่ศาลนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.7 แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.8 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4.1.3 สรุปความต้องการของพื้นที่ในอนาคต

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า โครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยชาวไทยใหม่เกาะสีหะ มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ทั้งหมดประมาณ 38,001 ไร่ ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ความต้องการพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ของพื้นที่ศึกษา 6,853,600 ตร.ม เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณพื้นที่ศึกษาดังนั้นการใช้พื้นที่กิจกรรมต่างๆ จึงคิดเป็นร้อยละ 84 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

5.5 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา เพื่อที่จะสามารถสรุปบทบาทในปัจจุบันและคาดการณ์บทบาทของพื้นที่ในอนาคตโดยดูจากแนวโน้มศักยภาพ และความเหมาะสมของพื้นที่ในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพตลอดจนโครงการทั้งทางภาครัฐและทางภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่งเสริมบทบาทและความสำคัญของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

การที่ได้ศึกษาข้อมูลของพื้นที่ทั้งหมดแล้ว บทบาทของพื้นที่นี้จะเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม (สีแดง) จะต้องมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้พื้นที่พาณิชย์กรรมของพื้นที่ศึกษา จะมีพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

- 5.5.1 การพัฒนาภาครัฐ
 - 5.5.1.1 ศูนย์ราชการ
 - 5.5.1.2 ลานกิจกรรมวัฒนธรรม
 - 5.5.1.3 พิพิธภัณฑ์
- 5.5.2 ให้เอกชนมาลงทุน
 - 5.5.2.1 อาคารเพื่อการพาณิชย์
 - 5.5.2.2 ที่พักอาศัย

จากการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่ศึกษา แนวโน้มการขยายตัวของกิจกรรมบทบาทที่สำคัญจากอดีต ปัจจุบันและบทบาทที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถสรุปบทบาทและหน้าที่ของโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาลัย ได้ดังนี้

5.5.3 บทบาทของชุมชนเดิม

เป็นชุมชนที่มีกิจกรรมหลักเป็นที่อยู่อาศัยโดยกิจกรรมรองที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ การทำอาชีพทำนา มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เป็นวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5.4 บทบาทของศูนย์ชุมชนในอนาคต

ในอนาคตบทบาทของพื้นที่จะมีการพัฒนาให้เป็นชุมชนชาวไทยใหม่ที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีเอาไว้ได้อย่างดี โดยชุมชนจะมีการพัฒนาเรื่องที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะและที่โล่งว่าง ให้ความสำคัญสถานที่สำคัญในชุมชน ช่วยกันรักษาสีงแวดล้อมและชุมชนของตนเอง รวมไปถึงด้านความปลอดภัย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชน

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

แนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อการท่องเที่ยว ในอนาคตได้นำผลของการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันซึ่งรวมทั้งนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาและความต้องการของพื้นที่กิจกรรมต่างๆ มาสรุปรวมเป็นแนวความคิดเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยตามนโยบาย เป้าหมายรวมทั้งการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษา ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ของคนในชุมชน โดยคำนึงถึงระบบภูมิทัศน์ชุมชนที่เหมาะสม ตามหลักการออกแบบชุมชนและมาตรการต่างๆ ที่จะช่วยให้การนำแผนและผังไปปฏิบัติให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้

การนำเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

6.1.1 ส่วนอาคาร

เป็นการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงอาคาร รวมไปถึงการรื้อถอนให้มีมาตรฐานสำหรับชุมชน และนำเสนอแนวทางการจัดพื้นที่เหมาะสมสำหรับที่พักอาศัย คือนำแนวคิดการจัดการจัดรูปการจัดสรรและการเวนคืนที่ดิน โดยบ้านที่สร้างใหม่สำหรับที่ต้องการย้ายเท่านั้น ทางรัฐจะเข้ามาจัดการพื้นที่นั้นๆ แต่ไม่ได้จ่ายค่าทดแทนเป็นเงิน เพียงแต่นำแนวคิดการจัดการจัดสรรที่ดินมาประกอบคือเข้ามาพัฒนาที่ดินของเอกชน โดยรวมพื้นที่ให้ได้ตามต้องการแล้วแบ่งพื้นที่ใหม่และจัดพื้นที่ให้ใหม่ โดยมีศูนย์ราชการ สาธารณูปโภคเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งจัดวางผังพื้นที่ที่ไม่เป็นระเบียบ ให้เป็นระเบียบเพื่อการอยู่อาศัยที่สุขลักษณะ

6.1.2 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

นำเสนอการปรับปรุงการจัดระบบทางเท้าภายในชุมชน รวมทั้งการปรับปรุงพื้นที่บริเวณริมชายหาดอ่าวเกาะสีเผลที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ที่ติดกับป่าชายเลนด้านหลังของพื้นที่ ส่วนพื้นที่โล่งจะจัดทำสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นและพื้นที่นันทนาการลานอเนกประสงค์ในชุมชน เพื่อเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ

ในการพัฒนาทางด้านกายภาพของชุมชนได้กำหนดแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาด้านกายภาพที่สำคัญ ดังนี้

- คำนึงถึงการจักระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่อย่างมีระบบ มีการจัดลำดับศักยภาพที่ดีสามารถเชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายคมนาคมอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความปลอดภัยในด้านการสัญจรรวมทั้งมีโครงข่ายที่สามารถเข้าถึงในส่วนต่างๆ ของพื้นที่ได้โดยสะดวก
- คำนึงถึงการกำหนดที่ตั้งของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาและบริเวณพื้นที่ศึกษา โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วางกิจกรรมที่มีแรงดึงดูดให้อยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนา
- คำนึงถึงระบบทางเท้า ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญสามารถเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ กิจกรรมภายในพื้นที่โครงการ ที่มีความปลอดภัย
- คำนึงถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคาร ที่สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศ เอกลักษณ์ของพื้นที่และเอกลักษณ์ของกิจกรรม แต่ละประเภท
- คำนึงถึงการออกแบบและวางผัง ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทการทำประมง

ดังนั้นการออกแบบทางด้านกายภาพนั้น จะนำเสนอการออกแบบเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอแนวความคิด ในการจักระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่เพื่อให้เกิดภาพรวม ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับระบบโครงข่ายคมนาคมให้มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับบทบาท วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่จะพัฒนาพื้นที่โครงการให้เป็นศูนย์ชุมชน ศูนย์ราชการและแหล่งพาณิชย์กรรมใหม่ในอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมภายในพื้นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชนศรีรัตนาลัย

โดยขั้นตอนที่ 1 นำเสนอแนวความคิดในการจักระบบโครงข่ายคมนาคม ของพื้นที่ศึกษาและระบบโครงข่ายคมนาคม

6.2.1 แนวความคิดในการพัฒนาศูนย์ชุมชนใหม่

การจักระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่ศึกษาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต อีกทั้งช่วยส่งเสริมบทบาทที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น จึงเสนอแนวความคิดในการจักระบบโครงข่ายของพื้นที่ขึ้น

เอกลัทธิธรรมอันดีงามที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษของชาติไทยมาตั้งแต่ครั้งปฐมฤกษ์ของการตั้งถิ่นฐานมาตั้งบ้านเรือนกันที่ลุ่มน้ำท่วมถึงซึ่งมีความสำคัญยิ่งกว่าการมีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมจังหวัดภูเก็ตโดยเฉพาะในบริเวณที่ศึกษานั้น ให้ข้อกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเหลือง คือ ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ศักยภาพของพื้นที่เหมาะแก่การอยู่อาศัย หากพัฒนาให้เป็นศูนย์ชุมชนพักอาศัยที่มีประสิทธิภาพ โดยให้บริเวณพื้นที่ศึกษาสามารถเชื่อมต่อทั้งทางด้านโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมต่อกับกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงเสนอให้เปลี่ยนแปลงบริเวณที่ศึกษาคือชุมชนชาวไทยใหม่เกาะสิเหร่และบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ และสะพานปลา เพื่อให้ผังเมืองรวมสามารถควบคุมและแก้ไขการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยได้ต่อไปในอนาคต อีกทั้งยังส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.2.2 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคม

สำหรับการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่ศึกษา เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับระบบการใช้ที่ดิน มีโครงข่ายที่เป็นระบบและมีความสัมพันธ์กับโครงข่ายของชุมชนและโครงข่ายของพื้นที่ใกล้เคียง สามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ระหว่างพื้นที่ โดยมีแนวความคิดของการจัดระบบเส้นทางการคมนาคมดังนี้

- เส้นทางเดิมที่กำหนดให้มีการขยายผิวจราจร
- เส้นทางเสนอแนะ เพื่อสามารถเชื่อมโยงให้โครงข่ายเป็นระบบและเกิดความต่อเนื่องที่ดี สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันและอนาคต

จากการวิเคราะห์ในด้านของโครงข่ายคมนาคมของสภาพปัจจุบันของพื้นที่ทำให้ทราบว่าในพื้นที่ศึกษาสามารถเชื่อมต่อกันในบริเวณพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงได้ เพราะมีถนนสายหลักที่ใช้เป็นเส้นเชื่อมต่อการคมนาคม คือ ถนนสายการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองคือถนนเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นถนนที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อไปยังพื้นที่ศึกษาและบริเวณใกล้เคียงของพื้นที่ศึกษาและถนนสายย่อยในชุมชน ที่เป็นทางคมนาคม ที่สำคัญอีกทางหนึ่งในชุมชนและทางท่าเรือโดยในอนาคตจากแผนพัฒนาและโครงการที่สำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มุ่งส่งเสริมบทบาทของพื้นที่ศึกษาให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และจากการวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดการพัฒนาพื้นที่ทำให้ทราบว่า ถนนสายย่อยในชุมชนยังมีปัญหาด้านถนนมีผิวจราจรค่อนข้างแคบ โครงข่ายคมนาคมไม่เป็นระบบ

ปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ควรที่จะมีการปรับปรุงและการวางแผนออกแบบเพื่อให้เกิดโครงข่ายการคมนาคมที่เป็นระบบ มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามลำดับศักยภาพของถนนที่ดีสำหรับรายละเอียดการปรับปรุงและการเสนอแนะการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่ศึกษา มีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปรับปรุง ถนนภายในชุมชน โดยให้มีผิวการจราจรขนาด 5.00 เมตร โดยแบ่งทางสัญจรเป็น 2 ช่อง เป็นทางเท้า 2.50 เมตร และทางรถจักรยานยนต์ 2.50 เมตร

- ตัดถนนเพิ่มเติมเพื่อใช้เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ศึกษา โดยแบ่งทางสัญจรเป็น 2 ช่อง เป็นทางเดินเท้า 2.50 เมตร และทางรถจักรยานยนต์ 2.50 เมตร เช่นกันเพื่อให้มีการคมนาคมอย่างทั่วถึง

- เนื่องจากพื้นที่บางส่วนที่ใช้ในการตัดถนนเพิ่มเติม นั้น มีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงใช้แนวความคิดการจัดรูปที่ดินภายในชุมชน เข้ามาใช้ในการจัดระหว่างโครงข่ายคมนาคม ที่พักอาศัยและแหล่งพาณิชย์กรรม โดยให้เจ้าของที่ดินที่อยู่ในบริเวณผังโครงข่ายคมนาคมในอนาคต ได้เสียสละโดยแบ่งพื้นที่ในส่วนของตนเอง ให้เป็นของสาธารณะประโยชน์ เพื่อที่ในพื้นที่ของตนนั้นจะได้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เข้าถึงในอนาคต ซึ่งวิธีดังกล่าวใช้ระยะเวลาในการทำงานที่นาน เนื่องจากการจัดรูปที่ดินต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของที่ดินทุกราย

- ปรับปรุงเครื่องประดับถนน (Street Furniture) ตามพื้นที่ที่ยังขาดแคลนอยู่ เช่น พื้นที่ตามทางเดินเท้าและรถจักรยานยนต์ พื้นที่ของสวนสาธารณะ พื้นที่ของบริเวณศูนย์กลางชุมชนต่างๆ

โดยขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวความคิด ในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมภายในพื้นที่ศึกษา

6.2.3 แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

การวางผังของกลุ่มกิจกรรมนี้ ข้อควรคำนึงที่สำคัญคือ ความเหมาะสมของกิจกรรมและประเภทที่จัดวางลงในพื้นที่ ความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกิจกรรมของชุมชน ความสะดวกในการเข้าถึงกิจกรรม ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคมของชุมชนและการจัดวางกลุ่มกิจกรรม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การจัดกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเสนอแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ 3 แนวทาง เพื่อวิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียและสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบต่อไป โดยกำหนดแนวความคิดการวางกลุ่มกิจกรรม ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่อยู่อาศัย
2. กลุ่มพาณิชย์กรรม
3. กลุ่มสถาบันราชการ
4. กลุ่มพื้นที่สาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ทั้ง 4 กลุ่ม จะนำมากำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม โดยความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมประกอบด้วย

- กลุ่มที่อยู่อาศัย

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่รองรับประชากรในชุมชน ที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัดซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่ขาดสุขลักษณะ จึงต้องมีการปรับปรุงสภาพของชุมชนให้ดีขึ้น ให้สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ได้

- กลุ่มพาณิชย์กรรม

เป็นกลุ่มที่รองรับทางด้านการค้าขายในพื้นที่ศึกษาและพัฒนาให้กิจกรรมนี้สามารถรองรับคนในชุมชนได้ โดยที่เชื่อมกิจกรรมอื่นได้เช่นกัน

- กลุ่มสถาบันราชการ

เป็นกิจกรรมที่ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งมีการคมนาคมเข้าถึงที่สะดวก โดยทั้งทางบกและทางน้ำ

- กลุ่มพื้นที่สาธารณะ

เป็นกลุ่มกิจกรรมประเภท Urban space และ Open space ลักษณะของ Urban space เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดจากการล้อมรอบที่ว่างของอาคาร ส่วน Open space เป็นที่โล่งตามธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ศึกษานั้นไม่ได้อยู่ในตัวเมือง ดังนั้นในกลุ่มกิจกรรมนี้จะ เป็น Open space เพื่อช่วยในพื้นที่ศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น สามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหรือที่รวมกิจกรรมของคนในชุมชนเองและของนักท่องเที่ยว

เมื่อได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมกับผู้ให้บริการ การกำหนดที่ตั้งของแต่ละกิจกรรมในพื้นที่ จะกำหนดเป็นแนวทางเลือก 3 แนวทางเพื่อวิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสีย และสรุปเป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสม โดยมีแนวความคิดของแต่ละทางเลือกดังนี้

6.2.3.1 แนวทางเลือกที่ 1

กำหนดให้ชุมชนกลุ่มที่อยู่อาศัย มีพื้นที่อยู่ในใจกลางของพื้นที่โดยที่กลุ่มกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นๆ จะอยู่บริเวณรอบๆ กลุ่มที่อยู่อาศัย ซึ่งกลุ่มของกิจกรรมสามารถแบ่งพื้นที่ แบ่งขอบเขตได้ชัดเจน แต่ยังคงกิจกรรมเดิมและพื้นที่เดิมไว้ ส่วนพื้นที่สีเขียวจะกำหนดให้อยู่ในพื้นที่โล่งว่างและริมคลองทั้งหมด และมีการตัดถนน ทางเดินเท้าเพิ่มเติมซึ่งจะแบ่งทางเดินเท้าและถนนรถจักรยานแยกออกจากกันแต่เส้นทางจะคู่ขนานกันไป โดยจะเชื่อมกิจกรรมของที่อยู่เก่าและที่อยู่ใหม่ แนวทางเลือกที่ 1 สามารถสรุปข้อดี - ข้อเสียได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดี

- กลุ่มที่อยู่อาศัย จะสามารถติดต่อกับกิจกรรมอื่นๆ ได้ โดยสะดวก มีการเชื่อมโยงกลุ่มกิจกรรมได้ดี
- พื้นที่สีเขียวที่กำหนด จะช่วยให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นและสามารถป้องกันการขยายของกลุ่มกิจกรรมได้ดี
- ถนนที่ตัดเพิ่มใหม่จะสามารถเชื่อมต่อกิจกรรมให้เป็นระบบขึ้นกว่าเดิมซึ่งการแยกทางเดินเท้าและทางรถออกจากกัน เพื่อช่วยป้องกันและลดอุบัติเหตุให้ น้อยลง

ข้อเสีย

- การขยายตัวของกลุ่มที่อยู่อาศัยจะมีโอกาสเป็นไปได้น้อย
- พื้นที่บางส่วนจะถูกเวนคืนและจัดสรรที่ดิน รวมทั้งการจัดรูปที่ดินด้วย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาที่นานในการพัฒนาและปรับปรุง
- แนวทางการเลือกนี้ เป็นการเปิดพื้นที่ศึกษามาก ซึ่งถ้าหากไม่มีการควบคุมคุณภาพที่ดี อาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา

6.2.3.2 แนวทางเลือกที่ 2

กำหนดให้ที่อยู่อาศัยกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ตามเดิม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆ ได้ทั่วไป ทางเดินเท้าและถนนในชุมชนยังคงเดิมไว้ ส่วนพื้นที่สีเขียวจะกระจายตามจุดต่างๆ ของชุมชนที่เป็นที่โล่ง ยังคงให้บ้านเรือนอยู่ติดริมชายหาด เพื่อให้มีพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่สาธารณะอยู่ติดกับที่อยู่อาศัย และการใช้ประโยชน์ที่ดินประกอบอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลง โดยให้พื้นที่พาณิชย์กรรมริมทางสู่ชานานมอเตอร์เวย์ และให้ศูนย์ราชการอยู่ใจกลางชุมชน แนวทางเลือกที่ 2 สามารถสรุปข้อดี – ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

- กลุ่มที่อยู่อาศัยที่กระจายตัว สามารถติดต่อกับกิจกรรมอื่นๆ ได้สะดวก
- พื้นที่สีเขียวที่อยู่บริเวณที่ว่างต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนน่าอยู่ขึ้น
- หากการพัฒนาตามแนวทางเลือกนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจจะทำให้กิจกรรมเป็นสัดส่วนขึ้น

ข้อเสีย

- ถนนเดิมในชุมชนยังถูกรุกล้ำและยังไม่เป็นระบบที่ดีหากยังคงทางสัญจรเดิมอยู่ จะทำให้เกิดความแออัดและเกิดอันตราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เนื่องจากการกระจายตัวของกลุ่มกิจกรรมที่ไม่เป็นระบบ จะทำให้การควบคุมเป็นไปได้อย่างยาก

- พื้นที่พาณิชยกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจจะทำให้ชุมชนนั้นแออัดยิ่งขึ้น เนื่องจากมีผู้ใช้พื้นที่กลางชุมชน ที่มีความเจริญมากยิ่งขึ้น

- บ้านเรือนที่อยู่ริมคลองเดิม จะทำให้ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของชุมชนไม่น่ามอง

6.2.3.3 แนวทางเลือกที่ 3

กำหนดให้กลุ่มที่อยู่อาศัยแยกตัวออกไปจากพื้นที่พาณิชยกรรม เป็นส่วนๆ แยกออกจากกันชัดเจน มี Open space ระหว่างกิจกรรม มีการตัดถนนเพิ่มใหม่โดยการพัฒนาทางเดินเท้าและทางถนนให้แยกออกจากกันคนละเส้นทางอย่างชัดเจน ส่วนพื้นที่โล่งว่างของชุมชนนั้น จะพัฒนาให้เป็นที่อยู่อาศัย เพื่อให้กระจายความแออัดของบ้านเรือนในชุมชนให้เบาบางลง และพื้นที่พาณิชยกรรมอยู่ตามริมถนน ซึ่งแนวทางเลือกที่ 3 สามารถสรุปข้อดี - ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

- พื้นที่ Open space จะสามารถช่วยลดความแออัดของพื้นที่ให้ลดลงได้
- ทางเดินใหม่จะช่วยแยกการเดินเท้าและถนนได้ชัดเจน
- แนวทางเลือกนี้ จะสามารถกำหนดให้กิจกรรมต่างๆ แยกออกจากกันได้
- กิจกรรมการอยู่อาศัยของชุมชนดั้งเดิมแยกออกจากกันอย่างชัดเจนทำให้เกิด

Private ของการอยู่อาศัย

ข้อเสีย

- ทางเดินเท้าและทางถนน เมื่อแยกออกจากกันจะทำให้ต้องใช้พื้นที่ทางสัญจรมากขึ้นและทำให้เกิดความสับสน

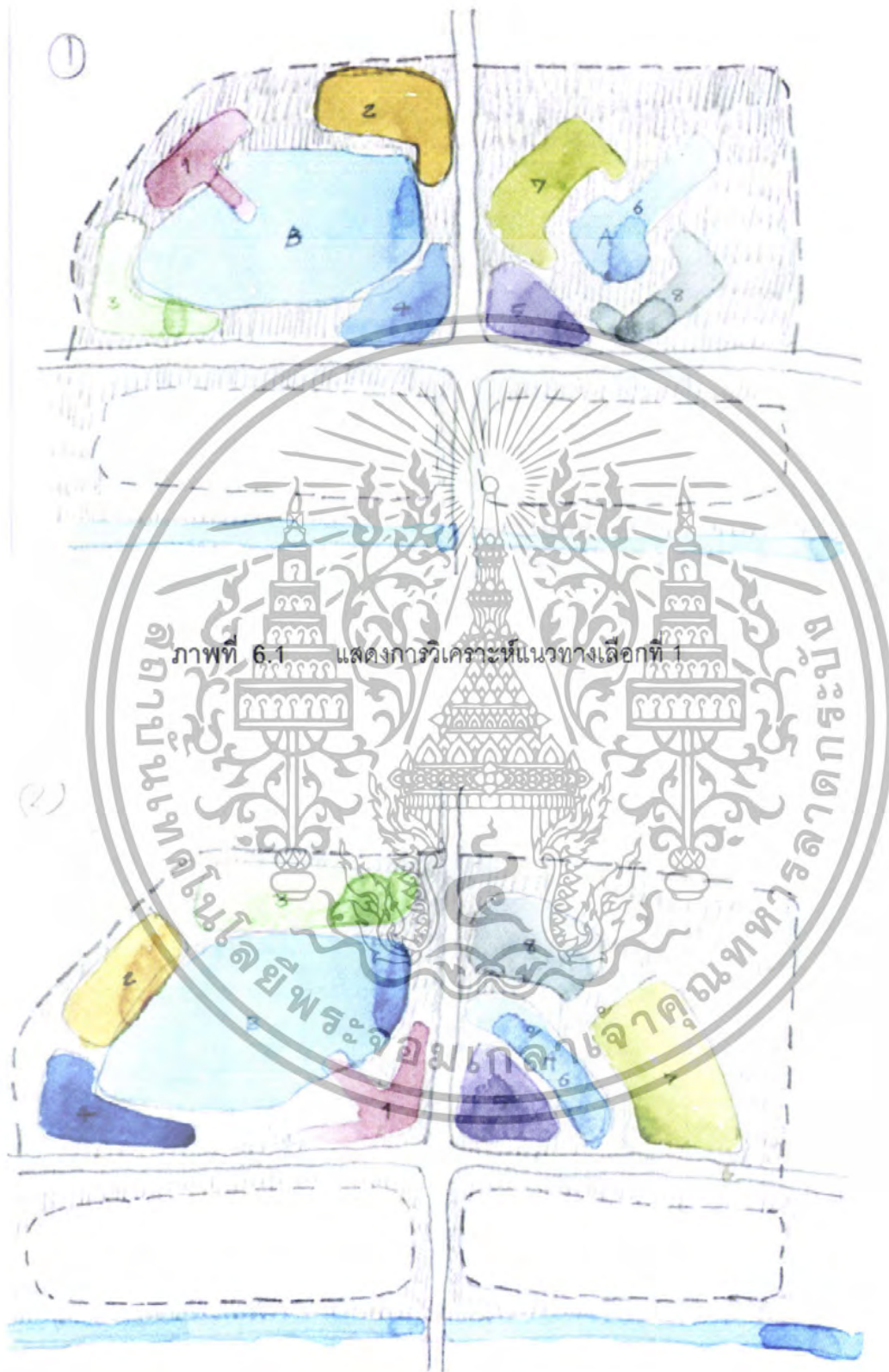
- พื้นที่อยู่อาศัยที่กระจายตัว อาจจะทำให้ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ยาก
- เมื่อพื้นที่โล่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัย อาจจะทำให้การควบคุมพื้นที่ไม่

ทั่วถึงและทำให้เกิดปัญหาตามมา

- และพื้นที่พาณิชยกรรมที่อยู่ตามริมถนนอ่อนนุชจะทำให้ปิดกั้นมุมมองที่

สวยงามของชุมชน

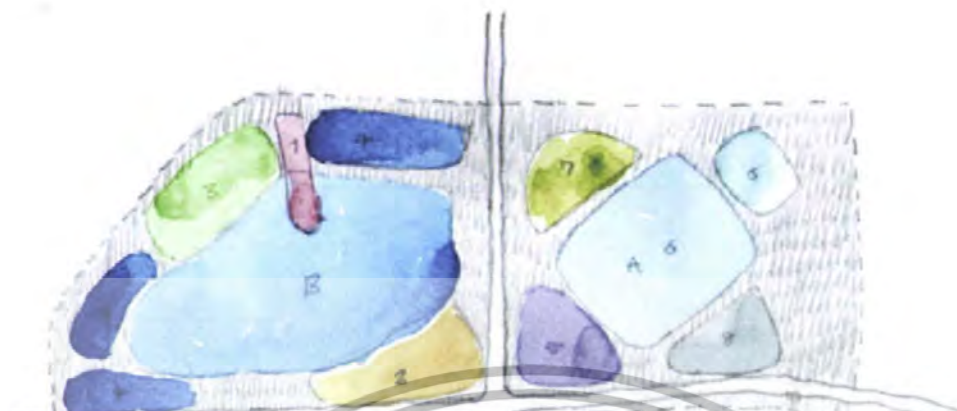
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 1

ภาพที่ 6.2 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.3 แสดงการวิเคราะห์ที่แนวทางเลือกที่ 3

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
1. ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	A	A
2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	A	C	A
3. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนา	B	B	A
4. ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร	A	A	D
5. ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคม	B	A	A
6. สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	C	C	B
7. ส่งเสริมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	B	D	A
รวม	23	19	24

โดยที่ให้คะแนน

เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

B = 3 คะแนน

D = 1 คะแนน

จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือก สรุปผลได้ว่า แนวทางเลือกที่ 3 มีความเหมาะสมที่สุด ในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป

โดยขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษา ชุมชนชาวไทยใหม่เกาะสีเฮอร์

ก่อนที่จะถึงขั้นตอนการวางผังสำหรับโครงการปรับปรุงชุมชนชาวไทยใหม่เกาะสีเฮอร์ ได้กำหนดแนวความคิดบางประการที่จะนำไปใช้ในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษา ในรายละเอียดตามแนวความคิดมีดังนี้

6.2.4 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิดโล่ง Space แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ Urban Space และ Open Space ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบปรับปรุงที่อยู่อาศัยชาวไทยใหม่เกาะสีเฮอร์ดังนี้

1. พื้นที่เปิดโล่งภายในชุมชน Urban Space เป็นลักษณะของที่ว่างที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารหรือแนวของต้นไม้ มีรายละเอียดดังนี้

- กำหนดให้ในพื้นที่บางช่วงของถนนเป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อลดความหนาแน่นของแต่ละช่วงอาคาร
- กำหนดให้เปิดโล่งพื้นที่ ประเภท Corridor Space ตามถนนสายต่างๆ ภายในพื้นที่โครงการ
- การเชื่อมต่อระหว่าง Corridor Space และ Urban Space ในพื้นที่ของช่วงอาคารแต่ละช่วงเพื่อเปิดโอกาสสำหรับการเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

2. พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะที่เปิดโล่งตามธรรมชาติโดยทั่วไป ซึ่ง มีรายละเอียดในการพัฒนาดังนี้

- กำหนดให้พื้นที่ริมชายหาดอ่าวเกาะสีเฮอร์เป็นพื้นที่เปิดโล่ง ซึ่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับชุมชน (Community parks) โดยเป็นพื้นที่สีเขียว เพื่อป้องกันการขยายตัวของกิจกรรมสู่พื้นที่ริมชายหาด อีกทั้งยังสร้างสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่ดีให้กับพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กำหนดให้มีพื้นที่เปิดโล่งบริเวณศูนย์กลางของพื้นที่ศึกษา 2 แห่งเพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดรวมของกิจกรรมในพื้นที่

6.2.5 แนวความคิดในการกำหนดทางเดินเท้าและทางรถจักรยานยนต์

แนวความคิดในการกำหนดทางเดินเท้า กำหนดให้มีระบบทางเดินเท้าที่สามารถใช้เชื่อมต่อระหว่างแต่ละกิจกรรม ซึ่งทางเดินเท้าที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้จากถนนเกาะสีเฮอร์แหลมตึกแก ซึ่งเป็นถนนสายหลักของพื้นที่ จากท่าเรือขึ้นสู่ทางเดินเท้าสามารถเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ต่างๆ ของพื้นที่ศึกษาที่กำหนดไว้ นอกจากระบบทางเดินเท้าที่กำหนดไว้ ยังสามารถเดินเท้าไปตามทางเดินริมถนนในพื้นที่ของโครงการได้สะดวกอีกด้วย ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเดินทางด้วยเท้าในระบบของ Pedestrian Mall ซึ่งสามารถเสริมสร้างบรรยากาศในการเดินเท้าได้ด้วย

6.2.6 แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่

จากการคิดวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 องค์ประกอบ ของจินตภาพบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนและสมบูรณ์ ดังนั้นแนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่ศึกษาจึงควรพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงจินตภาพให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยพิจารณาองค์ประกอบดังนี้

1. เส้นทาง (Path) กำหนดเส้นทางในระดับต่างๆ ดังนี้คือ

- เส้นทางเลือก ได้แก่ ถนนทางคูขนานมอเตอร์เวย์

- เส้นทางรอง ได้แก่ ถนนเข้าสู่ชุมชน, คลองบางประเวศบุรีรัมย์เส้นทางรถไฟ

สายตะวันออก

- เส้นทางย่อย ได้แก่ ทางเดินเท้า, ทางรถจักรยานยนต์ ที่ใช้เชื่อมต่อระหว่าง

เส้นทางรองต่างๆ โดยเฉพาะให้ทางเดินเท้า เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างกิจกรรมและพื้นที่เปิดโล่ง(พื้นที่สีเขียว) เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันกับกลุ่มกิจกรรม

2. ขอบเขต (Edge)

กำหนดให้แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา คือ ทางทิศตะวันตกเป็นแนวของแหลมตึกแก, ทิศเหนือ ติดต่อกับคลองเล็กๆซึ่งเป็นป่าชายเลน, ทิศใต้ ริมชายหาดอ่าวเกาะสีเฮอร์, ทิศตะวันออกเป็นแหลมทับผ้า

3. ย่าน (District)

การกำหนดย่านตามระบบจินตภาพของพื้นที่ศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับการกำหนดกลุ่มกิจกรรมอยู่แล้ว โดยได้กำหนดให้เป็นย่านของกิจกรรมหลักๆ ในพื้นที่อยู่ 3 บริเวณ ได้แก่ย่านที่อยู่อาศัย, ย่านพาณิชยกรรม, ย่านสถานที่ราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

มีลักษณะคล้ายกับย่าน โดยมีข้อแตกต่างในการเป็นที่รอบกิจกรรมได้แก่ สวนสาธารณะ, ลานกีฬา, โรงเรียน

5. จุดหมายตา (Landmark)

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษานั้น เป็นที่อยู่อาศัยโดยส่วนใหญ่และในอนาคตจะพัฒนาศูนย์ชุมชนใหม่ การกำหนดภูมิสัญลักษณ์จึงต้องกำหนดให้สอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรม โดยมีแนวความคิดดังนี้ กำหนดให้มีจุดหมายตา (Landmark) ที่สำคัญของพื้นที่จะอยู่บริเวณที่เป็นสวนสาธารณะของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นที่เปิดโล่ง สามารถใช้เป็นที่หมายตาได้

6.2.7 แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง

ในการออกแบบระบบการเข้าถึงของพื้นที่โครงการ จะแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่และการเข้าถึงจากภายในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

6.2.7.1 การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่

จะแบ่งการเข้าถึงพื้นที่ด้วย 2 ระบบ คือกำหนดให้แบ่งเป็นทางเดิมเท้าและทางรถจักรยาน โดยแยกการใช้สอยออกจากกัน แต่ทางก็ยังขนานไปด้วยกันเพื่อความสะดวกและตัดถนนใหม่เพิ่ม เพื่อสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมและคนในชุมชนให้เข้าถึงกันได้

6.2.8 แนวความคิดในการจัดรูปที่ดิน, การเวนคืนที่ดิน, การจัดสรรที่ดินของชุมชนบางส่วน

เนื่องจากที่ดินในชุมชนมีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพบางส่วน ดังนั้นจึงได้นำแนวทางทฤษฎีการจัดรูป, การเวนคืนและการจัดสรรที่ดินมาใช้ในการพัฒนาที่ดินของชุมชน โดยมีพื้นที่ที่ต้องปรับปรุงดังนี้

6.2.8.1 พื้นที่บริเวณริมหาอ่าวเกาะสิเหร่ ที่เป็นบ้านเรือนของคนในชุมชน ซึ่งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยนั้นมีการรुक้าพื้นที่สาธารณะ คือ ริมชายหาด ดังนั้นในการพัฒนาและปรับปรุงจึงได้นำแนวความคิดในการจัดรูปที่ดินมาใช้ โดยมีแนวทางการจัดรูปคือให้พื้นที่บ้านที่อยู่ริมชายหาดได้แบ่งพื้นที่บางส่วนเพื่อให้เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์แก่ชุมชน คือให้เป็นพื้นที่สีเขียวและทางเดินเท้า เพื่อให้ชุมชนการสัญจรที่สะดวกมีทัศนียภาพที่สวยงามขึ้นและป้องกันการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ซึ่งวิธีที่กล่าวมานั้นมีระยะเวลาค่อนข้างนานในการปฏิบัติงาน เพราะการจัดรูปที่ดินต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.8.2 พื้นที่บริเวณที่จะเป็นพื้นที่สาธารณะ เช่น ศูนย์รวมกิจกรรมหรือถนนที่ตัดเพิ่มใหม่ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนอีกเช่นกัน ดังนั้นในการพัฒนาปรับปรุง จึงได้นำแนวความคิดในการเวนคืนที่ดินและการจัดสรรที่ดินมาใช้ร่วมกันดังนี้ บ้านที่พักอาศัยที่อยู่ในเขตที่จะตัดถนนใหม่หรือเป็นพื้นที่สาธารณะจะเวนคืนที่ดินโดยภาครัฐ ซึ่งภาครัฐจะเข้ามาจัดการกับพื้นที่นั้นๆ แต่ไม่ได้จ่ายค่าทดแทนเป็นเงิน เพียงแต่นำแนวความคิดการจัดสรรที่ดินมาประกอบคือ รัฐจะเข้ามาพัฒนาที่ดินของเอกชน โดยรวมพื้นที่ให้ได้ตามที่กำหนดแล้วแบ่งพื้นที่และจัดพื้นที่ให้ใหม่ โดยทำให้มีสาธารณูปโภคเข้าถึงเช่นกัน

6.2.9 แนวความคิดในการออกแบบรูปลักษณ์ของอาคารภายนอก

ปัจจุบันสภาพปัญหาความอ่อนแอของระบบนิเวศ ของเมืองต่างๆ ในประเทศ ซึ่งเป็นผลพวงด้านหนึ่งจากการเติบโตของเมืองที่ไร้ระเบียบอีกด้านหนึ่งเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจในอดีต ที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดหาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติในกระบวนการผลิตและรูปแบบของการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากรอันจำกัดของประเทศและสิ่งแวดล้อมถูกใช้สอยและทำลายเสื่อมสภาพทั้งปริมาณและคุณภาพจนเกือบหมดศักยภาพยากที่จะฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ ในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทย (เช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศ) เริ่มให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาเมืองแนวใหม่ คือการพัฒนาเมืองใหม่ให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน อันเป็นแนวนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่เมือง เพราะการพัฒนาในแนวทางนี้จะต้องมีการดำเนินงานที่ประสานและสนับสนุนสอดคล้องซึ่งกันและกันในหลายๆ ด้านและหลายสาขาพร้อมๆ กันอย่างมีระบบเป็นเชิงองค์รวม (Holistic Approach) คือกระบวนการพัฒนาที่มีการวางกรอบวิสัยทัศน์และแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องต้องกัน ทั้งในด้านประชากรทรัพยากร สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ทางกายภาพที่สร้างขึ้น (Built Environment) ทรัพยากรด้านศิลปวัฒนธรรม ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ สนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรที่สร้างทดแทนใหม่ได้และมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เสริมสร้างจิตวิญญาณและคุณค่าของเมือง ด้วยการให้ความสำคัญต่อการดำรงรักษาฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา เพื่อยกระดับศักยภาพของตนเองและเป็นภูมิคุ้มกันแรงกดดันของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เป็นผลของการจัดระเบียบใหม่ของโลกการค้าและเทคโนโลยี โดยมีกรอบกลยุทธ์เพื่อไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนสำหรับประเทศไทย

ลักษณะสำคัญของศูนย์ชุมชนใหม่ นั้นจะถูกผสมผสานอยู่ในเรื่องราวต่างๆ 5 ด้าน ด้วยกันกล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.9.1 ด้านสังคม

- ประชาชนได้รับการศึกษา รู้เท่าทันข่าวสาร
- มีบริการด้านสุขภาพและบริการที่จำเป็นอย่างพอเพียงและสะดวก
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- มีคดีอาชญากรรม ยาเสพติดจำนวนน้อย
- ทุกคน ทุกฝ่ายในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง
- สิทธิของประชาชนได้รับการคุ้มครอง

6.2.9.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

- สามารถควบคุมของเสียในดิน น้ำและในอากาศได้ และต้องไม่มีมลพิษ/ทาง
เสียงที่ส่งผลกระทบต่อประชากรในพื้นที่

- ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานและราคาไม่แพง

6.2.9.3 ด้านเศรษฐกิจ

- บรรยากาศที่ดีสำหรับการทำมาค้าขายและการลงทุน
- ค่าครองชีพไม่แพงและประชาชนมีงานทำ

6.2.9.4 ด้านกายภาพ

- เป็นเมืองที่มีระเบียบ มีการจัดสรรการใช้ที่ดินที่เหมาะสม
- มีบริการของภาครัฐ เช่น น้ำ ไฟ ถนน โทรศัพท์ อย่างเพียงพอต่อความต้องการ
- มีการเดินทางขนส่งที่สะดวกปลอดภัย และไม่สิ้นเปลือง
- มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- มีระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะอย่างเหมาะสม

6.2.9.5 ด้านการบริการจัดการ

- มีความโปร่งใสและยุติธรรม
- มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก
- ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกๆ ขั้นตอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.10 แนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะ

โดยใช้แนวความคิดการจัดสวนสาธารณะ แบบ Small Park Design ซึ่งเป็นสวนสาธารณะ ที่มีพื้นที่ขนาดเล็กหรือมีพื้นที่น้อย มีลักษณะเป็นส่วนหย่อม ที่เน้นการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพสำหรับคนในชุมชนเข้ามาใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันองค์ประกอบของสวน มีดังนี้

ก. สนามเด็กเล่น

- สระน้ำ
- พื้นที่ปิกนิก
- พื้นที่สวนหย่อม
- พื้นที่ใช้อุปกรณ์ช่วยออกกำลังกาย

ข. โดยแบ่งอุปกรณ์ช่วยออกกำลังกาย

ค. ช่วงล่าง

- ส่วนข้อเท้า
- ส่วนหัวเข่า
- ส่วนต้นเข่า

ง. ช่วงบน

- ส่วนสะโพก
- ส่วนเอว
- ส่วนหน้าท้อง
- ส่วนช่วงอก
- ส่วนไหล่
- ส่วนแขน

โดยจะมีพื้นที่เพื่อนั่งพักระหว่างทางด้วย และปัจจุบันสนับสนุนให้มีสวนผักของชุมชน โดยจะให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้หน้าบ้านของตนเองและให้แต่ละบ้านมีส่วนร่วมช่วยกันในการดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

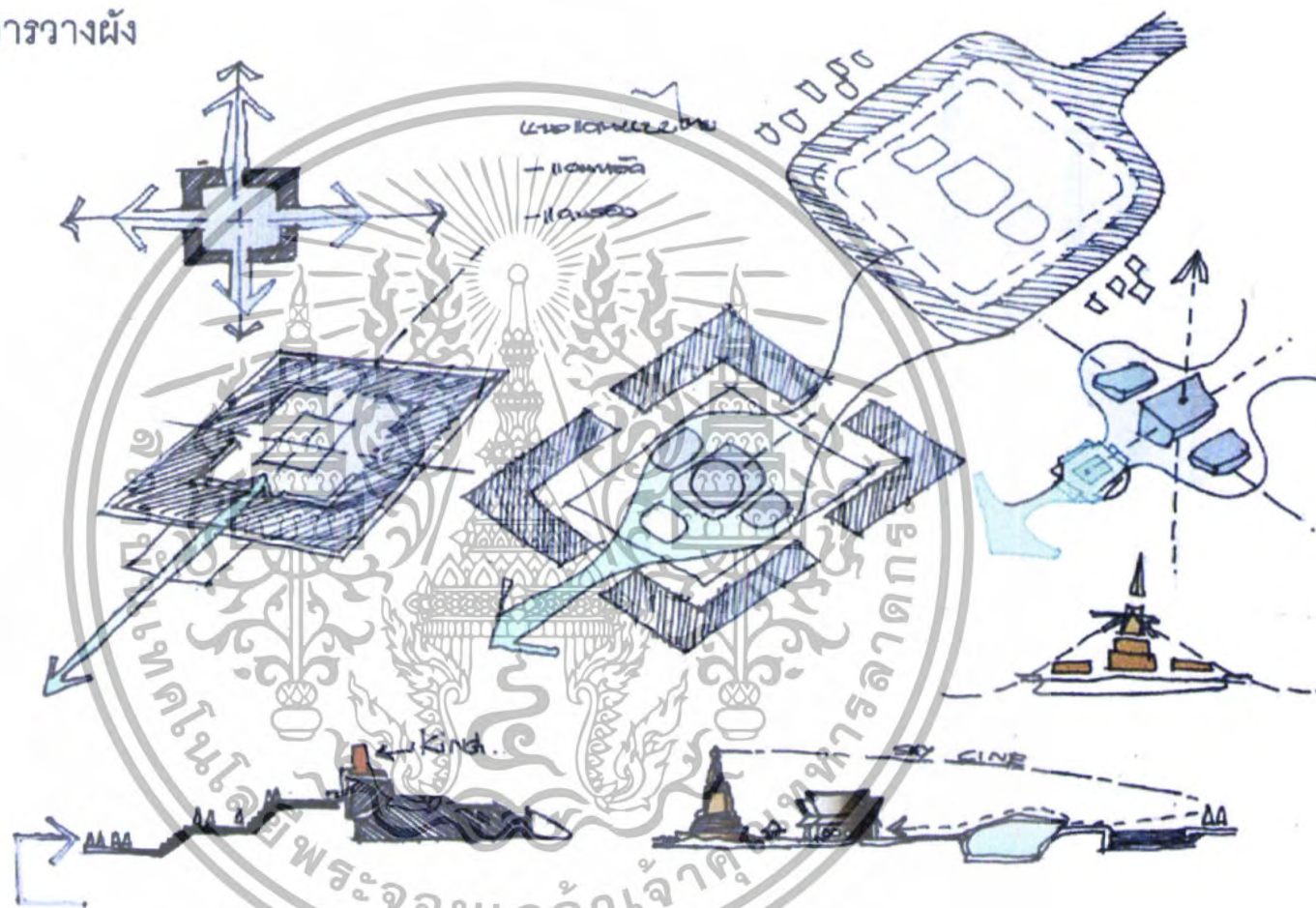
6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ

จากการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบกลุ่มกิจกรรมและพื้นที่องค์ประกอบการออกแบบด้านต่างๆ นำมารวมเป็นความคิดรวบยอด เพื่อจัดทำผังออกแบบในลักษณะ 3 มิติ ให้พื้นที่ศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะตอบสนองต่อนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยมีความเหมาะสม ตามหลักการออกแบบและวางผังชุมชน

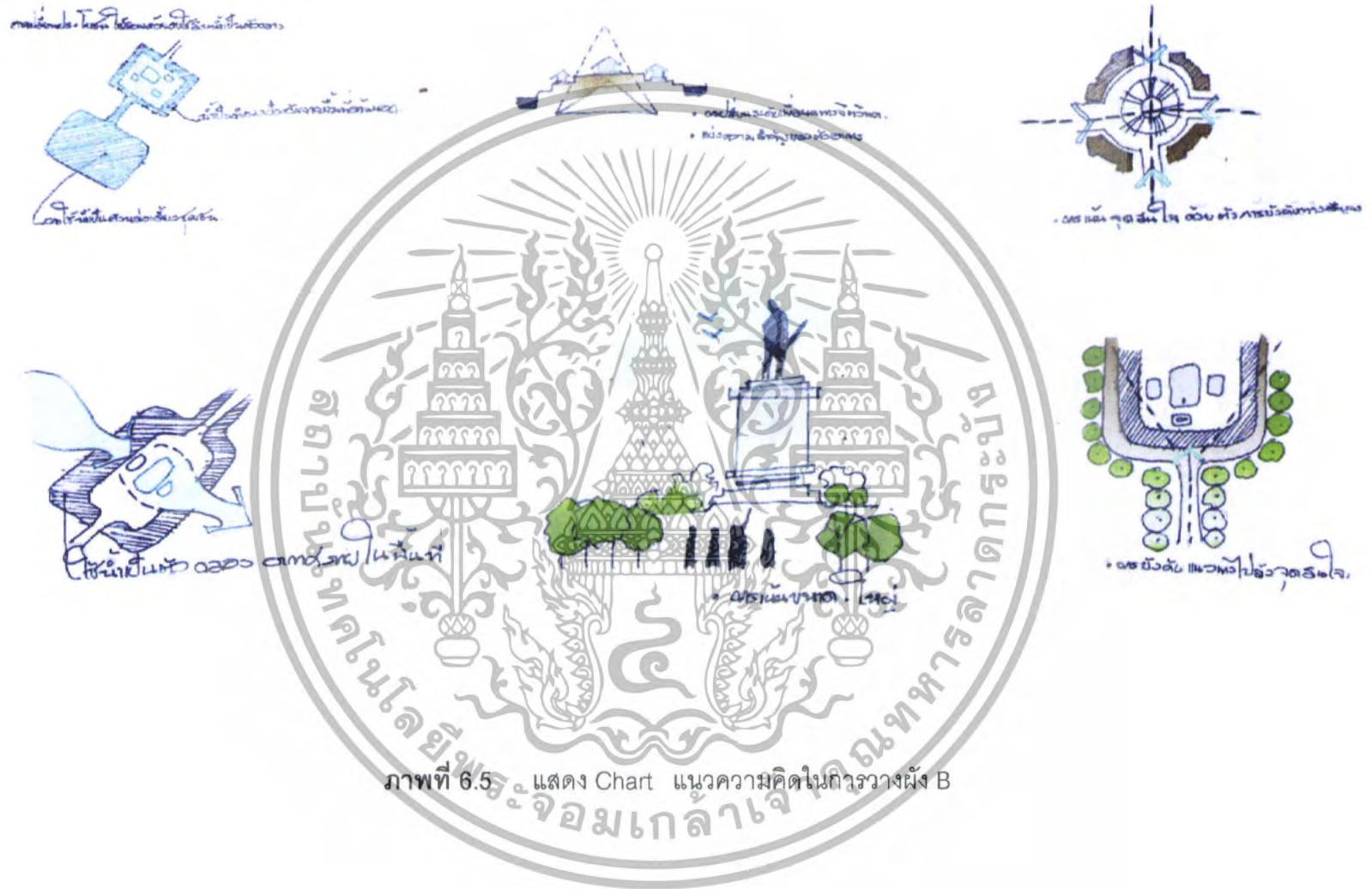


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

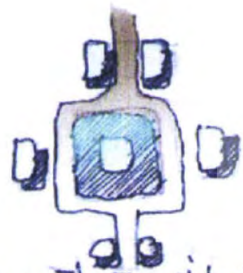
แนวความคิดในการวางผัง



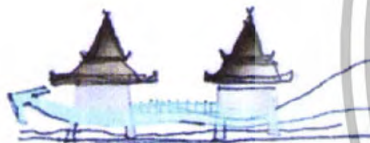
ภาพที่ 6.4 แสดง Chart แนวความคิดในการวางผัง A



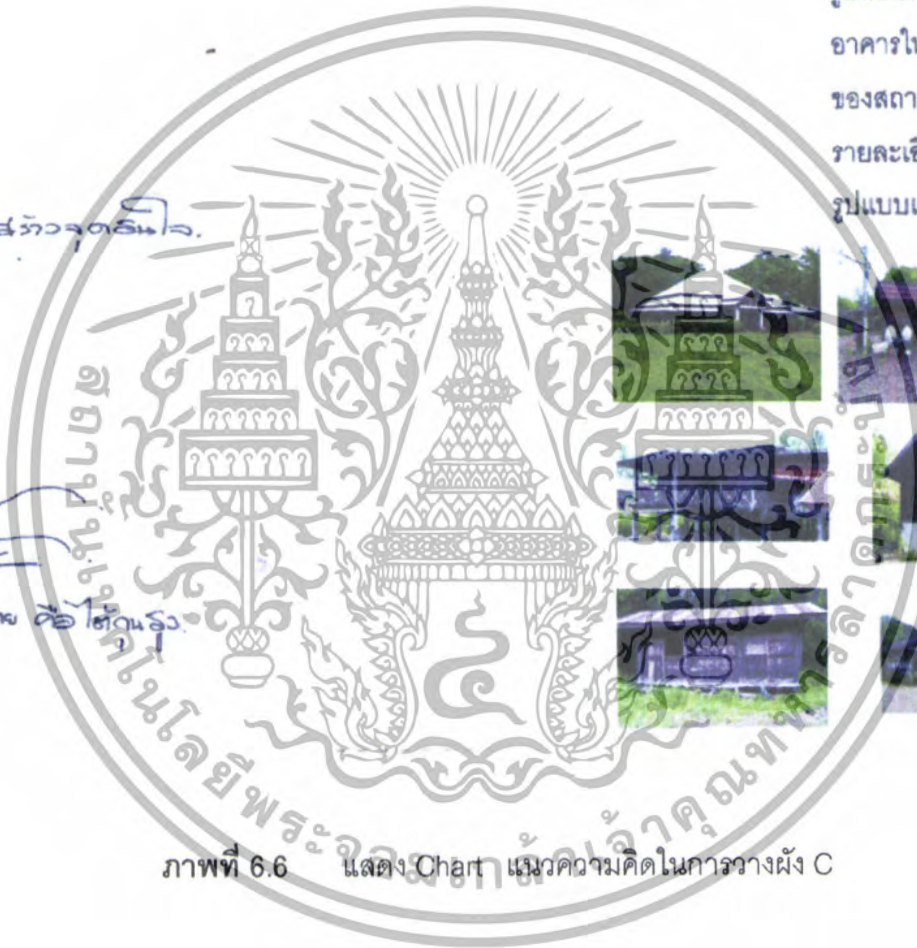
ภาพที่ 6.5 แสดง Chart แนวความคิดในการวางผัง B



๑) ๓๗ ปีที่แล้ว ที่วัดป่าไร่หวัดจตุรทิศ



๒) รูปแบบ ลวดลาย บ้าน โทษ คือ โสภณรัง



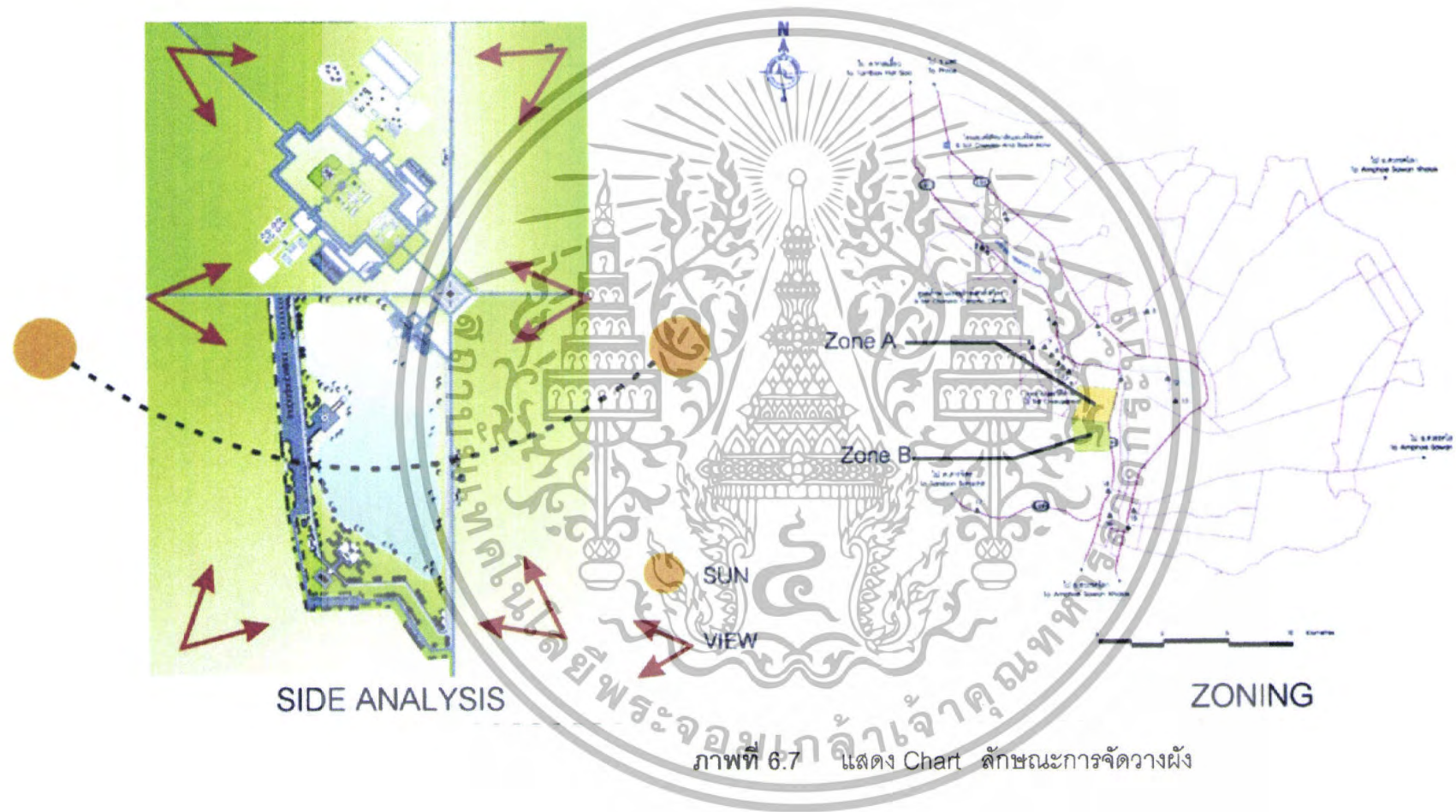
แนวความคิดในการออกแบบ
รูปแบบสถาปัตยกรรม
อาคารในโครงการจะออกแบบให้มีลักษณะ
ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และในเรื่องของ
รายละเอียดต่างๆของอาคาร ผสมผสานใน
รูปแบบและวัสดุสมัยใหม่



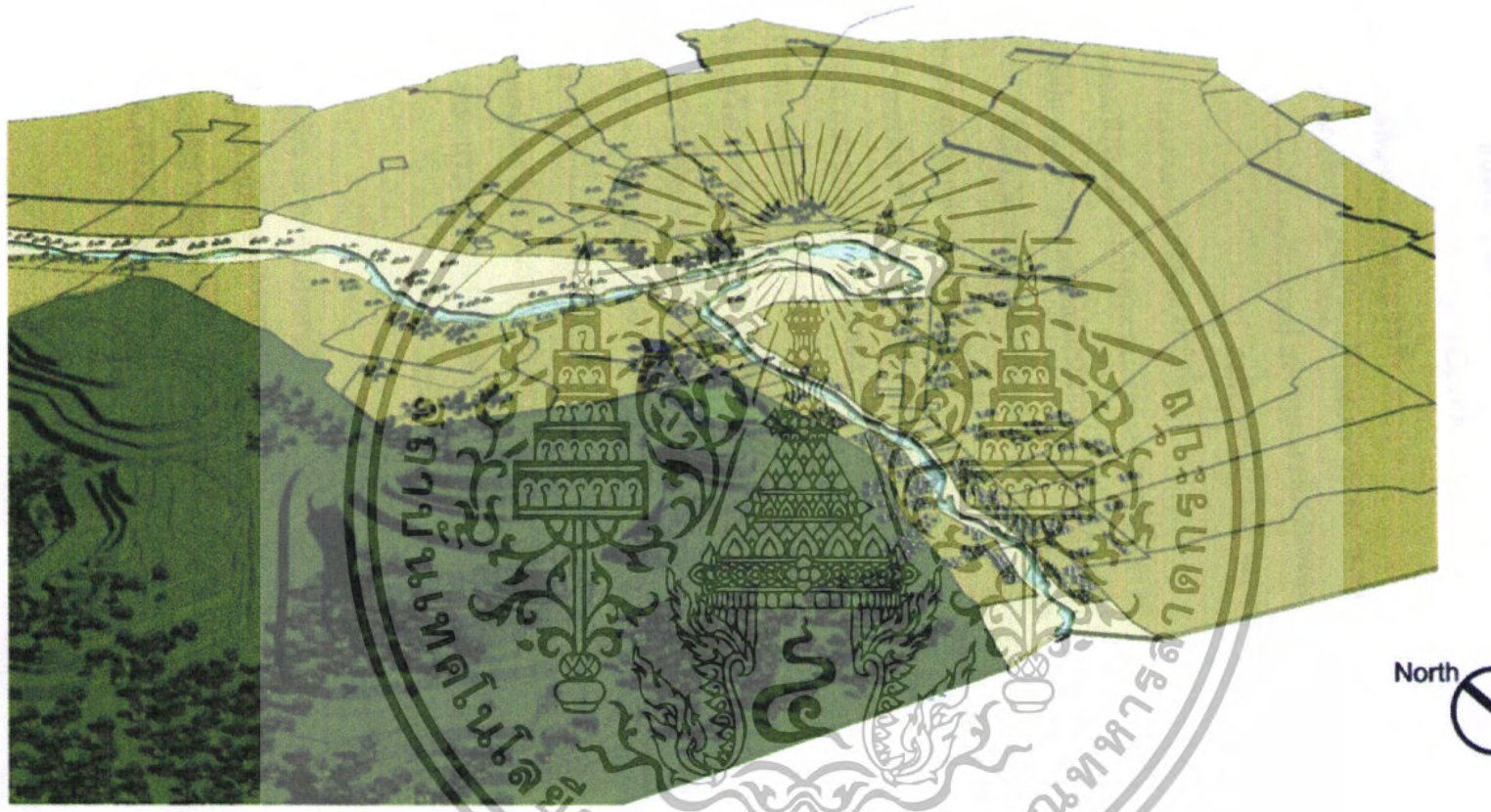
ลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ภาพที่ 6.6 แสดง Chart แนวความคิดในการร่างผัง C

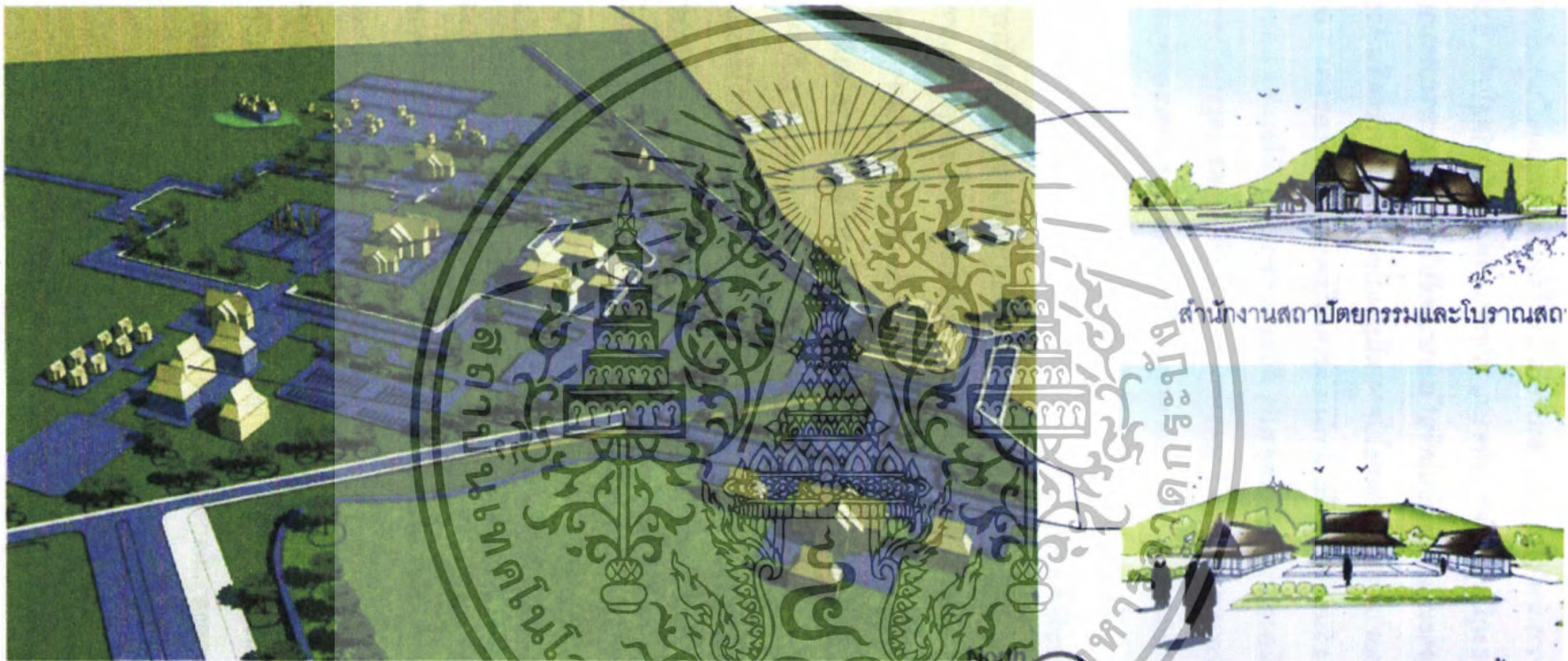
ลักษณะการวางผัง



ภาพที่ 6.7 แสดง Chart ลักษณะการจัดวางผัง



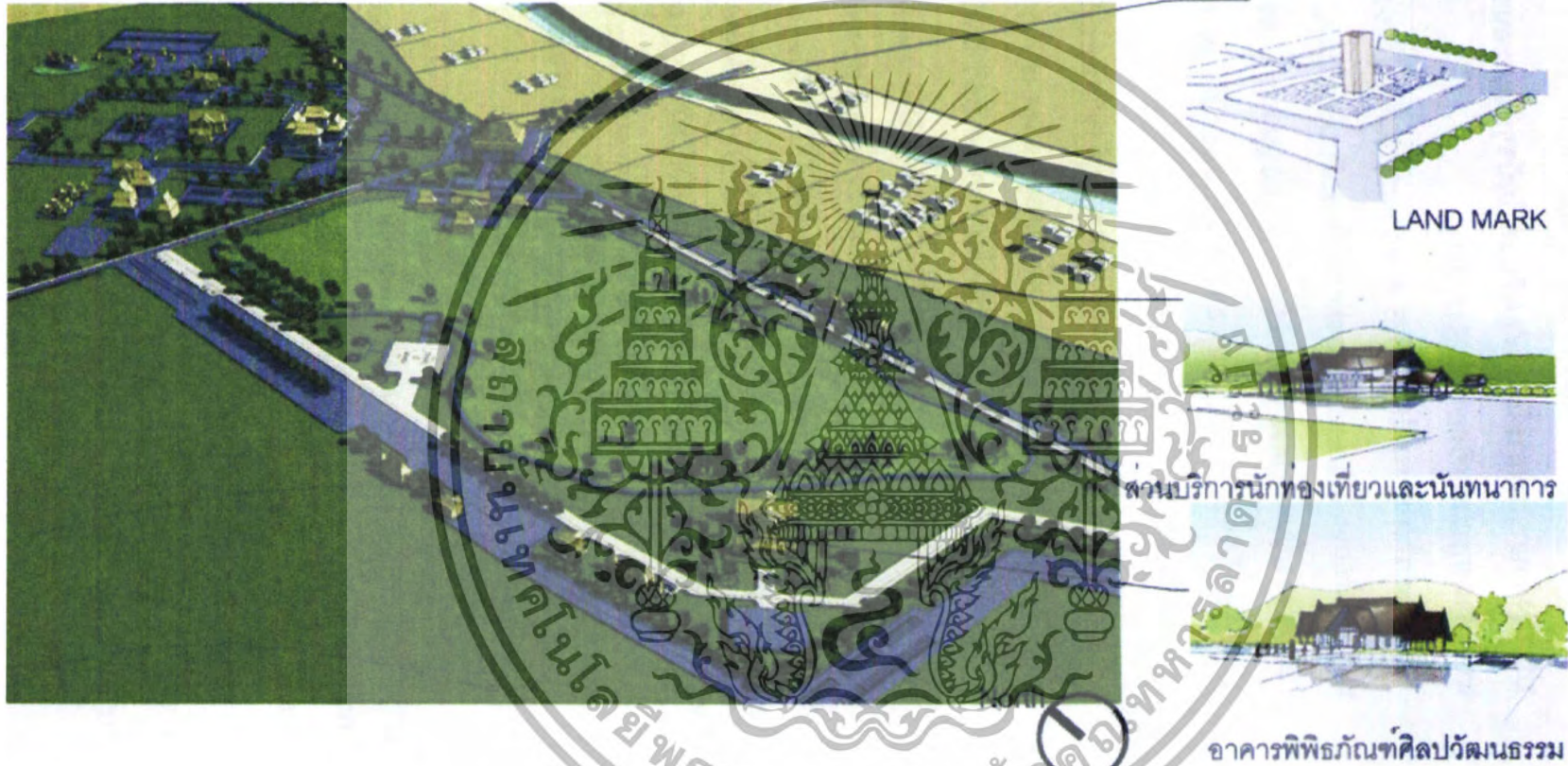
ภาพที่ 6.8 แสดง Chart แสดงภาพสามมิติพื้นที่โครงการ



สำนักงานสถาปัตยกรรมและโบราณคดี

อาคารขายสินค้า OT

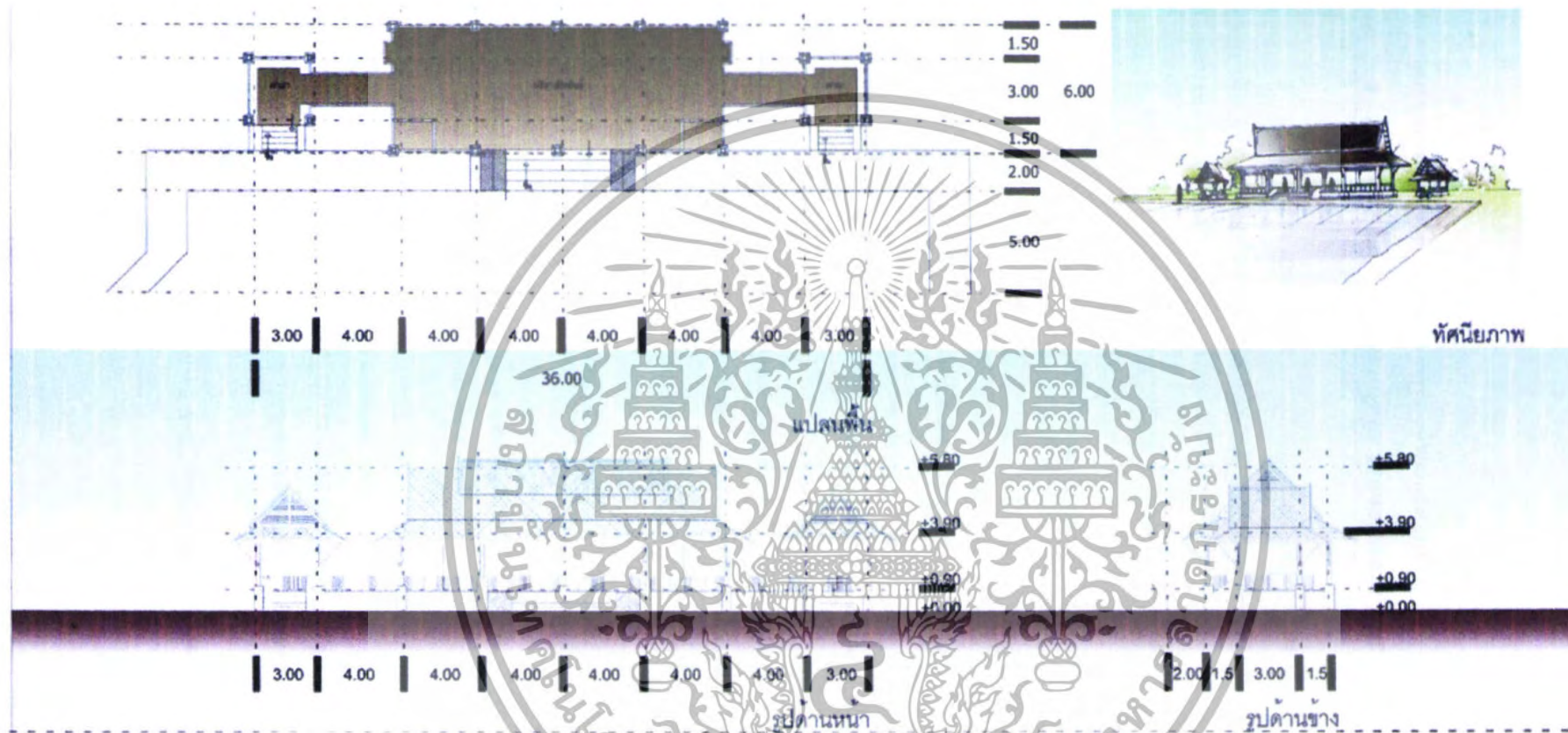
ภาพที่ 6.9 แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ A



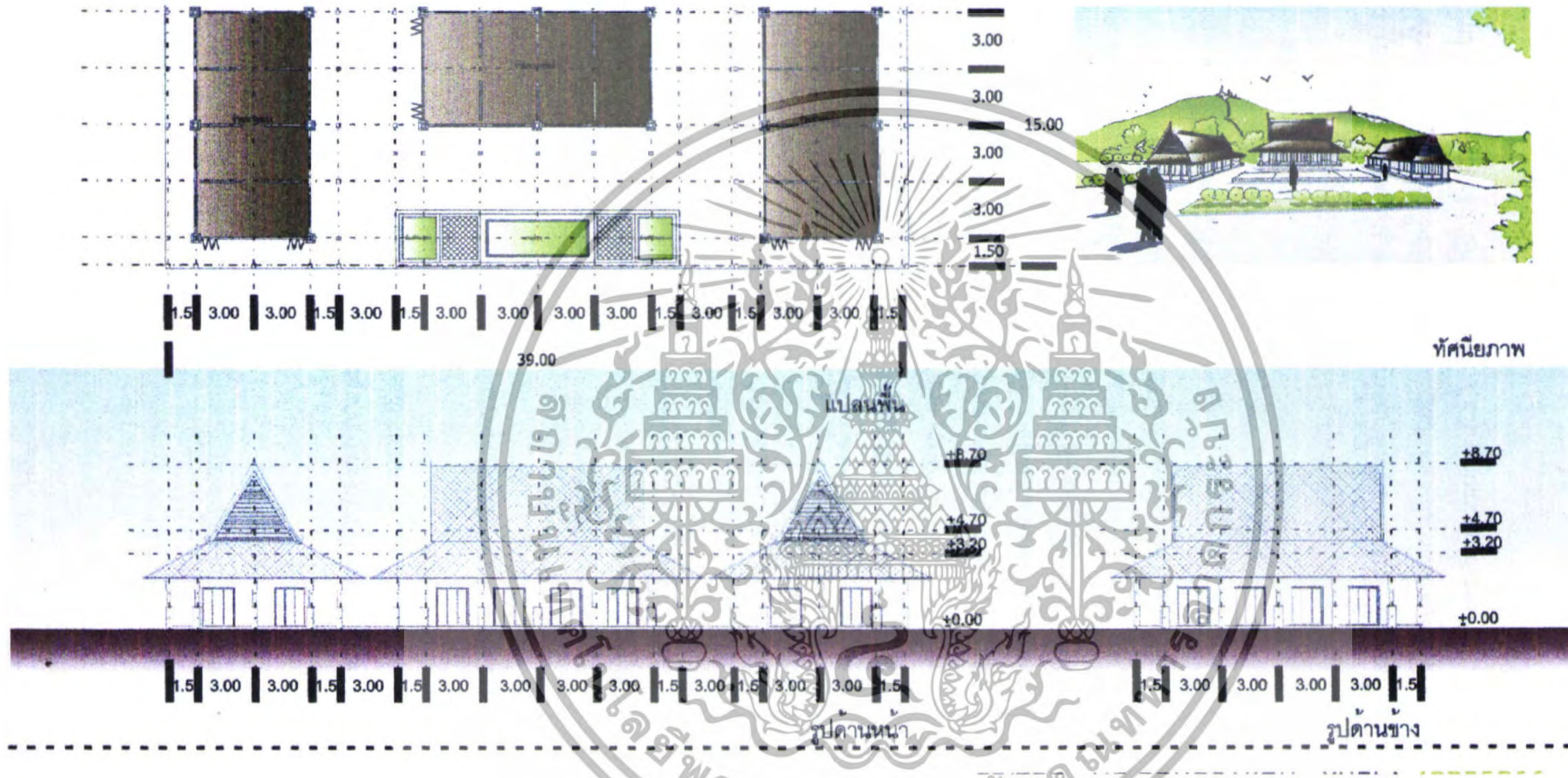
ภาพที่ 6.11 แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ B



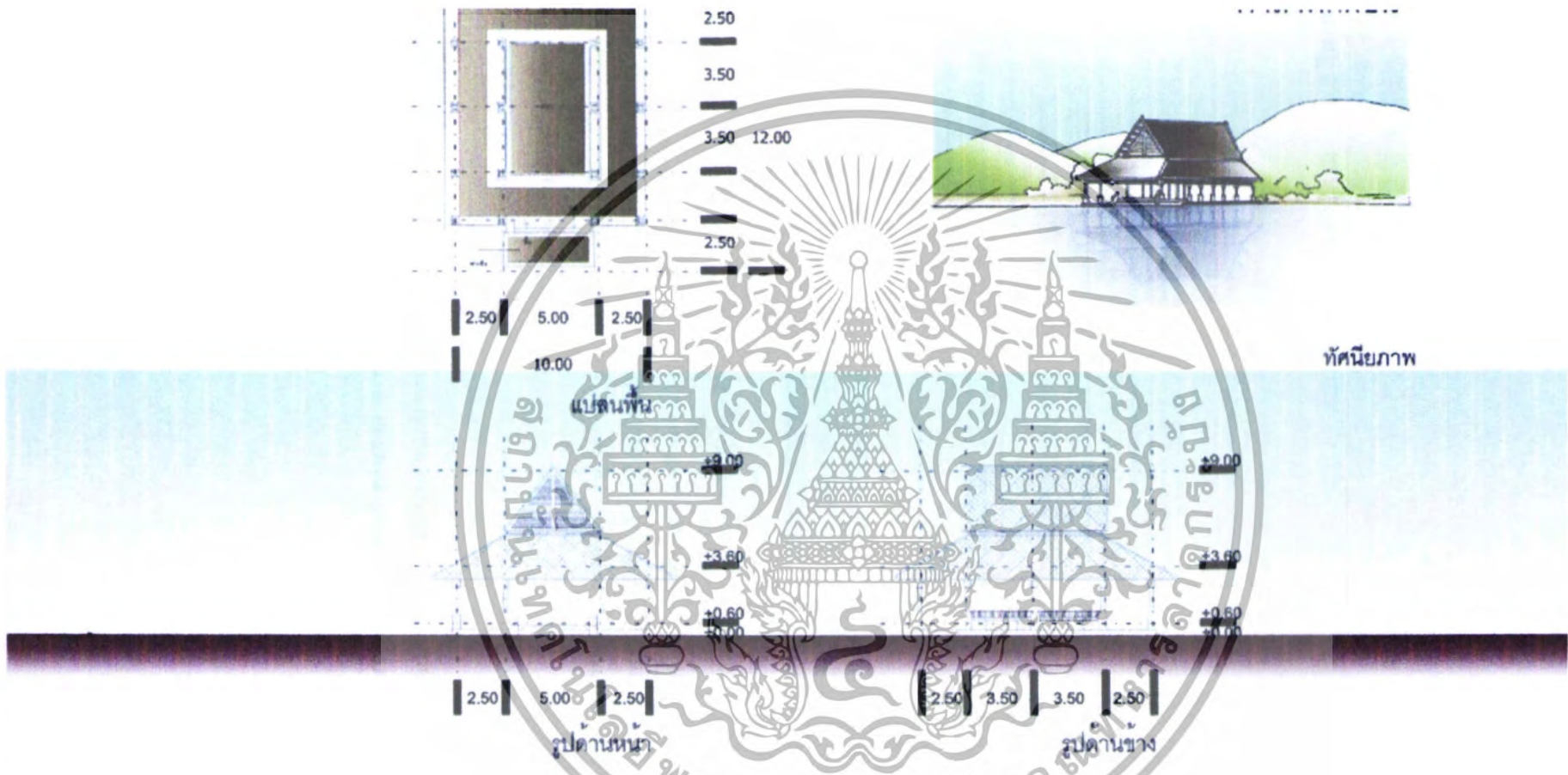
ภาพที่ 6.11 แสดง Chart แสดงรูปแบบในพื้นที่โครงการ A



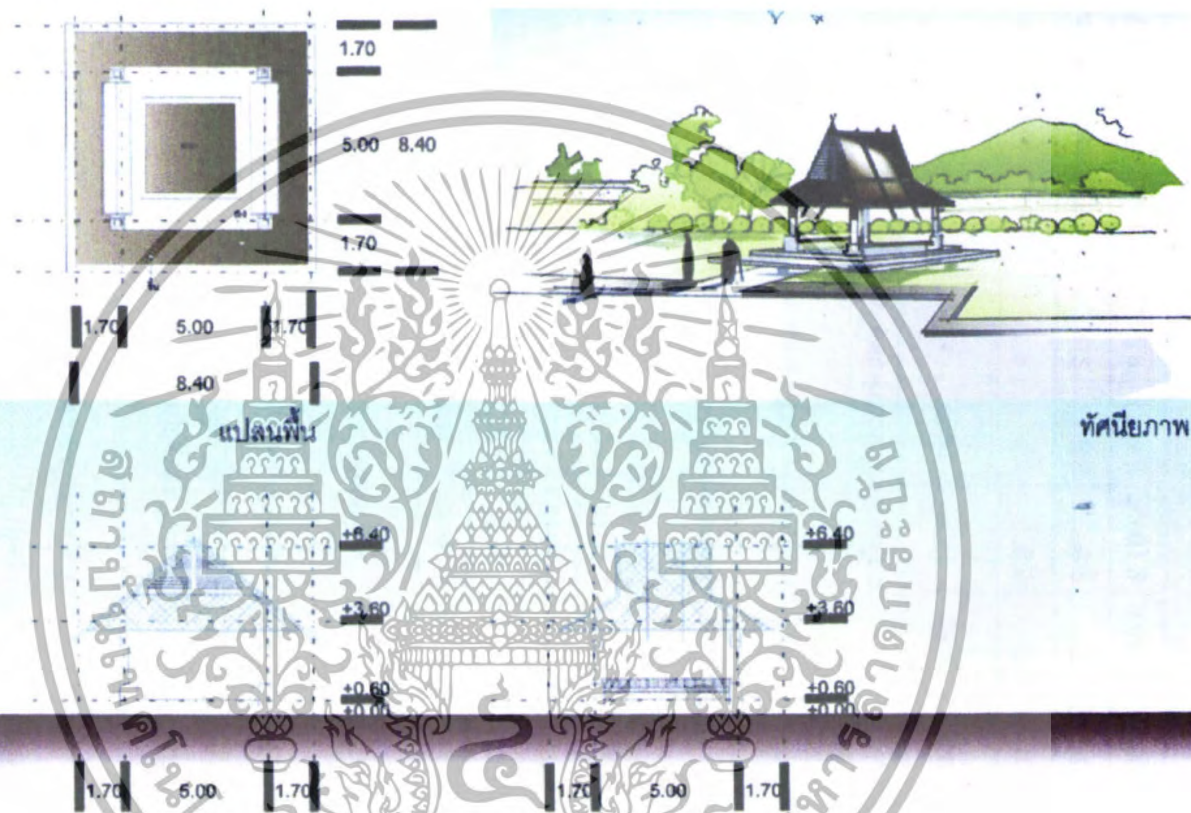
ภาพที่ 6.12 แสดง Chart อาคารพักคอยและนั่งนากการ



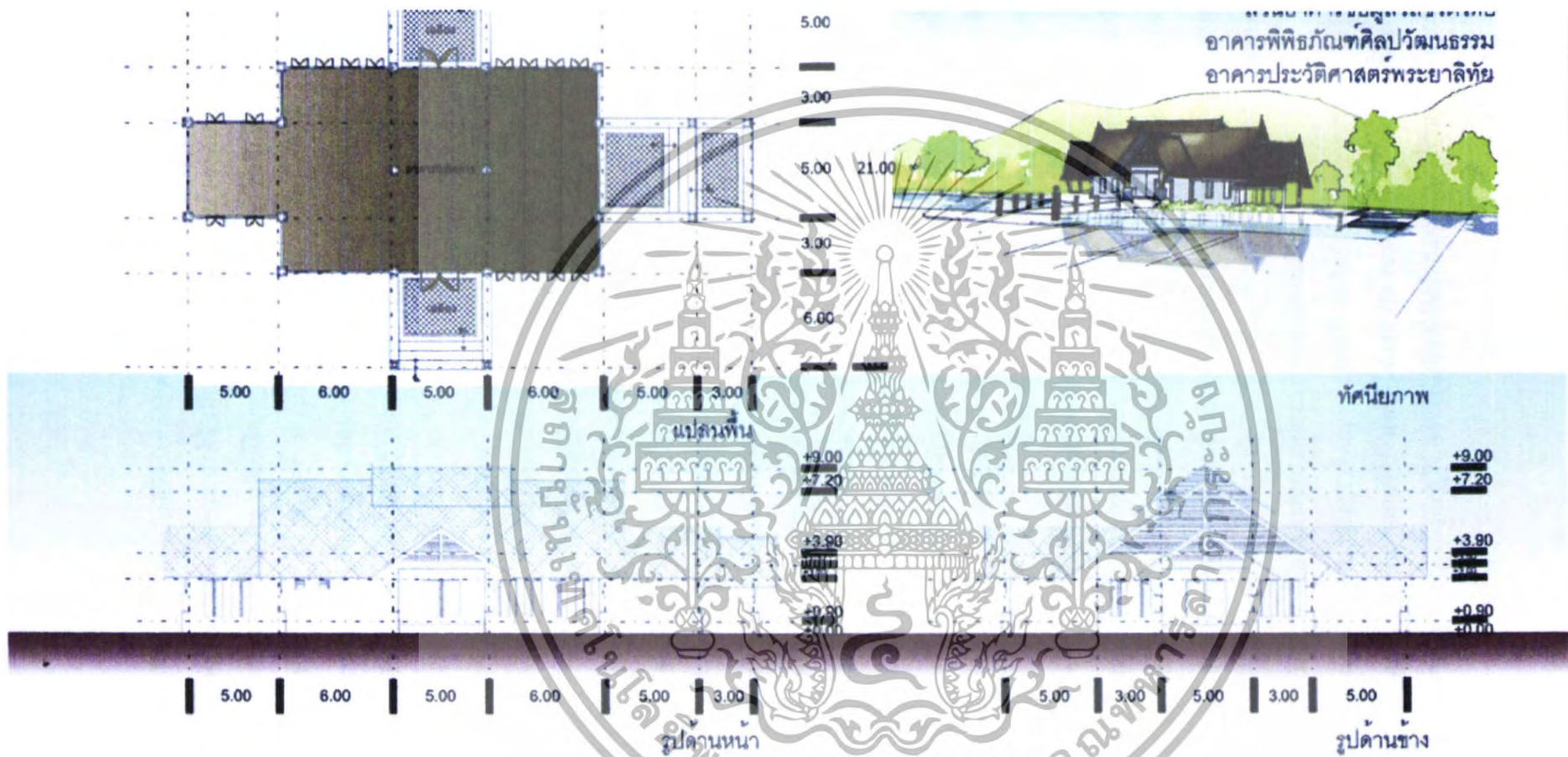
ภาพที่ 6.13 แสดง Chart อาคารสินค้า-top



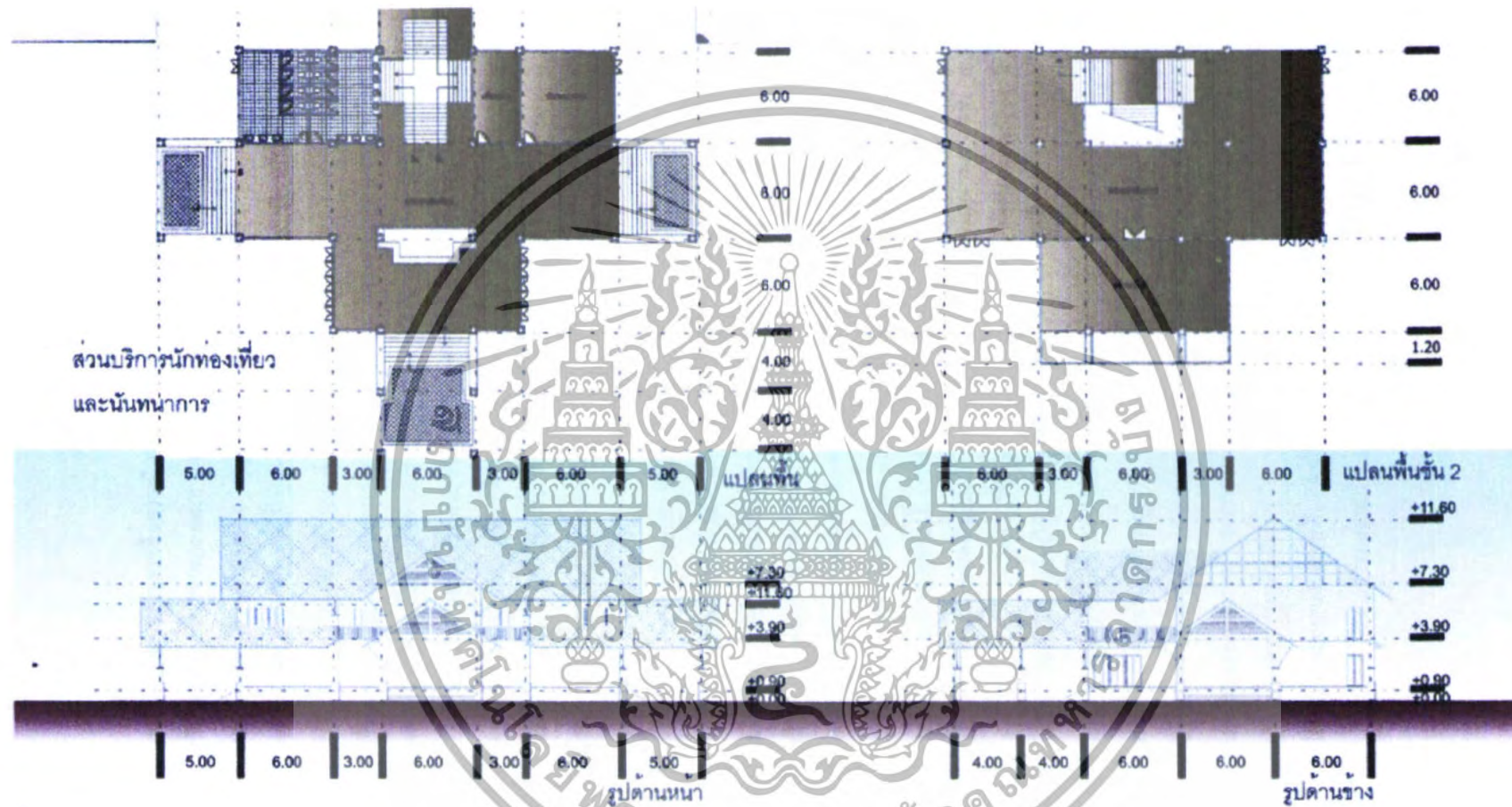
ภาพที่ 614 แสดง Chart ศาลาพักผ่อน A



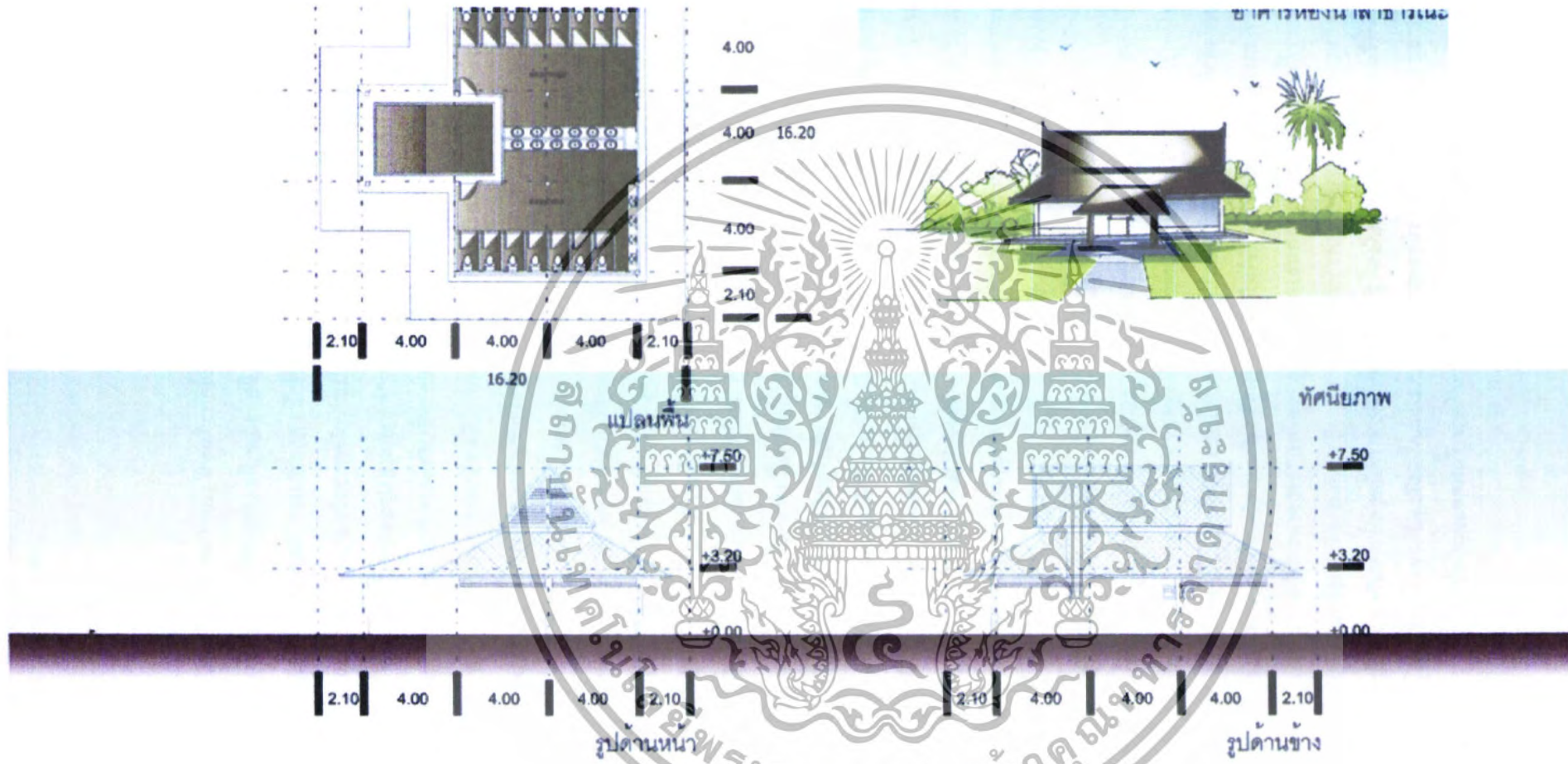
ภาพที่ 6.15 แสดง Chart อาคาร ศาลาพักผ่อน B



ภาพที่ 6.17 แสดง Chart อาคารศิลปะและวัฒนธรรม/อาคารประวัติศาสตร์



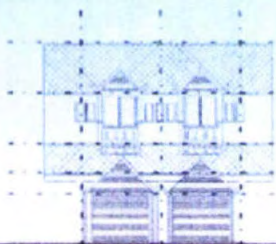
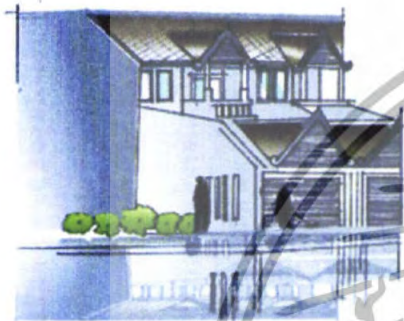
ภาพที่ 6.18 แสดง Chart อาคารศูนย์ท่องเที่ยวและนันทนาการ



ภาพที่ 6.19 ห้องน้ำสาธารณะ

ปรับภูมิทัศน์และอาคารพาณิชย์

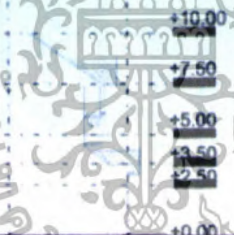
แบบบ้านสถาปัตยกรรมท้องถิ่น



4.00 | 4.00

รูปด้านหน้า

ทัศนียภาพ



5.50

รูปด้านข้าง

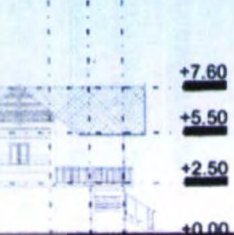
ทัศนียภาพ



4.00 | 4.50 | 1.50 | 3.00

รูปด้านหน้า

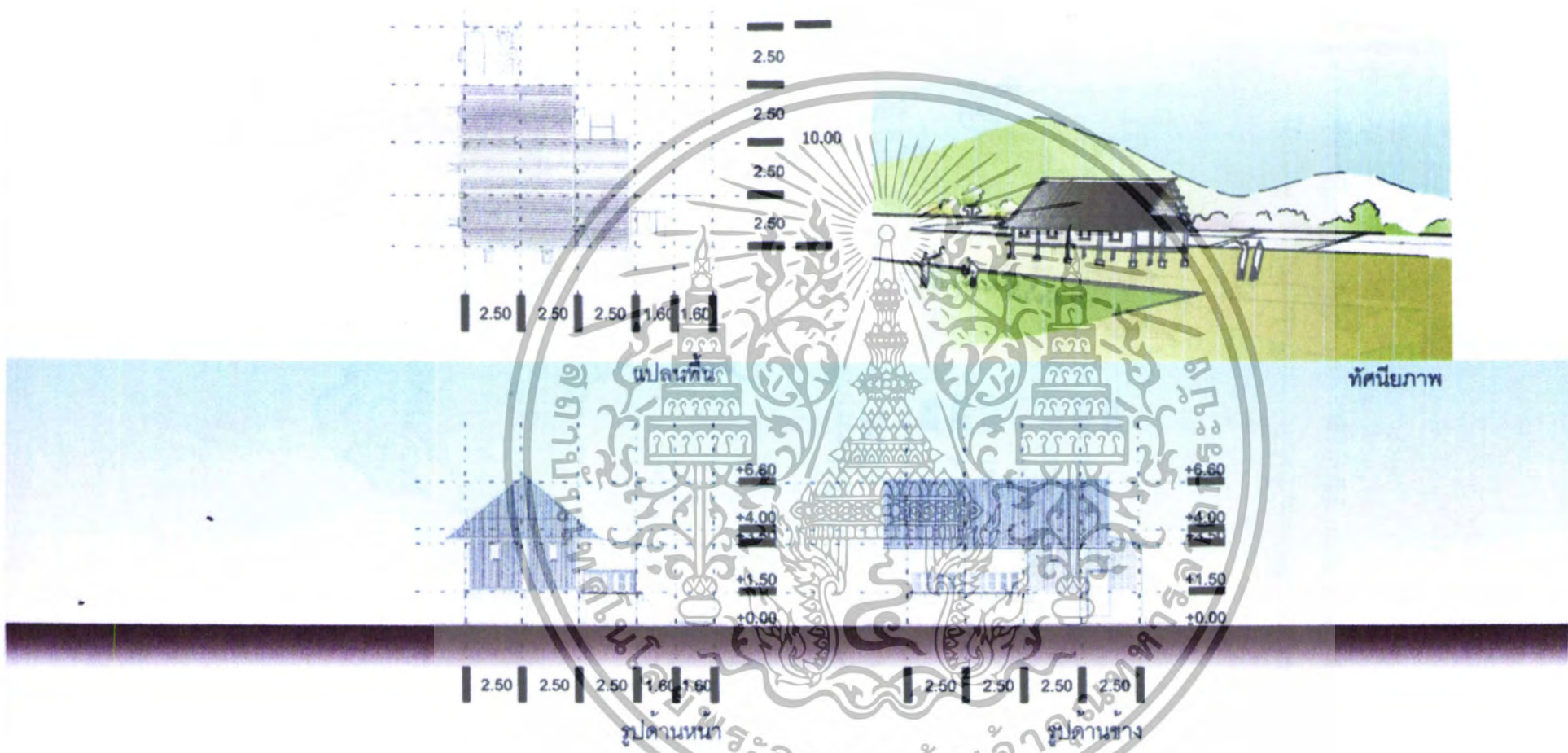
ทัศนียภาพ



2.50 | 3.50 | 2.00 | 1.50

รูปด้านข้าง

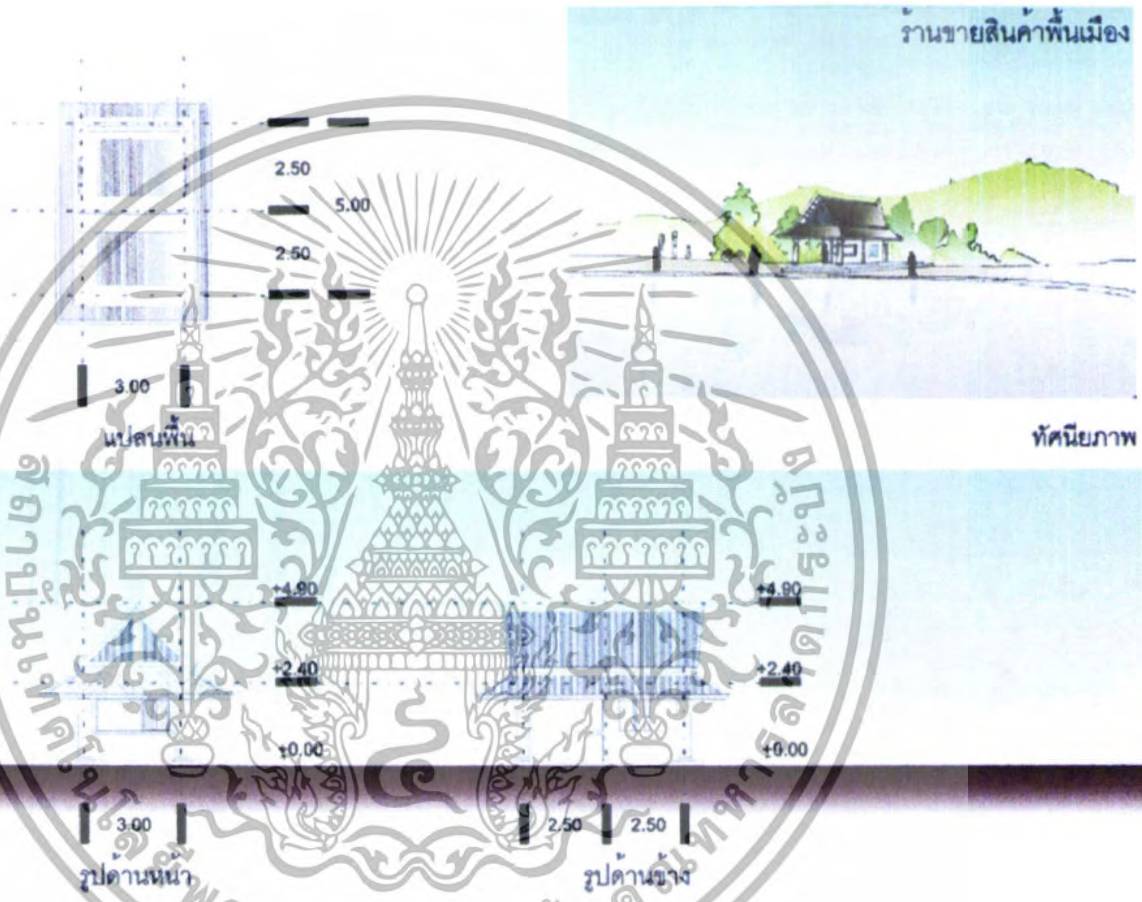
ภาพที่ 6.20 แสดง Chart รูปแบบอาคารพาณิชย์, บ้านพักอาศัย



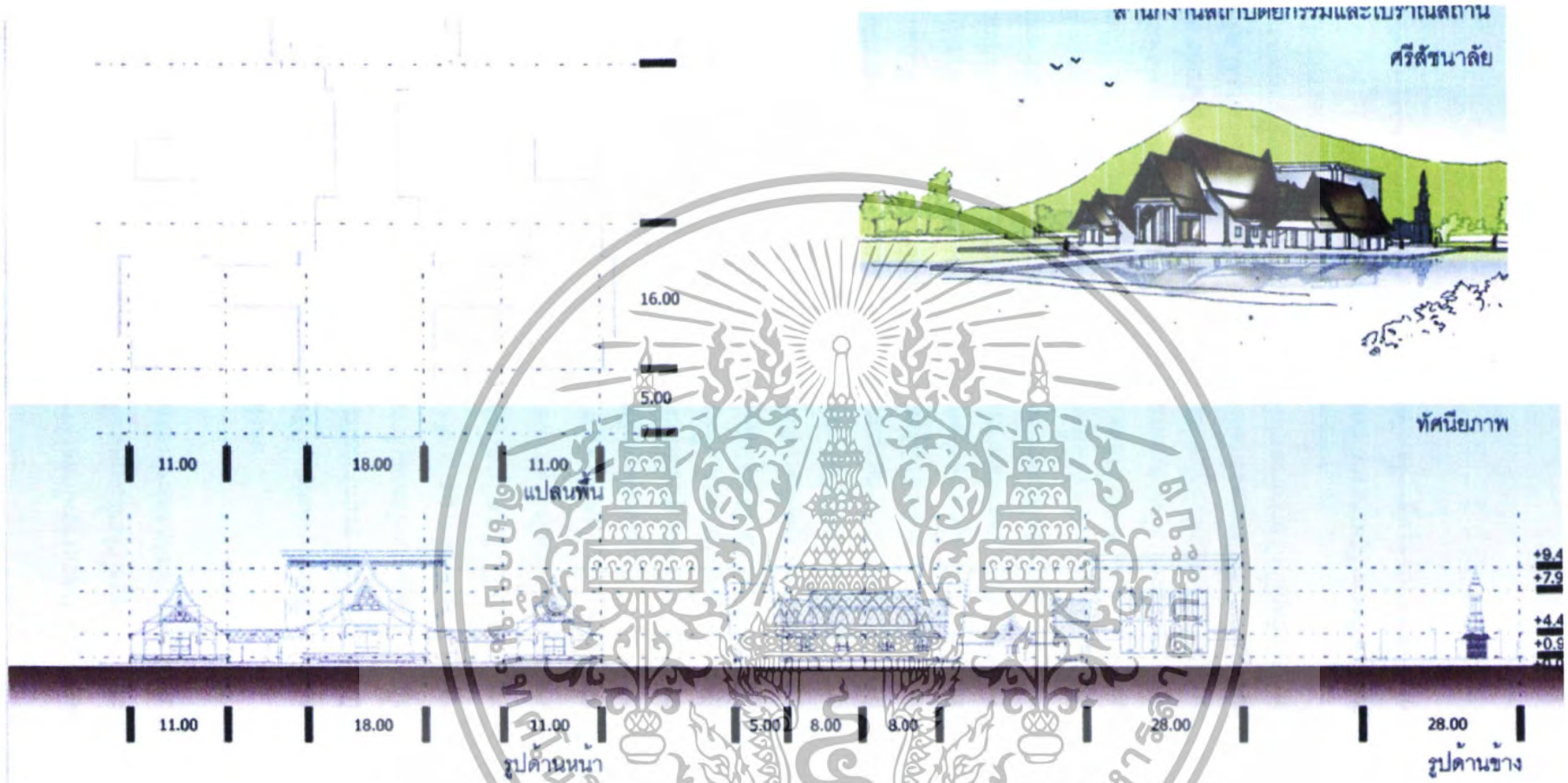
ภาพที่ 6.21 แสดง Chart บ้านวิถีไทย A



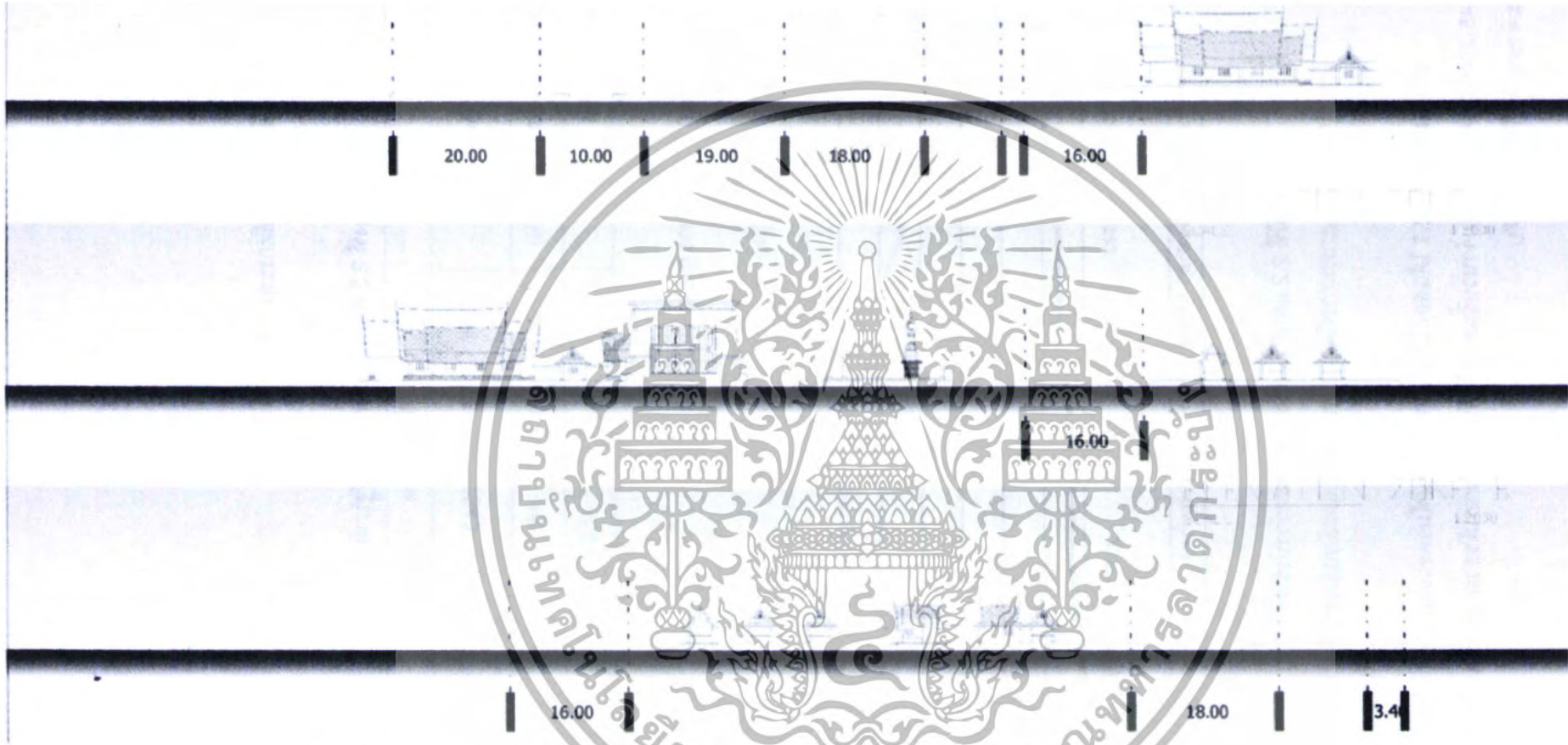
ภาพที่ 6.22 แสดง Chart บ้านวัดไทย B



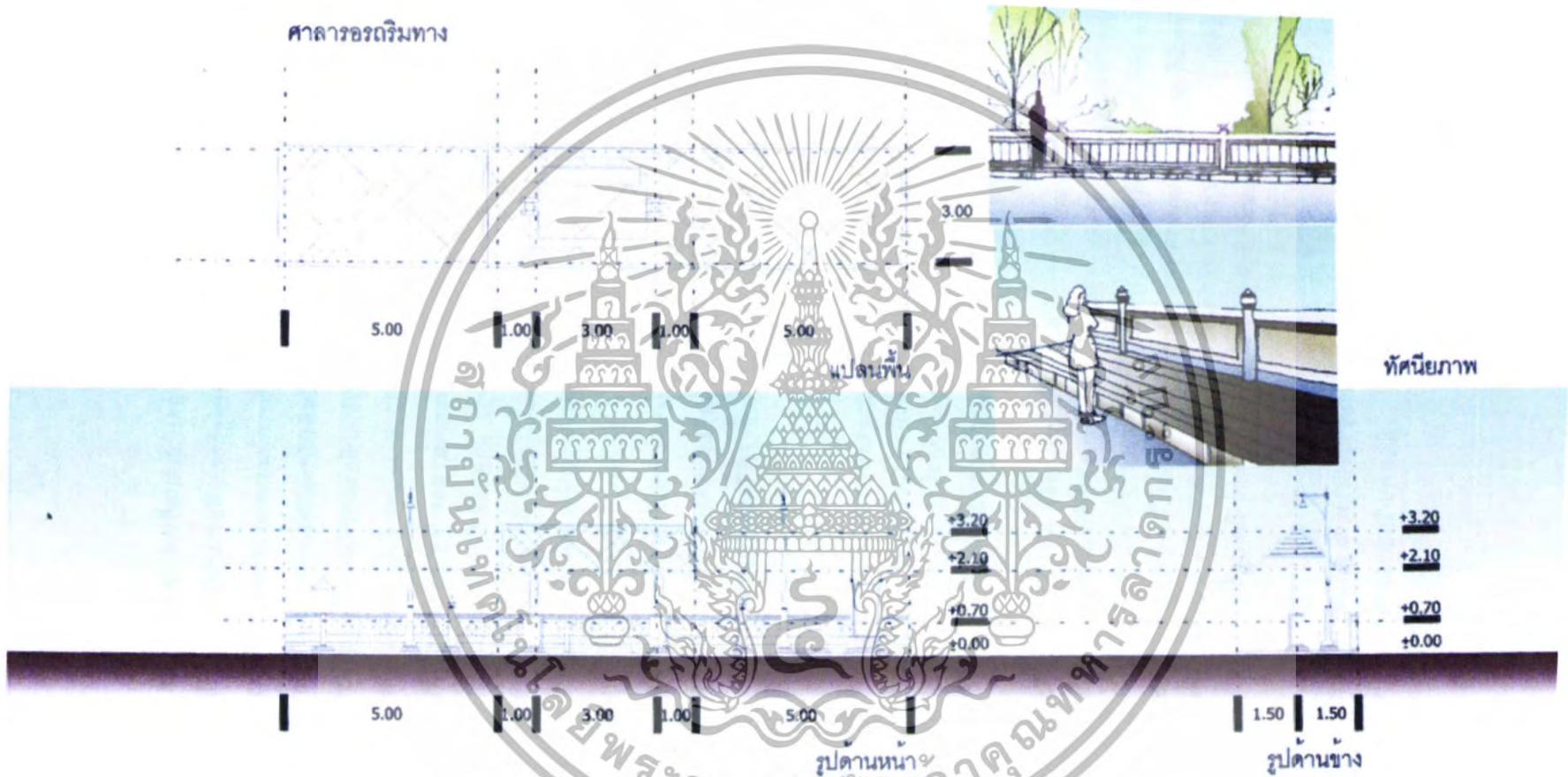
ภาพที่ 6.23 แสดง Chart บ้านขายสินค้าพื้นเมือง



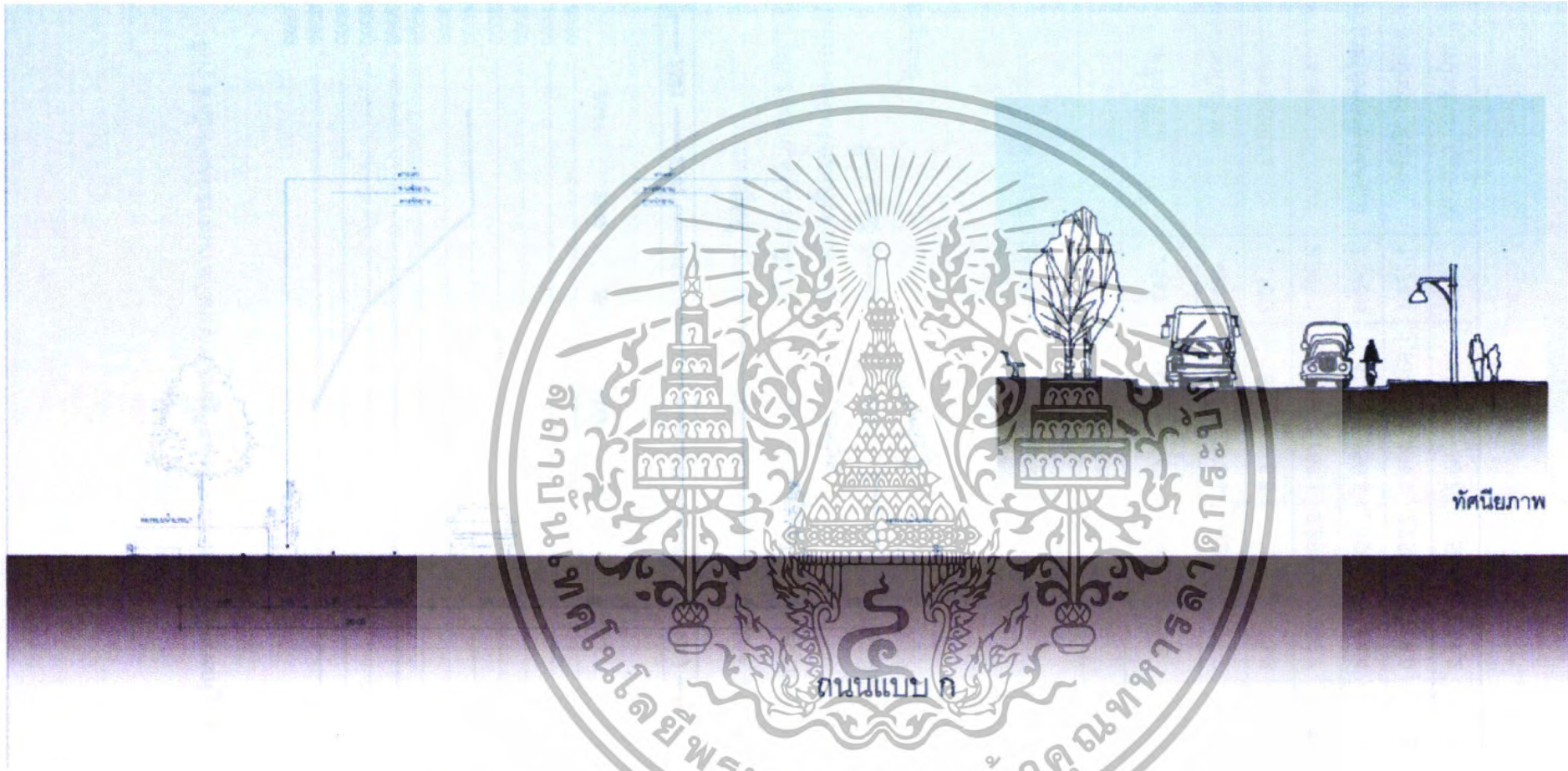
ภาพที่ 6.25 แสดง Chart สำนักงานสถาปัตยกรรมและโบราณสถานคริสตชนาลัย



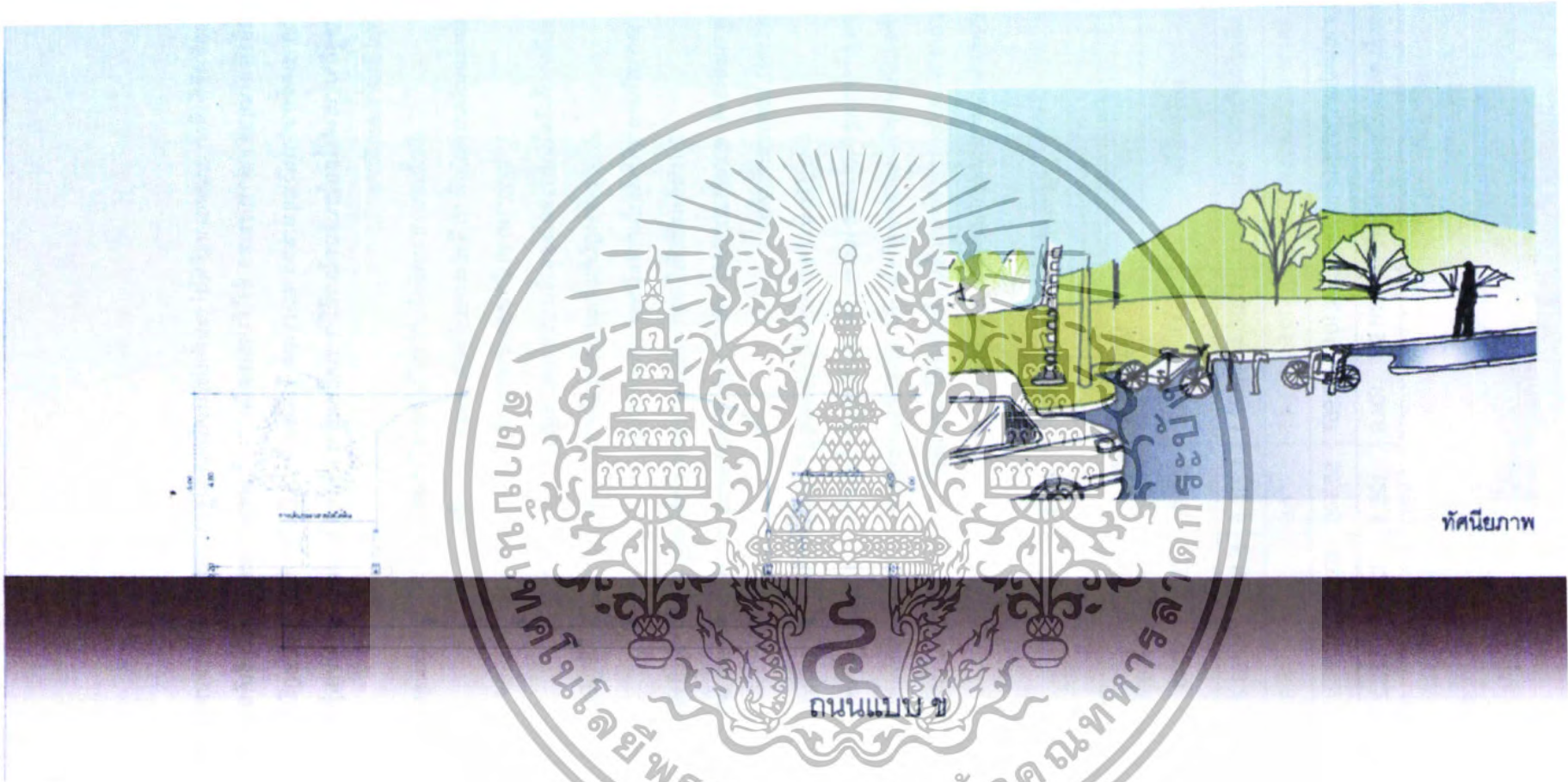
ภาพที่ 6.26 แสดง Chart รูปด้านส่วนสำนักงานโบราณสถาน



ภาพที่ 6.27 แสดง Chart รูปแบบถนนริมฟุตบาท



ภาพที่ 6.28 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ก



ภาพที่ 6.29 แสดง-Chart รูปแบบถนนประเภท ข



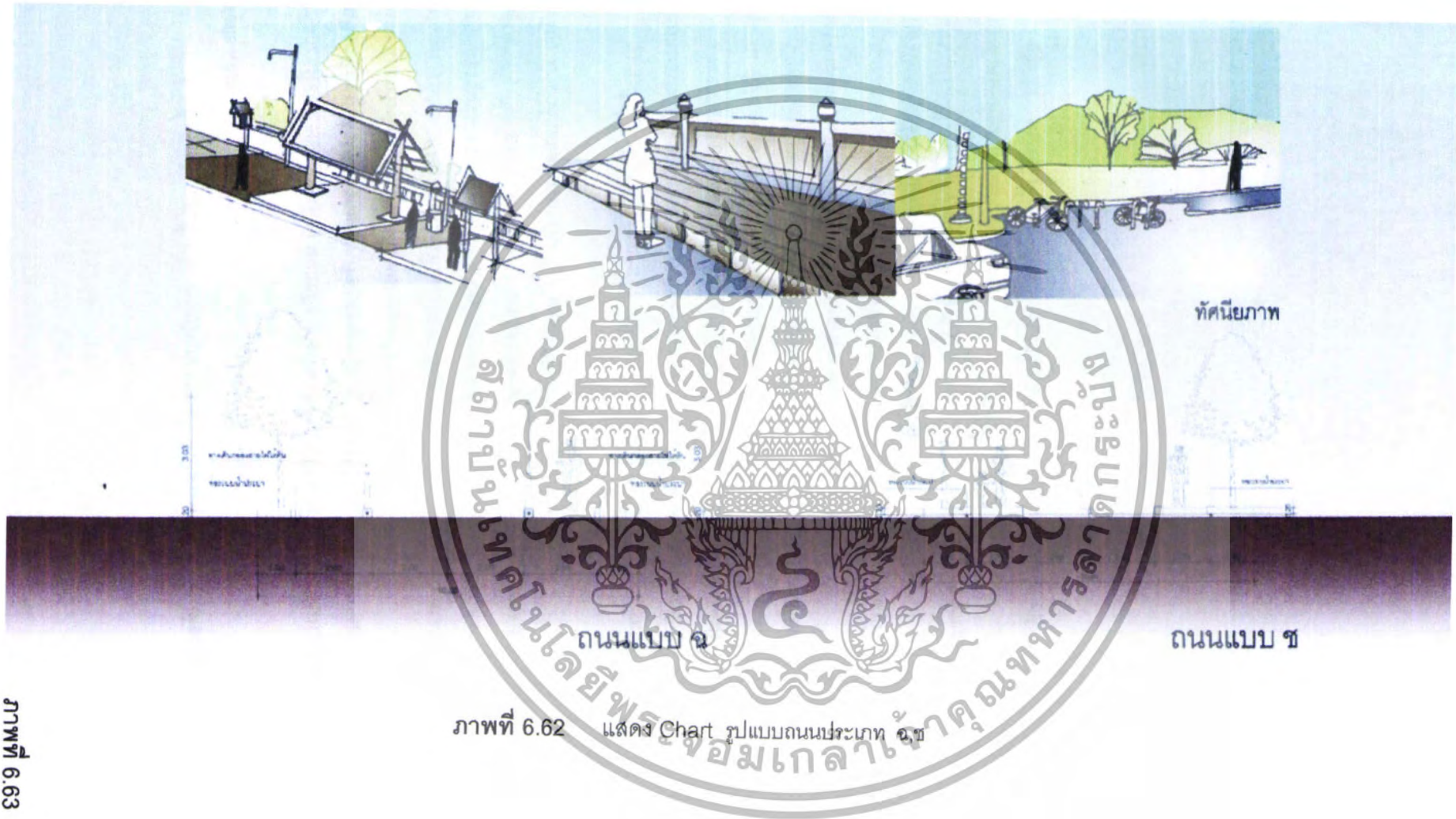
ภาพที่ 6.30 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ค



ทัศนียภาพ

ถนนแบบ ๙

ภาพที่ 6.31 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ๙



ภาพที่ 6.62 แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท จ, ข

ภาพที่ 6.63

แสดง Chart รูปแบบถนนประเภท ก,ข

6.4 แนวทางการดำเนินการตามแผนและผัง

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่สำคัญส่วนสุดท้ายของกระบวนการวางผัง ออกแบบชุมชนเมือง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้มีความต่อเนื่องและให้ผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งทางภาครัฐและเอกชน แนวความคิดดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของการออกแบบเพื่อสาธารณะประโยชน์ คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็โครงการของทางภาครัฐ เอกชนหรือชุมชน โดยให้สอดคล้องกับนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพ

ในส่วนของการศึกษาเพื่อพัฒนาศูนย์ชุมชนใหม่ ชุมชนวัดสังฆราชานี้ได้กำหนดแนวความคิดนำเสนอกลยุทธการนำแผนและนำไปปฏิบัติไว้ 3 องค์ประกอบดังนี้

6.4.1 วาระในการพัฒนา

จากการกำหนดเป้าหมายด้านระยะเวลาในการพัฒนา ตามโครงการที่วางผังและออกแบบไว้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับช่วงเวลาในการพัฒนา โดยกำหนดช่วงเวลาในการพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

6.4.1.1 การพัฒนาช่วงที่ 1

การพัฒนาจะเริ่มจากการกำหนดพื้นที่ในสถานที่ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ต้องรื้อถอนจากพื้นที่ในชุมชนบางส่วน เช่น บ้านเรือนที่มีการรुकล้ำถนนและพื้นที่ในสถานที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติ คือ จัดสรรพื้นที่โล่ง โดยสร้างอาคารที่พักอาศัยขึ้นใหม่เพื่อรองรับประชากรที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ และในสถานที่เป็นบริเวณอาคารริมชายหาดที่มีการรुकล้ำพื้นที่จะมีการรื้อถอนหรือเสียสละพื้นที่ของตนบางส่วน เพื่อให้พื้นที่ของถนนทางเดินมีเพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่ย้ายที่อยู่กับจะมีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ครบครันมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยแลกเปลี่ยนกับส่วนที่เสียไป

6.4.1.2 การพัฒนาช่วงที่ 2

การพัฒนาในลำดับต่อไปคือทำการรื้อย้ายอาคารที่มีการรुकล้ำถนน และพื้นที่สาธารณะ เพื่อทำการปรับระดับและสร้างโครงข่ายการคมนาคมในชุมชนใหม่ และทำการปรับปรุงกลุ่มกิจกรรมในชุมชน เริ่มจากจัดทำศูนย์รวมกิจกรรมทั้งลานธรรมะ ปรับปรุงศาลาทำเรือ จัดพื้นที่ส่วนกลางให้เป็นลานกิจกรรมกลางชุมชน, ปรับปรุงพื้นที่โล่งให้เป็นแหล่งพานิชยกรรมของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.1.3 การพัฒนาช่วงที่ 3

หลังจากที่ทำการปรับพื้นที่ว่าง ด้านหลังของชุมชนและอาคารที่รูกกล้าพื้นที่แล้ว ก็ จะพัฒนาพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนสาธารณะที่เชื่อมต่อกับสถานีรถไฟที่จะ เกิดขึ้นใหม่ โดยแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อยๆ เช่น ส่วนออกกำลังกาย, ส่วนหย่อม, สนามเด็กเล่น, พื้นที่ริมชายหาดอ่าวเกาะสิเหร่ตลอดแนวชายหาดในพื้นที่ศึกษา

6.4.2 มาตรการในการพัฒนา

การออกแบบและวางผังชุมชนเมืองในจังหวัดภูเก็ต จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือ มาตรการต่างๆ เป็นส่วนประกอบในการนำผังไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมี พระราชบัญญัติผังเมืองรวม พ.ศ.2518 (ปรับปรุงครั้งที่ 1) สำนักผังเมือง จังหวัดภูเก็ต เป็น เครื่องมือหลักในการนำผังไปปฏิบัติโดยมีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอื่นๆ เป็นส่วนประกอบ มาตรฐานและข้อกำหนดในการพัฒนาชุมชนใหม่ ชุมชนชาวไทยใหม่เกาะสิเหร่ มีองค์ประกอบที่ สำคัญแบ่งได้ดังนี้

6.4.2.1 กฎหมายเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนในระดับชาติ ประกอบด้วย

- พระราชบัญญัติพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2521
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522

6.4.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย

- ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497
- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522
- พระราชบัญญัติจัดสรรที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.2535
- พระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดิน

6.4.2.3 การร่างข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมเขตการใช้ที่ดินตามกรอบของข้อ กำหนดการใช้ที่ดินที่เสนอแนะ โดยนำกรอบของข้อกำหนดที่เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน เพื่อ ออกข้อกำหนดในการใช้ที่ดินและการใช้อาคารที่ควรจัดทำในรายละเอียด ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio : FAR.)

ขอบเขตการใช้ที่ดินต่างๆ

- อัตราส่วนพื้นที่โล่ง (Open Space Ratio : OSR.)
- การกำหนดเขตถอยร่น (Restriction Zone) ที่เหมาะสมจากริมฝั่ง

คลองประเวศบุรีรมย์, และคลองสองต้นนุ่น

- การกำหนดขนาดอาคารและความสูงของอาคาร

6.4.3 องค์การบริหารในการพัฒนา

ในการนำแผนและผังไปปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ องค์กรในการพัฒนา โดยทั่วๆ ไป แล้วชุมชนเมืองต่างๆ จะมีหน่วยงานของท้องถิ่นที่เป็นองค์กรของทางภาครัฐซึ่งได้แก่ สำนักผังเมือง เป็นองค์ประกอบในการจัดการหรือควบคุมให้เป็นไปตามผังเมืองรวม จังหวัดสุโขทัย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปสาระสำคัญของการศึกษา

การศึกษาโครงข่ายคมนาคมชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก สามารถสรุปสาระสำคัญตามกระบวนการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้ การศึกษาข้อมูลระดับจังหวัดสุโขทัย , ระดับอำเภอ ศรีสัชนาลัย และระดับชุมชนเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัย ซึ่งการศึกษาในแต่ละส่วนจะศึกษาในด้านของ เศรษฐกิจ สังคมกายภาพ รวมทั้งนโยบายการพัฒนาต่างๆ ทั้งของทางภาครัฐและเอกชน ที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ศึกษาในอนาคต การศึกษาถึงศักยภาพตลอดจนข้อจำกัดของสภาพพื้นที่ วิเคราะห์และนำมาสรุปบทบาทที่สำคัญ เพื่อการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาพร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ วิเคราะห์และดำเนินการออกแบบวางแผนรวมถึงการนำเสนอกลยุทธ์ในการนำแผนและผังไปปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ศรีสัชนาลัยเป็นเมืองที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีประชากรอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น พร้อมด้วยระบบโครงข่ายคมนาคมที่มีความสะดวกสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่างๆ ให้เข้าถึงได้โดยสะดวก เศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้ศรีสัชนาลัยมีประชากรอพยพเข้าสู่ตัวเมืองมากที่สุด ส่งผลให้เกิดความแออัดในเมืองที่มีความเจริญแล้ว ชุมชนแห่งวิถีชีวิตเก่ามีอัตราคนน้อยลงขึ้นและประสบกับปัญหาต่างๆ ดังนั้นทางภาครัฐได้มีนโยบายการพัฒนาชุมชนในเมืองหลวงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยส่งเสริมให้เป็นชุมชนเมืองเพื่อการท่องเที่ยว ตามนโยบายของศรีสัชนาลัยและสำนักผังเมือง จังหวัดสุโขทัย. ที่เน้นให้ประชากรในเมืองมีความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่สร้างปัญหาให้กับพื้นที่ของตน

เขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยเป็นเขตที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีสัชนาลัยส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และมีปัญหาภายในชุมชน ที่เป็นปัญหาหลักของชุมชน การคมนาคมเข้าถึงชุมชนการก่ออาชญากรรมและปัญหายาเสพติด ซึ่งชุมชนวัดสังฆราชา ก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีศักยภาพในตัวชุมชนเองแต่ขาดการส่งเสริมและพัฒนาให้เจริญขึ้น จึงส่งผลให้ชุมชนเกิดความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดี บทบาทและศักยภาพของชุมชนลดน้อยลง ดังนั้นจึงควรมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นให้เป็น ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต โดยเน้นทางด้านการปรับปรุงฟื้นฟู แหล่งประวัติศาสตร์และเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงสภาพธรรมชาติของพื้นที่โบราณสถานที่มีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาชุมชนได้ ดังเช่น แนวความคิดการจัดรูปที่ดิน การแบ่งเป็นที่ดินเพื่อสาธารณประโยชน์ การจัดสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ในที่ดินเดิม การปรับปรุงด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดรายได้ภายในชุมชนขึ้น พื้นที่ศึกษามีพื้นที่ประมาณ 78.62 ตารางกิโลเมตร มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยมากที่สุด ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของชุมชนรองลงมาเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทนันทนาการ ที่ช่วยส่งเสริมให้สภาพเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น ประชากรมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ ที่ในอนาคตว่าจะเป็นศูนย์กลางของการปกครองในระดับเขตและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

จากการศึกษาบทบาทของพื้นที่ได้นำมากำหนดกิจกรรมของพื้นที่ศึกษาโดยมีกลุ่มกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่อยู่อาศัย กลุ่มศูนย์รวมกิจกรรมในชุมชน เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ โรงเรียน สำนักงานเทศบาลศรีสัชชาลัย สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ศูนย์แสดงสินค้า

ในการวางแผนทางการพัฒนา โดยได้นำผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน นโยบายและเป้าหมายของการพัฒนา รวมทั้งความต้องการพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ นำมาสรุปร่วมกับแนวความคิดในการออกแบบและการวางผัง โดยได้แนวความคิดในการพัฒนา ประกอบด้วยแนวความคิดในการวางผังชุมชนใหม่ แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง แนวความคิดในการกำหนดทางเดินเท้าและทางรถจักรยานยนต์, แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่, แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง, แนวความคิดในการออกแบบรูปลักษณะของอาคารภายนอก และแนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะ, แนวความคิดในการออกแบบรูปลักษณะของอาคารภายนอก และแนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะ โดยนำแนวความคิดต่างๆ มาประกอบเพื่อสรุปเป็นผลของการออกแบบวางผังชุมชนเทศบาลตำบลศรีสัชชาลัยใหม่ โดยผลการออกแบบและการวางผังจะถูกแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 3 วาระการพัฒนา โดยการพัฒนาทั้งหมดจะมีมาตรการและข้อบังคับต่างๆ ในการออกแบบพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างทางภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เป็นศูนย์ชุมชนเทศบาลตำบลศรีสัชชาลัยใหม่ที่สมบูรณ์

7.2 ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับการศึกษาโครงการพัฒนาและจัดทำผัง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้ศึกษาได้ศึกษาได้ศึกษาทั้งในส่วนของทางด้านข้อมูลและการออกแบบซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติ แต่บางส่วนของด้านการศึกษาข้อมูลที่ไม่ได้เป็นส่วนสำคัญของโครงการมากนัก จึงเป็นการศึกษาและนำเสนอเพียงขั้นต้นเท่านั้น ดังนั้นหากมีการศึกษาถึงรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องของข้อมูลให้ลงลึกถึงรายละเอียดต่างๆ ก็จะทำให้โครงการมีความสมบูรณ์ในภาคข้อมูลมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะนำไปสู่แนวความคิด



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

การวางโครงการกองการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2548. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.กองวางแผนโครงการ.2548สรุปแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2545.นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปี2545-2549 กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.ปี2548.เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในทิศทางยั่งยืน ครั้งที่2 วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยสู่ก้าวใหม่ปี2001. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2545. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์.2545. สิ่งแวดล้อมลลารพัฒนา. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต.2545.การพัฒนาที่ยั่งยืน.พิมพ์ครั้งที่4 กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง

วราพร ศรีสุพรรณ.2541. สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ไอเอสพีริ่งเฮ้าส์

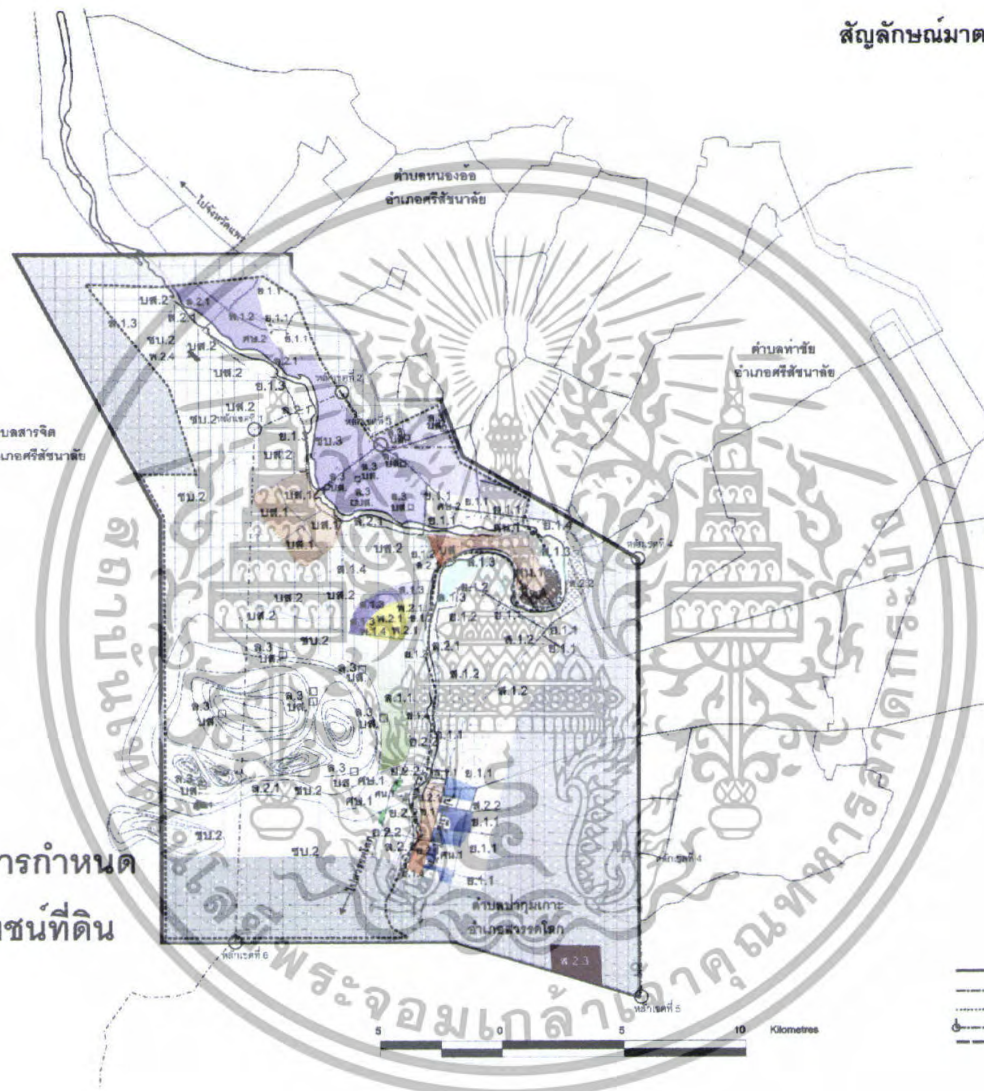
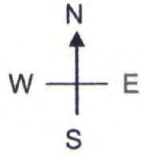
สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2545.แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองเก่าสุโขทัยและศรีสัชนาลัย. พิษณุโลก.สุวัฒนา ฮาดานิติ.2548.การวางแผนการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.ในบทบาทภูมิศาสตร์.กรุงเทพฯ:สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนุชา เล็กสกุลติก.2541. แนวความคิดและแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism).กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



สัญลักษณ์มาตรฐานสำหรับผังเมืองเฉพะ

- ข.1.1 ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย
- ข.1.2 ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย
- ข.1.3 ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย
- ข.1.4 ย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อย
- ข.2.1 ย่านพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
- ข.2.2 ย่านพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
- พ.1.1 ย่านพาณิชย์กรรมบริการชุมชน
- พ.1.2 ย่านพาณิชย์กรรมบริการชุมชน
- พ.1.3 ย่านพาณิชย์กรรมบริการชุมชน
- พ.1.4 ย่านพาณิชย์กรรมสถานส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย
- พ.2.1 ย่านพาณิชย์กรรมเพื่อการท่องเที่ยว
- พ.2.2 ย่านพาณิชย์กรรมเพื่อการท่องเที่ยว
- พ.2.3 ย่านพาณิชย์กรรมเพื่อการท่องเที่ยว
- พ.2.4 ย่านพาณิชย์กรรมเพื่อการท่องเที่ยว
- ส.1.1 ย่านสถาบันราชการ
- ส.1.2 ย่านสถาบันราชการ
- ส.1.3 ย่านสถาบันราชการ
- ส.1.4 ย่านสถาบันราชการ
- ส.2.1 ย่านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- ส.2.2 ย่านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- ส.2.3 ย่านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- อ.1 ย่านอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
- คณ.1 ย่านสถานับศาสนา
- คช.1 ย่านสถานับการศึกษา
- คช.2 ย่านสถานับการศึกษา
- คช.3 ย่านสถานับการศึกษา
- ด.1.1 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
- ด.1.2 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
- ด.1.3 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
- ด.1.4 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
- ด.2.1 ย่านที่โล่งเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ร.3 ย่านที่โล่งเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- รช.1 ย่านชนบทเกษตรกรรม
- รช.2 ย่านชนบทเกษตรกรรม(ในเขตอนุรักษ์ที่ 1)
- รช.3 ย่านชนบทเกษตรกรรม(ในเขตอนุรักษ์ที่ 2)
- บ.ส.1 ย่านโบราณสถาน
- บ.ส.2 ย่านโบราณสถาน
- บ.ส.3 ย่านโบราณสถาน

**แผนผังแสดงการกำหนด
ย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน**

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการผังเมืองและสถาปัตยกรรมศาสตร์

- พื้นที่โครงการ
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเทศบาล
- เขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

แผนผังแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

บริเวณพื้นที่มีข้อจำกัดในการก่อสร้างอาคารตามข้อบังคับกฎหมายตามสถานที่นั้นๆ

1. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เป็นย่านที่จะพัฒนาขึ้นเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตและประชากรในเขตพื้นที่เมืองที่อาจจะต้องโยกย้ายออกจากพื้นที่อยู่อาศัยเดิมเนื่องจากการพัฒนาหรืออนุรักษ์พื้นที่โบราณสถานตามความจำเป็นของแต่ละบริเวณ และยังจำแนกที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยออกเป็น 4 ย่าน ตามที่ตั้ง สภาพกายภาพ สภาพแวดล้อมโบราณสถาน และวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ย่านก็จะแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมดังกล่าว อันได้แก่ ย่าน ย.1.1 , ย.1.2, ย.1.3, ย.1.4

2. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่พัฒนาขึ้นในบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานเดิมอยู่บ้างและในพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนเดิมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ย่าน ย.2.1 และ ย.2.2

3. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม จำแนกตามหน้าที่การให้บริการย่านพาณิชยกรรมนั้นๆ ว่ามีหน้าที่ให้บริการชุมชนเมือง ชุมชนละแวกบ้านหรือการให้บริการด้านการท่องเที่ยว โดยจำแนกออกเป็น 8 ย่าน ได้แก่ พ.1.1, พ.1.2, พ.1.3 เป็นย่านพาณิชยกรรมบริการชุมชน ย่านพ.1.4 เป็นย่านพาณิชยกรรมสถานส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย และ พ.2.1, พ.2.2, พ.2.3, พ.2.4 เป็นย่านพาณิชยกรรมบริการการท่องเที่ยว

4. ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการนันทนาการ กำหนดไว้ทั้งในบริเวณที่จะเป็นสวนสาธารณะของเมืองของชุมชนละแวกบ้าน และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อสนับสนุนกิจการท่องเที่ยว เพื่อสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมของเมืองให้สวยงามเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกายของประชาชนในพื้นที่ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์โบราณสถานหรือกลุ่มโบราณสถาน โดยจำแนกออกเป็น 6 ย่าน ได้แก่ ย่านล.1.1, ล.1.2, ล.1.3 และ ล.1.4 เป็นย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ ย่าน ล.2.1 เป็นย่านที่โล่งเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ล.3 เป็นย่านที่โล่งเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน

5. ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้เป็นบริเวณที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมตามศักยภาพของพื้นที่ เป็นพื้นที่ฉนวนเพื่อป้องกันการขยายตัวของเมืองเกินกว่าความเหมาะสมและสงวนรักษาพื้นที่เพื่อการขยายตัวของเมืองในอนาคต รวมทั้งมีความเข้มข้นของข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามเขตพื้นที่อนุรักษ์ จำแนกออกเป็น 3 ย่าน ได้แก่ ชบ.1, ชบ.2 และ ชบ.3

6. ที่ดินประเภทสถาบันราชการ คือ บริเวณที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการในปัจจุบันที่ทำหน้าที่ให้บริการประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานราชการที่ดูแลอนุรักษ์โบราณสถานตลอดจนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงานที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยว จำแนกออกเป็น 4 ย่าน ได้แก่ ย่าน ส.1.1, ส.1.2, ส.1.3 และ ส.1.4

7. ที่ดินประเภทสาธารณูปโภคสาธารณูปการ คือ บริเวณที่ตั้งของหน่วยงานที่ทำหน้าที่เพื่อกิจการสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ให้บริการกับชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงจำแนกออกเป็น 3 ย่าน ได้แก่ ย่าน ส.1.1 , ส.1.2 , ส.2.2 และ ส.2.3

8. ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ เป็นย่านสำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะกิจที่หน้าให้บริการชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ไม่มีมลพิษและเครื่องจักรหนักที่อาจส่งผลกระทบต่อโบราณสถานและสภาพแวดล้อม จำแนกไว้ 1 ย่าน ได้แก่ ย่าน อ.1

9. ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา เป็นบริเวณที่ดินเพื่อกิจการศาสนา จำแนกไว้ 1 ย่าน ได้แก่ ย่าน ศน.1

10. ที่ดินประเภทสถาบันศึกษา เป็นบริเวณที่ดินเพื่อกิจการการศึกษาเดิมและที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษาในอนาคตจำแนกไว้ 3 ย่าน ได้แก่ ศษ.1 ,ศษ.2 และ ศษ.3

11. ที่ดินประเภทโบราณสถาน เป็นบริเวณที่ดินเพื่อโบราณสถานที่ยังกระจายอยู่ในพื้นที่โครงการทั้งหมด จำแนกไว้ 3 ย่าน ได้แก่ ย่าน บส.1, บส.2 และ บส

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยาน
ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ในข้อกำหนดนี้

"อาคาร" หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

1. อัฒจันทร์หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น เพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน
2. เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ทำน้ำ ทำจุดเรือ รั้ว
3. กำแพงหรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

4. ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือป้าย

ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ติดหรือตั้งไว้ระยะห่างจากที่สาธารณะ ซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

5. พื้นทีหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นที่จอดรถ ที่กัลับริด และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคาร

6. สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงส่วนต่างๆ ของอาคารด้วย

" การใช้ประโยชน์ที่ดิน " หมายความว่า การใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารประกอบกิจการหรือกระทำการใดๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งบนและใต้พื้นดิน

" สิ่งปลูกสร้าง " หมายความว่า สำนักงาน โรงงาน บ้าน เรือน โรง ตึก ที่มนุษย์สร้างขึ้น

" สิ่งก่อสร้าง " หมายความว่า อาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. 2522

ยกเว้นถนนท่อ สะพาน และอาคารเพื่อการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

" แปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต " หมายความว่า ที่ดินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด หรือหลายกรรมสิทธิ์ที่อยู่ต่อเนื่อง และเป็นอาณาบริเวณเดียวกันกับพื้นที่อาคารนั้นตั้งอยู่ ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบในการยื่นขออนุญาต

" ขนาดแปลงที่ดิน " หมายความว่า ขนาดแปลงที่ดินที่อนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและปลูกสร้างอาคาร

" พื้นที่อาคารคลุมดิน " หมายความว่า พื้นที่ทั้งหมดของที่ดินปลูกสร้างอาคารแต่ละหลังที่อาคารชั้นล่างปกคลุมอยู่ด้วยพื้นที่ส่วนของอาคารชั้นบนหรือหลังคาซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปเฉพาะส่วนที่ยื่นเกินชั้นล่างซึ่งปกคลุมที่ดินในแนวตั้ง แต่ไม่ได้หมายความรวมถึง บ่อน้ำ สระว่ายน้ำ ลานจอดรถ หรือพื้นที่ของอาคาร หรือ สิ่งปลูกสร้างที่สูงจากระดับพื้นที่ไม่เกิน 1.20 เมตร และไม่มีหลังคาหรือสิ่งปลูกสร้างปกคลุมเหนือระดับนั้น

" อัตราส่วนพื้นที่อาคารคลุมดิน " หมายความว่า อัตราส่วนร้อยละพื้นที่อาคารคลุมดินของทุกอาคารรวมกันต่อเนื้อที่แปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

" อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวม " หมายความว่า อัตราส่วนของเนื้อที่ใช้สอยอาคารรวมทุกชั้นของทุกอาคารในแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาตต่อเนื้อที่ทั้งหมดของแปลงที่ดินนั้นๆ

" ที่โล่ง " หมายความว่า พื้นที่ปราศจากหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจจะจัดให้เป็นบ่อน้ำ สระว่ายน้ำ บ่อพักน้ำเสีย ที่พักมูลฝอย ที่พักรวมมูลฝอย หรือที่จอดรถที่อยู่ภายนอกอาคารก็ได้ และให้ความหมายรวมถึงพื้นที่ของสิ่งก่อสร้างหรืออาคารที่สูงจากระดับพื้นดินไม่เกิน 1.20 เมตร และไม่มีหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุมเหนือระดับนั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"อัตราส่วนร้อยละที่ว่าง" หมายความว่า อัตราส่วนร้อยละของที่ว่างทั้งหมดของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาตต่อเนื้อที่ทั้งหมดของแปลงที่ดินนั้นๆ

"บ้านเดี่ยว" หมายความว่า อาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับครัวเรือนเดียว เป็นอาคารเดี่ยวที่มีถอยร่นระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคาร

"บ้านแฝด" หมายความว่า อาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยก่อสร้างติดต่อกันสองบ้าน มีผนังแบ่งอาคารเป็นบ้าน มีที่ว่างระหว่างรั้ว หรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างของแต่ละบ้าน และมีทางเข้าออกของแต่ละบ้านแยกจากกันเป็นสัดส่วน

"ตึกแถว" หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังแบ่งอาคารเป็นคูหาและประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่

"บ้านแถว" หมายความว่า ห้องแถวหรือตึกแถวที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารแต่ละคูหา

"อาคารเดี่ยว" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งของอาคารที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัยหรือพาณิชย์

"อาคารอยู่อาศัยรวม" หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับหลายครอบครัว โดยแบ่งออกเป็นหน่วยแยกจากกันสำหรับแต่ละครอบครัว

"อาคารขนาดใหญ่" หมายความว่า อาคารที่มีพื้นที่รวมทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร หรืออาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 15.00 เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 2,000 ตารางเมตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับถนนหรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับ พื้นดินที่ก่อสร้างหรือยอดผนังของชั้นสูงสุด

"อาคารขนาดใหญ่พิเศษ" หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้อาคารหรือส่วนหนึ่งของอาคารเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันตั้งแต่ 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป

"สำนักงาน" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งของอาคารที่ใช้เป็นสำนักงานหรือที่ทำการ

"โรงแรม" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"ภัตตาคาร" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งใดของอาคารที่ใช้เป็นที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่ม โดยมีพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหารไว้บริการภายในอาคารหรือภายนอกอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“โบราณสถาน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์ นั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติ ศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย

“การวัดความสูงของอาคาร” ให้วัดในแนวตั้งจากระดับถนนหรือพื้นดินที่ก่อสร้างขึ้นไปถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

“การเกษตรกรรม” หมายความว่า การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการประมง

“การนันทนาการ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ทั้งในและนอกอาคาร เพื่อก่อให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ว่าจะดำเนินการโดยภาครัฐหรือเอกชน และให้รวมถึงกิจการที่จำเป็นต่อเนื่องกับการนันทนาการด้วย ซึ่งอาจมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนในการเข้าไปใช้บริการหรือไม่ก็ได้

“ การสาธารณูปโภค “ หมายความว่า การประกอบกิจการ หรือ ก่อสร้างอาคารเพื่อให้บริการเกี่ยวกับการคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งการไฟฟ้า การประปา การสื่อสารโทรคมนาคม การพลังงาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อให้บริการด้านต่างๆ โดยใช้ระบบท่อโมเมนต์เพื่อเป็นเส้นทางที่ให้บริการขนส่งหรือลำเลียง

“การสาธารณูปการ” หมายความว่า การประกอบกิจการที่เกี่ยวกับการให้บริการความรู้ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป เช่น ตลาด สถานีขนส่ง ไปรษณีย์ ที่จอดรถ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ และสุขภาพ รวมทั้งห้องอาบน้ำ ทั้งนี้ไม่ว่าจะดำเนินการโดยภาครัฐ หรือเอกชน

“ สถาบันราชการ” หมายความว่า สถานที่ตั้ง หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงานของรัฐบาล รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ และให้รวมถึงอาคารบ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่อยู่ในบริเวณของสถาบันราชการด้วย

“สถาบันการศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนหรือสถานที่ซึ่งมีการเรียนการสอน รวมทั้งการประกอบกิจการเพื่อการศึกษาแก่ประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งบริเวณที่จำเป็นต่อเนื่องกับการประกอบกิจการดังกล่าว

“สถาบันศาสนา” หมายความว่า วัด โบสถ์คริสต์ และมัสยิด รวมทั้งศาลเจ้า หรือสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรม ประชุมเพื่อกิจกรรมด้านศาสนาต่างๆ รวมถึงสำนักสงฆ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

ย.1.1 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

ย.1.2 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

ย.1.3 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

ย.1.4 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

2) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

ย.2.1 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

ย.2.2 ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

3) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม

พ.1.1 ย่านพาณิชยกรรมบริการชุมชน

พ.1.2 ย่านพาณิชยกรรมบริการชุมชน

พ.1.3 ย่านพาณิชยกรรมบริการชุมชน

พ.1.4 ย่านพาณิชยกรรมสถานส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย

พ.2.1 ย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

พ.2.2 ย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

พ.2.3 ย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

พ.2.4 ย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ที่ดินประเภทสถาบันราชการ



ส.1.1 ย่านสถาบันราชการ



ส.1.2 ย่านสถาบันราชการ



ส.1.3 ย่านสถาบันราชการ



ส.1.4 ย่านสถาบันราชการ

5) ที่ดินประเภทสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ



ส.2.1 ย่านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ



ส.2.2 ย่านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ



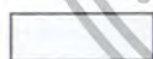
ส.2.3 ย่านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

6) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม



อ.1 ย่านอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ

7) ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา



ศน.1 ย่านสถาบันศาสนา

8) ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา



ศษ.1 ย่านสถาบันการศึกษา



ศษ.2 ย่านสถาบันการศึกษา



ศษ.3 ย่านสถาบันการศึกษา

9) ที่ดินประเภทที่โล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ล.1.1 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
 - ล.1.2 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
 - ล.1.3 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
 - ล.1.4 ย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการ
 - ล.2.1 ย่านที่โล่งเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - ล.2 ย่านที่โล่งเพื่ออนุรักษ์โบราณสถาน
 - 10) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
 - ขบ.1 ย่านชนบทและเกษตรกรรม
 - ขบ.2 ย่านชนบทและเกษตรกรรม (ในเขตอนุรักษ์ 1)
 - ขบ.3 ย่านชนบทและเกษตรกรรม (ในเขตอนุรักษ์ 2)
 - 11) ที่ดินประเภทโบราณสถาน
 - บส.1 ย่านโบราณสถาน
 - บส.2 ย่านโบราณสถาน
 - บส.3 ย่านโบราณสถาน

การคาดการณ์การกระจายตัวประชากรรายบล็อก

การคาดประมาณการกระจายประชากรในพื้นที่ย่อยในปี พ.ศ.2506

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทำการวางและจัดทำผังการใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว ทางที่ปรึกษาได้ทำการศึกษาความสามารถในการรองรับประชากรและกิจกรรมในอนาคตของพื้นที่ย่อยในแต่ละบริเวณที่กำหนดขึ้นมาเมื่อพิจารณาพร้อมกับค่า F.A.R ที่กำหนดขึ้น โดยทำการคำนวณเฉพาะในพื้นที่กิจการหลักการพักอาศัยและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัย ผลการศึกษาการคาดประมาณการกระจายตัวของประชากรในพื้นที่ย่อยเป็นดังนี้

พื้นที่ประเภทการพักอาศัยหนาแน่นน้อย ได้แก่ พื้นที่ย่อย ย.1.1, ย.1.2, ย.1.3 และ ย.1.4 รวมพื้นที่ ประมาณ 2,744.7 ไร่ สามารถรองรับประชากรได้ประมาณ 27,277 คน พื้นที่ประเภทการพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ย่อย ย.2.1 รวมพื้นที่ ประมาณ 3.52 ไร่ สามารถรองรับประชากรได้ประมาณ 7,386 คน

เนื่องจากลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน (Mix Land Use) จึงมักพบว่าในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ที่ดินประเภทพักอาศัยแต่ยังมีบ้านเรือนอยู่อาศัยแทรกตัวผสมอยู่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินรองในพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นอยู่ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมทางที่ปรึกษาจึงได้คาดประมาณการกระจายตัวประชากรในพื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมให้ดังต่อไปนี้

พื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมบริการชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย คือ พ.1.1, พ.1.2 และ พ.1.3 ย่าน พ.1.1, พ.1.2 ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนเดิมและบริเวณศูนย์กลางชุมชนรองที่กำหนดขึ้นมาใหม่ แต่ย่าน พ.1.3 ที่กำหนดไว้เป็นที่ตั้งของตลาดสดซึ่งกิจการหลักของตลาดสดที่จะให้บริการกับชุมชนในชีวิตประจำวันเป็นหลักและมักไม่มีการอยู่อาศัยปะปนดังนั้นจึงไม่คำนวณการกระจายประชากรในพื้นที่ตลาดสด จึงทำการคำนวณการคาดประมาณการกระจายตัวประชากรเฉพาะในบริเวณ พ.1.1 รวมพื้นที่ 210 ไร่ สามารถรองรับประชากรได้ประมาณ 5,292 คน

พื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย คือ พ.2.1, พ.2.2, พ.2.3 และ พ.2.4 ซึ่งย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวมักจะกำหนดในพื้นที่ที่ใกล้เคียงโบราณสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของแต่ละย่าน ซึ่งในบางย่านกำหนดไว้ใกล้เคียงกับพื้นที่โบราณสถานมาก กิจกรรมของการค้าและบริการบางอย่างอาจจะรบกวน หรือเป็นการทำลายโบราณสถานได้ แต่ย่านพาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว พ.2.1, พ.2.2 และ พ.2.4 ที่กำหนดไว้ก็เพื่ออำนวยความสะดวกหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านการค้าและบริการเท่านั้น และตามลักษณะของกิจกรรมจึงไม่สนับสนุนให้มีการพักอาศัยในบริเวณย่านดังกล่าว

รวมประชากรที่ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินสามารถรองรับได้ จำนวน 36,527 คน แต่จากการ

คาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตของพื้นที่วางผังเมืองเฉพาะพื้นที่อุทยาน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์ศรีษะนาถในปี พ.ศ. 2566 จะมีจำนวนประชากร 35,840 คน แสดงว่าฝั่งการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดขึ้นสามารถรองรับประชากรได้ใกล้เคียงกับจำนวนประชากรที่คาดการณ์ไว้

การคาดประมาณการกระจายตัวประชากรรายพื้นที่ย่อยเมืองคำนวณจากค่า F.A.R ที่กำหนด พ.ศ. 2566

พื้นที่ย่อย	กิจการหลัก	ขนาดพื้นที่ดิน (ไร่)	ขนาดพื้นที่ดินสุทธิ (ไร่)	F.A.R. ที่กำหนด	ความหนาแน่น (คน/ไร่)	ประชากรที่รองรับ (คน)
ย.1.1	บ้านเดี่ยว/บ้านแฝด	1,622	1,135.4	1.4	16	18,166
ย.1.2	บ้านเดี่ยว/บ้านแฝด	645	451.5	1.2	12	5,418
ย.1.3	บ้านเดี่ยว	227.7	159.3	1.0	10	1,593
ย.1.4	บ้านเดี่ยว/บ้านแฝด	250	175	1.2	12	2,100
รวม		2,744.7	1,921.2	-	-	27,277
ย.2.1	บ้านเดี่ยว/บ้านแฝด	190.3	133.2	2.0	30	3,996
ย.2.2	บ้านเดี่ยว/บ้านแฝด	161.7	113	1.4	30	3,390
รวม		352	346.2	-	-	7,386
พ.1.1	พาณิชย์กรรมทั่วไป	210	147/88.2	2.4	60	5,242
รวม		210	147/88.2	-	-	5,292
ยอดรวม		3,306.7	2,255.6	-	-	39,955

หมายเหตุ

ขนาดที่ดิน (GROSS AREA) หมายถึง ขนาดแปลงที่ดินทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดที่ดิน (NET AREA) หมายถึง ขนาดแปลงที่ดินทั้งหมดหักออกร้อยละ 30 ของที่ดินทั้งหมดเพื่อเป็นพื้นที่สัญจร F.A.R (FLOOR AREA RATIO) หมายถึง อัตราส่วนพื้นที่ใช้สอยอาคารรวมต่อขนาดแปลงที่ดิน พ.1.1 พาณิชยกรรมทั่วไป ถือเป็นกิจการพาณิชยกรรมและพักอาศัยโดยให้มีพื้นที่พักอาศัยร้อยละ 60 ของพื้นที่พาณิชยกรรมทั่วไป โดยพื้นที่ต่อไปนีถือเป็นพื้นที่ที่ไม่มีประชากรพักอาศัยถาวร ได้แก่

พื้นที่ย่อย พ.1.2 พาณิชยกรรมบริการชุมชนระดับละแวกบ้าน

พื้นที่ย่อย พ.1.3 พาณิชยกรรมตลาดสด

พื้นที่ย่อย พ.1.4 พาณิชยกรรมสถานบริการเอกลักษณ์ไทย

พื้นที่ย่อย พ.2.1 พาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

พื้นที่ย่อย พ.2.2 พาณิชยกรรมศูนย์รวมการพักผ่อนประเภท โรงแรม รีสอร์ท

พื้นที่ย่อย พ.2.3 พาณิชยกรรมครัวเรือน

พื้นที่ย่อย พ.2.4 พาณิชยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวในย่านโบราณสถาน

แผนผังแสดงโครงข่ายการคมนาคมและขนส่ง

การวางผังโครงข่ายคมนาคมและขนส่งผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการเดินทางโดยรถจักรยานและการเดินเท้า หรือส่งเสริมการเดินทางโดยยานพาหนะที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ (Non-Motorized Transport) ลดจำนวนการเดินทางโดยรถยนต์ที่เดินทางภายในชุมชน และเดินทางเข้าสู่หรือผ่านชุมชนบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เพื่อให้ชุมชนดังกล่าวในอนาคตเป็นชุมชนน่าอยู่ มีโครงข่ายคมนาคมที่เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับโบราณสถานได้อย่างกลมกลืนแผนผังแสดงโครงข่ายคมนาคมและขนส่งผังเมืองเฉพาะบริเวณ โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยประกอบด้วย แผนผังแสดงโครงข่ายระบบถนน และโครงข่ายเส้นทางจักรยานมีรายละเอียดดังนี้

1) โครงข่ายระบบถนน (Road Network)

โครงข่ายระบบถนนในขนาดของผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พิจารณาจากสภาพเขตทางของถนนในปัจจุบัน ปริมาณการจราจร ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในขนาดของพื้นที่ ตลอดจนแผนงานโครงการด้านคมนาคมและขนส่งที่อยู่โดยรอบพื้นที่เป็นกรอบหลักในการวางผังแนวคิดของโครงข่ายระบบถนนในขนาดบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยเริ่มด้วยการกำหนดให้เส้นทางหลักในการเข้าสู่อุทยานประวัติศาสตร์เปลี่ยนจากด้านทิศเหนือเป็นด้านทิศตะวันออก เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตาม
แนวถนนพระร่วงซึ่งเป็นเส้นทางเศรษฐกิจในอดีต การควบคุมทางเข้าออก และ
จัดระบบการจราจรในเขตกำแพงเมืองเก่าละปริมาณการจราจรที่จะเข้าสู่พื้นที่ใน
เขตกำแพงเมืองด้วยการให้รถยนต์ที่เข้าสู่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ได้
จอดรถไว้ที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของ
กำแพงเมือง หรือหากเดินทางมาจาก อากาศ สวรรคโลก โดยใช้ทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข 1201 ก็สามารถจอดรถได้ที่บริเวณอนุสาวรีย์พระยาพิชัย
กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างให้เป็นสวนสาธารณะแห่งใหม่สำหรับพักผ่อน
หย่อนใจที่ร่มรื่นอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อลดปริมาณการจราจรเข้าพื้นที่กำแพงเมือง
ด้านในอันเป็นที่ตั้งของโบราณสถานจำนวนมาก ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลาง
ของมรดกโลกขณะเดียวกันโครงข่ายระบบถนนในอนาคตจะทำหน้าที่รองรับ
การจราจรบริเวณย่านการใช้ที่ดินให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีรูปแบบที่
สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสะดวกต่อผู้เดินเท้า มีขนาดทางเท้าที่กว้างและ
ปลูกต้นไม้บนทางเท้าเพื่อเกิดความร่มรื่นแก่ผู้เดินเท้า
นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการเดินทางโดยรถจักรยานได้มีการกำหนดให้มี
ทางจักรยานอยู่ในเขตทางของถนนสายหลักที่ผ่านชุมชนและบริเวณโดยรอบ
โบราณสถาน เพื่อให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้โดยใช้จักรยาน
อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งนี้แนวคิดของการวางแผนระบบคมนาคม
และขนส่งในพื้นที่โครงการแสดงในแผนผังที่ 6.3

ระบบถนนผังเมืองเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย แบ่ง
ออกเป็น 6 รูปแบบดังนี้

1) ถนนแบบ ก

ขนาดเขตทาง 10.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจักรยานขนาด 2.00 เมตร
และทางเท้าขนาดกว้าง 3.00 เมตร โดยกำหนดให้มีทางเท้าที่มีม้านั่งทุก ๆ
ระยะ 50 เมตร เพื่อหยุดพักผ่อนและปลูกต้นไม้บนทางเท้าเพื่อเพิ่มความร่ม
รื่น มีจำนวน 11 สาย โดยแบ่งเป็นถนนเดิมปรับปรุง 6 สาย คือ ถนนสาย ก1
ถึง ก6 และถนนโครงการ 5 สาย คือ ถนนสาย ก7 ถึง ก11

2) ถนนแบบ ข

ขนาดเขตทาง 10.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจราจร 2 ช่องทาง ขนาด
ช่องละ 3.00 เมตร มีทางเท้าและปลูกต้นไม้ขนาด 2.00 เมตร อยู่ทั้งสองข้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของถนน มีจำนวน 21 สาย โดยแบ่งเป็นถนนเดิมปรับปรุง 3 สาย คือ ถนนสาย ๗1 ๗3 และ ๗4 และถนนโครงการ 18 สาย คือ ถนนสาย ๗2 และ ๗5 ถึง ๗21

3) ถนนแบบ ค

ขนาดเขตทาง 14.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจราจร 2 ช่องทาง ขนาดช่องละ 3.00 เมตร มีทางเท้าและปลูกต้นไม้ ขนาด 2.00 เมตร อยู่ทั้งสองข้างของถนน และมีทางจักรยานขนาดกว้าง 1.50 เมตร ระหว่างถนนกับทางเท้าทั้งสองฟาก ที่จำนวน 9 สายโดยแบ่งเป็นถนนเดิมปรับปรุง 6 สาย คือ ถนนสาย ค1 ถึง ค6 และถนนโครงการ 3 สาย คือ ถนนสาย ค7 ถึง ค9

4) ถนนแบบ ง

ขนาดเขตทาง 14.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจราจร 2 ช่องทาง ขนาดช่องละ 3.00 เมตร มีไหล่ทางขนาด 1.50 เมตรอยู่ทั้งสองข้างของถนน โดยมีระยะ 2.50 เมตรจากไหล่ทาง สำหรับเผื่อขยายช่องจราจรในอนาคตมีจำนวน 4 สาย โดยแบ่งเป็นถนนเดิมปรับปรุง 1 สาย คือ ถนนสาย ง1 และถนนโครงการ 3สาย คือ ถนนสาย ง2 ถึง ง4

5) ถนนแบบ จ

ขนาดเขตทาง 16.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจราจร 2 ช่องทาง ขนาดช่องละ 3.00 เมตร มีช่องทางจอดขนานอยู่ทั้งสองข้างของถนน ขนาดช่องละ 2.00 เมตร มีทางเท้าและปลูกต้นไม้ ขนาด 3.00 เมตรอยู่ทั้งสองข้างของถนน มีจำนวน 4 สายโดยแบ่งเป็นถนนเดิมขยาย 1 สาย คือ ถนนสาย จ1 และถนนโครงการ 3 สาย คือ ถนนสาย จ2 ถึง จ4

6) ถนนแบบ ฉ

ขนาดเขตทาง 20.00 เมตร ประกอบด้วย ช่องทางจราจร 2 ช่องทาง ขนาดช่องละ 3.00 เมตร มีช่องทางจอดขนานอยู่ทั้งสองข้างของถนน ขนาดช่องละ 2.00 เมตร โดยมีทางจักรยานขนาดกว้าง 1.50 เมตร ขนานอยู่ทั้งสองฟากของถนน มีทางเท้าและปลูกต้นไม้ ขนาด 3.50 เมตร อยู่ทั้งสองข้างของถนน มีจำนวน 5 สาย โดยแบ่งเป็นถนนเดิมขยาย 4 สาย คือ ถนนสาย ฉ1 ถึง ฉ4 และถนนโครงการ 1 สาย คือ ถนนสาย ฉ5

โดยสรุป แนวถนนโครงการที่กำหนดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต มีจำนวนทั้งสิ้น 54 สาย ระยะทางรวมทั้งสิ้น 57.910 กิโลเมตร ประกอบด้วย

- ถนนสาย ก จำนวน 11 สาย ระยะทางรวม 14.710 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ถนนสาย ข จำนวน 21 สาย ระยะทางรวม 17.400 กิโลเมตร
 - ถนนสาย ค จำนวน 9 สาย ระยะทางรวม 13.275 กิโลเมตร
 - ถนนสาย ง จำนวน 4 สาย ระยะทางรวม 2.585 กิโลเมตร
 - ถนนสาย จ จำนวน 4 สาย ระยะทางรวม 3.730 กิโลเมตร
 - ถนนสาย ฉ จำนวน 5 สาย ระยะทางรวม 6.210 กิโลเมตร
- รายละเอียดของถนนโครงการในผังเฉพาะบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย แสดงไว้ในตารางที่ 6.2 และแผนผังที่ 6.4

รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก

ลำดับที่	ถนนโครงการสาย	ประเภทถนน	ขนาดเขตทาง (เมตร)	ระยะทาง				พื้นที่ถนน (ตารางเมตร)
				ถนนเดิมปรับปรุง	ถนนเดิมขยาย	ถนนโครงการ	รวม	
1	ถนนแบบ ก 1	ถนนสายย่อย	10.00	850			850	8,500
2	ก 2	ถนนสายย่อย	10.00	770			770	7,700
3	ก 3	ถนนสายย่อย	10.00	720			720	7,200
4	ก 4	ถนนสายย่อย	10.00	460			460	4,600
5	ก 5	ถนนสายย่อย	10.00	1,670			1,670	16,700
6	ก 6	ถนนสายย่อย	10.00	700			700	7,000
7	ก 7	ถนนสายย่อย	10.00			8,100	8,100	81,000
8	ก 8	ถนนสายรอง	10.00			430	430	4,300
9	ก 9	ถนนสายรอง	10.00			270	270	2,700
10	ก 10	ถนนสายย่อย	10.00			290	290	2,900
11	ก 11	ถนนสายย่อย	10.00			450	450	4,500
รวมย่อย				5,170	0	9,540	14,710	147,100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรอ้างอิงเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อื่นใดได้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลัก

ลำดับที่	ถนนโครงการสาย	ประเภทถนน	ขนาดเขตทาง (เมตร)	ระยะทาง				พื้นที่ถนน (ตารางเมตร)
				ถนนเดิมปรับปรุง	ถนนเดิมขยาย	ถนนโครงการ	รวม	
12	ถนนแบบ ข ข 1	ถนนสาย รอง	10.00	2,020			2,020	20,200
13	ข 2	ถนนสาย รอง	10.00			780	780	7,800
14	ข 3	ถนนสาย รอง	10.00	370			370	3,700
15	ข 4	ถนนสาย รอง	10.00	740			740	7,400
16	ข 5	ถนนสาย รอง	10.00			2,760	2,760	27,600
17	ข 6	ถนนสาย รอง	10.00			1,940	1,940	19,400
18	ข 7	ถนนสาย ย่อย	10.00			350	350	3,500
19	ข 8	ถนนสาย รอง	10.00			1,760	1,760	17,600
20	ข 9	ถนนสาย ย่อย	10.00			540	540	5,400
21	ข 10	ถนนสาย ย่อย	10.00			310	310	3,100
22	ข 11	ถนนสาย ย่อย	10.00			1,400	1,400	14,000
23	ข 12	ถนนสาย รอง	10.00			620	620	6,200
24	ข 13	ถนนสาย ย่อย	10.00			290	290	2,900
25	ข 14	ถนนสาย ย่อย	10.00			950	950	9,500
26	ข 15	ถนนสาย ย่อย	10.00			430	430	4,300
27	ข 16	ถนนสาย	10.00			170	170	1,700

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้เฉพาะในโครงการศึกษาเท่านั้น ไม่ได้นำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานโครงการฯ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		ย่อย						
28	ข 17	ถนนสาย ย่อย	10.00			170	170	1,700
29	ข 18	ถนนสาย ย่อย	10.00			190	190	1,900
30	ข 19	ถนนสาย ย่อย	10.00			270	270	2,700
31	ข 20	ถนนสาย ย่อย	10.00			680	680	6,800
32	ข 21	ถนนสาย ย่อย	10.00			660	660	6,600
	รวมย่อย			3,130	0	14,270	17,400	174,000
								0

รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก

ลำดับที่	ถนนโครงการสาย	ประเภทถนน	ขนาด เขตทาง (เมตร)	ระยะทาง			พื้นที่ถนน (ตาราง เมตร)	
				ถนนเดิม ปรับปรุง	ถนน เดิม ขยาย	ถนน โครงการ รวม		
33	ถนนแบบ ค ค 1	ถนนสาย หลัก	14.00	3,320		3,320	46,480	
34	ค 2	ถนนสาย รอง	14.00	740		740	10,360	
35	ค 3	ถนนสาย รอง	14.00	3,750		3,750	52,500	
36	ค 4	ถนนสาย รอง	14.00	1,090		1,090	15,260	
37	ค 5	ถนนสาย รอง	14.00	2,430		2,430	34,020	
38	ค 6	ถนนสาย หลัก	14.00	620		620	8,680	
39	ค 7	ถนนสาย รอง	14.00			485	485	6,790
40	ค 8	ถนนสาย รอง	14.00			740	740	10,360
41	ค 9	ถนนสาย รอง	14.00			100	100	1,400
	รวมย่อย			11,950	0	1,325	13,275	185,850

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

42	ถนนแบบ ง ง 1	ถนนสาย รอง	14.00	1,090			1,090	15,280
43	ง 2	ถนนสาย รอง	14.00			970	970	13,580
44	ง 3	ถนนสาย รอง	14.00			310	310	4,340
45	ง 4	ถนนสาย รอง	14.00			215	215	3,010
	รวมย่อย			1,090	0	1,495	2,585	36,190
46	ถนนแบบ จ จ 1	ถนนสาย หลัก	16.00		855		855	13,680
47	จ 2	ถนนสาย หลัก	16.00			1,010	1,010	16,160
48	จ 3	ถนนสาย หลัก	16.00			875	875	14,000
49	จ 4	ถนนสาย หลัก	16.00			990	990	15,840
	รวมย่อย			0	855	2,875	3,730	59,680

รายละเอียดถนนโครงการในพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวิถีไทยในจาลึก

ลำดับที่	ถนน โครงการสาย	ประเภท ถนน	ขนาด เขตทาง (เมตร)	ระยะทาง			พื้นที่ ถนน (ตาราง เมตร)	
				ถนนเดิม ปรับปรุง	ถนนเดิม ขยาย	ถนน โครงการ		
50	ถนนแบบ ฉ ฉ 1	ถนนสาย หลัก	20.00		1,940	1,940	38,800	
51	ฉ 2	ถนนสาย หลัก	20.00		775	775	15,500	
52	ฉ 3	ถนนสาย รอง	20.00		970	970	19,400	
53	ฉ 4	ถนนสาย รอง	20.00		1,030	1,030	20,600	
54	ฉ 5	ถนนสาย หลัก	20.00	0		1,495	1,495	29,900
	รวมย่อย			0	4,715	1,495	6,210	124,200
	รวมทั้งหมด			21,340	5,570	31,000	57,910	727,020

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ-สกุล นายพงศกรทัฬหา
เกิดวันที่ 24 กันยายน 2527 เชื้อชาติ ไทย
สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
ที่อยู่อาศัย ลำเนาทะเบียนบ้าน 123/6 อาคารชุดพักอาศัย ท.ร.บางนา
อาคาร 18 เขตบางนา แขวงบางนา กรุงเทพฯ 10260
เบอร์โทร 02-7453088
มือถือ 0858392271
ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะวิชา วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม
สาขาวิชา สถาปัตยกรรม ระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)
รหัสประจำตัวนักศึกษา 48035066 ชั้นปีที่ 2
ประวัติการศึกษา
(2539) สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสิริรัตนาร
(2542) สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม
โรงเรียนเทคโนโลยีเปรมฤทัย
จ. สมุทรปราการ
(2543) สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างสถาปัตยกรรมไทย
วิทยาลัยช่างศิลปกรรมศิลปกร
(ลาดกระบัง)
ปัจจุบันศึกษาอยู่ที่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะวิชา วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม
สาขาวิชา สถาปัตยกรรม ระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)
รหัสประจำตัวนักศึกษา 48035066 ชั้นปีที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้